беларуская газэта. Заснаваная ў 1906 г. у Вільні. Адноўленая тамсама ў 1991 г. як штомесячнік. З 1 сакавіка 1996 г. выходзіць у Менску штотыднёва

НАША НІВА

№ 6 (44)
15 красавіка 1996 г.
панядзелак

выходзіць у панядзелкі

КУЛЬТУРА, ПАЛІТЫКА

ТЭЛЕПРАГРАМА

БІРЖА ПРАЦЫ

Пятро Краўчанка:

“НАША МОЛАДЗЬ НЕ ПАВІННА ПАЙСЬЦІ Ў ЛЯСЫ”

Старшыня Камісіі Міжнародных Справаў Вярхоўнага Савету Пятро Краўчанка адказвае на пытаньні карэспандэнта "Нашай Нівы" Алега Дашкевіча.

“Наша Ніва”: Як Вы ацэньваеце сёньняшнюю сытуацыю ў краіне: падпісаньне дамоваў у Маскве і рэакцыю на гэта ў Менску.

Пятро Краўчанка: Падзея адбылася. Я думаю, што для палітыка галоўныя тут два моманты. Першы: уважліва слухаць народ і не дапусьціць таго, каб усё закончылася крывёю. Любыя акцыі маюць сэнс толькі тады, калі яны накіраваныя на тое, каб прыносіць шчасьце людзям. І другі момант: захаваньне дзяржаўнасьці і сувэрэнітэту, выкананьне Канстытуцыі, якая не павінна быць фігавым лістком. Сёньня мы назіраем працэс, калі, грунтуючыся на фармальным волевыяўленьні народу, Лукашэнка робіць нетрадыцыйныя крокі. У такой сытуацыі кожны палітык павінен паказаць вельмі высокі ўзровень майстэрства: каб захаваць сувэрэнітэт дзяржавы і Канстытуцыю, ня быць здраднікам. І ў той самы час зрабіць так, каб наша гарачая моладзь не пайшла ў лясы.

Працяг на старонцы 2

ПАДАРОЖНЫЯ НАТАТКІ

Каталёнскі каляж

Адам Глёбус вяртаецца з свайго падарожжа ў Каталёнію. Ягоныя назіраньні зьбіраюцца ў каляж. Першае ўражаньне: “У чужой краіне адразу заўважаеш, як шмат людзі гавораць. І хочацца стаць мастаком, каб як мага менш адкрываць рот”.

Старонкі 22-23

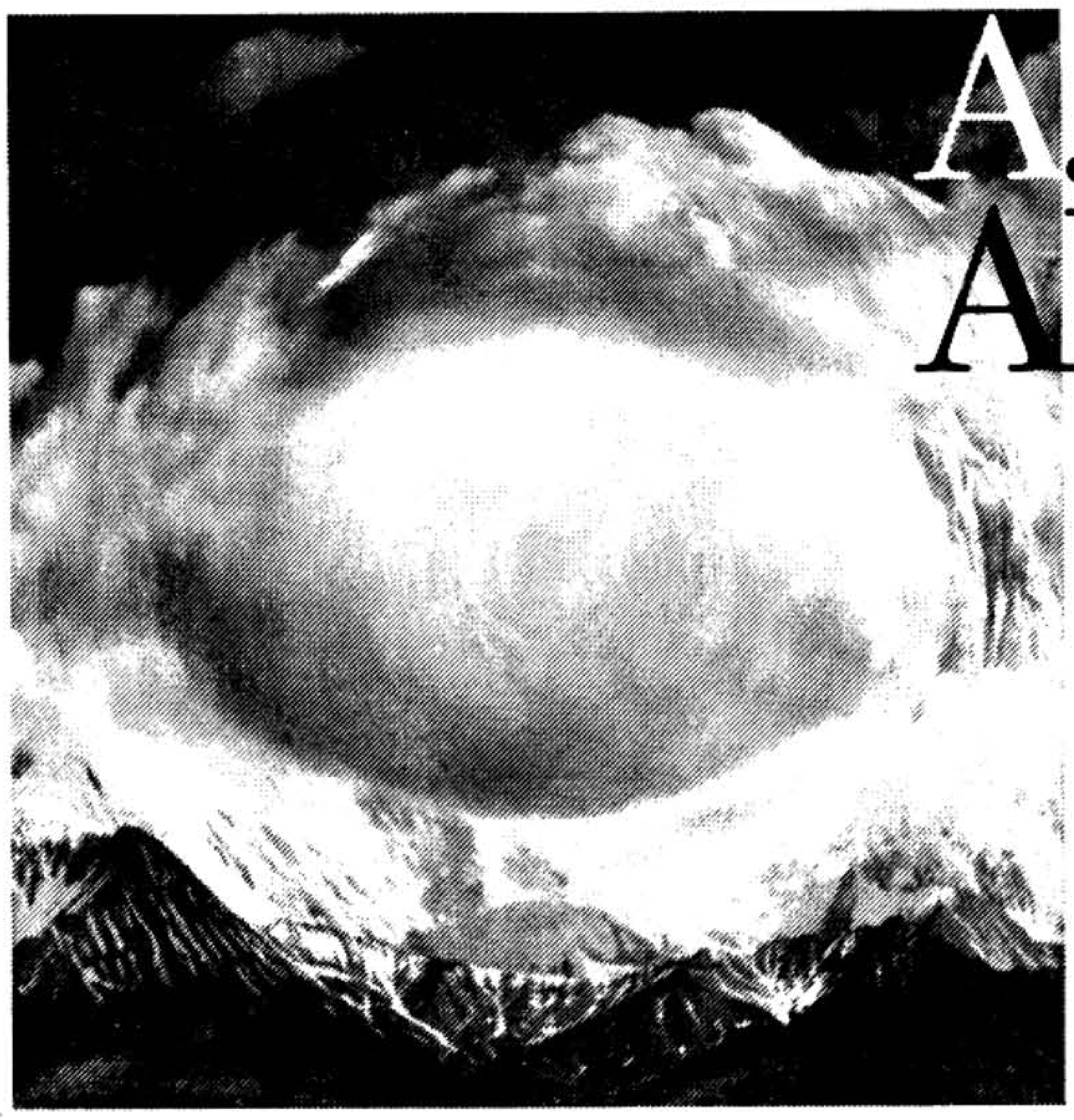

АЛАХ АКБАР

Інтэрвію з тэрарыстамі

На карпацкай турбазе аўтар сустракаецца з чатырма чачэнцамі, якія тут адпачываюць і набіраюцца сілаў. Аўтар ставіць перад сабой мэту “зазірнуць за прызму вайны”.

“Шаміль, Руслан, Салам і Алекс, — баевікі, тэрарысты, партызаны, маджахеды, змагары, бандыты, — таксама бянтэжыліся, губляліся пры кожным нечаканым пытаньні, хаця мелі за плячыма не адзін дзясятак баёў; яны забівалі і дабівалі; у іх на вачох каналі іхныя таварышы; Руслан быў сьведкам таго, як гарэў ягоны дом; Салам выцягваў з-пад рэшткаў бліндажыка парэшткі сваёй бабулі (дакладнае пападаньне бомбы), а на Алекса паляваў расейскі шрубалёт”.

“Пасьля гутаркі з чатырма хлопцамі ў засьнежаным Ярэмчы я зразумеў, чаму Сьвятлана Алексіевіч, напісаўшы пра цынкавых хлопчыкаў і чарнобыльцаў, адмовілася ехаць пісаць пра Чачэнію і заракл ася кранаць ваенную тэму наагул”.

Старонка 3

Тэрор... у абарону Канстытуцыі

Апошнім часам з вуснаў беларускіх палітыкаў часта зьлятаюць словы пра пагрозу экстрэмізму ў краіне. Гавораць пра “лясы”, згадваюць партызанку мінулай вайны, Ірляндыю... Шматлікія блёк-пасты з аўтаматчыкамі на беларускіх дарогах, газ і дубінкі спэцназу ў часе мітынгаў, бязьмерна разьдзьмутая асабістая ахова прэзыдэнта, таблічкі “Побач з будынкам праход забаронены” каля адміністрацыі — усё гэта таксама не пасяляе ў душы спакою. Урэшце і заклікі “Не дапусьціць крыві!” або “Захаваць грамадзянскі мір!” ні пра што добрае ня сьведчаць. Ствараецца ўражаньне, што нехта наўмысна нагнятае напружаньне ў грамадзтве, якое зусім ня схільнае да экстрэмізму.

Старонка 2

У Літве створаны лягер для палітычных уцекачоў

Чакаецца, што разам зь веснавым цяплом праз Літву зноў хлынуць уцекачы, якія імкнуцца трапіць на Захад. Днямі пасьля перапынку каля польскага кардону былі затрыманыя 109 іншаземцаў, якія рыхтаваліся да нелегальнага пераходу дзяржаўнай мяжы. Як правіла, мігранты прыходзяць у Літву зь Беларусі.

Пасьля далучэньня да Жэнэўскай канвэнцыі ААН аб статусе ўцекача, Літва павінна стварыць цэнтар разьмяшчэньня мігрантаў. Яго плянуецца адкрыць у Рукле (Ёнаўскі раён) на былой вайсковай базе. Ён будзе разьлічаны на 340 месцаў. Тут атрымаюць часовы прытулак людзі, якім з палітычных матываў на радзіме пагражае небясьпека.

Падрабязна пра гэта – на старонцы 6

Харвацкія грамадзяне панічна корпаюцца ва ўласных ды чужых біяграфіях, адшукваючы заганы. Адкрытае дэкляраваньне этнічнае прыналежнасьці сталася асноваю бон тону. Усё пачалося са словаў самога прэзыдэнта, які заявіў, што ён шчасьлівы, бо ягоная жонка ані сэрбка, ані жыдоўка, а сапраўдная харватка.

Эсэ харвацкай пісьменьніцы — на старонцы 20

навіны 1 радком........

ЗАБРАЎ! Указам прэзыдэнта закрытае акцыянэрнае таварыства "Міжбанкаўская валютная біржа" передаецца пад кантроль Нацыянальнага банку, ці, інакш кажучы, нацыяналізуецца.

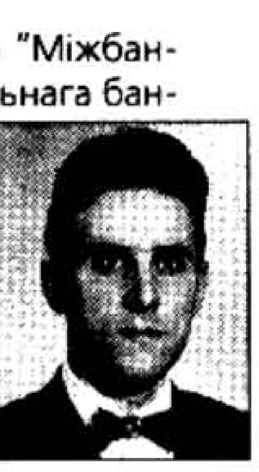

ПАЭЗІЯ. КГБ пасадзіў у свой сьледчы ізалятар у Менску вядомага беларускага паэта і журналіста Славаміра Адамовіча. Крымінальная справа ўзбуджаная за верш.

ПРЭСА. Пабачыў сьвет новы штомесячнік "Круг". Выданьне заснаванае Беларускім ПЭН-цэнтрам.

ШПІЯНАЖ. Улады Швэйцарыі выслалі з сваёй краіны першага сакратара расейскага пасольства, які быў злоўлены на шпіёнскай дзейнасьці.

ЧАЛАБІТНАЯ. Прэзыдэнт Беларускага Саюзу прадпрымальнікаў У.Карагін зьвярнуўся да А.Лукашэнкі з просьбай аб узнаўленьні рэгістрацыі прыватных фірмаў.

УГОДКІ. 11 красавіка споўнілася гадавіна зьбіцьця дэпутатаў апазыцыі былога ВС, якія праводзілі галадоўку прастэсту супраць рашэньня аб травеньскім рэфэрэндуме.

НАРАДЗІНЫ. Ажно чацьвёра дзяўчынак нарадзіліся за адзін раз ды ад адной жанчыны у Менскім абласным раддоме. Гэта першы такі выпадак прынамсі за апошнія пятнаццаць гадоў.

ДЗЕЦІ. У славутага караля футболу 56-гадовага Пэле нарадзіўся пяты дзіцёнак.

СУД. Распачаўся суд над Джуліё Андрэоці, які ажно сямёрачы быў прэм'ер-міністрам Італіі, а цяпер абвінавачваецца ў сувязях з мафіяй і дачыненьні да забойства ў 1979 г. журналіста, што хацеў вывесьці злодзеяў на чыстую ваду.

ВАЙНА. У чацьвер у Турцыі ўрадавыя сілы бясьпекі забілі 46 чалавек і страцілі трох сваіх падчас баёў з атрадамі курдаў, якія, як і чачэнцы, дамагаюцца незалежнасьці.

Кансэрватыўны адказ

Усё, што адбываецца сёньня ў палітычнай сфэры — нетрывалае. Адзін з індыкатараў гэтага працэсу — немагчымасьць прадказаць разьвіцьцё падзеяў у найбліжэйшай будучыні. Між тым, глябальны прагноз зрабіць нескладана. Калі сказаць зусім проста — усё адно пераможа NATO. Любое блёкавае супрацьстаяньне, у якое захочацца пагуляцца Маскве й Менску, скончыцца чарговым распадам таталітарных сыстэмаў Усходу. Адна такая "халодная вайна" завяршылася на нашай памяці. Заходнія дэмакраты валодаюць несувымернымі з Расеяй эканамічнымі й інфармацыйнымі рэсурсамі. Захад зусім ня хоча ўцягвацца ў рэальнае ваеннае супрацьстаяньне. Такім чынам, мы можам весьці гаворку пра пэрспэктыву найменей дзесяцігадовую. Застаецца пытаньне — што адбудзецца ў гэтай храналягічнай шчыліне, у міжчасьсі? І гэта пытаньне нашае прыватнае пэрспэктывы — дзе мы будзем, што з намі будзе, як доўга?

Некаторыя аптымістычныя матывы прыхаваныя ў самых горшых і радыкальных варыянтах разьвіцьця падзеяў, што рыхтуе для нас чалавек, які праглынуў усю беларускую палітыку. Вось зьдзяйсьняецца чалавечая мара Аляксандра Лукашэнкі — ён перабіраецца ў Маскву. Ня выключана, што агульны клімат у Беларусі стане здаравейшы, нармалізуецца грамадзкае й культурнае жыцьцё. Заняты справамі дэградацыі Імпэрыі патрон, які паступова будзе набліжацца да свайго палітычнага скананьня, напросту фізычна ня здолее надаваць ранейшай увагі нялюбай ды замалай для яго краіне. Палітычна жыцьцё ў Беларусі прасьцейшае ня стане, але разам з Лукашэнкам зьедзе дэманізм, тая містычная рэальнасьць, што дэстабілізуе сёньня Беларусь і не дае ёй вырвацца з зачараванага кола.

А пакуль грамадзяне Беларусі рыхтуюцца да новай партызанкі. Ужо няма сэнсу ды магчымасьці сыходзіць у панішчаныя лясы. Новая партызанка будзе партызанкаю індустрыйнай эры. Асяродак змаганьня — не векавечныя дрэвы, а сілікатныя скрыні гарадзкіх дамоў. Сродкам супраціву будуць не збройныя акцыі, а эфэктыўная дзейнасьць незалежных установаў. Прыватныя і карпаратыўныя праекты таксама ня здолеюць пазьбегнуць траўмаў гістарычнага працэсу, але менавіта гэтыя праекты фармуюць арганічнае цела грамадзтва, таму яны — самая магутная зброя супраць таталітарнага рэжыму.

Пакуль адзін чалавек праз трансфармацыі цэлых дзяржаваў вырашае свае ўласныя справы, беларускае грамадзтва застаецца кансэрватыўным у прывязанасьці да свайго тапасу, да свайго аселага месца і мадэрнізуе традыцыйную форму сваёй устойлівасьці ў крызысных сытуацыях — індустрыйную партызанку.

Алег Дзярновіч

"НАША МОЛАДЗЬ НЕ ПАВІННА ПАЙСЬЦІ Ў ЛЯСЫ"

Працяг са стар.1

"НН": На Вашу думку, такая магчымасьць існуе?

П.К.: Некаторыя заявы на мітынгах сьведчаць, што невялікая колькасьць радыкальна настроенай моладзі блізкая да гэтага.

"НН": Вы прафэсійны палітык ад пачатку. Маеце вялікі палітычны капітал ня толькі ў Беларусі, але й за мяжой. Вашыя кантакты зь беларускай дыяспарай атрымалі шырокі розгалас... Якой Вам бачыцца Ваша палітычная будучыня?

П.К. Маю будучыню вызначаюць лёс, падзеі, народ. Я перакананы, што, нягледзячы на розныя формы інтэграцыі, нягледзячы на тое, што нам, магчыма, давядзецца прайсьці праз этап канфэдэрацыі ці фэдэрацыі, мы ўсё ж будзем сувэрэннай дзяржавай. Яшчэ ў 92-м годзе я сказаў, што нам давядзецца прайсьці праз этап канфэдэрацыі. Не таму, што я зацікаўлены ў гэтым. Я сказаў гэта ў Нью-Ёрку эміграцыі. Спачатку ідзе адна хваля — хваля адраджэньня, станаўленьня дзяржаўнасьці. Потым хваля ідзе ў іншы бок...

"НН": А наступная хваля?

П.К.: Я думаю, што гэта будзе хваля нацыянальнага ўздыму. Моладзь — за адраджэньне. Нікуды не падзенесься. Я паважаю пэнсіянэраў, паважаю вэтэранаў. Дай Бог, каб мы, як дзяржава, зрабілі ўсё магчымае, каб палегчыць ім існаваньне ў цяперашніх гаротных умовах жыцьця. Але трэба думаць і пра моладзь, і разумець, што менавіта за ёю будучыня. Паглядзіце вынікі сацыялягічных апытаньняў. Кожны другі прадстаўнік моладзі ў Менску — за незалежнасьць, сувэрэнітэт. Кожны другі! 36% менчукоў адназначна выказваюцца за незалежнасьць і сувэрэнітэт, а моладзь — болей за 50%. Гэта вынікі апытаньня, якое праводзілі расейскія сацыялягічныя службы, тое, што апублікавана ў "Комсомольской правде".

Паглядзіце, хто прыходзіць на мітынгі, хто выступае за нацыянальную сымболіку, зьвярніце ўвагу, якая сымболіка была падчас футбольнага мачу зборных Беларусі і Галяндыі. 50-тысячны стадыён быў напоўнены хваляй гэтай сымболікі... Таму, вяртаючыся да Вашага пытаньня,... ня ведаю, які мой лёс. Адзінае магу сказаць, што я быў, ёсьць і застануся на сваіх пазыцыях. Я палітык, я ўлічваю рэаліі палітычнага жыцьця і неабходнасьць эканамічнай інтэграцыі з Расеяй, я перакананы, што тут у нас няма альтэрнатывы. Трэба ўлічваць і рэаліі таго, што адбылося цяпер, але спакойна, нармальна працаваць дзеля будучыні Беларусі. Да прыкладу, тры гады я займаюся канкрэтным праектам, які значыць зусім ня менш, чым некалькі мітынгаў. Я маю на ўвазе ўшанаваньне памяці Міхала Агінскага ў Італіі...

ДАВЕДКА "НН": 2 красавіка на запрашэньне мэра Флярэнцыі беларуская дэлегацыя на чале з П.Краўчанкам наведала Нацыянальны Пантэон, дзе спачывае прах нашага земляка, выдатнага кампазытара, дыплямата, гісторыка й грамадзкага дзеяча Міхала Агінскага. У Пантэоне адбыўся канцэрт з твораў Агінскага, прагучаў і славуты паланэз "Разьвітаньне з Радзімай". У той самы дзень на доме, дзе жыў апошнія свае дзесяць гадоў Агінскі, была адкрытая мэмарыяльная табліца.

"НН": Якую ролю ў палітычным жыцьці краіны Вы, сябра Беларускай Сацыял-Дэмакратычнай Грамады, адводзіце БСДГ?

П.К.: Я лічыў і лічу, што гэта — адна зь нямногіх гістарычных партыяў у Беларусі. Яна будзе трансфармавацца, разьвівацца, набываць сваё сучаснае аблічча, але самае галоўнае, каб яна ня страціла тыя карані і нацыянальныя традыцыі, якія ў яе былі. Калі ў Грамадзе будзе больш вядомых палітыкаў, пісьменьнікаў, навукова-тэхнічных работнікаў, рабочых, — я думаю, што аўтарытэт гэтай партыі аб'ектыўна будзе ўзрастаць. Я лічу, што гэта ўвогуле адна зь нешматлікіх пэрспэктыўных партыяў. Пры ўсёй павазе да лібэралаў, да кансэрватараў, людзей, якія выступаюць за рынкавую эканоміку, іх час прыйдзе значна пазьней, праз многія дзесяцігодзьдзі. Ня хутка прыйдзе посьпех і масавы характар і да сацыял-дэмакратычнай партыі. Але трэба працаваць. Калі сацыял-дэмакратычная партыя будзе з аднаго боку бараніць інтарэсы рабочых, а з другога боку ня будзе забываць пра нацыянальныя традыцыі і падыходы, то яна можа пераўтварыцца ў масавую партыю. Таму што гэтая партыя не панесла такія цяжкія страты, як іншыя. Яна можа трансфармавацца, набыць сучасны імідж, набыць велізарную ролю ў Беларусі.

"НН": Беларуская эміграцыя. Лукашэнка некалькімі сваімі выказваньнямі літаральна адсек яе ад Беларусі. Вы добра ведаеце беларускую эміграцыю. Скажыце, калі ласка, якім чынам яна можа паўплываць на палітычнае жыцьцё Беларусі?

П.К.: На вялікі жаль, я амаль ня бачу такіх магчымасьцяў. Абсалютная большасьць эмігрантаў — гэта добрыя, шчырыя людзі, патрыёты Беларусі, але ў іх вельмі абмежаваныя магчымасьці. У адрозьненьне ад тых самых украінцаў, якія маюць трох сваіх дэпутатаў у Кангрэсе ЗША, яны ня могуць мець моцнага палітычнага ўплыву, ня могуць лябіраваць. І эканамічныя магчымасьці ў іх абмежаваныя, бо наша эміграцыя — гэта пераважна працоўная эміграцыя. Яны сочаць за падзеямі, хвалююцца, радуюцца посьпехам, якія адбываюцца ў Беларусі. Але... перш за ўсё трэба разьлічваць на патэнцыял людзей тут, на месцы.

"Наша Ніва"
незалежны тыднёвік
НАША НІВА
заснаваны ў 1906,
адноўлены ў 1991

заснавальнік і выдавец рэдактар	Павал Жук
адказны сакратар	Сяргей Дубавец
мастацкі рэдактар	Алег Дзярновіч
навіны	Сяргей Харэўскі
рэдактар дадатку "Інфарматар"	Уладзімер Бараніч
макет	Андрэй Лапцёнак
мантаж	Віктар Корзун
набор	Лявон Раманчык
стыліст	Тацяна Чуйвід
карэктура	Антон Кузьміч
пры ўдзеле	Сяргей Смятрычэнка
	Сяргея Шупы
прадстаўнік рэдакцыі ў Гомелі (тэл. 56-94-36)	Зьміцер Бартосік

АДРАС ДЛЯ ДОПІСАЎ
220123 Менск, а/с 71 Тэл./факс 36-76-75
Падпісны індэкс 63125

200 гадоў змаганьня за Канстытуцыю

Апошнім часам з вуснаў беларускіх палітыкаў часта зьлятаюць словы пра пагрозу экстрэмізму ў краіне. Гавораць пра "лясы", згадваюць партызанку мінулай вайны, Ірляндыю... Шматлікія блёк-пасты з аўтаматчыкамі на беларускіх дарогах, газ і дубінкі спэцназу ў часе мітынгаў, бязьмерна разьдзьмутая асабістая ахова прэзыдэнта, таблічкі "Побач з будынкам праход забаронены" каля адміністрацыі — усё гэта таксама не пасяляе ў душы спакою. Урэшце і заклікі "Не дапусьціць крыві!" або "Захаваць грамадзянскі мір!" ні пра што добрае ня сьведчаць. Ствараецца ўражаньне, што нехта наўмысна нагнятае напружанасьць у грамадзтве, якое зусім ня схільнае да экстрэмізму.

Адкуль жа бачаць пагрозу палітыкі? Чым можа быць выкліканы, чый і які можа стаць (калі можа) тэрарызм у Беларусі?

Калі браць палітычную апазыцыю, то яна бясконца заклікае "не паддавацца на правакацыі". Афармленыя экстрэмісцкія суполкі, накшталт расейскіх баркашоўцаў, занадта маргінальныя і наўрад ці маюць пэрспэктыву росту. Рашуча настроеная моладзь сёньня — некіравальная стыхія. Яе лёзунгі — Канстытуцыя, Дзяржава, Незалежнасьць. А радыкальныя дзеяньні ў абарону Канстытуцыі і законнасьці, накіраваныя супраць тых, хто гэтую Канстытуцыю і законы парушае, ці гэта — тэрор? І калі не тэрор, то што?

Калі напрыканцы 80-х мы глядзелі ў тэлевізіі, як разгортваюцца падзеі ў Румыніі, нам хацелася абстрагавацца, вытлумачыць усё гэта паўднёвай мэнтальнасьцю. Румынскія камуністы ў адказ на падзеі ва Ўсходняй Эўропе справакавалі крывавыя міжэтнічныя сутыкненьні ў Тэмішаары, прычым паліцыя была на баку пагромшчыкаў. Пасьля нацкавалі шахцёраў і рабочых на студэнтаў і лібэралаў. Мінула колькі месяцаў, і румыны з вугорцамі і славянамі, рабочыя з інтэлігентамі, шахцёры са студэнтамі разам перавярнулі дагары нагамі камуністычны рэжым. Дыктатар са сваёй камарыльляй быў расстраляны.

Тады беларусы казалі: "Мы — не Румынія, у нас шлях Чэхаславаччыны". БНФ клікаў да спакою, казаў пра "здаровыя сілы ў партыі"... Мінулі гады. Румынія ўжо амаль забылася на свайго камуністычнага Дракулу, засталіся ззаду і горыч вугорскіх пагромаў у Трансыльваніі, і крывавыя бойкі з "простымі" людзьмі, і драматычны й дыскамфортны працэс эканамічных рэформаў. У выніку румыны захавалі поўны сувэрэнітэт і тэрытарыяльную цэльнасьць, пазьбеглі грамадзянскай вайны, а злачынцы-камуністы сядзяць у вязьніцах. Сёньня пра Румынію ўжо амаль ня пішуць. Як і пра Славенію, Вугоршчыну, Альбанію... Там усё пайшло сваім чынам. Як сказаў адзін амэрыканскі бізнэсмэн, камэнтуючы падзеі, зьвязаныя з адхіленьнем літоўскага прэм'ера Шляжавічуса ад пасады: "Я не ўкладаю грошы ў краіну, пра якую пішуць у газэтах".

Сёньня ў газэтах пішуць пра Беларусь, Расею, Руанду, Палестыну, Босьнію, Кітай.

Распад вытворчасьці і яе ўздаражаньне, занядбаньне асноўных фондаў, зьніжэньне навукаёмкасьці і заняпад навукі робяць беларускую эканоміку неканкурэнцыйнаю. Адсутнасьць рэформаў у рынкавым накірунку не дае магчымасьці разьвіваць недзяржаўныя формы ўласнасьці і ствараць на іх глебе дадатковыя працоўныя месцы. Як вынік, беспрацоўе можа толькі нарастаць, бо пра новыя месцы ў дзяржсэктары нават гутаркі не вядзецца, а тыя, хто мае працу, чапляюцца за яе нават ужо ў пэнсійным узросьце, бо маюць падставы для даплатаў.

Моладзь, якая за апошнія гады ўваходзіла ў самастойнае жыцьцё, незапатрабаваная на вытворчасьці нават з адукацыяй. Як маладому чалавеку, да прыкладу, вырашыць жыльлёвую праблему? Дзе і як трэба працаваць? Ад каго і чаго чакаць? Дзяржаўныя магчымасьці сацыяльнае апекі мізэрныя і адстаюць ад інфляцыі й новых праблемаў. Самім заняцца бізнэсам малаверагодна, бо перадусім патрэбны пачатковы капітал. Яго няма, як няма і магчымасьцяў атрымаць прымальную пазыку. У такой сытуацыі масавы распад маладых сем'яў натуральны. Нават сям'я на сёньня перастае быць фундамэнтальнаю каштоўнасьцю. Што датычыць іншых каштоўнасьцяў, то гэта наагул цяжкавызначальныя рэчы для маладых. Паўсапраўдная дзяржаўнасьць? Паўжывая культура? Агульначалавечыя каштоўнасьці? Калі няма дзе жыць, за што карміць дзяцей, калі ўласныя пляны абломваюцца разам з чарговым выгнаньнем дзяржаўнае дактрыны і малады чалавек, які можа лепшыя свае гады пражыў пад іншым сьцягам, гатовы да радыкальных мераў. Можна пакідаць краіну, але нават для гэтага патрэбныя сродкі і адукацыйны цэнз. Большасьць застанецца.

Беспакаранасьць забойцаў Арцымені, Лісьнічука ды іншых дэманструе няздатнасьць і бездапаможнасьць вышуку. Тая палітыка, якую праводзіць сёньняшні рэжым у дачыненьні да апазыцыі, выклікае рост недаверу. Калі расейскія, польскія ды іншыя СМІ перадаюць аб'ектыўную інфармацыю пра палітычную сытуацыю ў краіне, а лукашэнкавы СМІ груба й несхавана хлусяць, для народу гэта азначае, што яму могуць хлусіць і ў астатнім. Калі ніхто ў кра-

іне ня ведае, што за дакумэнты падпісвае Лукашэнка ў Маскве — гэта азначае, што Лукашэнка не давярае сваёй нацыі, нават іншым галінам улады.

Усё гэта сьведчыць пра тое, што калі ў Беларусі і магчымы экстрэмізм, пра які гавораць палітыкі, то толькі экстрэмізм, справакаваны паводзінамі рэжыму, экстрэмізм у абарону закону.

Наш Асноўны Закон дае магчымасьць для легальнае апазыцыі, для альтэрнатыўных рухаў, для любой асобы свабодна даносіць сваю думку да іншых. Той статус, які паводле Канстытуцыі мае наша дзяржава, сёньня мог бы зрабіць Беларусь гарантам стабільнасьці ў рэгіёне. Тыя правы, якія цяпер паводле Канстытуцыі мае грамадзянін Беларусі, маглі б стаць гарантам будучыні ягоных дзяцей. Аднак сёньня гэтая Канстытуцыя пад пагрозай. Яе галоўным ворагам стаў той, хто на ёй прысягаў.

Тое, за што змагаліся пакаленьні эўрапейцаў — Закон як асноватворчую сілу нацыянальнай дзяржавы і яе дачыненьняў са сьветам, сёньня ў нас могуць адабраць гэтаксама, як ужо адабралі мову. Атрымліваецца, што тыя, хто гатовы заўтра да супраціву, будуць адстойваць Канстытуцыю, а зь ёй і свае правы і свабоду. Апошнія 200 гадоў беларускай гісторыі ведаюць такую традыцыю. Два стагодзьдзі змаганьня за Канстытуцыю.

Сяргей Баркоўскі

Краіна за тыдзень...

БЭНЗЫН. Адбылося чарговае падвышэнне коштаў на нафтапрадукты. З 1-га красавіка ўзьняліся камэрцыйныя цэны на аўтабэнзын і дызэльнае паліва. Для прамысловасьці: на бэнзін А-76 — на 9,9%, АІ-92 — на 20,4%, на дызэльнае паліва на 3,2%. Для сельскай гаспадаркі: А-76 — на 20,9%, АІ-92 — на 32,5%, на дызельнае паліва — на 13,5%. На аўтазапраўчных станцыях кошты таксама выраслі: А-76 — на 11-18%, АІ-92 — на 20,6%, дызэльнае паліва — на 10%. У Менску на аўтазапраўках кошт паліва за літар склаў: А-76 — 2800 руб., АІ-93 — 3200 руб., АІ-95 — 4000 руб., АІ-4400 руб., дызэльнае паліва — 2200 руб.

ЗАРОБКІ. За такім падвышэньнем цэнаў простым людцам ня ўгнацца. Сярэднемесяцовая зарплата рабочых, службоўцаў і калгасьнікаў у Беларусі склала 983 тыс. руб. Такую лічбу прывяло Міністэрства статыстыкі і аналізу. У той жа час мінімальны спажывецкі бюджэт быў вылічаны як 924 руб. на аднаго сямейніка. Мінімальны спажывецкі кошык для малазабясьпечаных склаў 527 тыс. 34 руб. на чалавека. Паводле афіцыйных дадзеных за рысай беднасьці апынуліся працаўнікі сельскай і лясной гаспадаркі, гандлю, аховы здароўя, сацыяльнага забесьпячэньня, культуры, адукацыі і мастацтва. Паводле зьвестак Дзяржкамстату сёньня ў краіне зарэгістравана 157 тыс. беспрацоўных. Міністар працы А.Сасноў кажа, што паралельна існуе прыхаванае беспрацоўе недзе на ўзроўні 14% усяго працаздольнага насельніцтва.

БАНК. Укладчыкам ды акцыянэрам "Магнатбанку" да галаўнога болю ад росту цэнаў дадалася яшчэ занепакоенасьць пра лёс іхных грошай. Сёньня гэты банк апынуўся ў крытычным фінансавым становішчы. Для вырашэньня далейшага лёсу "Магнатбанку" створана адмысловая камісія на чале з намесьнікам старшыні праўленьня Нацбанку. Менскі абласны гаспадарчы суд рыхтуе да разгляду судовую справу аб прызнаньні БелАКБ "Магнатбанк" эканамічна неплацёжаздольным. Чакаецца, што пасьля рашэньня суда, першае паседжаньне якога заплянавана на 17 красавіка, банк будзе прызнаны банкрутам, і яго ліквідацыяй зоймецца адпаведная камісія.

ПРАЯЗНЫЯ. Беларуская чыгунка ўвяла тры віды праязных квіткоў для прыгарадных цягнікоў. Гэта імянны праязны квіток, квіток "выходнага дня" і звычайны квіток. Імянны (з указаннем прозьвішча ўладальніка) дае права на паездку да ўказаных станцыяў і набываецца на адзін ці некалькі месяцаў. Каштуе такі квіток 5-6 паездак у абодва канцы. Квіток "выходнага дня" выпісваецца для праезду туды-назад у межах вызначанай зоны і сапраўдны ў выходныя, пятніцы, панядзелкі, перадсьвяточныя й сьвяточныя дні. Ягоны кошт вызначаецца з разьліку чатырох паездак у абодва бакі. Звычайны праязны дзейнічае ў межах вызначаных зонаў ва ўсе дні тыдня. Каштуе ён 22-24 паездкі.

ПАГРОЗА. Беларускія ўлады сур'ёзна заняліся абаронай інтарэсаў Расеі. У бок суседняй нам Польшчы былі выказаныя нежартоўныя пагрозы наконт яе магчымага далучэння да блёку NATO. Міністар абароны Беларусі Леанід Мальцаў заявіў агенцтву "Інтэрфакс-Захад", што "Рэспубліка Беларусь вымушана будзе адказаць на гэта адпаведнымі мерамі, як палітычнымі так і ваеннымі". У якасьці крайняй меры ўзьдзеяньня на Польшчу генэрал назваў магчымую перадыслякацыю ўзброеных сілаў да беларуска-польскай мяжы. Пра сілы якой краіны ідзе гутарка, не ўдакладнялася.

ПАВОДКА. У Беларусі распачалася бітва зь лёдам і вадою. На лініі абароны знаходзяцца 29 падрыўных камандаў, што ўкамплектаваныя плаваньнымі транспартэрамі ды гусянічнай тэхнікай. На чатырох вайскова-паветраных аэрадромах стала дзяжураць па адным шрубалёце МІ-8. Для стральбы па ледзяных супастатах ёсьць нават мінамёты. Выбухі грымяць на ўсіх буйных рэках у месцах нагрувашчваньня лёду каля апораў мастоў. Пра што звычайна не паведамляецца ў афіцыйных зводках зь "лядовых пабоішчаў", дык гэта пра іншыя выбухі. Глушаць рыбу. Маючы легальны дазвол на выкарыстаньне тонаў выбухоўкі, шмат дзе падрыўнікі атрымваюць някепскі ўлоў. У гэтым можна пераканацца, наведаўшы, скажам, тую ж менскую Камароўку, дзе апошнімі днямі зьявіўся неверагодна вялікі выбар рачной рыбы.

Андрэй Дынько

АЛАХ АКБАР

Інтэрвію з тэрарыстамі

1. "Зазірнуць за прызму вайны"

Чачэнская прымаўка вучыць: "Перш, чым спытаць, падумай, можа, сам здагадаесься; глядзі, каб вецер лішнія словы не панёс". Зрэшты, наўрад ці гэта прымаўка, бо параўнаньне досыць нязграбнае. Проста, такі выраз быў ужыты адным з тых, з кім я сустрэўся на ўтульнай карпацкай турбазе. Калі б не абяцаньне прывезьці матэрыял — шык сэзону, якое я, перакуліўшы з холаду чарку "Белавескай", даў аднаму са сваіх рэдактараў, я наўрад ці здолеў бы задаць столькі балючых для маіх суразмоўцаў пытаньняў і давесьці да канца гэтае інтэрвію. Але наколькі цяжка было браць інтэрвію, настолькі цяпер я не магу адарвацца ад магнітафону. Ужо чацьвертая гадзіна ночы. А сёмай я ад'яджджаю ў Горадню, там трэба будзе перакладаць міністру прамысловасьці. Хоць бы не заснуць на перамовах...

У прынцыпе, усё пачалося зь сястры: яна, як добрая дурніца, паехала нібыта да знаёмых у Чачэнію. Богудзякаваць, праз тры тыдні вярнулася жывая і амаль нічога страшнага там ня бачыла. Аднак, пасьля яе вяртаньня чачэнская тэма стала суправаджаць нас. Сястра цяпер пазнае чачэнцаў з аблічча, і іншы раз нават вітаецца зь імі на вуліцы. Яны ў такіх выпадках заўсёды бянтэжацца.

Шаміль, Руслан, Салам і Алекс, — чацьвёра баевікоў, тэрарыстаў, партызанаў, маджахедаў, змагароў, бандытаў, — таксама бянтэжыліся, гутарачы са мною, губляліся пры кожным нечаканым пытаньні, хаця мелі за плячыма не адзін дзясятак баёў; яны забівалі і дабівалі; у іх на вачох канялі іхныя таварышы; Руслан быў сьведкам таго, як гарэў ягоны дом; Салам выцягваў з-пад рэштак бліндажыка парэшткі сваёй бабулі (дакладнае пападаньне бомбы), а на Алекса паляваў расейскі шрубалёт. Паводле ягоных словаў, гэта адбывалася прыкладна так, як у адным зь фільмаў пра Джэймса Бонда: у стужцы шпіён хаваецца ад шрубалёту за камянямі, перабягаючы ад валуна да валуна, на фоне непаўторнага харвацкага пэйзажу... Гледзячы кінакадры, мы часта лічым, што пэўныя трукі ў рэальным жыцьці немагчымыя. Пасьля гутаркі з чатырма хлопцамі ў засьнежаным Ярэмчы я шмат чаму стаў верыць. Апроч таго, я зразумеў, чаму Сьвятлана Алексіевіч, напісаўшы пра цынкавых хлопчыкаў і чарнобыльцаў, адмовілася ехаць пісаць пра Чачэнію і заракліся кранаць ваенную тэму наагул.

Алекс і Салам — нэрвовыя; вочы Шаміля і Руслана часам сарамліва апускаліся долу. Гэтыя чатыры хлопцы — тады зь імі быў яшчэ пяты, Хасанбэк, ён ужо, спамяні яго Божа, нежывы, — учынілі такое, з чым мы, сучасныя эўрапейцы, сутыкаемся хіба што ў працах Фройда, чаго мы нясьведама і беспадстаўна баімся ў дзяцінстве: яны кастрыравалі двух палонных расейскіх кантрактнікаў-наёмнікаў.

Алексу і Саламу па 26 гадоў; яны здаўна ведаюць адзін аднаго, разам служылі ў Разанскай паветрана-дэсантнай дывізіі. Алекс — расеец, родам з Санкт-Пецярбургу. Шамілю — 23, ён не пасьпеў скончыць V курс Пецярбурскага інстытуту замежных моваў, і, ведаючы, агульны ўзровень гэтай навучальнай установы, не магу не ацаніць ягоных здольнасьцяў. Калі ён дазнаўся, што раманістыка — мая першая спэцыяльнасьць, як заўжды ў гутарках мовазнаўцы з мовазнаўцам, ён раз-пораз устаўляў францускія слоўцы. Пра Руслана ён выказваўся фразай зь ін'язаўскай праграмы трэцяга году навучаньня. "C'est le benjamin de notre groupe"[1]. Руслану — 20, але ён выглядае на болей. Увогуле, каўказцы сталеюць рана.

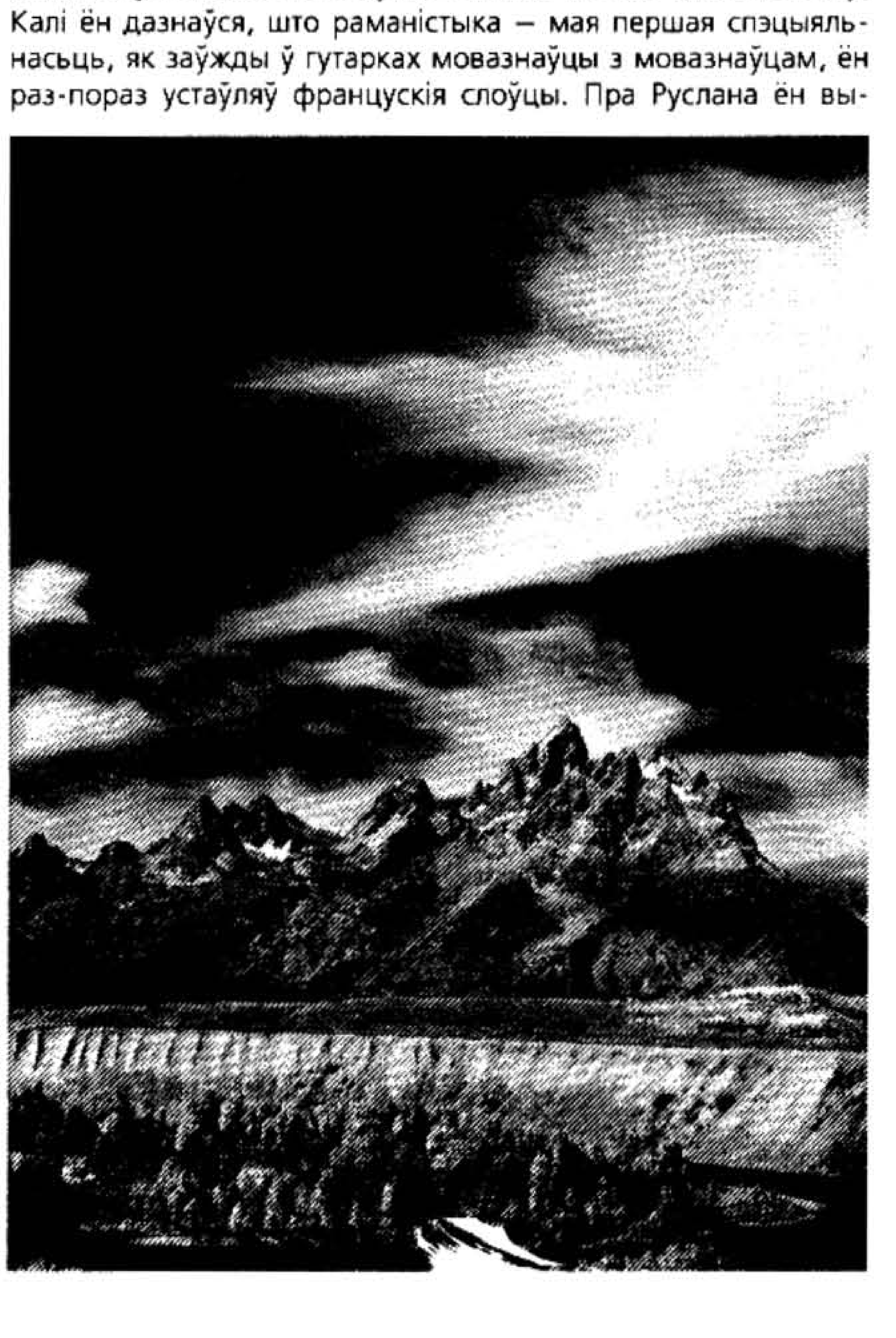

Мая авантура пачалася з Кіеву, і, як "Майстар і Маргарыта", з Аскольдавае гары. Мы зь сястрою снаўдаліся па старым "цвынтары", то бок могілках, што захаваліся на самай старажытнай з кіеўскіх гораў, дзе цяпер, — чуў, — па начах зьбіраюцца сатаністы. (І, праўда, там сярод зімы былі сьвежавыкапаныя ямы.) Мы спрабавалі вызначыць магілы кіеўскіх студэнтаў, што палеглі ў 1918 годзе ў першым жа баі, пад Крутамі, абараняючы ад бальшавікоў незалежнасьць "бесталаннае" Украінскае Народнае Рэспублікі. Пакуль я зазіраў у нейкую "старовинную"[2] каплічку, мая сястра распачала гутарку з маладым чачэнцам, які сваімі яснымі вачыма і адкрытым тварам чамусьці здаўся мне вылітым Фабрысам дэль Донга з "Chartreuse de Parme"[3]. Тады я ня чуў пачатку гутаркі. Цяпер, па вяртаньні зь Ярэмча, я пацікавіўся ў сястры. Яна ўзгадала, што Шаміль ня надта ласкава азваўся на яе "Алах акбар". Аказалася, што ён перад гэтым якраз быў у Менску. Нягледзячы на стрыманасьць Шаміля, мы спусьціліся на Андрэеўскі ўзвоз разам і гулялі па Кіеве даволі доўга.

Тады нарадзілася пачуцьцё няёмкасьці, якое суправаджае мяне да сёньня. Я пачуваўся ў такой кампаніі даволі няўтульна: побач са мной крочылі людзі, якія даказалі сваю гатоўнасьць ахвяраваць жыцьцём за свабоду, а я? Да найбольш рызыкоўных хвілінаў майго сытага існаваньня можна аднесьці хіба што палёты на самалётах беларускіх авіякампаніяў ды спробу (няўдалую, дарэчы) пакоўзацца, нападпітку і напад'едку, на водных лыжах па імклівай рэчцы По. Пад канец Шаміль быў прапанаваў нам ехаць разам зь ім у Ярэмча, дзе меўся адпачываць. Сястра ветліва адмовілася, сьцягнуўшы пальчатку з правай рукі, на якой яна носіць заручальны пярсьцёнак.

Наступным днём сястра зьехала ў Менск, а я пайшоў у госьці, на каву да "масонаў", як называюць у Кіеве ўкраінскіх эмігрантаў, што наяжджаюць з Амэрыкі ды Канады дапамагаць бацькаўшчыне. Масоны здымалі кватэру ў Лыпках, фэшэнэбэльным кіеўскім квартале; стаяла лютаўская імгла; я раяваў, трускаючы варэнікі з кавай. І калі мне распавядалі пра тое, як арганізоўваецца адпачынак для чачэнцаў (а няма такога ўкраінца, які б хоць у нечым, ды ня браў удзелу), і што, у прыватнасьці, учора чатырох выправілі ў Ярэмча, я, са сваім дурным жаданьнем рабіць на людзей уражаньне, рызыкнуў адгадаць: "Я ведаю аднаго зь іх, Шаміля, гэтак падобнага на marchesino[4] па ўцёках з Пармскай цытадэлі".

Я ўразіў ня так знаёмствам з адным з звышсакрэтных гасьцей Украіны, як таямнічым для маіх прыяцеляў параўнаньнем. Зьвестка, што мая сястра летась, неўзабаве пасьля таго, як Шаміль Басаеў са сваімі ваякамі дзеля міру захапіў горад Будзёнаўск, пабывала ў Ведзяно, чачэнскім фарпосьце, расчульвае ўсіх на сьвеце. Украінцы сталі вымалёўваць мне гераізм (о, каб яны ведалі ўсё!) гэтай чацьвёркі, а ў мяне нарадзіўся плян, як пераплюнуць усіх прыяцеляў, што крэмзаюць постмадэрнісцкія эсэ ці клясычныя санэты і напісаць "Інтэрвію з тэрарыстамі" ў галівудзкім стылі. Спрычынілася й сястра з уласьцівым ёй невычэрпным энтузіязмам: "Андрэю, ты мусіш зрабіць гэта!" Яна асабіста тэлефанавала ў Ярэмча. Халера яе ведае, як яна там дамовілася, каб са мной згадзіліся сустрэцца. На 8 сакавіка я па-самахвальску выправіўся ў дарогу.

У цягніку мяне апанаваў пэўны атавістычны жах. Са сваім комплексам непаўнавартасьці, спароджаным яшчэ ў дзяцінстве з-за таго, што Бог даў мне высокі і мяккі голас, — зразумеў я, — поруч з суворымі горцамі, пад позіркам іх арліных вачэй, я буду адчуваць сябе смаркачом, чатырнаццацігадовым хлапчуком перад васемнаццацігадовымі. Да таго ж размаўляць нам прыйдзецца па-расейску. Стаўленьне чачэнцаў да расейскай мовы цяпер мае быць адпаведнае. Тымчасам стары гуцул, фэрмэр з-пад Каламыі, мой спадарожнік, частаваў мяне салам і брынзай. Усё нагадвала мне шостую клясу, калі я вяртаўся з тае ж Ярэмчы, з турбазы "Гуцульшчына" са спартовых спаборніцтваў.

На вакзале мяне сустракаў Шаміль. У вайны не чачэнскае аблічча, — падумаў я, здароўкаючыся зь ім і зазіраючы ў сьветлыя, як вада ў вадаспадах на рэчцы Прут, вочы.

— Какого х... ты прие...? — спытаў ён, не зварухнуўшы здрадніцкай яснасьці крышталю.

Мэту вандроўкі я сфармуляваў сабе яшчэ ў цягніку: "Зазірнуць за прызму вайны". Вось чаму я азваўся: "Алах акбар".

Пра іх асноўныя ўчынкі я даведаўся таго ж вечара. Мяне ахапіла пачуцьцё, знаёмае маніфэстанту, на якога мкне гурма чорных шаломаў, узброеных шчытамі і дубінкамі, — пачуцьцё панікі. Тым ня менш, абяцаньне сябрам было дадзенае, і я ня меў права зьбегчы першым цягніком. Перад тым, як пайсьці спаць, я стаяў перад люстрам, спусьціўшы майткі, і па-філязофску разважаў, як гэта ўвогуле можа адбывацца.

Працяг на старонцы 4

АЛАХ АКБАР

Працяг са стар.3

Заўтра я меўся лезьці гэтым дзецюкам у душу. Мне было боязна. У нас тых, хто хоча ведаць зашмат, часам могуць і забіць. Вось жа я мусіў дазнацца: чаму? Трэба меркаваць, з-за помсты, але чаму менавіта такая помста? Начуючы ў Ярэмчы, я прысьніў кроў. Нібыта я сыходзіў крывёю, молячы чачэнцаў расказаць хоць нешта, а яны зацята маўчалі, гледзячы ў неба.

2. Салам

Я паразмаўляў з кожным па чарзе і быў трохі зьдзіўлены тым, што хлопцы не хаваліся ў маўчаньні, але, у пэўныя моманты, нават імкнуліся выгаварыцца. Вось Салам; поўнае імя, напэўна, Саламбэк, нэрвовы. Часта паліць. Чамусьці цыгарэты з мэнтолам. Пры мне не ўжываў брыдкіх словаў. На руцэ, ля локця, вялікі барвовы шнар. Салам між чатырох быццам старшыня.

– Ты шмат чалавек забіў?
– Чатыры ворагі.
– Усе салдаты?
– Тры афіцэры. Чацьвёртага добра ня бачыў. Алах скажа.
– Страшна забіць чалавека?
– Я забіваў не людзей, а ворагаў.
– Яны ж таксама людзі.
– Я іх у госьці ня клікаў.
– Ты даўно ваюеш?
– Ад пачатку.
– Ты служыў у войску, ці ўзяўся за зброю, калі рушылі расейскія войскі?
– Як Грозны аблажылі, я пайшоў ваяваць. У першы дзень, як ваяваў, забіў двух расейцаў; болей так ні разу не шанцавала.
– Гэта вялікая ўдача – забіць расейскага салдата?
– Салдата – не, афіцэра – так.
– Прабач, ня ведаю Карану, але, я думаю, любая рэлігія кажа, як мая хрысьціянская: "не забі".
– Я ваюю з тымі, хто ня верыць у Бога; два трупы бачыў, на іх не было крыжыкаў.
– А верыш у Бога?
– Калі б ня верыў, не ваяваў бы.

Страляючы, Салам цаляе ў жывот, як вучылі ў войску. "Галоўнае – не куды, галоўнае – каб рука не дрыжала. Расейцы, каб не баяцца, пьюць гарэлку". Ён ня п'е перад боем. У яго рукі ніколі не дрыжаць. Значыць, яму няма ў чым каяцца. Азрозьненьне між Алексам і іншымі расейцамі? Алекс ганарлівы, годны і вольны, а тыя, хто скідаў бомбы на Грозны – набрыдзь, гатовая труціць, паліць і рэзаць. Калі Салам і Алекс служылі разам, аднойчы пахварэлі ўсе кухары, і Алекса паставілі дзяжурыць на кухні. Увечары прыпёрся афіцэр, набрынялы расейскай тугою, і загадаў зварыць сабе кавы. Алекс наліў кавы, але афіцэру яна здалася занадта халоднай, і ён, выплеснуўшы жыжку на падлогу, даў піцерцу добрага таўхуна. Ты што, маўляў, баран, ня чуў загаду: "зварыць". Алекс палічыў афіцэру зубы, бо крыўды ня церпіць і добра ўмее біцца. Пасьля афіцэр прабачаўся, каб замяць скандал, баючыся вылецець з прэстыжнай дывізіі. Пазьней афіцэр і Алекс пасябравалі.

... Пра тых салдатаў распавядаў неахвотна. "Яны згвалцілі дзяўчыну зь селішча Хасанбэка, яны прыехалі ў маю краіну, каб забіваць, кідаць бомбы, паліць, секчы нашыя дрэвы, забруджваць ручаі, зь якіх мы бярэм ваду".

Амаль нічога не распавёў пра сваю сям'ю. Я не наважыўся спытаць, ці дзяўчына была нявестай Салама. У ім адчуваюцца вялікія прынцыпы, унутраная напятасьць і разьвітае пачуцьцё доўгу. Ён – першы чачэнец, зь якім я грунтоўна паразмаўляў, і ён адразу стаў для мяне стэрэатыпам чачэнца.

3. Алекс

– Алекс, гэтая дзяўчына была нявестай Салама?
– Не, настаўніцай.
– ...
– Настаўніцай, расейкай.

Папера – не магнітная стужка, але й добра, што нашыя інтанацыі не гучаць на паперы. Жорсткасьць таго, што робіцца на сьвеце за чатыры гады да трэцяга тысячагодзьдзя ад нараджэньня Хрыстова, лягчэй перадаць сухімі фразамі, запячатанымі ў стандартную сынтаксычную абалонку, чым інтанацыямі. Вядома, мае суразмоўцы ўжывалі іншыя словы, і амаль кожная рэпліка чаргавалася з паўзай: хвіліны маўчаньня пасьля хвілінаў бязглузьдзіцы. Я прывез дадому сем касэтаў. Узяў бы болей – прывез бы больш дыялёгаў. Кроў, якую я сьніў ноччу, выела ўсе паэтычныя эмоцыі. Я проста дапытваўся.

Алекс з Санкт-Пецярбургу, жыве побач са славутай турмой "Кресты". Жанаты. Жонка працуе сакратаркай у прыватнай фірме. З жонкаю жыў кепска. Сварыўся. Пакінуў ёй кватэру (былая камуналка, засталася ад бацькоў) і паехаў у Чачэнію да Салама. Мае сына. Барысік вучыцца чытаць па цыдулках, якія вязьні з Крастоўскай турмы шпуляюць за муры. Мабыць, такі рытуал. Уся вуліца засеяная абрыўкамі паперы, згорнутымі ў малюпасенькія кулёчкі і зьлепленымі мякішам.

Алекс сумуе па шапаценьні гэтых паперак пад нагамі; ужо раніцай, калі ідзеш на працу да мэтро, цыдулкі нагадваюць, што табе ня горш за ўсіх жывецца, што існуюць злодзеі, зло ў сваім клясычным выглядзе, бясспрэчнае, несумненнае зло, зь якім лёгка змагацца.

Дзяўчына-настаўніца жывая. Яна зьехала. Пра Салама:

– Наўрад ці Салам расказаў табе, што бомба трапіла ў бліндажык, дзе хавалася ягоная бабуля. Чачэнцы маўклівыя, не распавядаюць пра гора. Салам сам выкапаў гэты бліндажык. Бабулі было 76. Яна заўсёды надзявала чорныя хусткі з махрамі... Туды трапіла бомба, дык знайшлі шмат жалезных аскепкаў. Разумееш, Андрэй, бабуля ўсё чакала, калі Салам ажэніцца, калі будзе вясельле. Цяпер у іхнай хаце абшарпаныя муры і выбітыя шыбы, а поле ўсё стапталі. Кажуць, што чачэнцы – тэрарысты. Бабулі было 76, якая зь яе тэрарыстка? Салам прыяжджаў да мяне ў Піцер (мы круцілі там пэўныя справы). Ён купляў ёй насеньне кветак. Аднойчы вёз ёй нейкія калівы ажно з Таліну. Мы не зрабілі нічога дрэннага тым салдатам. Мы зрабілі тое, што яны заслугоўвалі.

Алексу ня страшна сярод чачэнцаў, ня страшна, што нехта зь іх не разьбярэ і... У Чачэніі Алекс носіць зялёную стужку на шапцы, калі ідзе ў бой. Калі б ён быў у Пецярбурзе, ён меў бы болей шанцаў, што нейкі алькаголік не разьбярэ і... Алекс любіць чачэнцаў. Неяк ён цікавіўся дзэн-будызмам, дык, мусіць, у папярэднім жыцьці ён жыў недзе там, у гарах. Яшчэ ў войску, упершыню ўбачыўшы чачэнскія танцы, зразумеў: гэта – ягонае. У іхнай вайсковай частцы было шмат чачэнцаў; яны бралі зэдлікі з кухні, ішлі за кутук казармы, і з адчайнай строгасьцю танцавалі. Але Алекс яшчэ не навучыўся танцаваць па-чачэнску.

Яму ня страшна за сына, хоць тых двух палонных яны адпусьцілі. Алекс "ні храна" не баіцца помсты. Вайна пачынаецца раптоўна, але заглухае цягам дзесяцігодзьдзяў. Так не бывае, каб сёньня людзі ваявалі, а заўтра пілі разам. А калі й п'юць, дык трымаюцца за пісталеты ці за кінжалы. Я запытаўся, ці не баіцца Алекс назаўжды застацца на вайне, ніколі болей не прывыкнуць да нармальнага жыцьця. Ці зьбіраецца ён вярнуцца ў Піцер? Ён, – адказвае, – які быў, такі й застаўся. Чачэнія яго не зьмяніла, ён у гэтым упэўнены. Як любіў ялавічную тушаніну, так і любіць. Прыехаць у Чачэнію – гэта як выйсьці на суботнік, прыбраць сьмецьце з двара. "Шэсьць дзён працуй, грошы зарабляй, і таму падобнае, а на сёмы дзень выйдзі і бясплатна зрабі нешта для ўсіх". Часам трэба працаваць, а часам, калі трэба, выйсьці й абараніць чыёсьці права нармальна жыць. Ён кажа пра шэсьць дзён і сёмы, але гэта не азначае, што ён верыць у Бога; вядома, – лічыць ён, – нешта там павінна быць, нейкая сіла, аўра. Ці гэтая сіла ўхваліла б тое, што яны зрабілі? Яна імі й кіравала, – не вагаецца ён.

А шостай увечары пасьля вайны ён пойдзе і забярэ свайго сына ад жонкі. Не баіцца, што супраціўнік можа схапіць іх у палон. Папярэдзіў мяне, каб я не рабіў на матэрыяле размовы просты журналісцкі артыкул. Я паабяцаў напісаць мастацкі тэкст.

Алекс сядзіць нага за нагу і нэрвова дрыгае ступнёю. У руках круціць запальнічку. Праз кожныя тры хвіліны пераключае каналы радыё. Прыймач лямантуе на ўсю моц. Алекс кажа, што чачэнцы ніколі не падзеляцца ні сваім горам, ні сваімі прынцыпамі. Наўрад ці Салам расказаў, як вар'яцееш, калі ажыцьцяўляюць "дывановую бамбардоўку" гораду, а ты сядзіш у акопе й ня можаш нічога зрабіць. Наўрад ці Шаміль раскажа, як яго акружылі і крычалі яму: "Урук, табе каюк!" Іх атрад выручыў Шаміля. З тых часоў яны ваююць разам. Пра такіх, як Шаміль, трэба пісаць, а не пра яго, Алекса.

Ён скрывіў вусны, не жадаючы распавядаць, як яны служылі ў дэсанце разам з Саламам, бо Салам на ягоным месцы не распавядаў бы. Салам – ягоны найлепшы сябра. Бабуля Салама так і не расказала яму, як Сталін высяліў іх у 44-м. Раней, калі прыяжджаў у Грозны, ён быў дурны: пра ўсё распытваў. Быў акурат пэрыяд пасьля галоснасьці, яму карцела напісаць артыкул. Салам неяк сказаў: "Калі расказаць, тады ты будзеш віну адчуваць, бо высялілі нас вы, расейцы, а ты – расеец. Калі не расказаць – гэта ня значыць забыць; гэта значыць памятаць, ня помсьцячы. Калі б я табе расказаў, я б цябе словам атруціў, бо ты стаў бы сваіх ненавідзець". Выказаць усё – як высеяць усю пшаніцу да астатняга зернетка, і пухнуць з галадухі.

Словы – надта моцная цэгла, а памяць – надта моцны цэмэнт, каб казаць усё і ўсё памятаць. Словы будуюць вежу мінуўшчыны. Памяць – замес будучыні.

"Мы зь дзяцінства запамінаем як аксіёму: Жылін з Кастыліным[5] добрыя, Кастылін, праўда, трошкі няўдалы, а горцы – кепскія, толькі Дзінка добрая. На самой справе Дзінка дурная як даўбешка: яна прынесла пілку, малака, ляпёшку; Жылін уцёк, нажэрся, напіўся. Што ён пасьля мог зрабіць? Бацьку Дзінкінага забіць, маці нагайкаю вытнуць, саклю спаліць і паехаць змагацца за правы прыгонных сялян ці яшчэ азбуку складаць". А цяпер ягоныя нашчадкі зноў прыехалі па прыгоды. Алекс ганарыцца тым, што разарваў кола нацыянальнага зману. Але мы ўяўляем жыцьцё ў XIX ст., гісторыю і яе пэрсанажаў так, як іх апісаў Талстой. А хто ведае, якія яны былі насамрэч.

Алекс ня вельмі любіць сваіх суайчыньнікаў. Салам – ягоны сябра, а ў Піцеры ў яго ніколі не было сяброў. Хіба там могуць сябраваць? Там кожны на сябе цягне. У Алекса нос зламаны, бо ў яго не было дружбакоў. "Эээ", – ён разяпіў рот. І трох зубоў бракуе. Вось жа неяк у юнацтве пайшоў на дыскатэку: ён быў адзін, супраць яго – пяцёра. Калі Салам патэлефанаваў і сказаў, што ў Чачэніі – дрэнь, каб ён прыяжджаў, ён не вагаўся ні хвіліны. Кожны чалавек павінен удзельнічаць у нейкім змаганьні за свабоду, супраць несправядлівасьці. Расея супраць Чачэніі – гэта як пяцёра проці аднаго на танцах. Фэдэралы палююць з паветра на людзей. Было такое, што Алекса хацелі забіць з шрубалёту, а ён хаваўся, ціснуўся за камянямі. Тра-та-та-та. Думае: не пеканула, значыць яшчэ жывы. Шарах у другі бок каменя. Шрубалёт разьварочваецца і тра-та-та-та...

Алекс лічыць, што расейцы выракліся ўсіх традыцыяў: толькі б гарэлку жлукціць і тэлебачаньне глядзець. Яшчэ й пруцца паўсюль, хочуць, каб усе зажылі таксама, як і яны.

Паступова размова згасае. "Чым менш скажаш, тым больш зробіш", – заўважае Алекс.

4. Руслан

З Русланам мы гаварылі нядоўга, і пісаць амаль няма чаго. Нешта расказваць ён рашуча адмовіўся, затое ён быў адзіны, хто ставіў пытаньні мне. Сказаў, што яны, чацьвёра, вялікія сябры, і будуць сябраваць і пасьля вайны. На пытаньне, дзе яны бяруць грошы на жыцьцё і адпачынак, адказаў нейкім чачэнскім выразам, блытана пераклаўшы яго на расейскую мову. Па-расейску ён размаўляе вельмі кепска, пры гэтым ужывае шмат вобразаў і параўнаньняў.

– Вы прасілі дазволу ўкраінскіх уладаў, каб прыехаць?

– Калі баран просіць у авечкі дазволу, гаспадар ніколі ягнятаў не дачакаецца.

Першае, што ён зробіць пасьля вайны – ажэніцца. Верыць, што яны, партызаны, пераможуць расейцаў, нягледзячы на самалёты, ракеты, спадарожнікавую разьведку, бо ў чачэнцаў таксама ёсьць сакрэтная зброя. Самой зброі ён ня бачыў, але думае, што яна лязэрна-гукавая...

У кіеўскім музэі Булгакава сярод іншых дакумэнтаў можна знайсьці зварот кіраўнікоў Украінскай Народнай Рэспублікі да жыхароў Чарнігаўшчыны з папярэджаньнем аб тым, што нельга пакідаць сховішчы, бо ваякі-ўкраінцы ўжываюць асаблівыя прамяні для асьляпленьня супраціўніка...

Ён ня ведае, колькі людзей забіў, можа ніводнага, можа – дзесяць. Не дабачыш, дзе куля ляціць і куды зьверне. Дзяўчаты, што чакалі палонных, якіх яны ўтрымвалі, могуць прыехаць да Руслана. "Чачэнец іх кахаць будзе, глядзець будзе. Чачэнец за свабоду ваюе. Чачэнец прыходзіць у хату і вітаецца: "Будзь вольны!" Нас расейцы выселілі; чачэнец расейцаў ніколі не высяляў. Горы нашыя, а не іхныя. Мы не хацелі з расейцамі гэтага рабіць. Чачэнец ваюе сумленна. Яны згвалцілі добрую дзяўчыну, з блакітнымі вачыма. Хіба чачэнец

гвалціць дзяўчат? Хіба Басаеў у Будзёнаўску, Радуеў у Кізьляры гвалцілі дзяўчат? Чачэнец хоча прыгожа ваяваць". Яны хацелі пратрымаць полонных да канца вайны, а пасьля судзіць у судзе...

5. Шаміль

Не сумняюся, што Шаміль – самы дзіўны з чачэнцаў, якіх я калі-небудзь сустрэну.

Паколькі на твар і выгляд ён мне выдаваў на Фабрыса дэль Донга, я запытаўся, а ці Фабрыс на ягоным месцы дзейнічаў бы так, як ён? Чачэнцы, – адказаў ён, – а сам ён і пагатоў, ня могуць быць падобныя да Фабрыса. Фабрыс – гэта імправізацыя, жарсьць, імпэт, захапленьне. Фабрыс марнеў за Клеліяй, Шаміль аддаў бы перавагу герцагіне дэ Сансэвэрына. Шаміль таксама паехаў бы ў Ватэрлё, але гэта было б не парываньне, а разважнае рашэньне.

– Мы сабраліся спантанна. У адным з баёў. Салам з Алексам і Хасанбэкам раней сябравалі. Руслан – нечы сусед. Ну і я . Як Грозны ўзялі – мы пайшлі ў горы. Пасьля вярнуліся ў Грозны. У Салама ёсьць дом, напаўразьбіты. У нас свая тактыка: ударым за горадам і вернемся. У горадзе пачуваесься як бы не зусім на вайне. Даведаліся, што два гады згвалцілі дзяўчыну. Вылічылі іх, прыцягнулі ноччу, з завязанымі вачыма. Можа, лепей было хлопнуць іх sur-le-champs[6].

Ваенная лёгіка.

– У горадзе закладнікаў не шукаюць. У наш раён расеец ня соваецца. Прыходзіў які – разьбіраўся Алекс. У палонных на нагах ланцугі, рулі да скроні прыставім. Судзіць іх зьбіраліся.

– Табе не шкада было кінуць інстытут, не атрымаўшы дыплёму?

– Шкада, не шкада... Што ж, аддаваць ім Чачэнію?

Для Шаміля паняцьці свабоды, незалежнасьці, павагі да бацькоў шмат значаць. У юнацтве ён ня быў "шчырым" чачэнцам. Ягоныя сваякі ня надта былі ім задаволеныя. У дзяцінстве ён ні разу ні з кім ня біўся. Ён быў гэткая... пяціногая авечка сярод сваіх аднагодкаў. Хіба сапраўдны чачэнец пойдзе вучыцца ў інстытут замежных моваў, сярод тамтэйшых фіфачак? Ваяваць –значыць, даказаць, што твае пераканаваньні вартыя. Шаміль лічыць, што ён здолеў даказаць. Можа, ён ваюе горш, чым ягоныя сябры, але ж ваюе. Mourir pour les idees de mort lente[7] для Шаміля – шык, паспытаць якога шанцуе ня кожнаму.

Шаміль больш за год ваяваў безь перадыху, а цяпер дазволіў сабе месяц адпачынку. Першы месяц ён перабавіў у Менску, завёў там сабе дзяўчыну ў Зялёным Лузе. Адбіў яе ў аднаго цікавага француза. Француз цяпер паехаў у Чачэнію. Больш за ўсё ў жыцьці Шаміль шкадуе, што не ўтрымаў француза ад гэтага кроку. Мае прадчуваньне, што таго заб'юць. У Менску найбольш палюбіў опэру (слухаў "Рыгалета") і касьцёл на Залатой Горцы (Дэбюсі і арганіста Шарава). Нязгодны з трактоўкай блазна Рыгалета як галоўнага вінаватага ў трагедыі. У касьцёле Сьвятога Роха яму памятныя цяжкі крыж пад стольлю ("навісае над людзьмі, як шуляк над куранятамі"), сьнегавая баба з крыжыкам з галінак у руцэ на цьвінтары і гліняныя скульптуры. Паводле ягоных словаў, дзяўчына добра кахала яго – лепей і мацней, чым ён яе – і частавала нейкім адмысловым трункам, які сама гатавала. Ён зьехаў раптоўна. Дзяўчына цяпер, напэўна, у роспачы. Але ён мусіў зьехаць зь Менску, бо на яго выйшаў афіцэр расейскае разьведкі. Каб завэрбаваць. Сказаць штосьці пра таго, хто паспрыяў, каб яго знайшлі, адмовіўся. Сястру і мяне ў Кіеве ні хвіліны не падазраваў: усё на твары бачна.

Паразмаўлялі крыху пра Францыю. Ягонае найбольшае ўражаньне ад Парыжа – вуліца Watt, што праходзіць пад чыгункамі і шашой, вуліца-фантасмагорыя без будынкаў і крамаў, ні на зямлі, ні пад зямлёй, вуліца, пра якую пісаў Віян... Найбольшае ўражаньне ад Францыі – замак Сальс на поўдні, у францускай Каталёніі, ля Пэрпіньяна. Шаміль наведаў яго а другой гадзіне ночы, калі ягоныя спадарожнікі спынілі машыну, каб падрамаць. Шэры, змрочны, на пустэльным, выпаленым узвышшы, замак здаўся яму дэкарацыяй да клясычнага закону трох адзінстваў і нагадаў замак "Макбэта" ў фільме Орсана Ўэлза. У сярэдзіну Шаміль ня трапіў: брама была замкнёная, муры занадта гладкія і стромкія. Спрабаваў сфатаграфаваць сябе на фоне замка, трымаючы фотаапарат на выцягнутай руцэ. Пасьля з расчараваньнем прачытаў у "Petit Robert des noms propres", што Сальс – ня замак катараў, а быў пабудаваны ажно прыканцы XV ст.

Шаміль мяркуе, што а шостай увечары пасьля вайны яны, чацьвёра, разыйдуцца назаўжды, каб адкрэсьліць мінулы час ад будучага. Яны сябры паводле прынцыпаў і доўгу; а таксама паводле сюжэту той містэрыі, у якой удзельнічаюць. Яны артысты, іх стыль – свабода і гонар, іх пэрформанс – вайна. Мэта спэктаклю – ачысьціць душы гледачоў і заваяваць права на свабодную творчасьць. Цяпер адзін бок ваюе за грошы, другі –за ідэю. Тыя, хто ваюе за грошы, на самой справе статысты. Пратаганісты – тыя, хто ваюе за ідэю. Толькі ад іх залежыць вынік вайны. Калі яны змогуць іграць да апошняга, да заслоны, яны перамогуць. Калі выдыхнуцца – яны прайграюць. Для Шаміля вайна – гэта ня толькі жанр і стыль, гэта яшчэ і, зь іншага боку, прылада, інструмэнт, сродак зьмяніць сябе; апроч таго, гэта грым, каб замаскаваць тое, што хочаш, але ня можаш зьмяніць. Вядома, паклікае на вайну сумленьне, патрыятызм, воля бацькоў. Але пасьля атрымліваецца, што вайна – гэта інсцэніроўка, якую ствараеш ты, і якая адначасова стварае цябе.

Для некага вайна – суцэльны сцэнар фільму жахаў. Шаміль прайшоў праз пэрыяд рамантызму, калі здаецца, што варта пратрымацца яшчэ крышку, адбіць яшчэ лапік зямлі, і ўсе схамянуцца, і рэжысэры апамятаюцца, зьнікне несправядлівасьць. "Мы – вашыя сябры, кідайма стрэльбы, будзем жыць кожны ў сваёй хаце", – пісаў Шаміль на мурах, на сьнезе, на газэтах, адступаючы. Дзіўна, як у вершы:

... sur les pupitres et les arbres,
sur la sable, sur la neige,
sur l'echo de mon enfance,
j'ecris ton nom[8].

Ён прайшоў праз пэрыяд імаралізму, калі іх запёрлі ў горы. Тады ён размаўляў толькі мацюкамі, яго аж юдзіла забіваць, а думкі абмяжоўваліся ежай і ложкам. Пэрыяд містыцызму быў адзначаны прыкметамі: колькі разоў кракнула варона – двойчы ці тройчы; як складзеная коўдра на ложку ва ўдалыя дні, а як – калі не шанцуе.

Найлепшы каханак – той, хто ўмее найдаўжэй расьцягнуць момант, калі вусны яшчэ не дакрануліся да яе смочка, але ўжо адчуваюць пушок вакол яго. На вайне перамагае той, хто ўмее замарудзіць разьвіцьцё жанру і ўласныя густы, запаволіць сваё сталеньне ад клясычных узораў "Іфігеніі" і "Сіда"[9] да руціны рэалізму, цяжкое будзённае працы ў акопах і засадах, пасьля да натуралізму, цынізму, які падобны на бадзяк у агародзе: адзіная якасьць характару, якой ужо ніколі не пазбавісься, калі яна ў цябе ёсьць. Небясьпечны сымптом – панаваньне дэкадансу, калі здаецца, што вайне ня будзе канца, бо ён – знак набліжэньня экзыстэнцыйнае пусткі, якою дыхае сьмерць. Прайграе той, хто сьпяшаецца згуляць наступны акт.

Штодзённае мастацтва, зьлепленае з чужых цытатаў, досьціпу, досьведу, з аксымаранічных структураў, адкрытых Якабсонам у паэме Пэсоа, з R-комплексаў і зьнікненьняў аптымізму, – мёртвае. Нобэля трэба даваць за творы мастацтва дзеяньня, якія ствараюцца тымі, хто змагаецца. Шаміль Басаеў быў бы варты Нобэля, калі б яму ўдалося захапіць горад у тыле ворага і праз гэта дабіцца міру, не праліўшы ані кроплі крыві, бо ягоны сцэнар – гэта важкі ўнёсак у скарбонку сусьветнае драматургіі.

Не, не пра вайну казаў Шаміль, прыхільнік актыўнага мастацтва, прынамсі, не пра тую вайну, антонім якой – мір.

Ён адмовіўся падрабязна распавядаць пра тое, як ваяваў, спаслаўшыся на Геракліта: "Шматведаньне розуму не навучае". Да расейскай мовы ставіцца нармальна, хоць быў недалюбваў яе. Што зробіш, расейцы прывучылі суседзяў думаць па-расейску. Ня важна, на якой мове чалавек думае, важна, як ён вітаецца зь людзьмі.

– А ты як вітаесься?

– Будзь вольны!

– Une flamme a nos yeux:
a l'eglise on j'allais
on l'appelait le bon Dieu.
L'amoureux l'appelle l'amour,
le mendiant – la charite.
Le soleil l'appelle le jour...
Et le tchetchene – la liberte?[10]

У гэтым няма нічога благога, – адказаў ён. Нічога, калі ведаць межы свабоды і помсты.

Тэкст скончаны. Для парадку трэба яшчэ замкнуць сюжэтнае кола.

Шаміль расказаў, што вечар быў сьцюдзёны і трывожны. Шаміль з Русланам хваляваліся, бо цэлы дзень чулі стрэлы, а хлопцаў усё не было. Павячэралі мярзотнай ялавічнай тушанінай, а палонныя – хлебам з моркваю. Выйшлі, каб абмеркаваць плян на наступны дзень. Тымчасам вярнуліся хлопцы. У той дзень забілі двух іхных знаёмых. Кепска. Калі яны вярнуліся ў камэру да палонных, тыя se masturbaient[11]. Шаміль, які палічыў за лепшае не вымаўляць гэтае слова па-расейску, у той вечар прапанаваў зрабіць палонным тое, што ім зрабілі. Іншы раз пачуцьці бываюць мацнейшыя за розум.

– Андрей, какого х... ты прие...? – паўтарыў мне Шаміль у адказ на маё пытаньне, ці ён у нечым каецца.

[1] Гэта наймаладзейшы ў нашай групе (фр.)

[2] Старажытную (укр.).

[3] Раман Стэндаля "Пармскі манастыр".

[4] Малады маркіз; так зьвярталіся да Фабрыса дэль Донга ў рамане "Пармскі манастыр".

[5] Героі апавяданьня Талстога "Каўкаскі палоньнік".

[6] Зараз жа (фр.); літаральна – на полі.

[7] радок зь песьні францускага барда Жоржа Брасанса: "Паміраць за ідэі павольнай сьмерцю". Сэнс у кантэксьце: тыя, хто агітуюць нас паміраць за ідэі, няхай паміраюць самі, але павольнай сьмерцю, тады мы паглядзім на іх.

[8] Урывак зь верша Элюара "Свабода":
... на партах і на дрэвах, на сьнезе і пяску, на рэху зь дзяцінства пішу тваё імя.

[9] Клясычныя трагедыі Расіна і Карнэля.

[10] Прыпеў зь песьні бэльгійскага і францускага сьпевака Жака Брэля.
Нейкі агеньчык у вачох: у царкве, куды я хадзіў, яго называлі Боженькам, закаханы называе яго каханьнем, жабрак –міласьцінай. Сонца называе яго днём... А чачэнец – свабодай?
У песьні апошні радок: "Et le brave homme – la bonte".

[11] Мастурбавалі(фр.)

■ ГАННА МАТУСЭВІЧ

Койданаўскі дыярыюш

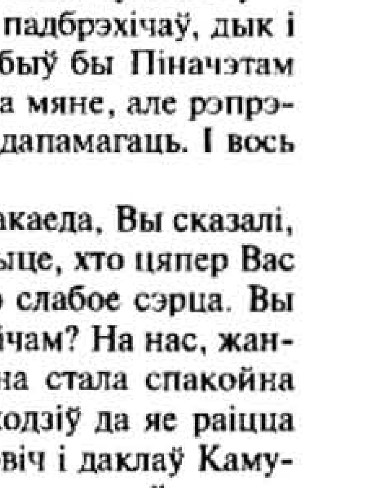

2.04. Учора з раніцы паляцела ў кантору, пасьля абеду паехала ў Менск. (Трэба было купіць "Новы запавет" ды паслаць адной няшчаснай жанчыне, роспачны ліст якой я бачыла ў "Звязьдзе".) А ў Менску — аблога. Ах каб на вас! Столькі паблукала па горадзе, пакуль дабралася да шапіка ТБМ! Насупраць жалезнага Фэлікса плойма міліцыянтаў заціснула жменьку маладзенькіх хлопчыкаў са сьцягамі. І ў мяне сьціснула сэрца... Так бы і ўпляжыла, здаецца, гэтым "дубінанасільнікам" сваімі ванзэлкамі! Але ж пасунулася далей. Шмат людзей! Сьцягі! Кардон міліцыянтаў. Не пускаюць на вакзал. Абазвала іх "ёлупнямі" ды мусіла абходзіць...

А з раніцы прыйшлі людзі ў кантору, хоць і няшмат. Хацелі дамагчыся ад Сімаковай — старшыні прафкаму — каб яна прызначыла афіцыйную дату прафсаюзнага сходу. Сімаковай не было. Людзей разагнаў другі член прафкаму — Несьцяровіч.

Але калі я прыехала зь Менску, знайшла ў хаце мужа да сябе не падобнага. Супраць яго ўсчалі рэпрэсіі. Майстар Манойленка напісаў на яго ды на іншых мужчынаў, што ратавалі Амбражэвіча* (дзякуй Богу, ужо ходзіць!) "докладную". Выставіў іх, як прагульшчыкаў. А яшчэ Лобач В.А., начальнік аддзелу кадраў, напісала на мужа "обьяснительную", дзе ўжо на 2.04 ён выглядае, як подбухторшчык. Але падбухторшчыцай была я! За вечар, раніцу ды часткова яшчэ прыхапіўшы працоўнага часу муж сяк-так агораў тлумачальную цыдулку супраць Манойленкі. А я сёньня з раніцы нанесла запытальны візыт Валянціне Андрэеўне, сваёй даўняй знаёмцы, між іншым добрай жанчыне, якую я паважаю. Некалі яна крывасьведчыла на судзе супраць Макаеда ды іншых мужчынаў**. Я ёй у вочы тады сказала: "Калі б не было вас, падбрэхічаў, дык і немцы не былі б фашыстамі, і Камушэнка ня быў бы Піначэтам (мянушка нашага начальніка)!" Яна наляцела на мяне, але рэпрэсіяў, шантажу ня ўсчала. Пасьля яна стала нам дапамагаць. І вось гэтая "объяснительная"?..

Я спытала ў яе наўпрост: "Калі вы тапілі Макаеда, Вы сказалі, што Вас прымусіў гэта зрабіць начальнік. Скажыце, хто цяпер Вас прымусіў напісаць данос на майго мужа? У яго слабое сэрца. Вы што, хочаце, каб ён пайшоў усьлед за Амбражэвічам? На нас, жанчынах, ляжыць такая адказнасьць за ўсё..." Яна стала спакойна расказваць, што мой муж учора раніцай падыходзіў да яе раіцца наконт прафсаюзнага сходу. Гэта чуў Несьцяровіч і даклаў Камушэнку, а той ужо "дастаў" ад яе гэтую "объяснительную"...

"Камушэнка што, гвалціў яе, нож да горла прыстаўляў?" — круціліся пытаньні ў маёй галаве. Але я іх не задавала, бо ўжо тады амаль (а цяпер канчаткова) упэўнілася, што ў трагічным выпадку з Амбражэвічам, а яшчэ раней у выгнаньні Макаеда —вінаватая я, і толькі я. Бо дурніца. Бог падказвае мне столькі варыянтаў дзеяньня, а я сплю! Вось і сёньня. "Бусьлік" (зачасьціў ён да нас!) пераказаў мне апошнія навіны зь лякарні. Амбражэвіч то ачуняў, але ж псыхічна нездаровы. "Усё адно, — кажа, — жыць ня буду!" Вось каб Камушэкна прыйшоў у лякарню ды перапрасіў яго...

Я схаджу да Сімаковай, буду прасіць яе, каб яна паўплывала на Камушэнку. Усё ж яна — Жанчына...

4.04. Я прышла да Галі Амбражэвіч, каб паслухаць, што яна скажа. Але мусіла больш гаварыць сама. Я яе ні ў чым не пераконвала, проста распавядала пра сябе. Тады й яна стала казаць пра сябе. Яна казала праўду, але ў той праўдзе не адчувалася душы. Ёй вельмі хацелася некалі мець дзіця, а цяпер — не... Я пайшла.

Нешта не давала мне спакою. Ужо прыцемкамі я прыйшла да яе зноў. Яна сказала, што ўсё ўжо вырашыла. Я пайшла. Насустрач мне беглі два сабакі. Адзін зь іх, чорны, паглядзеў на мяне нейкімі пранізьлівымі "прапашчымі" чалавечымі вачыма... Я адчула гідлівасьць і шкадаваньне...

5.04. Некалі ў ЛіМе (за 28.04.95, "Ім страшна ў цемры...") мне дадзена было сказаць: "... гэта надзвычай добра, калі існуе гармонія паміж парадзіхай і дзіцём, паміж тымі, хто нараджае, і тымі, хто стаіць ля вытокаў".

І вось цяпер, калі я спаліла "дах над галавой", бо "пазначыўся тэрмін маёй волі" ("Інтэрнацкая хроніка"), калі я ўсё расказала пракурору й занесла яму "мае" нумары "НН", калі я ўсіх удзельнікаў падзей папярэдзіла: "хто не са Мной, той супраць Мяне", — я прапаную вам закасаць рукавы ды добра памыць рукі. Будзеце прымаць роды.

7.04. Ня ведаю, колькі прайшло часу з таго трагічнага здарэньня. (Дарэчы, яно не адно. У той самы дзень на Койданаўшчыне, кажуць, усяго было тры спробы суіцыду. У Фаніпалі адзін настаўнік і ў нас — два. Але, дзякуй Богу, усіх адратавалі.) Можа тыдзень... А я пражыла гадоў 5 наперад... Столькі падзей! Столькі людзей у нас перабывала! Як тады з Макаедам! Час быў настолькі спрасаваны, што я забылася пра сон і ежу. А сёньня — гадавое Сьвята. Вялікдзень. Вялікае Сьвята душы... Як добра, што ў пятніцу Бог даў мне магчымасьць зрабіць тое, што я не пасьпела зрабіць ў чысты чацьвер! Прапала надоўга электрычнасьць. Хоч-ня хоч — размарозіла лядоўню, а за гэты час вымылася ў ваньне пры дзьвюх сьвечках, ачысьцілася пры жывым агні.

Сёньня была ў Петра-Паўлаўскім саборы на імшы па Ларысе Геніюш. Сустрэлася з жанчынай, што зьбіраецца ехаць у Флярыду да Яна Пятроўскага. Запрасіла да сябе нас з мужам і сваіх сябровак. Гэта не жанчыны — агонь! Ніколі і нізавошта не паверу, што Беларусь памірае. Ды не, каханенькія-родненькія, Беларусь нараджаецца! Проста, шчыра, урачыста, з потам, крывёю, брудам і са сьлязьмі радасьці! Гэтыя падзьвіжніцы нашую веру ўсюды нясуць: на кірмаш і ў лякарню, у тралейбус і на пляц! Спадарыня Альжбэта смуткуе: "Было ў мяне столькі гэтых "Мудзішчавых"! Знаёмым дала, у вёску паслала, у Латвію адправіла — усім параздавала. І цяпер у мяне самой ніводнага "Мудзішчава" не засталося!"

Усе апошнія дні сьвідруе мяне думка: дзе падзелася "Наша Ніва"? Добра яшчэ, калі адсутнасьць яе зьвязана зь Вялікаднем у Літве, а калі...

Койданава

* Віця Амбражэвіч, майстар ГСП-42, павесіўся першага красавіка.

** Гісторыя з Макаедам распавядаецца ў "Інтэрнацкай хроніцы" ("Наша Ніва", №7-8'1995).

Літва

УЦЕКАЧЫ

Чакаецца, што разам зь веснавым цяплом праз Літву зноў хлынуць уцекачы, якія імкнуцца трапіць на Захад. Днямі пасьля перапынку каля польскага кардону былі затрыманыя 109 іншаземцаў, якія рыхтаваліся да нелегальнага пераходу дзяржаўнай мяжы.

У Літве цяпер знаходзяцца блізу 600 затрыманых нелегальных мігрантаў з Азіі і Афрыкі. Паводле закону іх трэба адправіць у тую краіну, адкуль яны патрапілі на тэрыторыю Літвы. Як правіла, гэта — Расея альбо Беларусь. Але ні з той, ні з другой дзяржавай у Літвы няма адпаведных пагадненьняў. Раней неяк дамаўляліся — Літва змагла вярнуць каля 1,5 тысячы нелегалаў. Прыкладна кожны другі нелегальны мігрант, затрыманы ў краіне, ня мае пры сябе дакумэнтаў, а часта і грошай.

Некаторыя просяць у Літве палітычнага прытулку. Статус уцекача яны атрымаць ня могуць: неабходны закон прыняты, але ён уступіць у сілу толькі пасьля стварэньня матэрыяльнай базы, падрыхтоўкі спэцыялістаў.

Дырэктар дэпартамэнту міграцыі В.Мінкявічус кажа, што лёс нелегальных мігрантаў, затрыманых у Літве, дапамогуць вырашыць міжнародныя арганізацыі, для якіх гэтая праблема ня новая. Літва таксама разьлічвае атрымаць ад міжнародных арганізацыяў сродкі на ўтрыманьне ўцекачоў. Астатніх нелегалаў, магчыма, удасца адправіць назад на радзіму.

Перапраўка ўцекачоў на Захад — адна з прыбытковых сфэраў дзейнасьці арганізаваных злачынцаў. "Можна толькі зьдзіўляцца, як нелегалы за двое сутак з Масквы праз Літву дабіраюцца да Варшавы", — кажа В.Мінкявічус.

Пасьля далучэньня да Жэнэўскай канвэнцыі ААН аб статусе ўцекача, Літва павінна стварыць цэнтар разьмяшчэньня мігрантаў. Яго плянуецца адкрыць у Рукле (Ёнаўскі раён) на былой вайсковай базе. Ён будзе разьлічаны на 340 месцаў.

Матэрыяльную дапамогу на суму 3 мільёны кронаў дае Літве Данія, якую, як і скандынаўскія краіны, запаланілі грамадзяне з ахопленых вайною краінаў былой Югаславіі. Мільён кронаў будзе выдаткаваны на рамонтныя работы, два мільёны — на падрыхтоўку пэрсаналу работнікаў сацыяльнае сфэры. Падтрымліваюць і іншыя паўночныя дзяржавы.

Начальнік аддзелу міграцыі Міністэрства працы і сацыяльнай аховы В.Гражуліс кажа, што ў цэнтры прыёму ўцекачоў атрымаюць часовы прыстанак людзі, якім з палітычных матываў на радзіме пагражае небясьпека. Калі будзе даказана, што чалавек прыбыў у Літву праз бясьпечную краіну, туды ён і павінен быць вернуты.

У цэнтры ўцякач зможа жыць да васьмі месяцаў. За гэты час дзяржаўныя інстанцыі павінны разгледзець яго просьбу наконт статуса ўцекача. У выпадку задавальненьня просьбы самакіраваньні павінны будуць знайсьці для ўцекача працу і жыльлё.

ГРУНВАЛЬД

У Коўне кажуць, што віцэ-мэр гораду задумала ўчыніць Грунвальдзкую бітву ў сутоцы Нёману й Вяльлі. Чуваць нават крытычныя рэплікі: маўляў, зноў растрацяць невялікія бюджэтныя сродкі. Як кажа віцэ-мэр Коўна В.Маргявічэне, ідэя інсцэнізацыі бою нарадзілася ў яе і сяброў клюбу Вітаўтасаў, якія прапагандуюць сваю задуму па ўсёй Літве.

"Мітынгі ўжо надакучылі, асабліва моладзі", — лічыць

В.Маргявічэне. А такое тэатралізаванае мерапрыемства прымусіць паглыбіцца ў гісторыю дзяржавы больш, чым стандартныя прамовы з трыбунаў".

Віцэ-мэр упэўнівае, што расход бюджэтных сродкаў будзе мінімальны. Строі для "крыжакаў" і "літоўскіх ваяроў" шыюць студэнты ковенскіх тэхнікумаў, гімназіяў, ВНУ. Тканіна — з тэкстыльных прадпрыемстваў і рэстаурацыйных майстэрняў гораду. Моладзь асабліва ахвотна ўзялася за выраб строяў і атрыбутыкі — шчытоў, мячоў, шаломаў. Нямала камплектаў строяў згадзілася бясплатна даць кінастудыя.

Сцэнар інсцэнізацыі даручана напісаць спэцыялістам ваеннага музэю, а ўдзельнічаць у "баі" згадзіўся першы полк літоўскага войска. "Усе сакрэты раскрываць ня стану, але ведаю, што дзея будзе цягнуцца хвілінаў 20", — кажа В.Маргявічэне.

ГАЗЭТЫ

З прыходам вясны ў Вільні ўсё часьцей можна ўбачыць на вуліцах дзяцей, якія прадаюць газэты. Пераважна гэта — школьнікі, якія гандлююць у суботы.

Найбольшы прыбытак дае "Летувос рытас": 60 цэнтаў ($0,15) з кожнага прададзенага асобніка.

15-гадовы Аўгусьцінас кажа, што праца гэтая ня зь лёгкіх. Уставаць даводзіцца ў 5 раніцы, трэба заўсёды добра выглядаць, умець намовіць пакупніка. Аўгусьцінас прадае газэты ўжо два гады. За гэты час навучыўся многім хітрыкам, у яго нават сталыя кліенты ёсьць. Звычайна ён стаіць на праспэкце Гедыміна, дзе заўсёды знойдуцца пакупнікі.

У 11-гадовага Юлюса газэты часта застаюцца непрададзеныя. Але хлопчык асабліва не перажывае. "Рабіць усё адно няма чаго, чаму б не падзарабіць? Страты, калі яны бываюць, пакрываюцца бацькамі", — кажа Юлюс. Зь ягоных словаў, старэйшыя хлопцы не чапляюцца, грошы не адбіраюць, юныя прадаўцы газэтаў дапамагаюць адзін аднаму, часам мяняюцца газэтамі.

Некаторыя прапануюць прэсу проста на праезнай частцы: як толькі запаліцца чырвонае сьвятло, кідаюцца да кіроўцаў — і пакупнікі амаль заўсёды знаходзяцца. "Так хутчэй, —сьцьвярджае Мантас. — Акрамя таго, кіроўцы часта не бяруць рэшту".

Мантасу даводзілася адбівацца ад рэкету старэйшых. Аднойчы ў яго патрабавалі 2 літы — давялося даць. Але іншым разам ён паклікаў таварышаў, і тыя дапамаглі абараніцца. Выручку хлопчык аддае беспрацоўнай маці.

Lietuvos Rytas

ШПІЯНАЖ

Паводле свайго геапалітычнага становішча Літва ўяўляе цікавасьць і для Захаду, і для Ўсходу, таму тут напэўна ёсьць разьведчыкі з абодвух бакоў, — сьцьвярджае дырэктар Дэпартамэнту дзяржбясьпекі Ю.Юргяліс.

Аднак ён жа крытыкуе імкненьне некаторых дзеячоў абвінавачваць у ўсіх бедах Літвы замежных шпіёнаў: "Ня трэба прыкрываць гэтым сваю безьдзейнасьць і памылкі. Калі дзяржава займае выразную рашучую пазыцыю, ніякія разьведкі не паўплываюць на хаду падзеяў".

Ю.Юргяліс сказаў журналістам, што і ў Літвы ёсьць сыстэма разьведкі за мяжой. Але ня трэба думаць, што гэта шпіянаж, пра які мы чытаем у кнігах: у сапраўднасьці гэта пераважна накапленьне і сыстэматызацыя "адкрытай" інфармацыі. Паводле Ю.Юргяліса, літоўская разьведка ёсьць толькі ў тых краінах, дзе Літва мае інтарэсы.

На пытаньне, як могуць паўплываць вынікі выбараў прэзыдэнта Расеі на становішча ў Літве, прадстаўнік дзяржбясьпекі сьцьвердзіў, што вялікая суседка ўжо з XVII ст. мела і заўсёды будзе мець інтарэсы ў Літве і што ўсё будзе залежаць толькі ад нашай цьвёрдасьці.

BNS

ПОШЛІНЫ

Урад Літвы з 15 красавіка павялічвае мытныя пошліны на імпарт некаторых харчовых прадуктаў. Мыта за ўвоз малака і малочных прадуктаў павялічваецца з 20 да 30%, за імпарт масла і іншых жывёльных тлушчаў узрастае з 45 да 50%, але ня менш, чым 8 літаў за 1 кг. ($1 = 4Lt)

Мыта за імпартныя яйкі павялічана з 30 да 35%. На каўбасы і падобныя мясныя прадукты — з 14 да 15%, але ня менш, чым 8 літаў за 1 кг. Найбольш — з 35 да 70% — узрасла плата за імпарт цукру. Пошліна ня можа складаць менш, чым 1,2 літа за 1 кг.

З 15 красавіка ўводзяць таксама мінімальныя мытныя пошліны за імпарт мяса, птушкі і бульбы. За 1 кг імпартнага мяса давядзецца плаціць ня менш, чым 5 літаў, за 1 кг птушкі — ня менш, чым 4 літы, за 1 кг бульбы — ня менш, чым 0,4 літа. Мытныя тарыфы на гэтыя прадукты складаюць адпаведна 30, 25 і 25%.

BNS

УЦЕКАЧЫ-2

Ужо 10 тыдняў у памежным навучальным цэнтры ў Вісагінасе (былы Сьнечкус, горад каля беларускай мяжы) знаходзяцца 46 уцекачоў: 8 кітайцаў, 15 курдаў, 3 афганцы, 20 пакістанцаў. У тым ліку 9 жанчын. Гэтая група была нелегальна ўвезена ў Літву зь Беларусі ў закрытым аўтафургоне 16 студзеня. 1 красавіка яны адмовіліся прымаць ежу і пагражалі масавым самагубствам, калі не атрымаюць статус уцекача і ня будуць вызваленыя.

Некалькі мужчын, сяктак размаўляючы па-ангельску, паскардзіліся, што іх трымаюць тут амаль 3 месяцы і невядома, колькі яшчэ давядзецца пакутаваць.

Хаміт Хан, які прадставіўся прафэсарам хіміі з Пакістану, сказаў:

— Я заплаціў 4 тыс. даляраў, каб трапіць у Нямеччыну — там для ўцекачоў добрыя ўмовы. Вярнуцца ў Пакістан я не магу з-за палітычнага перасьледу, бо адразу ж траплю ў турму.

Прафэсар сказаў, што людзі ўжо 50 гадзін нічога ня елі. Але калі хто-небудзь скажа, колькі іх тут яшчэ будуць трымаць, галадоўка будзе спынена.

Літве не ўдалося выслаць уцекачоў назад у Беларусь, бо тая адмаўляецца прымаць не сваіх грамадзянаў, хоць яны і рухаліся праз тэрыторыю гэтай дзяржавы.

Respublika

Украіна

НЕ СЬПЯШАЙСЯ Ў АБДЫМКІ, НЕ АТРЫМАЎШЫ ПРЫСТОЙНЫХ ПРАПАНОВАЎ

Факт уступленьня Ўкраіны ў Эўрапейскі Зьвяз асэнсоўвае ня толькі дарослая публіка, але й моладзь. Напрыклад, на сэмінары "Роля маладзёжных арганізацыяў у інтэграцыйных працэсах у Эўропе", які адбыўся ў Кіева-Магілянскай акадэміі. Высьветлілася, што ня ўсе, на каго заўтра ляжа абавязак фармаваць міжнародны імідж Украіны сьхільныя падладжвацца да Эўрапейскай супольнасьці.

Паліталягічны клюб Інстытуту міжнародных зносінаў мяркуе: галоўнае — не дапусьціць, каб пазытыўны працэс інтэграцыі перайшоў у нэгатыўны працэс падпарадкаваньня. І "празрыстыя" межы лічыць дачаснымі.

Украінская студэнцкая ліга ня можа адносіць Украіну да Эўропы датуль, пакуль у краіне не сфармаваліся і не навучыліся цывілізавана ўзаемадзейнічаць палітычныя сілы. Сымпаты самой лігі на баку правых. Ліга ўваходзіць у наймацнейшую на кантынэнце палітычную студэнцкую арганізацыю Эўрапейскага дэмакратычнага студэнцтва (EDS).

А вось **Саюз украінскай моладзі** ня згодны з моднай у Эўропе ідэяй роўнасьці людзей. Больш за тое, ён лічыць злачыннымі, антыгуманнымі і антынавуковымі размовы на гэтую тэму, бо жыцьцё стварыла адных рабамі, другіх — гаспадарамі. СУМ бачыць абразу украінскай нацыі ў тым, што Рада Эўропы "бярэ пад абарону" нацыянальныя меншасьці. Па-першае, кажуць лідары арганізацыі, ва Ўкраіне няма прадстаўнічых нацыянальных меншасьцяў, а ёсьць перасяленыя сюды прадстаўнікі некаторых народнасьцяў. Па-другое, барацьба нацыяў — справа натуральная і неабходная. А Рада Эўропы павінна толькі сачыць за тым, каб не даходзіла да крыві. Лідараў СУМу не задавальняе, што Эўрапейскі суд ставіць інтарэсы асобы вышэй за інтарэсы дзяржавы. Калі асобны чалавек замінае дзяржаве, то мае ён рацыю або ня мае, ён мусіць быць прыбраны — перакананыя сябры СУМу. Яны катэгарычна супраць адкрытых межаў: "Адкрыюць межы — перамяшаюцца нацыі, значыць, зьнікне адметнасьць кожнай. Да чаго прывёў вольны доступ у Эўропу? Туды рынуліся эмігранты з Азіі, Афрыкі і ствараюць там партыі, якія не адпавядаюць інтарэсам эўрапейскіх нацыяў. У той самай Радзе Эўропы не павінны ўдзельнічаць чорныя і жоўтыя расы — яны нічога для Эўропы не зрабілі".

Ліга нацыянальнай моладзі вітае прынцып эўрапейцаў: няхай баварац застаецца баварцам, а ўкраінец — украінцам. Нацыяналізм у лізе лічаць здаровым пачуцьцём і параўноўваюць яго з патрыятызмам. Лідары арганізацыі бачаць задачу ў выхаваньні новай нацыянальнай інтэлектуальнай эліты. Удзел у агульнаэўрапейскай інтэграцыі сябры ЛНМ лічаць выхадам з тупіковае культурнае сытуацыі, якая паўстала дзякуючы амэрыканскаму ўплыву: "Амэрыка стварыла масавую культуру. І стала паразытам на целе Эўропы, зь якой бярэ лепшае. Назад жа ў Эўропу яна пастаўляе свае эканамічныя і культурныя адкіды. Таму калі мы і прымем Захад, то не амэрыканскі".

Хрысьціянская асацыяцыя моладзі і сям'і пра амэрыканскі ўплыў думае па-іншаму. Сябры арганізацыі прапануюць адмовіцца ад падазронасьці ў дачыненьні да ЗША. "Амэрыцы нічога ад нас ня трэба, у яе ўсё ёсьць. А Ўкраіна гадуе ў ЗША сваю будучыню — маладых лідараў. Нашы хлопцы і дзяўчаты вучацца там, працуюць і атрымваюць інфармацыю, зь якой вяртаюцца на радзіму". Але ідэя інтэграцыі з Эўропай асацыяцыі таксама блізкая: "Хоць бы таму, што Эўропа ўся хрысьціянская".

УНА-УНСО заклікае цьвяроза ацэньваць пэрспэктывы зносінаў з заходнім сьветам — каб чарговы раз ня кінуцца ў абдымкі, ня ведаючы, ці нас любяць. Украіне ўжо знаёмыя розныя варыянты інтэграцыі з суседкай — Польшчай: ад Рэчы Паспалітай да Польшчы "ад мора да мора". Калі за інтэграцыю возьмецца Нямеччына, лічаць ва УНСО, яна хутка пераможа славянскае і англа-саксонскае атачэньне. Зь іншымі краінамі інтэграцыю ўвогуле немагчыма ўявіць. З Вугоршчынай, якая заўсёды цягнулася да Цэнтральнай Эўропы? З Румыніяй — зь яе тэрытарыяльнымі прэтэнзіямі да Ўкраіны? Тым больш з Турцыяй...

Урэшце на разьвітальным фуршэце прыхільнікі і супраціўнікі інтэграцыі мірна суседзілі за адным сталом.

"Всеукраинские ведомости"

№ 5/96
15—21
красавіка

інфарматар
НАША НІВА

Новае слова на рынку беларускае прэсы - штотыдзень 12 палосаў патрэбнае інфармацыі

ШТОТЫДНЁВЫ ІНФАРМАЦЫЙНЫ ДАДАТАК ДА ГАЗЭТЫ НАША НІВА

ІНФАРМАЦЫЙНАЕ ЗАБЕСЬПЯЧЭНЬНЕ BELARUSIAN PUBLIC RELATIONS ASSOCIATION

БІРЖА ПРАЦЫ • КНІГІ • РЫНАК • ТРАНСПАРТ • АДПАЧЫНАК • АДУКАЦЫЯ • СПАЖЫВЕЦ • ЗДАРОЎЕ • КІНО • ТБ • ТЭЛЕСАТ • РАДЫЁ • СПОРТ • МУЗЫКА • ЗА МЯЖОЮ

Нягледзячы на дынамічны рост у другой палове году, сярэдняе значэньне беспрацоўя летась было на ўзроўні папярэдняга году, што ёсьць вынікам ажыцьцяўленьня дзяржаўнай палітыкі, скіраванай на стрымваньне масавага вызваленьня працаўнікоў. Ва ўмовах працяглага эканамічнага крызысу такая палітыка вядзе да далейшага росту схаванага беспрацоўя, інфляцыі, падзеньня ўзроўню жыцьця насельніцтва. *Стар. 8*

ГАСПАДАРКА

Служба 04. Са статыстыкі вынікае, што найчасьцей да няшчасных выпадкаў з газам спрычыняюцца асобы, якія самастойна перарабляюць газавае абсталяваньне, альбо рамантуюць калёнку ці пліту. Больш-менш вядома, каму ў доме можа стрэліць у галаву ідыёцкая ідэя. Магчыма, гэта дзіўна гучыць, аднак на суседа трэба данесьці, калі ён зрабіў сабе такія "газавыя ўдасканаленьні". Чытайце пра газ у нашым доме на стар. **5**

На кожнай рэчы, блюза гэта, паліто ці шапка, заўсёды на цэтліку ёсьць сымбалі. Яны азначаюць, як правільна мыць, прасаваць і сушыць. Мы разумеем, як цяжка памятаць, што дакладна азначае кожная пазнака.

На стар. **5** "Інфарматар" дае тлумачэньні некаторым сымбалям, спадзеючыся на тое, што гэта інфармацыя цяпер заўсёды будзе ў Вас пад рукой.

СПАЖЫВЕЦ

Пасьля выхаду ў сьвет другога нумару "Нашае Нівы", дзе ў дадатку "Інфарматар" былі прэзэнтаваныя кошты на Камароўскім рынку да нас зьвярнуліся чытачы з просьбаю надрукаваць у газэце парады дзеля вызначэньня розных прадуктаў харчаваньня. Сёньня ў рубрыцы "Спажывец" мы пачнем з рэкамэндацыяў, як вызначыць якасьць мясных і рыбных прадуктаў і іх прыдатнасьць да ўжываньня. Тым, хто зрэдку наведвае рынак і краму, а таксама тым, хто хоча праверыць свой гастранамічны досьвед,

прысьвячаецца стар. **10**

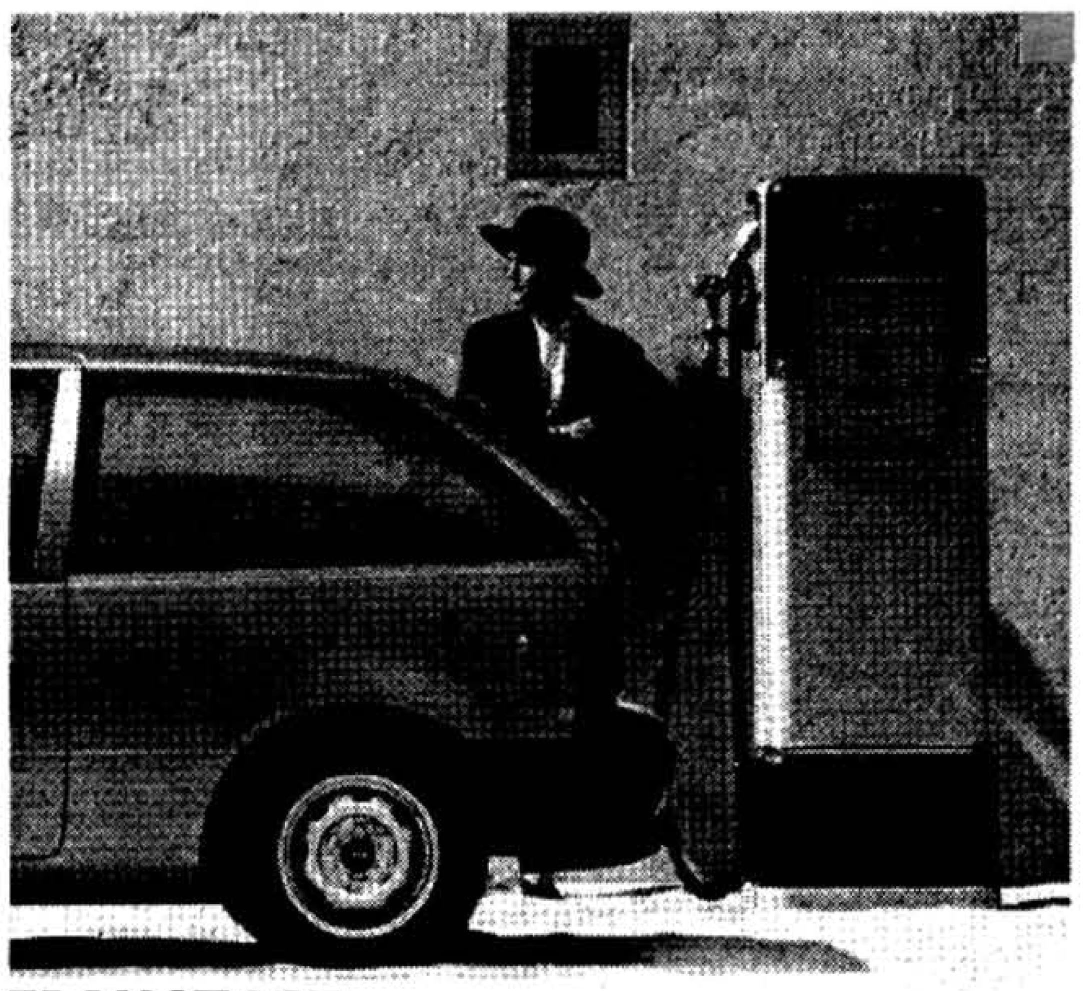

ТРАНСПАРТ

Увага аўтааматараў. У гэтым нумары "Інфарматара" — усё пра аўтазапраўныя станцыі. Кошты на бэнзын, дызпаліва, а таксама пра тое, што яшчэ можна пабачыць на АЗС і якімі паслугамі пакарыстацца. Таксама рубрыка "Транспарт" прэзэнтуе: поўны расклад пасажырскіх самалётаў, якія ляцяць з найбуйнейшых аэрапортаў Беларусі.

Глядзіце стар. **11**

З размовы спэцыялістаў:

1-ы: **Рэальнага рынку жыльля, які б дзейнічаў, няма. Ёсьць чорны рынак, у якім дыктуе правілы маклер.**

2-і: **Кошты аўкцыёнаў таксама абсалютна не адпавядаюць рэальным коштам.**

3-і: **Дарэчы, не адэкватны сапраўднай цане і балянсавы кошт кватэры.**

Галоўны спэцыяліст: Мужыкі, кошт вызначаецца суадносінамі рэальнага попыту на кватэру і іх прапановы. У будучыні ён (кошт) павінен абмяжоўвацца пэўнай доляй рэальнага даходу грамадзянаў, а ў вызначэньні яго ва ўмовах рынку будуць адыгрываць ролю якасьць жыльля і прэстыжнасьць раёну. Сёньня ж людзі павінныя плаціць сотні мільёнаў рублёў за 2-3-пакаёвую кватэру. Такі кошт правакуе значнае перавышэньне попыту над прапановай. Дастаткова зазначыць, што кошт, які забясьпечвае даступнасьць жыльля, у сусьветнай практыцы — 10-12 гадавых даходаў сям'і.

Ад рэдакцыі:

*На стар. **3** глядзіце і аналізуйце кватэрны рынак у Менску.*

MONTE CARLO MUSIK
АСНОЎНЫЯ ПЕРАДАЧЫ МСМ У КРАСАВІКУ

КЛЮБ РОК-ЛЕГЕНДА МСМ (працягласьць 60 хвілінаў)
Прэзэнтуе **Франсыс Зэгю:** нд. 22.30—23.30
Рок-легенды МСМ
Прэзэнтуе **Франсыс Зэгю:** пн.-пт. 13.45—14.15, пн.-чц. 22.30—23.30
з 01/04 распачынаецца цыкаль перадачаў пра пап-зорку — **Ігуанэ Попа,** больш вядомага нам як **Іґі**. Ня так даўна ён выпусьціў новы альбом "Naughty Little Doggie" (Маленькі брудны сабачка).
ГОСЬЦЬ МСМ (працягласьць 30 хвілінаў)
Прэзэнтуе **Крыстыян Давід**
ср. 14.15, пт. 23.00, сб. 20.30, нд. 12.00
BUZZ TV (працягласьць 30 хвілінаў): ср. 20.00, чц. 23.30, сб. 12.00 і 22.00
Прэзэнтуе **Жэрар Бар-Давід** і **Даніэль Мус'е**:
BLAH-BLAH GROOVE (працягласьць 30 хвілінаў): пн.-пт. 18.00
Прэзэнтуе **Krootchey**.
BLAH-BLAH METAL (працягласьць 30 хвілінаў): нд.-чц. 00.30
АГЛЯД МСМ (працягласьць 55 хвілінаў): пн.-пт. 12.35—13.30
АГЛЯД У ВОЛЬНЫЯ ДНІ (працягласьць 60 хвілінаў): сб. 15.30, нд. 19.30

МЕСЯЦОВЫ ПАСЯЎНЫ КАЛЯНДАР НА 1996 ГОД

Друкуецца з удакладненьнямі

КУЛЬТУРЫ	ХАРАКТАРЫСТЫКА ДЗЁН	СТУДЗЕНЬ	ЛЮТЫ	САКАВІК	КРАСАВІК	ТРАВЕНЬ	ЧЭРВЕНЬ	ЛІПЕНЬ	ЖНІВЕНЬ	ВЕРАСЕНЬ	КАСТРЫЧНІК	ЛІСТАПАД	СЬНЕЖАНЬ
Баклажаны, кабачкі, патысоны, гарбуз	найлепшыя	5	1,2,28,29	27,28	2,3	2,28-31	24-28	24,25	–	25,26	22,23	19	–
	добрыя	–	20	–	23,24	20-22	17,18	21-23	18-21	14-17	14,15	–	–
	іншыя спрыяльныя	23,24	–	22,23	30	3	–	–	–	–	–	–	–
Бабовыя	найлепшыя	1,5,27,28	1,2,28,29	27,28	2,3	2,28-31	24-28	24,25	–	25,26	22,23	19,23,24	20,21
	добрыя	–	20,23-25	22,23	19	20-22	17,18	21-23	18-21	14-17	14,15	–	–
	іншыя спрыяльныя	23,24	–	–	30	3	–	–	–	–	26	–	–
Капуста белакачанная	найлепшыя	27	20,23-25	22,23	19,23,24	20-22	17-18	21-23	18-21	14-17	14-15	–	–
	добрыя	28	1,2,28,29	27,28	2,3	2,28-31	24-28	24,25	–	25,26	22,23	19,23,24	20,21
	іншыя спрыяльныя	5	–	–	30	3	–	–	–	–	26	–	–
Капуста чырвонакачанная	найлепшыя	–	23-25	–	23,24	20-22	17,18	–	–	19	16,17	12,13	–
	добрыя	5	1,2	27,28	–	–	1,29	26,27	22,23	20	–	–	–
	іншыя спрыяльныя	23,24	28,29	–	19	–	3,31	26-28,30	24,25	–	–	14,15	–
Капуста квацістая, брокалі	найлепшыя	20,21	17	14,15	–	–							
	добрыя	27	23-25	–	19	3,31	17,18	24,25	–	–	–	–	–
	іншыя спрыяльныя	23,24,28	28,29	22,23,27,28	23,24	20-22	26-28	–	–	25,26	–	–	20,21
Бульба	найлепшыя	6,12,13	8-12 7-12	4-10	4-8	2-4	1	5	–	25,26	22,23	19	–
	іншыя спрыяльныя	5	28,29	21	–	3	–	–	–	–	24,25	–	19
Таматы	найлепшыя	6	1,2,28,29	27,28	–	31	26,27	24,25	–	25,26	22,23	19	–
	добрыя	–	20	–	23,24	20-22	17,18	–	20,21	16,17	24,25	21,22	19
	іншыя спрыяльныя	25,26	21,22	21	–	3	28	–	–	–	–	–	–
Рэдзькаўка	найлепшыя	12,13	8-12	7-10	4-8	7,8	3,4,7,8	1,5,6	1,2,5,29	2,3,29,30	27	–	–
	добрыя	14-16	15,16	11-14	9,10	4-6,11,12	2	9,10	6	–	5,11	1,8,9,27-29	5-8,25,26
	іншыя спрыяльныя	17,18	13,14	–	–	–	–	14	10,11	6,7	4,31	–	9
Рэдзька, рэпа, бручка	найлепшыя	12,13	8-12	7-10	4-8	7,8	3,4,7,8	1,5,6	1,2,5,29	2,3,29,30	4,27,31	1,27-29	25,26
	добрыя	1	4-16	15,16	11-14	9,10	4-6,11,12	2	9,10,14	6,10,11 6,7	5,11	8,9	5-8
	іншыя спрыяльныя	17,18	13,14	–	–	–	–	–	–	–	–	–	9
Салата	найлепшыя	23,24	20,23-25	22,23	19,23,24	20-22	17,18	21-23	18-21	14-17	14,15	–	–
	добрыя	25,26	1,2,21,22	21,27,28	2,3	2,28-31	24-28	24,25	–	25,26	22,23	19,23,24	20,21
	іншыя спрыяльныя	5	28,29	–	30	3	–	–	–	–	24-26	21,22	19
Буракі	найлепшыя	12-15	8,12-15,16	7-10,13,14	4-6,10,14,15	4,7,8,11,12	3,4,7,8	1,5,6,9,10,14	1,2,5,10,11,29	2,3,6,7,29,30	4,5,11,27,31	1,8,9,27-29	5-8,25,26
	добрыя	16	–	–	9	5,6	12,13	–	–	–	–	–	–
	іншыя спрыяльныя	17,18	13,14	11,12	7,8	16	2	–	–	–	–	–	9
Кроп	найлепшыя	23-24	20	–	23,24	20-22	17,18	21-23	18-21	14-17	14-15	–	–
	добрыя	5	1,2,23-25	22,23,27,28	19	2,28-31	24-28	24,25	25	21,22,25,26	18,19,22,23	19	–
	іншыя спрыяльныя	1,27,28	28,29	–	–	3	–	–	24	–	26	23,24	20,21
Хрэн	найлепшыя	–	–	–	14,15	11,12	7,8	–	–	–	–	–	–
	добрыя	14-16	15,16	13,14	–	–	–	5,6	6	2,3	27	8,9	7,8
	іншыя спрыяльныя	12,13	11,12	–	4,10	4,7,8	3,4	–	5	–	11	–	5,6
Часнык	найлепшыя	14-18	11-14	9-12	5-8	4,6	2	–	5,6	–	–	–	7,9
	добрыя	–	15,16	13,14	9-10	7,8	3,4,12,13	1,9,10	–	2,3	27	–	–
	іншыя спрыяльныя	6	–	–	–	16	–	–	–	–	–	–	–
Шпінат	найлепшыя	23,24	20	–	23,24	20-22	17,18	–	20,21	16,17	14,15	–	–
	добрыя	5,25,26	1,2,21,22	21,27,28	–	2,28-31	26,27	24,25	–	25,26	22,23	19	–
	іншыя спрыяльныя	27,28	28,29	–	–	–	–	–	–	–	24,25	21,22	19
Дні, неспрыяльныя для пасадкі	усялякае культуры	19-22	17-19	15-20	12,13,17,18	9,10,17-19	5,6,15,16	2,4,15,16,30,31	13-15,26-28	12,13,23,24	12,13,20,21	10,11,16-18	9-14
Дні, у якія пасадка гародніны	непажаданая	7-9	3-5	2,3,29-31	25-27	23,24	19-21	17,18	12	9-11	6-8	2-4,30,31	1,27-29

НОВЫЯ ВАКАНСІІ Й ПРАЦОЎНЫЯ МЕСЦЫ. МЕНСК

ГРУПА ВУЗКІЯ СПЭЦЫЯЛЬНАСЬЦІ

ГАДЗІНЬНІКАВАЕ АТ пр. Скарыны, 95 тэл. 66-15-71
Літавальніца (Паяльніца)
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 6 чалавек. Адукацыя сярэдне-спэцыяльная, сярэдняя. Заробак 800.000 руб. Можна вучнямі.

ЗАВОД ДЭМЗ (ДОСЬЛЕДНА-ЭКСПЭРЫМЭНТАЛЬНЫ МЭХАНІЧНЫ) вул. Глаголева, 39а, тэл. 56-56-61
Рэзьнік мэталю на нажніцах і прэсах
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 1.500.000 руб.

"ІНТЭГРАЛАВЕЦ" КААПЭРАТЫЎ пл. Казінца, тэл. 78-71-16, 78-07-07
Абвальнік мяса 4 ступені
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 700.000 руб. З санкніжкай.

ДРУКАРНЯ "ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА" зав. 1-ы Загарадны, 3, тэл. 54-00-90
Машыніст рэзальных машынаў
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак дамоўны.

ЗАВОД "ЭТАЛЁН" вул. Наватарская, 2а, тэл. 37-24-69
Друкар
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак "друкар-вытворца".

АЎТАГАСПАДАРКА "СПЭЦЫЯЛЬНАЯ" САНІТАРНАЙ ПРЫБОРКІ ГОРАДУ зав. 2-і Роварны, 26, тэл. 49-30-72
Аўтамэханік
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Адукацыя вышэйшая, сярэдне-спэцыяльная. Заробак 1.500.000 руб.

СТАНКАБУДАЎНІЧАЕ АБ'ЯДНАНЬНЕ ІМЯ КАСТРЫЧНІЦКАЙ РЭВАЛЮЦЫІ вул. Кастрычніцкая, 16, тэл. 26-17-11
Абсечнік ліцьця
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак дамоўны.

АБ'ЯДНАНЬНЕ АГУЛЬНАХАРЧУ МЕНСКАГА РАЙСПАЖЫЎСАЮЗУ (РСС) вул.Чайкоўскага, 70, тэл. 62-66-76, 62-91-01
Кандытар 4-5 ступені
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак дамоўны. Ведаць справаздачнасьць, працуючы ў каапэратыўным тэхнікуме.

ЗАВОД "МАТОРНЫ" вул. Ваўпшасава, 4, тэл. 38-74-32
Мантажнік санітарна-тэхнічных сыстэмаў і абсталяваньня
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 6 чалавек. Адукацыя сярэдняя. Заробак 1.000.000 руб.
Апэратар варштатаў з ЛПК (зь лікавым праграмным кіраваньнем)
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 3 чалавекі. Адукацыя сярэдняя. Заробак дамоўны.

ВЫТВОРЧЫ КАМБІНАТ "ІНТУРЫСТ" зав. Прамысловы, тэл. 44-66-22
Швачка
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 5 чалавек. Заробак дамоўны. Зьвяртацца на тэл. 44-66-53 (з досьведам працы).

ЗАВОД СРОДКАЎ КОМПЛЕКСНАЙ АЎТАМАТЫЗАЦЫІ вул. Пяшчынскага, 8, тэл. 58-71-23
Машыніст кампрэсарнага абсталяваньня
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Адукацыя сярэдняя. Заробак дамоўны.

ЗАВОД ВЫЛІЧАЛЬНАЕ ТЭХНІКІ вул. Прытыцкага, 62, тэл. 53-06-09
Акумулятарнік 4-6 ступені
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 4 чалавекі. Заробак 450.000—610.000 руб.
Тэрміст 5-6 ступені
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 800.000 -1.000.000 руб.

ВАЕНГАНДАЛЬ N16 вул. Чырвоная, 5, тэл. 33-92-50
Кандытарка
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Адукацыя сярэдне-спэцыяльная. Заробак 500.000 руб. З уменьнем упрыгожваць торты.

КААПЭРАТЫЎ "НОВЫ ЧАС" вул. Палявая, 2а, тэл. 21-98-64, 24-14-66
Каменячос-гранітнік
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 15 чалавек. Заробак дамоўны паводле 4-6 ступені.

АБ'ЯДНАНЬНЕ "БЕЛАЎТАГАЗ" вул. Бабушкіна, 33, тэл. 98-93-53
Машыніст кампрэсарнага абсталяваньня
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 1.500.000 руб.

ЭКСПЭРЫМЭНТАЛЬНЫ РАМОНТНА-МЭХАНІЧНЫ ЗАВОД (ЭРМЗ) вул. Бабушкіна, 18, тэл. 98-93-93, 36-16-83
Кантралёр зварных работаў
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 800.000—950.000 руб.

КАЛЕКТЫЎНАЕ ПРАДПРЫЕМСТВА "КАМЛЕЯ" вул. Артылерыстаў, 16, тэл. 24-45-41
Кравец мужчынскае вопраткі
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак дамоўны. З досьведам працы.
Кравец жаночых лёгкіх сукенак
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак дамоўны. З досьведам працы.

ЗАТ "АГРАТЭХНАВУКА" вул. Бялінскага, 3-30, 3-ці пад'езд, тэл. 66-27-99
Мантажнік ЖБВ 4-6 ступені
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 4 чалавекі. Адукацыя сярэдняя, пачатковая сярэдняя. Заробак дамоўны. Зьвяртацца пасьля 17.00.

КАМБІНАТ АГУЛЬНАХАРЧУ Калядзічы, вул. Сьцебянёва, 20, тэл. 77-32-10, 78-45-30
Кандытарка 3-5 ступені
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак дамоўны.

ВКФ ТАА "Грааль" вул. Кірава, 2, тэл. 20-91-28
Абвальнік мяса
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак дамоўны.

АТЭЛЬЕ "ЎЛАДА" ЗАТ вул. Барадзінская, 31, тэл. 21-00-02
Швачка 3-6 ступені
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 10 чалавек. Заробак дамоўны. Зьвяртацца на тэл. 21-02-00. Патрабаваньне — высокая кваліфікацыя.

CDS ТАА вул. Багдановіча, 78-45, тэл. 34-97-84
Пекар
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 6 чалавек. Заробак 1.000.000 руб.

ВКФ (МП) "АРКВІТ" вул. Філімонава, 24а, тэл. 22-85-26, 29-50-93
Склейніца
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 3 чалавекі. Адукацыя сярэдняя, пачатковая сярэдняя. Заробак дамоўны. Пакетавальная праца ў 3 зьмены.

ЗАВОД СРОДКАЎ КОМПЛЕКСНАЙ АЎТАМАТЫЗАЦЫІ вул. Ляшчынскага, 8, тэл. 58-71-23
Апэратар варштатаў з ЛПК (лікавае праграмнае кіраваньне)
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 3 чалавекі. Сярэдні заробак 700.000 руб.

ЗАВОД "ЭЛЕКТРОНМАШ" Дзяржкампраму РБ пр. Партызанскі, 2
Паліравальнік
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак дамоўны. Зьвяртацца на тэл. 37-32-01. Патрабаваньне — паліравальнік мэталю.

СПЭЦЫЯЛІЗАВАНАЯ ФІРМА "СЬВІДРОЎШЧЫК" пр. Любімава, 8, тэл.70-35-93
Сьвідравальнік
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 3 чалавекі. Адукацыя сярэдняя, пачатковая сярэдняя. Заробак дамоўны.

ТАА "АБЕЎС" вул. Адзінцова, 79-1-37, тэл. 58-10-15
Пекар
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 3 чалавекі. Адукацыя сярэдняя. Заробак дамоўны. Зьвяртацца на тэл. 56-75-37, праезд Бэтонны, 6, тэл. 256-75-73 (начная зьмена).

СП "АКВАЦІК" пр. Скарыны, 117, тэл. 33-06-81
Пілярамнік
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 3 чалавекі. Адукацыя сярэдняя, пачатковая сярэдняя. Заробак 1.500.000 руб. Для працы на піляраме.

Р-63 "БУДТЭХПРАГРЭС" ДП Старабарысаўскі тракт, 15а, тэл. 64-40-62
Шкляр
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Адукацыя сярэдняя, пачатковая сярэдняя. Зьвяртацца на тэл.64-79-64.

ТАА CDS вул. Багдановіча, 78-45, тэл. 34-97-84
Пекар
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 8 чалавек. Заробак 1.000.000 руб.

"КАТОН" (НВП ПРЫ МВП "МІР") вул. Даўгабродзкая, 17, тэл. 38-75-22
Швачка складанага асартымэнту
Часовая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 4 чалавекі. Адукацыя сярэдняя. Заробак 1.000.000 руб. Праца паводле кантракту/пашыў сукенак, гарнітураў на падшыўцы.

ГРУПА БУДАЎНІЧЫЯ СПЭЦЫЯЛЬНАСЬЦІ

МІНІСТЭРСТВА ЗАМЕЖНЫХ СПРАВАЎ вул. Леніна, 19, тэл. 27-54-66
Сталяр-цясьляр
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 300.000—400.000 руб. Зьвяртацца на тэл. 27-34-89, 27-58-18. Пажадана пэнсіянэр (выконваць дробны рамонт).

ТАА "ШЧОТКА" (фабрыка шчацінна-шчоткавая) зав. Паўночны, 13, тэл. 20-34-25, 20-38-54
Муляр
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак дамоўны.
Сталяр-станочнік
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак 500.000 руб. Патрабаваньне — праца на дрэваапрацоўных варштатах.
Электрагазазварнік (газаэлектразварнік)
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 820.000 руб.

ЗАВОД ЦНІІМЭСХ НВА "БЕЛСЕЛЬГАСМЭХАНІЗАЦЫЯ" вул. Кнорына, 1, тэл. 66-38-86
Сталяр 3-6 ступені
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Адукацыя сярэдняя, пачатковая сярэдняя. Заробак 1.500.000 руб. Зьвяртацца на тэл. 66-00-92.

ЗАВОД (ДЭЗ) НВА "МЭХЖЫЎТЭХАБСЛУГОЎВАНЬНЕ" вул. Сьцебянёва, 20, тэл. 75-65-51
Газарэзьнік
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак дамоўны. Патрабаваньне — праца на нарыхтоўчай дзялянцы.
Электрагазазварнік (газаэлектразварнік) 5-6 ступені
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак дамоўны.

ЗАВОД (ДЭМЗ) вул. Глаголева, 39а, тэл. 56-56-61
Электрагазазварнік (газаэлектразварнік)
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 1.200.000 руб.

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ТЭХНАЛЯГІЧНЫ ЎНІВЭРСЫТЭТ (БДТУ) вул. Сьвярдлова, 13а, тэл. 27-12-93
Электрагазазварнік (газаэлектразварнік) 6 ступені
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак дамоўны. Зьвяртацца на тэл. 26-16-02, 27-82-93.

ФАБРЫКА КАЛЯРОВАГА ДРУКУ вул. Каржанеўскага, 20, тэл. 78-06-42
Стрэшнік
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 1.000.000—1.500.000 руб.

Вучэльня (ПТВ-12) бытавога абслугоўваньня вул. Казінца, 89, тэл. 77-09-21, 77-28-62
Электрагазазварнік (газаэлектразварнік)
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 400.000 руб. Можна пэнсіянэра. Праца на замовы.

АБ'ЯДНАНЬНЕ "БЕЛКААППРАГРЭС" вул. Гало, 148а, тэл. 66-03-56
Электразварнік
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 1.000.000 руб.
Сталяр
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак 1.000.000 руб. Патрабаваньне — вырабу філянговых дзьвярэй.

УПРАВА РБУ ЭА "МЕНСКРАМБУД" ФРУНЗЭНСКАГА РАЁНУ вул. Маўра, 49, тэл. 52-04-28
Стрэшнік
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак дамоўны.
Маляр 4 ступені
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 4 чалавекі. Заробак дамоўны.

АЎТАПРАДПРЫЕМСТВА ЎПРАВЫ СПРАВАМІ ПРЭЗЫДЭНТА РБ вул. Лібкнэхта, 54-35, тэл. 56-27-35
Сталяр
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак 1.000.000 руб.

ПРАДПРЫЕМСТВА "МЕНСККАМУНЦЕПЛАСЕТКА" вул. Валгаградзкая, 12, тэл. 64-37-40
Электрагазазварнік (газаэлектразварнік) 4-5 ступені
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Адукацыя сярэдняя, пачатковая сярэдняя. Заробак 1.500.000 руб. Патрабаваньне — зварка сантэхабсталяваньня.

ЗАВОД "МАТОРНЫ" вул. Ваўпшасава, 4, тэл. 38-74-42
Электрагазазварнік (газаэлектразварнік)
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 6 чалавек. Адукацыя сярэдняя. Заробак дамоўны.

ЗАВОД ЭЛЕКТРАМЭХАНІЧНЫ вул. Валгаградзкая, 6, тэл. 64-64-30
Электрагазазварнік (газаэлектразварнік) 5-6 ступені
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 3 чалавекі. Адукацыя сярэдняя, пачатковая сярэдняя. Заробак 1.000.000 руб.

ЗАВОД ВЫЛІЧАЛЬНАЕ ТЭХНІКІ вул. Прытыцкага, 62, тэл. 53-06-09
Газарэзьнік
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак дамоўны.
Стрэшнік рулённых дахаў
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 4 чалавекі. Заробак 1.500.000 руб.
Сталяр 4-5 ступені
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак дамоўны. Допуск да працы на абсталяваньні.

ВАЕНГАНДАЛЬ-16 вул. Чырвоная, 5, тэл. 33-92-50
Электрагазазварнік (газаэлектразварнік) 4-6 ступені
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Адукацыя сярэдняя, пачатковая сярэдняя. Заробак дамоўны.
Электрагазазварнік (газаэлектразварнік) 5-6 ступені
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак дамоўны.

ВЧ 93437 зав. 2-і Германаўскі, 6а, тэл. 21-86-22
Электразварнік 5-6 ступені
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак дамоўны. Патрабаваньне — зварка на паўаўтаматах.

АЎТАПРАДПРЫЕМСТВА "МЕНСКСАНАЎТАТРАНС" вул. П.Броўкі, 25, тэл. 39-59-63
Электрагазазварнік (газаэлектразварнік) 5-6 ступені
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Адукацыя сярэдняя, пачатковая сярэдняя. Заробак дамоўны.

УПРАВА (БУ) 52-ГА ТРЭСТУ N1 зав. Чырвоназоркавы, 14, тэл. 39-03-71
Сталяр
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак дамоўны.
Электрагазазварнік (газаэлектразварнік)
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак дамоўны. Прараб з досьведам.

АРГАНІЗАЦЫЯ АРАНДАТАРАЎ СРСУ-1 вул. К.Чорнага, 5а, тэл. 32-85-92
Электрагазазварнік (газаэлектразварнік) 4-6 ступені
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 5 чалавек. Адукацыя сярэдняя, пачатковая сярэдняя. Заробак дамоўны.
Стрэшнік 4-6 ступені
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 5 чалавек. Адукацыя сярэдняя, пачатковая сярэдняя. Заробак дамоўны.
Сталяр-цясьляр 4-6 ступені
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 5 чалавек. Адукацыя сярэдняя, пачатковая сярэдняя. Заробак дамоўны.
Тынкавальнік 4-6 ступені
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 6 чалавек. Адукацыя сярэдняя, пачатковая сярэдняя. Заробак дамоўны.
Маляр 4-6 ступені
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 6 чалавек. Адукацыя сярэдняя, пачатковая сярэдняя. Заробак дамоўны.

"АГРАТЭХНАВУКА" ЗАТ вул. Бялінскага, 3-30, 3-і пад'езд, тэл. 66-27-99
Электрагазазварнік (газаэлектразварнік) 4-6 ступені
Сталая занятасьць, поўны працоўны дзень. Усяго 4 чалавекі. Адукацыя сярэдняя, пачатковая сярэдняя. Заробак дамоўны. Зьвяртацца пасьля 17.00.

Для стварэньня сям'і або сур'ёзных адносінаў пазнаёмлюся з мужчынам — нацыянальна сьвядомым, але не фанатам, з вышэйшай адукацыяй.
Пра сябе: 31/172/57, зьнешнасьць прыемная, адукацыя вышэйшая, дзяцей ня маю, характар спакойны, добры.
Пісаць на адрас: 220005, Менск, а/с 249. Тацяна.

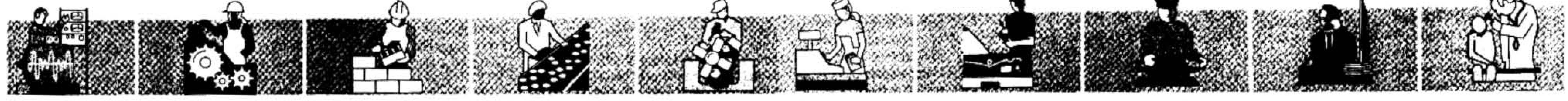

Рынак працы: студзень - сьнежань 1995

6. Прапанова працоўнае сілы

Летась сэктар рынку працы, які кантралюе служба занятасьці гораду, папоўніўся значнаю колькасьцю беспрацоўных. Лік рэгістрацыяў беспрацоўных у параўнаньні зь мінулым годам вырас на 22,3% і перабольшыў колькасьць зьнятых з уліку беспрацоўных на 23,1%. У выніку афіцыйнае беспрацоўе вырасла з 9607 (на 1.01.95) да 12944 чалавек (на 1.01.96), г. зн. на 35%.

	Зарэгістравана беспрацоўных за месяц, чал.		Лік беспрацоўных на канец месяца, чал.		Узровень беспрацоўя, у % да эканамічна працаздольнага насельніцтва		актыўнага насельніцтва	
	1995	1994	1995	1994	1995	1994	1995	1994
Студзень	1178	1204	9705	9712	0,9	0,9	1,1	1,1
Люты	1016	1293	9418	9917	0,9	1,0	1,1	1,2
Сакавік	1068	1445	9190	10202	0,9	1,0	1,1	1,2
Красавік	1009	1217	9033	10380	0,9	1,0	1,1	1,2
Травень	1034	957	8964	10369	0,9	1,0	1,1	1,2
Чэрвень	1152	1106	9167	10381	0,9	1,0	1,1	1,2
Ліпень	1274	1080	9512	10520	0,9	1,0	1,1	1,2
Жнівень	2121	1706	10371	11027	1,0	1,0	1,2	1,3
Верасень	2239	1488	11252	11023	1,1	1,0	1,3	1,3
Кастрычнік	2077	1019	11977	10570	1,2	1,0	1,4	1,3
Лістапад	1817	1070	12438	10214	1,2	1,0	1,4	1,2
Сьнежань	1772	931	12944	9607	1,3	0,9	1,5	1,2
У сярэднім за год	1480	1210	10331	10327	1,0	1,0	1,2	1,2

З пачатку году штомесячная лічба рэгістрацыяў амаль не перавышала леташні ўзровень, але пачатна са жніўня рэзка ўзрасла, дасягаючы ў асобныя месяцы дзьвюх і болей тысячаў чалавек, што сьведчыць пра верагодныя зьмены ў сытуацыі на рынку працы. У сярэднім штомесяц рэгістравалася на 22,3% болей, чым летась, што гэтаксама сьведчыць пра павелічэньне прапановы працоўнае сілы. Сапраўды, паводле зьвестак статыстыкі, у 1995 г. у сувязі са скарачэньнем штату было звольнена 16,7 тысячаў чалавек, што ў 1,5 раза болей, чым у папярэднім годзе. У красавіку-сьнежні выяўлена 29 выпадкаў масавага вызваленьня працоўнае сілы на ўзроўні прадпрыемства. Найбольш буйныя зь іх:

ААТ "Прамень" — 554 чал. (10,1% сьпісавай колькасьці);
ВТК "Верас" — 185 чал. (17,8%);
ТАА "Белмаш" — 120 чал. (60%);
ДЭУ-1, ДЭУ-3 КЭЧ Менскага раёну — 214 чал. (100%);
Харчкамбінат — 69 чал. (21,6%);
ААТ "Сукно" — 349 чал. (16,7%);
НПК "Сыгнал" МВА "Гарызонт" — 319 чал. (29,3%).

У 1-м квартале гэтага года прызначана да вызваленьня яшчэ 6,5 тысячаў працаўнікоў. Інтэнсыфікацыя вызваленьня працоўнае сілы прывядзе да далейшага росту афіцыйнага беспрацоўя, бо вызваленыя работнікі — яе асноўная крыніца.

	Лік беспрацоўных (у сярэднямесячным вылічэньні), чал.	Зьмены да папярэдняга году чал.	%
1991 г. 2-е паўгодзьдзе	349	—	—
1992	3046	+2697	+772,8
1993	8853	+5807	+190,0
1994	10327	+1474	+16,6
1995	10331	+4	—

Нягледзячы на дынамічны рост у другой палове году, сярэдняе значэньне беспрацоўя летась было на ўзроўні папярэдняга году, што вынікае з ажыцьцяўленьня дзяржаўнай палітыкі, накіраванай на стрымваньне масавага вызваленьня работнікаў. Далей пры эканамічным крызысе такая палітыка вядзе да далейшага росту схаванага беспрацоўя, інфляцыі, падзеньня ўзроўню жыцьця насельніцтва. Узровень беспрацоўя з пачатку году вырас з 1,1% да 1,5% да ліку эканамічна актыўнага насельніцтва, але сярэдняе ягонае значэньне засталося на ўзроўні 1,2%. За мінулы год трохі зьмянілася структура беспрацоўных, зарэгістраваных у службе занятасьці.

	Структура зарэгістраваных беспрацоўных 1995	1994	Адхіленьне, +,–
Зарэгістравана, усяго	100,0	100,0	
у тым ліку:			
вызваленыя	41,0	36,9	+ 4,1
вайскоўцы	2,0	2,3	– 0,3
выпускнікі навучальных установаў	12,5	15,6	– 3,1
вяртанцы з ЛПП, МПВ	1,4	1,3	+ 0,1
звольненыя з прычыны плыннасьці	20,1	19,6	+ 0,5
інваліды, пэнсіянэры	1,4	1,3	+ 0,1
перасяленцы з зоны ЧАЭС	1,0	1,5	– 0,5
доўга непрацоўныя	8,5	7,9	+ 0,6
іншыя	12,1	13,6	– 1,5

Вызваленыя работнікі складаюць асноўную частку працоўнае сілы, якая паступіла на рынак працы. Іхная доля ў структуры беспрацоўных павялічылася да 41%. Адначасна ўзрасла доля работнікаў, звольненых з прычыны плыннасьці. Гэтыя катэгорыі работнікаў складаюць найбольш кваліфікаваную частку працоўнае сілы, што выйшла на рынак працы вымушана ў выніку скарачэньня попыту на працоўную сілу й пагаршэньне ўмоваў найманьня. Павелічэньне долі доўга непрацоўных ды іншых катэгорыяў сьведчыць пра пагаршэньне сытуацыі на рынку працы ўвогуле, што ўскладняе самастойны пошук працы. Скарачэньне долі беспрацоўных выпускнікоў навучальных установаў у ліку рэгістрацыяў адноснае, бо ў абсалютным выяўленьні іхні лік амаль не зьмяніўся. Болей за палову беспрацоўных, зарэгістраваных у 1995 г. службаю занятасьці (з тымі, хто стаяў на ўліку на пачатку году), пакінулі афіцыйны рынак працы як зьнятыя з уліку з розных прычынаў. Агульны іх лік у параўнаньні з 1994 г. амаль не зьмяніўся.

	1995	1994	Адхіленьне +,-	%
Колькасьць беспрацоўных, зьнятых з уліку	14420	14394	+26	+0,2
працаўладкаваных службаю занятасьці	5307	5193	+114	+2,2
працаўладкаваных самастойна	1886	2988	-1102	-36,9
зьнята з уліку ў сувязі з парушэньнем арт. 9 п.1 Закону аб занятасьці РБ	4265	4065	+200	+4,9
зьнята з уліку ў сувязі з датэрміновым выхадам на пэнсію	1248	843	+405	+48,0
зь іншых прычынаў	1714	1305	+409	+131,3

Лік працаўладкаваных службаю занятасьці вырас (+114 чал.), а тых, хто працаўладкаваўся самастойна, — скараціўся болей чым на трацiну, ахвочых датэрмінова выйсьці на пэнсію ўзрос ў паўтара раза. Паводле нашай ацэнкі, сапраўды пакінулі рынак працы блізу 70% беспрацоўных, зьнятых з уліку. Структура беспрацоўных, якія стаялі на ўліку ў службе занятасьці на пачатак году й канец 1995 г., зьмянілася да павелічэньня долі беспрацоўных.

	на 1.01.96 чал.	%	на 1.01.95 чал.	%
Усяго беспрацоўных, якія стаялі на ўліку	12944	100,0	9607	100,0
у тым ліку тых, якія страцілі працу	9731	75,2	7139	74,3
тых, хто ўпершыню выйшаў на рынак працы	3213	24,8	2468	25,7

Кан'юнктура рынку працы рабочых Менску (студзень-сьнежань 1995 г.)

Паводле інфармацыі Менскага гарадзкога цэнтру занятасьці насельніцтва

Працяг у наступным нумары

КОШТЫ НА КВАТЭРЫ Ў МІНСКУ

Адрэса, вуліца	Сэктар	Колькасць ізал. пакояў	Плошча агульная	Плошча жылая	Плошча кухня	Сан. вузел	Паверх тып дому	Наяўнасць тэл.	Наяўнасць бальк., лодж.	Год пабудовы	КОШТ (арыентыр) (USD)
АДНАПАКАЁВЫЯ											
в/г Сьцяпянка	20	1	33,2	17	6,2	с/с	2(2)Ц	–	Б	1958	8.000
Сталетова	9	1	33	19	6	с/с	1(2)Ц	+	–	1959	10.000
Герасіменкі	16	1	34	17,2	7,2	с/р	5(9)П	+	Л	1983	11.000
Каржанеўскага	17	1	32,5	17	7	с/р	9(9)П	–	Л	1976	11.000
пр. Ракасоўскага	13	1	32	16,9	7,1	с/р	4(9)П	–	Л	1973	11.500
Гікалы	1	1	30,8	17,8	6,2	с/с	5(5)Б	+	Б	1965	11.500
Сухараўская	14	1	33	17	7,1	с/р	6(9)П	–	Л	1995	11.500
Валгаградзкая	2	1	30,6	18,5	5,8	с/с	2(4)6	+	Б	1960	11.500
Антонаўская	1	1	30	19	6	с/с	5(5)П	+	Б	1965	12.000
Слабадзкая	14	1	34	17,3	7,8	с/р	5(9)П	–	Л	1992	12.000
Гарэцкага	14	1	35	17,2	7,5	с/р	6(6)П	–	Л	1993	12.000
Якубава	13	1	34	17,2	7,2	с/р	6(9)П	+	Л	1981	12.000
Мірашнічэнкі	5	1	33	17	7,1	с/р	1(9)П	+	Л	1986	13.000
Сердзіча	6	1	32,3	16,5	7,4	с/р	2(9)П	+	–	1971	12.000
пр. Пушкіна	6	1	30	16	6	с/с	4(5)П	+	–	1967	12.000
Гарадзецкая	8	1	34	17	7,2	с/р	9(9)0	+	Л	1991	13.000
Прытыцкага	10	1	35,6	17,1	7,5	с/р	7(10)П	+	Л	1988	13300
Мірашнічэнкі	5	1	35	17	8,5	з/р	4(9)П	+	Л	1980	13.500
Казінца	17	1	36,3	18	6,8	с/р	8(12)Ц	+	Л	1990	14.000
Беламорская	1	1	34	17	7,5	с/р	2(9)П	–	Л	1975	14.000
Магілёўская	11	1	33	17	7,1	с/р	5(9)П	+	Л	1988	14.000
Кальцова	5	1	32	17	7	с/р	2(9)Ц	+	Л	1974	14.000
Серафімовіча	16	1	35,7	20,8	7,5	с/с	2(3)Ц	–	–	1954	14.000
Нікіфарава	8	1	37	17,5	9	с/р	10(12)П	+	Л	1989	14.500
Куйбышава	1	1	34,9	19,8	6,9	с/р	4(5)Ц	+	Б	1967	15.000
Машэрава	4	1	33	18	7,2	с/р	6(9)П	+	Л	1986	15.000
Куйбышава	2	1	33	16,5	7,3	с/р	2(9)П	+	2Л	–	15.000
Ульянаўская	1	1	42	18	8,6	!р	4(4)Ц	+	Б	1957	16.000
пр. Скарыны	1	1	30	17	6	с/с	2(5)Ц	+	Б	–	16.500
Куйбышава	2	1	33	16,5	7,5	с/р	6(9)П	+	2Л	1975	17.000
пр. Скарыны	1	1	36	15	10	с/с	2(6)Ц	–	–	1956	18.000
пр. Скарыны	2	1	37,7	17,3	8,9	с/р	10(16)П	–	Л	–	18.000
Старажоўская	1	1	36	18,6	7,6	с/р	6(11)Ц	+	Л	1989	20.500
Чыгладзэ	15	1	22	12	5,2	с/с	3(5)Ц	–	Б	1970	8.000
Арлоўская	5	1	31	17	5,6	с/с	5(5)Ц	–	–	1965	9.500
Казінца	17	1	30	15,5	7,6	с/р	4(5)П	–	Л	1966	10.000
Садовая	8	1	30	15	7	с/р	4(5)П	–	Б	1980	10.000
Каржа	7	1	37	20	6	с/с	2(3)Ц	+	Б	1950	10.000
Казінца	17	1	30	16	7	с/р	2(5)П	–	Б	–	10.500
Я.Коласа	2	1	30	18	6	с/с	1(5)Ц	–	Л	–	10.500
Народная	16	1	31,4	17	5,7	с/с	5(5)П	–	Б	1966	10.500
Бачылы	21	1	34	17	7,1	с/р	2(9)П	+	Л	1991	10800
Кабушкіна	16	1	30	11	6	с/с	5(5)Ц	+	Б	1971	11.000
Альшэўскага	6	1	32	18	6,2	с/р	2(5)П	+	Б	1967	11.000
Голубева	12	1	33	17	7,5	с/р	8(9)П	+	Л	1980	12.000
Валгаградзкая	2	1	33	19	6	с/с	1(5)П	+	Л	–	12.000
Маякоўскага	7	1	31,7	15,6	7	с/с	7(9)Ц	+	Л	1988	12.000
Альшэўскага	6	1	31,7	21,3	5,8	с/с	1(5)Ц	+	–	1965	12.000
Гікалы	1	1	32	19	5,8	с/с	2(5)П	–	Б	1963	12.000
Мірашнічэнкі	5	1	33	17	7	с/р	8(9)П	+	П	1978	12.000
Куйбышава	1	1	30,5	18,5	6	с/с	4(5)Ц	–	Б	1967	12.000
пр. Партызанскі	16	1	36	17	6	с/с	1(5)Ц	+	–	–	12.000
Прытыцкага	6	1	33	17	7,2	с/р	8(9)П	–	Л	–	12.000
Рафіева	12	1	36,7	17,5	8,8	с/р	2(12)П	–	Л	1993	12.500
Чыгладзэ	15	1	33,8	16,8	7,2	с/р	4(9)П	+	Л	1989	12.500
Мірашнічэнкі	5	1	33	17	7,2	с/р	1(12)П	+	П	1986	13.000
пр. Скарыны	1	1	40	21	10	с/р	2(5)Ц	+	–	1957	25.000
ДВУХПАКАЁВЫЯ											
пр. Партызанскі	16	0	44	28,7	5,8	с/с	1(4)Ц	+	–	1960	12.000
Запароская	20	2	31,6	20,1	4,6	с/с	–2(2)Ц	+	–	1965	12.500
Ангарская	19	2	39	23,8	6,3	с/р	1(5)П	–	–	1967	12800
Галадзеда	18	2	38	23,5	6	с/р	4(5)П	+	Б	1971	13.000
Харкаўская	6	0	33	21,5	5,5	с/с	4(4)Ц	+	–	1962	13.000
К.Лібкнэхта	11	0	40	28	5,9	с/с	4(4)Ц	–	Б	1960	13.000
Народная	16	0	45,8	30,1	5,8	с/с	3(5)П	+	Б	1962	13.500
Артыперыстаў	7	0	44	31	6	с/с	1(5)П	+	–	1965	14.000
Ландэра	17	2	38	24,5	5,8	с/р	2(5)П	+	Б	1970	14.000
2-і зав. Багратыёна	9	0	44	28	6	с/с	2(2)Ц	–	–	–	14.000
Жылуновіча	16	0	44	30	6,5	с/с	1(4)Ц	+	–	1960	14.000
Чкалова	7	0	44	29,8	6	с/с	1(5)Ц	–	–	1969	14.000
Я.Райніса	16	2	42,8	29,6	5,8	с/с	5(5)П	+	Б	1965	14.000
Першамайская	1	0	45	31	5,8	с/с	1(4)Ц	+	–	1964	15.000
Васьняцова	16	0	45	30	5,8	с/с	2(5)П	+	Б	1968	15.000
К.Лібкнэхта	11	2	43	29,9	5,9	с/с	4(5)0	+	Б	1966	15.000
К.Лібкнэхта	11	0	42	26,4	6	с/с	4(4)Б	+	Б	1961	15.000
пр. Пушкіна	6	2	38	23,5	6,2	с/р	3(5)П	+	Б	1973	15.000
Каліноўскага	5	2	31,5	22,9	6,2	с/р	4(5)П	+	Б	1969	15.000
Альшэўскага	6	0	43	30	5,8	с/с	3(5)Ц	+	Б	1968	16.000
пр. Ракасоўскага	13	2	47	27,5	7,2	с/р	7(9)П	–	Л	1973	16.000
зав. К.Чорнага	2	2	40,5	24	6	с/с	2(4)Ц	+	Б	1960	16.000
Ясеніна	14	2	46,8	28,3	7,2	с/р	7(9)П	–	Л	1995	16300
Бачылы	21	2	51,8	29	9	с/р	5(12)П	+	Л	1989	16.500
Касманаўтаў	14	2	46,9	28,5	7,1	с/р	8(9)П	+	Л	1989	16.500
Асаналіева	17	2	52	29,7	9	с/р	6(9)П	–	Б	1981	16.500
Казінца	17	2	54	32	7,5	с/р	4(5)П	+	Л	–	16.500
пр. Пушкіна	6	2	47,1	30,5	6,2	с/р	5(5)П	+	Б	1968	16.500
Сядых	5	2	43	28	6	с/с	4(5)П	+	Б	1965	16.500
Альшэўскага	6	2	41,4	25,6	6	с/с	2(5)П	+	Б	1960	16.500
Слабадзкая	14	2	47	28	7,5	с/р	7(9)П	+	Л	1994	16.500
Іванаўская	1	2	48,2	30,2	6,5	с/р	5(5)К	+	Б	1968	17.000
Кальцова	5	2	41	25	6,5	с/р	3(5)Ц	+	Б	1968	17.000
Надзеждзінская	7	2	38,7	23,7	5,8	с/р	3(5)П	+	Б	1970	17.000
Захарова	1	0	44	30,5	5,6	с/с	2(5)П	–	Б	1965	17.000
Пляханава	13	2	50	30	7,2	с/р	8(9)П	+	2Л	1990	17.000
Слабадзкая	14	2	52	30,6	9	с/р	8(9)Б	–	Л	1995	17.000
пр. Скарыны	1	2	39,2	22	7,1	с/р	2(9)П	–	Л	1971	17.000
Платонава	9	0	44	28,6	5,5	с/с	4(5)Ц	+	Б	1963	17.000
Ясеніна	14	2	47	28	7,2	с/р	3(9)П	–	Л	1994	17.000
пр. Любімова	12	2	49	28,5	7,1	с/р	5(10)П	+	Л	1986	17.500
пр. "Известий"	12	2	50	29	7,2	с/р	5(9)П	–	Л	1993	17.500
Куйбышава	1	0	40	30,1	6,3	с/с	2(2)Ц	+	–	1947	18.000
Б.Хмяльніцкага	1	0	44,5	31	5,5	с/с	2(5)Ц	+	Б	1963	18.000
Надзеждзінская	7	2	49,8	34,4	6,1	с/р	2(5)П	+	Б	1969	18.000
Жудро	6	2	50	32	7,5	с/р	3(9)П	+	Л	1975	18.000
Адоеўскага	6	2	43,9	28,6	6	с/р	2(5)П	+	Б	1968	18.000
пр. Ракасоўскага	13	2	50	34,5	7	с/р	2(5)П	+	Л	1975	18.000
Чарнышэўскага	2	2	47	25,6	7,5	с/р	1(3)Ц	+	–	–	18.000
Шугаева	8	2	46,5	28,5	7,5	с/р	7(9)П	+	Л	–	18.500
Чарнышэўскага	2	0	43	29	6,5	с/с	5(5)П	+	Б	1963	18.500
пр. Скарыны	2	2	38	24	6,5	с/р	2(5)П	+	Б	1975	19.000
Ляшчынскага	10	2	47	29	7,5	с/р	7(9)П	+	Л	1986	19.000
пр. "Известий"	12	2	50	29	7,5	с/р	9(9)П	–	Л	1980	19.000
Цімашэнкі	10	2	50	29	7,1	с/р	4(9)П	+	Л	–	19.000
Алібегава	12	2	54	29,5	8,9	с/р	4(9)П	+	Л	1982	19.000
Мірашнічэнкі	5	2	50,7	30,8	7,2	с/р	6(9)П	+	2Л	1978	19.500
Першамайская	1	0	43	28	6	с/с	1(5)П	+	–	1960	20.000
Магілёўская	11	2	46,6	29	7,2	с/р	4(9)П	+	Л	1985	20.000
Чарнышэўскага	2	0	43	29	6,5	с/с	5(5)П	+	Б	1963	18.500
пр. Скарыны	2	2	38	24	6,5	с/р	2(5)П	+	Б	1975	19.000
Ляшчынскага	10	2	47	29	7,5	с/р	7(9)П	+	Л	1986	19.000
пр. "Известий"	12	2	50	29	7,5	с/р	9(9)П	–	Л	1980	19.000
Цімашэнкі	10	2	50	29	7,1	с/р	4(9)П	+	Л	–	19.000
Алібегава	12	2	54	29,5	8,9	с/р	4(9)П	+	Л	1982	19.000
Мірашнічэнкі	5	2	50,7	30,8	7,2	с/р	6(9)П	+	2Л	1978	19.500
Першамайская	1	0	43	28	6	с/с	1(5)П	+	–	1960	20.000
Магілёўская	11	2	46,6	29	7,2	с/р	4(9)П	+	Л	1985	20.000
Берута	6	2	49	28	9,8	с/р	6(9)П	+	2Л	1973	20.000
Заслаўская	1	2	51	29,3	8,7	с/р	1(12)П	+	Л	–	20.000
Жукоўскага	7	2	52	30	9	с/р	1(12)П	–	Л	1995	20.000
Гікалы	1	2	42,9	27,9	5,8	с/с	2(5)П	+	Б	1965	20.000
Бурдзйнага	10	2	51	30	8,5	с/р	8(16)П	+	Л	1990	20.000
пр. Скарыны	1	2	45	28	6,8	с/с	2(6)Ц	+	–	1950	21.000
Цікоцкага	5	2	51	31	7,5	с/р	7(9)П	+	2Л	1978	21.000
Раманаўская сл.	1	0	43	27,5	7,7	с/с	8(9)Ц	+	Л	1965	20.000
Магілёўская	7	2	50	29,5	8,8	с/р	10(12)П	+	Л	1989	22.000
Бяды	2	2	47	28,2	7,1	с/р	2(9)П	+	Л	1987	22.000
Куйбышава	1	2	50	31,3	6,5	с/р	3(5)Ц	+	Б	1972	22.000
Лагойскі тр.	5	2	50	30	7,5	с/р	2(9)П	+	Л	1986	22.000
Сямёнава	13	2	53,5	35,5	6,9	с/р	6(9)Ц	+	26	1978	22.000
Магілёўская	7	2	47	29	7,5	с/р	4(7)П	+	Л	1985	22.500
Парнікоўая	2	2	49,3	28	7,5	с/р	3(9)П	–	Л	1996	23.000
Наўгародзкая	5	2	49,8	29,2	8,1	с/р	4(9)Ц	+	Л	1989	24.000
Багдановіча	2	2	54	34	9	с/р	8(9)П	+	Л	1974	24.000
пр. Скарыны	1	2	45,8	25,6	5,6	с/р	3(5)Ц	+	–	1948	24.000
Шырокая	5	2	52	31,5	9,6	с/р	4(9)П	+	Б	1985	24.700
Ульянаўская	1	2	54	32	8	с/р	3(4)Ц	+	–	1955	25.000
зав. Калініна	2	2	56	37	7	с/р	9(9)Ц	+	Б	1965	25.000
пр. Скарыны	2	2	54	31	7	с/р	4(9)П	+	2Л	1974	25.000
Кальцова	5	2	50	28	9,8	с/р	5(9)Ц	+	Л	1989	25.000
Заслаўская	1	2	49,4	31,4	6,3	с/р	5(5)Ц	+	Л	1970	25.000
Заслаўская	1	2	48	28,5	7	с/р	3(9)П	+	Л	1987	25.500
Першамайская	1	2	70	43	9	с/р	1(2)Ц	+	–	–	26.000
зав. Калініна	2	2	50	29	8,2	с/р	9(9)Ц	+	Л	1982	26.000
Сьвярдлова	1	2	56	32	7,5	с/р	4(4)Ц	+	Б	1958	26.000
зав. Браняві	1	2	46,3	29,1	7,5	с/р	3(3)Ц	+	Б	1950	26.000
пр. Скарыны	2	2	49,5	30	8,2	с/р	1(5)Ц	+	–	1960	25.000
Заслаўская	1	2	50,6	29,4	7,7	с/р	12(12)П	+	П	1984	27.000
Заслаўская	1	2	50	29	9,1	с/р	3(12)П	+	Б	1985	27.000
Бяды	2	2	52	28,3	9,5	с/р	3(9)П	+	Л	1982	28.000
Кальварыйская	6	0	56	40	6,2	с/р	2(9)Ц	+	–	1965	28.000
Цнянская	1	2	50,2	30	7	с/р	2(9)Ц	+	Л	–	28.000
Старавіленскі тр.	5	2	46,5	28	7,2	с/р	2(12)Ц	+	Л	1987	28.000
Маякоўскага	7	2	64	36,2	14	с/р	4(4)Ц	–	Б	1955	28.500
Няміга	1	2	53	29	9,3	с/р	11(12)Ц	+	Л	1990	29.500
Няміга	1	2	50	29	9,5	с/р	3(12)Ц	+	Л	1980	30.000
пр. Машэрава	1	2	56	30	9	с/р	6(9)Ц	+	Л	1980	30.000
пр. Машэрава	1	2	52,8	30	7,8	с/р	11(11)Ц	+	2Л	1983	30.000
пр. Машэрава	1	2	53,2	32,8	7,8	с/р	2(9)Ц	+	Л	1983	30.000
пр. Скарыны	2	2	52	36	6,5	с/р	9(9)Ц	+	2Л	1963	30.000
В.Харужай	1	2	53,4	30,3	9	с/р	2(9)Ц	+	Л	1978	31.000
пр. Скарыны	1	2	64,5	41,7	7,2	с/р	3(5)Ц	+	Б	1946	32.000
Чырвоная	1	2	52,7	32,3	8	с/р	4(9)Ц	+	Б	1958	32.000
пр. Скарыны	2	2	71	38,5	11	с/р	1(5)Ц	+	–	1960	35.000
пр. Скарыны	1	2	52	34	7,4	с/р	3(5)Ц	+	Б	1955	35.000
пр. Скарыны	1	2	56	33	8,5	с/р	2(5)Ц	+	–	1957	35.000
пр. Машэрава	1	2	68	41	7,6	с/р	2(8)Ц	+	–	1968	37.000
пр. Скарыны	1	2	64	37,5	9	с/р	3(5)Ц	+	Б	1950	37.000
Леніна	1	2	57,3	37,8	10	с/р	3(6)Ц	+	–	1953	38.000
Кірава	1	2	55,5	33,2	7,5	с/р	5(5)Ц	+	Б	–	40.000
Валадарскага	1	2	80	44	14	с/р	2(4)Ц	+	–	1950	42.000
Сьцяпянка	20	0	39	28	6	с/с	1(2)Ц	–	–	1958	11.000
Цэнтральная	16	2	47	27	7	с/р	2(4)Ц	–	–	1950	13.000
Сямёнава	7	2	43	28	5,6	с/р	5(5)Ц	+	Б	1966	14.000
Азізава	5	0	44.1	30,4	5,7	с/с	4(5)П	+	Б	1964	15.000
Арлоўская	5	0	45	31	6	с/с	1(5)П	+	–	1965	15.000
Пляханава	13	2	47	31,5	6,1	з/р	4(5)П	–	Б	1972	15.500
Адоеўскага	6	2	42	27	5,8	с/с	3(5)П	+	Б	1965	16.000
Шаранговіча	14	2	49,3	28,5	7,2	с/р	1(9)П	–	Л	1994	16.500
Крупскай	13	2	46	28,4	7	с/р	3(9)П	+	Л	–	17.000
Ясеніна	14	2	53,3	31,8	9,3	с/р	1(9)П	–	Л	1992	17.000
Несьцерава	16	2	49,8	29,6	8,4	с/р	7(9)П	+	Л	1985	17.000
Рафіева	12	2	50	30	8,9	с/р	8(12)П	–	Л	1991	17.500
Ясеніна	14	2	51	29,5	9	с/р	9(12)П	–	Л	1994	18.000
Адзінцова	10	2	47	28	7,1	с/р	7(9)П	+	Л	1984	19.000
Якубава	13	2	50,5	29,5	8,9	с/р	12(12)П	+	Л	1989	19.500
Кульман	1	2	40	24	7,2	с/р	6(9)П	+	Л	1978	20.000
пр. "Правды"	12	2	53	28	9,5	с/р	6(12)П	+	2Л	1988	20.000
пр. Ракасоўскага	13	2	49,7	29,1	8,7	с/р	1(12)П	+	Л	1981	20.000
Усходняя	9	2	46,9	28,3	7,5	с/р	6(9)П	+	Л	1977	23.000
Лагойскі тр.	5	2	49	28	7,5	с/р	6(9)Ц	+	Л	1979	24.000
Кальварыйская	6	0	54,7	32,5	7,5	с/р	5(5)Ц	+	–	1961	24.000
Усходняя	9	2	51	31	7,2	с/р	6(9)П	+	2Л	1974	24.500
Магілёўская	7	2	50	30	8	с/р	8(9)П	+	Л	1989	25.000
Заслаўская	1	2	50	29	8,7	с/р	12(12)П		Л	–	27.000
Кахоўская	5	2	51	29	9,9	с/р	5(11)Ц	+	2Л	1995	28.000
Варвашэні	5	2	50.9	31,6	7,4	с/р	3(20)П	+	2Л	1986	28.000
ТРОХПАКАЁВЫЯ											
Рафіева	12	3	64	39	9	с/р	7(12)П	–	Л	1991	21.000
Сталетава	9	3	65	43	7,2	с/р	2(9)П	+	Л	1989	27.000
Лынькова	15	1	51,2	34,3	5,9	с/р	5(5)П	+	Б	1971	15.000
Адоеўскага	6	0	49,5	34	6,2	с/р	1(5)П	+	2Л	1968	16.000
Райніса	16	1	6АБ	41	6	с/с	1(5)П	+	–	1965	15.000
зав. Шчарбакова	16	1	56	42	6	с/с	1(4)П	+	–	1960	16.000
пр. Партызанскі	16	0	54	42	6,2	с/с	4(4)Ц	+	Б	1959	16.000
Кабушкіна	16	1	55	41	6	с/с	1(4)Ц	+	–	1963	16.000
Іскаліева	16	0	58	45,2	6	с/с	5(5)П	+	Б	–	16.000
Ванеева	16	1	58,6	45,5	6,3	с/с	2(5)П	+	–	–	18.000
Уральская	9	3	56,3	42,5	5,6	с/р	2(4)Ц	+	Б	1965	18.000
Берута	6	3	65	46	6,5	с/р	1(5)П	–	–	1965	18.000
Берута	6	0	50	35	6	с/р	5(5)П	+	Б	–	18.000
Сеньніцкая	17	1	55,5	41,5	6	с/с	4(4)Ц	+	Б	–	18.000
Гая	5	1	56,4	40,9	5,7	с/р	5(5)П	+	Б	1963	19.000
Казінца	17	1	69	44	7	с/р	8(9)Ц	+	Л	1973	19.000
Сядых	5	1	56,4	41	5,9	с/с	3(5)П	–	Б	1965	19.000
Казінца	17	3	61,2	45	6,2	с/р	5(5)П	+	Б	1969	20.000
Берасьцянская	1	1	56	42	6	с/с	1(5)П	+	–	1965	20.000
Кальварыйская	6	0	63	43	6,5	с/с	3(5)П	+	Б	1964	20.000
Сухараўская	14	3	63	43	7,2	с/р	2(9)П	–	Л	1995	20.000
пр. Партызанскі	16	1	60	41	8	с/р	7(9)Ц	+	Л	1968	20.000
Слабадзкая	14	3	63	43,3	7,1	с/р	1(9)П	–	Л	1993	20.000
Валгаградзкая	2	3	63	40,1	8,6	с/р	1(2)Ц	+	–	1958	20.000
Чарнышэўскага	2	3	57	38	6	с/р	2(5)П	+	Б	1964	20.000
Клумава	16	1	57,5	40	9	с/р	2(2)Ц	+	Б	1949	21.000
Кальварыйская	6	0	55	42	6,8	с/с	2(5)Ц	+	–	–	21.000
Слабадзкая	14	3	65	45	7	с/р	3(9)П	–	Л	1995	20.500
Мірашнічэнкі	5	3	63	43	7,2	с/р	1(9)П	–	Л	–	21.000
Слабадзкая	14	3	64	43	7,5	с/р	5(9)П	–	П	1993	21.000
Лабанка	15	3	68	40	9,5	с/р	1(9)П	–	Л	1995	21.000
Сухараўская	14	3	64	43	7,5	с/р	7(9)П	–	Л	1995	21.500
Несьцерава	16	3	60	40	9	с/р	6(12)Ц	–	Л	1986	22.000
Казінца	17	1	70,4	53,5	7,4	с/р	5(5)П	+	Л	1975	22.000
пр. "Известий"	12	3	63	43	7,5	с/р	1(9)П	+	Л	1978	22.000
пр. Пушкіна	6	1	60,4	44,5	7,5	с/р	8(9)П	+	Л	1970	23.000
Крупскай	16	3	62	43	9	с/р	5(9)П	+	Л	1979	23.000
Якубава	13	3	61	40	8,4	с/р	3(12)П	+	2Л	1989	23.000
Кіжаватава	17	3	63	44	7,5	с/р	6(9)П	+	2Л	1979	23.000
Рафіева	12	3	65,7	43,4	7,2	с/р	5(9)П	+	Л	1992	23.000
Старыноўская	8	3	64	43	7	с/р	1(9)П	+	Л	1990	22700
Цікоцкага	5	3	68,7	39,9	8,8	с/р	1(9)П	+	2Л	1980	24.000
Адоеўскага	6	3	64	46	6,2	с/р	5(5)П	+	Б	1968	24.000
Гікалы	1	1	54	36	5,6	с/с	4(5)П	+	Б	1965	24.000
Якубава	13	3	64	44	7,3	с/р	6(9)П	+	Л	1980	24.000
Авакяна	7	3	60	39	6	с/р	4(5)Ц	+	Б	1976	24.000
В.Харужай	1	0	55,1	42	6	с/с	4(4)Ц	+	Б	1959	24.000
Мірашнічэнкі	5	3	63	43,3	7	с/р	4(9)П	+	Л	1978	24.500
Якубава	13	3	62,6	43,2	7,2	с/р	9(9)П	+	Л	1983	24.500
Мележа	2	3	58	38	7,5	с/р	1(12)Ц	+	Л	1980	25.000
Кальцова	5	3	62	44	6,5	с/р	5(5)Ц	+	Л	1968	25.000
пр. Скарыны	2	1	70	43,3	9	с/р	3(16)П	+	2Л	1980	35.000
пл. Калініна	2	1	58	46	6,3	с/р	2(9)Ц	+	–	1960	38.000
пр. Скарыны	1	3	85	51	9,5	с/р	1(5)Ц	–	–	1955	39.000
Старавіленскі тр.	5	3	64	39,5	7	с/р	10(13)Ц	+	Б	1986	40.000
Я. Коласа	2	1	72	53	7,2	с/р	5(8)Ц	+	Л	–	40.000
Я. Коласа	2	3	68,9	47,5	8,5	с/р	4(4)Ц	+	2Б	1950	43.000
Багдановіча	2	1	72	49	11	с/р	6(9)Ц	+	Л	1974	45.000
Камуністычная	1	3	85	52	12	с/р	3(4)Ц	+	Б	1956	55.000
ЧАТЫРОХПАКАЁВЫЯ											
Русіянава	8	2	83	56	7,5	с/р	1(9)П	–	2Л	1990	28.000
пр. Ракасоўскага	13	1	56	42	6,3	с/р	5(5)П	–	Б	–	17.500
Уборэвіча	18	1	58,5	42	6,6	с/р	1(5)П	+	Л	1971	18.000
Сердзіча	6	1	58	41	6,2	с/р	3(5)П	+	Б	1970	19.000
Надзеждзінская	7	1	60	42	6,1	с/р	2(5)П	+	Б	1969	19.500
Ландэра	17	1	68	42	6,2	с/р	3(5)П	+	Б	1971	20.000
Альшэўскага	6	1	58	42	6	с/р	1(5)П	+	Б	1971	22006
В.Харужай	5	1	60	43,5	6	с/р	4(5)П	+	Б	–	23.000
Ясеніна	14	4	84	51,5	9	с/р	1(9)П	–	2Л	1993	25.000
Каліноўскага	5	1	59	42,8	6,5	с/р	4(5)П	+	Б	1969	25.000
Пляханава	13	2	80	50	7,9	с/р	1(9)П	+	2Л	1986	25.000
Несьцерава	16	4	79,5	55,5	7,1	с/р	1(9)П	+	2Л	1983	26.000
Слабадзкая	14	2	81,7	55,6	7,1	с/р	6(9)П	–	Л	1992	25.000
Я.Маўра	6	4	74	49	8	с/р	1(5)Ц	+	Б,Л	1987	28.000
Кульман	1	1	60	42,5	7,1	с/р	4(9)П	+	2Л	1972	28.000
Якубава	13	2	73,4	48,9	7,2	с/р	2(9)П	+	Л	1981	28.000
Я.Маўра	6	2	79	56	7,5	с/р	6(9)П	+	26	1976	28.000
Якубава	13	1	73	48	7,5	с/р	3(9)П	+	2Л	1985	28.000
Кунцаўшчына	10	2	82	55,7	7,2	с/р	4(9)П	+	2Л	1990	29.000
Вясёлкавая	4	2	77,9	53	7,2	с/р	4(9)П	+	2Л	1986	29.000
Мірашнічэнкі	5	2	75	49,6	7,2	с/р	2(9)П	+	2Л	1978	30.000
Якубава	13	4	80	52,8	9,2	с/р	12(12)П	+	2Л	1979	30.500
Якубава	13	4	79	52,6	9,4	с/р	6(9)П	+	2Л	1981	32.000
зав. Багратыёна	20	4	82	62	7,1	с/р	8(9)П	+	2Л	1974	33.000
Шугаева	8	2	78	52	7	с/р	5(9)П	+	2Л	1966	33.500
Вясёлкавая	4	·4	86	56	7,5	с/р	1(9)П	+	2Л	1986	34.000
пр. Скарыны	2	2	80	50	9	с/р	1(4)Ц	+	–	1953	34.000
Халмагорская	20	4,	81	48	6,5	с/р	1(9)Ц	+	2Л	1993	35.000
Несьцерава	16	4	83	52,2	11	с/р	2(9)П	+	Л	1986	35.000
Матусевіча	6	2	85	60	7,5	с/р	6(9)П	+	2Б	–	35.000
зав. Багратыёна	20	2	83	62	7,5	с/р	5(9)П	+	2Л	1978	37.000
Парніковая	9	2	86,6	55,8	7,5	с/р	3(9)П	–	2Л	1996	37.000
Бяды	2	4	78	49	9,5	с/р	9(9)П	+	3Л	–	37.000
Парніковая	9	1	87	59	7,5	с/р	7(9)П	–	2Л	1995	38.000
Славінскага	2	4	87,4	60	8,7	с/р	15(16)М	+	4Б,Л	1973	45.000
Кірава	3	2	104	74	9	с/р	3(5)Ц	+	–	1951	45.000
Камуністычная	1	2	82	62	7	с/р	5(5)Ц	+	Б	–	50.000
Сьвярдлова	3	2	91	66	7	с/р	2(4)Ц	+	–	1959	50.000
Ульянаўская	1	4	102	71,5	11	с/р	2(5)Ц	+	–	1955	50.000
К.Маркса	1	2	75,5	51	7	с/р	2(5)Ц	+	Б	1954	62.000
пр. Машэрава	1	4	90	60	9	с/р	1(16)Ц	+	2Л	1982	53.000
В.Харужай	1	4	91	54	9	с/р	2(9)Ц	+	Л	1980	62.000
Кісялёва	1	4	108	72	13	с/р	4(5)Ц	+	–	1950	65000
пр. Машэрава	1	4	100	64	9	с/р	13(16)Ц	+	Л	1985	65.000
пр. Машэрава	1	4	99,7	64,6	10	с/р	13(13)Ц	+	2Л	1985	65.000
Бядулі	9	2	85,7	60,3	10	с/с	1(4)Ц	+	–	–	65.000
Чарвякова	5	4	88	61,9	8,1	с/р	5(9)Ц	+	2Л	1969	65.000
Кісялёва	1	2	96,2	66,6	10	с/р	3(5)Ц	+	Б	1951	70.000
Камуністычная	1	2	100	65	10	с/р	2(5)Ц	+	Б	–	70.000
Пуліхава	1	2	97,5	64	12	с/р	7(9)Ц	+	26	1976	70.000
пр. Скарыны	1	2	96	65,3	10	с/р	3(5)Ц	+	Б	1955	75.000
Камуністычная	1	4	95	66	9,2	с/р	3(4)Ц	+	Б	1951	85.000
пр. Скарыны	2	1	115	72,9	16	с/р	2(5)Ц	+	Б	1957	85.000
Я.Купалы	1	2	123	87,5	8,4	с/р	4(5)Ц	+	–	1956	93.000
Кульман	1	4	110	81	11	с/р	5(9)Ц	+	Л	1972	110.000
Пушкіна	6	1	60	42	6,5	с/р	7(9)П	+	Б	1972	22.000
Кульман	2	1	60	42,5	7,2	с/р	9(9)П	+	2Л	1971	26.000
Несьцерава	16	4	96	53	12	с/р	2(9)П	+	Л	1988	30.000
Шугаева	8	4	82	55,6	7,1	'с/р	8(9)П	+	2Л	1984	32.000
Парніковая	2	2	86,6	55,8	7,2	с/р	9(9)П	–	2Л	1995	35.000
Нікіфарава	2	4	93	60	15	с/р	1(9)П	+	Л	1985	40.000
ПЯЦІПАКАЁВЫЯ											
Мірашнічэнкі	5	5	100	64,1	8,2	с/р	1(9)П	+	3Л	1981	40.000
Альшэўскага	6	5	98,7	61,1	12	с/р	3(9)П	+	3Л	1979	45.000
пр. Машэрава	1	3	101	70,5	9,4	с/р	2(15)Ц	+	2Л	1985	85.000
пр. Скарыны	2	5	127	80,3	11	с/р	3(5)Ц	+	–	–	90.000
пр. Машэрава	1	3	108	72	9	с/р	14(15)Ц	+	2Л	1985	100.000
Я.Купалы	1	5	116	82,8	8,1	с/р	4(9)Ц	+	Б,2Л	1969	105.000
ШАСЬЦІПАКАЁВЫЯ											
Філімонава	2	4	136	85,2	14	с/р	3(9)П	–	3Л	1994	60.000

Як вызначыць якасьць мяса

Паводле свайго хімічнага складу мяса найбольш набліжаецца да складу цела чалавека. Зь мясной ежай ён атрымлівае перадусім паўнавартасныя бялкі. Даросламу чалавеку ў сярэднім за суткі неабходна спажываць 80,0 г. бялку, палову гэтае нормы мусяць складаць бялкі жывёльнага паходжаньня. Мяса мае яшчэ адну важную асаблівасьць — яно стымулюе харчаваньне й тым самым спрыяе засваеньню спажыўных рэчываў расьлінных прадуктаў. Паводле свае дабраякаснасьці, гэта значыць бясшкоднасьці для арганізму чалавека, можна вылучыць тры асноўныя формы мяса: сьвежае, сумнеўнае сьвежасьці і недабраякаснае ці сапсаванае.

Сьвежае мяса

Сьвежае мяса мусіць мець на паверхні тушы корку падсыханьня бледна-ружовага колеру, у размарожанага — чырвонага колеру. Далонь, прыкладзеная да паверхні, павінна заставацца сухой. Тлушч мяккі, аднастайнага ружаватага колеру. Пажаўценьне тлушчу сьведчыць пра яго псаваньне. Пры націсканьні пальцам плеўка падсыханьня не разрываецца, ямка хутка выраўноўваецца. Цягліцы на разрэзе чырванаватага колеру з выразным малюнкам пластоў тлушчу, паверхня зьлёгку вільготная, але на прыкладзенай паперы не павінны заставацца крывавыя плямы. Пах мяса спэцыфічны, уласьцівы кожнаму гатунку, але заўжды прыемны й не выклікае дрэннага ўспрыманьня. Сухажылы й цягліцы трывала прымацаваныя да косткі. Месцы злучэньня ня пахнуць цьвільлю ці затхласьцю. Булён саламянага колеру, празрысты, з прыемным смачным водарам.

Мяса сумнеўнае сьвежасьці

Яно ўяўляе найбольшую небясьпеку для пакупнікоў, бо яго цяжка адрозьніць ад сьвежага мяса. Як знайсьці пачатковыя прыкметы нясьвежага мяса? Перадусім, на паверхні тушы корка падсыханьня вільгатнее. На далоні застаюцца мокрыя плямы, часта сьлізьневыя. Тканка мяса становіцца менш пругкаю, ямка ад уцісканьня выпраўляецца толькі праз 1-2 хвіліны. Цягліцавая тканка на разрэзе зьлёгку друзлая, выдзяляецца мутнаватая сукравіца, якая пакідае крывавыя плямы на прыкладзенай паперы. Пах мяса набывае відавочны кісляваты прысмак. У месцах спалучэньня костак і прымацаваньня сухажылаў узьнікае непрыемны пах. Булён дае інтэнсіўную пену, мутны, з выразным кіслым ці нават цьвілым пахам.

Сапсаванае мяса

Паверхня сапсаванае тушы багата пакрытая мутнаю сьлізьзю. Коркі падсыханьня няма. Колер паверхні не аднастайны, з плямамі цёмна-бурнатнага колеру. Зьяўляецца гэтак званы "загар мяса" — месцы значнага распаду цягліцаў. Пахвіна, падлапаткавая частка могуць быць пакрытыя шэраю ці зеленаватаю плесьняй. Кансыстэнцыя мяса друзлая, ямка не выраўноўваецца й запаўняецца сьлізьзю. З разрэзу цягліцаў сьцякае мутная, зь непрыемным пахам буравыя вадкасьць. Усе гэтыя прыкметы распаду суправаджаюцца ўстойлівым непрыемным пахам серкавадароду з дамешкам аманяку.

Нашая парада

У хатніх умовах пасьля размарожваньня мяса браць пад кулінарную апрацоўку на працягу сутак. Зусім не дапускаецца паўторнае замарожваньне — мяса губляе свае спажыўныя якасьці і можа выклікаць харчовае атручаньне.

Разам на кірмаш

Парады пры выбары прадуктаў

Паказьнікі якасьці прадуктаў вызначаюцца ў наступнай пасьлядоўнасьці: вонкавы выгляд, колер і стан паверхні, пах (водар) на паверхні прадукту, пах у глыбіні прадукту (пры неабходнасьці).

Мяса (ялавічына, бараніна, сьвініна):

1. Сьвежае ахалоджанае мяса павінна мець сухую паверхневую корку падсыханьня ад бледна-ружовага да бледна-чырвонага колераў. Паверхня сьвежага разрэзу зьлёгку вільготная, але ня ліпкая. Колер на разрэзе: у ялавічыны — ад сьветла-чырвонага да цёмна-чырвонага, у сьвініны — ад сьветла-ружовага да чырвонага, у бараніны — ад чырвонага да чырвона-вішнёвага. Колер тлушчу: у ялавічыны — ад белага да жоўтага, у сьвініны й бараніны — белы. Консыстэнцыя прадукту мусіць быць пругкая, пах — уласьцівы гатунку мяса, без прыкметаў псаваньня.

2. Сьвежае марожанае мяса мае колер больш яркага адценьня, чым ахалоджанае. Паверхня разрэзу — ружова-шэрая. Кансыстэнцыя прадукту цьвёрдая. Колер тлушчу: у ялавічыны — ад белага да жоўтага, у сьвініны й бараніны — белы.

Свойская птушка

1. Сьвежыя птушыныя тушкі маюць мяса шчыльнае, пругкае. Скура мусіць быць сухой, белай ці зьлёгку жаўтаватай, без пацямненьня; падскуравы і ўнутраны тлушч — ад белага да жоўтага колеру.

2. Нясьвежыя тушкі маюць пах кіслы, затхлы, унутраны тлушч зь зеленаватым адценьнем, мяккі навобмацак.

Кілбасныя вырабы

Паверхня батонаў кілбасных вырабаў мусіць быць сухой, чыстай, без пашкоджаньняў, плямаў, зьліпаў, сьцёкаў тлушчу ці булёну пад абгорткай, бязь цьвілі, сьлізі. На абгортках сыравэнджаных кілбасаў допускаецца белы сухі налёт цьвілі, які не праходзіць пад обгортку. Абгортка мусіць шчыльна прылягаць да фаршу, за выключэньнем цэляфанавай. Вэнджаныя кілбасы павінны мець шчыльную кансыстэнцыю.

СОКІ Й САДАВІНАВА-ЯГАДНЫЯ СУМЕСІ

Напоі выробляюцца паводле зацьверджаных рацэптураў згодна з патрабаваньнямі ДАСТу. Але склад і працэнтавыя суадносіны сокаў у напоях сапраўды застаюцца таямніцаю для пакупніка, хаця гэтая інфармацыя, безумоўна, мусіць прысутнічаць на цэтліку.

Публікуем тлумачальную інфармацыю (утрыманьне — у працэнтах).

Мандарынава-яблычны:	
мандарынавы сок —	48,5,
яблычны сок —	28,5,
цукровы сыроп —	5,0.
Яблычна-журавінавы:	
яблычны сок —	31,6,
журавінавы сок —	10,5,
цукровы сыроп —	8,6.
Яблычна-чарнаплоднарабінавы:	
яблычны сок —	26,3,
сок з чарнаплодных арабінаў —	16,7,
цукровы сыроп —	8,0.
Яблычна-сунічны (трускаўкавы):	
яблычны сок —	29,5,
сунічны (трускаўкавы) сок —	12,9,
цукровы сыроп —	8,5.
Мандарынавы напой:	
канцэнтрат мандарын. соку —	4,6,
цукровы сыроп —	10,2,
цытрынавая кісьліна —	0,1,
этэрны алей —	0,02.
Асьветленыя	
Яблычна-вінаградны:	
яблычны сок —	38,
вінаградны сок —	32,6,
цукровы сыроп —	4,2.
Яблычна-вішнёвы:	
яблычны сок —	43,5,
вішнёвы сок —	9,7,
цукровы сыроп —	7.
Неасьветленыя	
Чарнаплоднарабінава-яблычны:	
сок з чарнаплодных арабінаў —	22,2,
яблычны сок —	16,8,
цукровы сыроп —	8,0.
Яблычна-чырвона-чарнаплоднарабінавы:	
яблычны сок —	24,2,
сок з чырвоных арабіаў —	12,2,
сок з чорных арабінаў —	8,9,
цукровы сыроп —	7,4.
Яблычна-рабінавы:	
яблычны сок —	21,
арабінавы сок —	22,2,
цукровы сыроп —	7,6.
Напоі зь мякішам	
Яблычна-абрыкосавы:	
яблычнае пюрэ —	28,8,
яблычны сок —	10,5,
абрыкосавае пюрэ —	9,6,
цукровы сыроп —	6,6.
Яблычна-сунічна-чарнаплоднарабінавы:	
яблычнае пюрэ —	29,8,
сунічнае пюрэ —	19,6,
сок чорнай арабіны —	3,3,
цукровы сыроп —	6,8.
Яблычна-вішнёвы:	
яблычнае пюрэ —	21,3,
яблычны сок —	10,5,
вішнёвае пюрэ —	15,6,
цукровы сыроп —	6,7.

ЛЕКІ ЦІ СОК?

Узімку і ўвесну патрэба чалавека ў вітамінах узмацняецца, але садавіна й гародніна такая дарагая, што купіць яе можа ня кожны. Вітамінавыя прэпараты ў аптэцы — вялікая рэдкасьць. Тут якраз і могуць выратаваць садвінава-ягадныя напоі. Вось асобныя рэкамэндацыі да ўжываньня сокаў.

Журавінавы сок. Насычае арганізм вітамінам С, валодае бруляпрэчнай (мачагоннай) і супрацьмікробнай уласьцівасьцямі, наталяе смагу пры ліхаманцы. Рэкамэндуецца пры прастудных захворваньнях, ангінах, гіпэртанічнай хваробе. Супрацьпаказаны пры верадзе страўніка й дванаццаціпалай кішкі.

Арабінавы. Полівітамінавы сок. Крыніца вітамінаў А, Р, К. Паводле ўтрыманьня вітаміну А плады рабіны пераўзыходзяць шэраг гатункаў морквы. Валодае бруляпрэчнымі ўласьцівасьцямі. Ужываецца й пры гіпэртанічнай хваробе.

Памаранчавы (аранжыкавы) сок. Утрымлівае вялікую колькасьць цукраў і мінэральных рэчываў: вапень (кальцы), фосфар, каль, а таксама цытрынавую кісьліну. Падвышае апэтыт, паляпшае страваваньне. Рэкамэндуецца пры гепацыдных гастрытах, зьмяншэньні жоўцевыдаленьня, схільнасьці да хранічных запораў. Абмяжоўваюць спажываньне соку пры гіпэрацыдных гастрытах, верадзе страўніка й дваннаццііпалай кішкі.

Малінавы. Утрымлівае глюкозу й фруктозу, вітаміны В1, В2, Р, А, фоліевую, аскарбінавую, а таксама арганічныя кісьліны: цытрынавую і яблычную. Добра наталяе смагу, паляпшае страваваньне, паскарае лекаваньне разнастайных захворваньняў страўнікава-кішачнага тракту, бо валодае супрацьванітнымі, супрацьзапаленчымі, болепатольнымі ўласьцівасьцямі.

Вінаградны. Утрымлівае цукры, арганічныя кісьліны, аскарбінавую кісьліну, мінэральныя рэчывы й мікраэлемэнты: каль, вапень, магнэз, жалеза, марган, кобальт. Валодае бруляпрэчнай, патапрэчнай і лёгкай паслабляльнай уласьцівасьцямі, робіць танізавальны эфэкт. Рэкамэндуецца пры захворваньнях страўнікава-кішачнага тракту, якія суправаджаюцца зьніжаным вытварэньнем страўнікавага соку, пры гемароі, хваробах пячонкі. Як агульнаўмацавальны сродак вінаградны сок ужываюць пры анэміі, бранхіяльнай дыхавіцы (астме), сухотах лёгкіх, пры разнастайных астэнічных станах і парушэньні ліпіднага й мінэральнага абмену. Адзначаецца добры ўплыў вінаграднага соку пры атэрасклерозе, хранічных нэфрытах, падагры, пачатковых стадыях гіпэртанічнай хваробы. Супрацьпаказаньні пры цукроўцы (цукровым дыябэце), атлусьценьні, нагнойвальных працэсах у лёгкіх, сэрцавай няздатнасьці, якая суправаджаецца выяўленай гіпэртаніяй і ацёкамі, пры ўзмацненьні працэсу бruзаваньня ў кішачніку.

Грэйпфрутавы. Утрымлівае цытрынавую кісьліну, цукры, этэрны алей, мінэральныя рэчывы, пэктынавыя й фарбавальныя рэчывы. Робіць танізавальны ўплыў, падвышае апэтыт, паляпшае страваваньне. Рэкамэндуецца пры асобных захворваньнях страўнікава-кішачнага тракту, пасьля цяжкіх інфэкцыйных хваробаў і апэрацыяў, пры фізычным і разумовым перанатамленьні.

Чырвонапарэчкавы. Утрымлівае цукры, арганічныя кісьліны, мінэральныя солі, аскарбінавую кісьліну, вітамін Р. Ужываюць пры калітах і энтэракалітах, атэрасклерозе. Як тэмпэратурапаніжальны й патапрэчны сродак.

Чорнапарэчкавы. Утрымлівае аскарбінавую кісьліну ў вялікай колькасьці, жалеза, каль, арганічныя кісьліны. Выкарыстоўваюць пры захворваньнях страўнікава-кішачнага тракту, гіпахромнай анэміі, парушэньнях рытму сэрцавай дзейнасьці, сэрцавай няздатнасьці, атэрасклерозе, кардыянэўрозах, прастудных захворваньнях, гемарагічным васкуліце, парадантозе, глямэрулянэфрыце.

Мандарынавы. Цукры, арганічныя кісьліны, пэктынавыя рэчывы, мінэральныя солі, гліказіды, этэрны алей, вітаміны групы В, правітамін А, вітамін Р, аскарбінавая кісьліна. Дзейнічае агульнаўмацавальна, паляпшае страваваньне. Антымікробнае дзеяньне.

Сунічны. Утрымлівае цукры, арганічныя кісьліны зь перавагай цытрынавай, азоцістыя злучэньні, алькалёіды, солі жалеза, фосфару, вапню, кобальту й маргану, вітаміны групы В, аскарбінавую і фоліевую кісьліны, каратын. Валодае бруля- і патапрэчнымі ўласьцівасьцямі, наталяе смагу, паляпшае апэтыт, дадатна ўплывае на страваваньне. Эфэктыўна ўжываць пры захворваньнях страўнікава-кішачнага тракту, пры жоўцекаменнай і брулекаменнай хваробах, пры атэрасклерозе судзінак сэрца, пры некаторых захворваньнях суставаў, падагры, анэміі. Выкарыстоўваюць для паласканьня глоткі пры паху з роту і запаленчых працэсах у глотцы.

Вішнёвы. Утрымлівае цукры, пэктыны, арганічныя кісьліны, пераважна яблычную й цытрынавую, фоліевую кісьліну, вітаміны В, Р, мінэральныя рэчывы: медзь, каль, жалеза, магнэз. Паляпшае апэтыт. Рэкамэндуецца як агульнаўмацавальны сродак пры анэміі, ліхаманцы, а таксама як лёгкі адпорны. Валодае антысэптычнай уласьцівасьцю.

Абрыкосавы — утрымлівае вялікую колькасьць аскарбінавае кісьліны, вітаміны В, Р, правітамін А, жалеза, срэбра, каратын, вялікую колькасьць цытрынавай і віннай кісьлінаў. Для задавальненьня суткавае патрэбы чалавека ў аскарбінавай кісьліне дастаткова выпіць 3-4 шклянкі абрыкосавага соку. Рэкамэндуецца пры гіпа- і авітамінозах, анэміі, сэрцава-судзінных захворваньнях, цяжарнасьці.

Яблычны — утрымлівае цукры, пэктыны, арганічныя кісьліны, этэрны алей, вітаміны В, Р, каратын, мінэральныя солі: марган, каль, натар, вапень. Рэкамэндуецца пры вострых і хранічных энтэракалітах, атэрасклерозе, атлусьценьні, анэміі.

КУПЛЯЮЧЫ СОКІ, ЗЬВЯРНІЦЕ ЎВАГУ:

Напой павінен мець колер садавіны ці гародніны, зь якой ён выраблены. Калі напой складзены зь некалькіх сокаў, колер вызначае кампанэнт, які пераважае (які ён, спадзяемся, Вы даведаліся з нашае публікацыі). Напой натуральны асьветлены не павінен мець ападак. У натуральным неасьветленым наяўнасьць ападку магчымая. Напой зь мякішам можа быць зь некалькіх пластоў, тады яго перад ужываньнем узбоўтваюць.

Ня варта купляць сокі й напоі ў дэфармаваных мэталёвых бляшанках. Яны не абавязкова сапсаваныя, але ня варта рызыкаваць. Гандляры мусяць адкаркаваць такія бляшанкі і, калі зьмесьціва не выклікае падозраньняў, прадаваць сок на разьліў.

Захоўваць напоі ў адкрытым выглядзе можна і ў лядоўні, а зачыненыя бляшанкі варта трымаць у цёмным памяшканьні, пры пакаёвай тэмпэратуры й вільготнасьці ня большай за 75%. Калі Вы вагаецеся, які напой выбраць, улічыце, што напой зь мякішам утрымлівае больш вітамінаў. А з натуральных напояў перавагу лепш аддаць неасьветленым.

Як вызначыць якасьць рыбных прадуктаў?

Рыба ў нашым мэню мусіць займаць асаблівае месца.

Па-першае, яна ўтрымлівае паўнавартасныя бялкі, якія задавальняюць патрэбы арганізму ў незаменных амінакіслотах, цудоўны тлушчавы склад, багатая на мінэральныя кампанэнты, асабліва фосфар і мікраэлемэнты. Апроч таго, разам з рыбным тлушчам у наш арганізм трапляе дэфіцытны ў звычайным рацыёне і вельмі важны вітамін А.

Па-другое, — цудоўныя кулінарныя ўласьцівасьці рыбы: бялкі хутка каагулююцца і пры невялікай цепловай апрацоўцы прыходзяць у поўную гатовасьць; рыба добра спалучаецца зь іншымі прадуктамі; рыбныя булёны паводле свае спажыўнасьці не саступаюць курыным.

Жывая рыба

Гандаль ёю мае выяўлены сэзонны характар. У продаж можа паступаць садковая рыба: карп, белы амур, таў- сталобік і іншыя, якіх вырошчваюць у рыбных гаспадарках. У гарадах, разьмешчаных на берагах буйных рэк і азёраў, на рынак трапляюць у вялікай колькасьці сазаны, шчупакі, сомы, ляшчы, асятровыя й шмат іншых.

Каб не набыць благі продукт, трэба перадусім дыфэрэнцавана падыходзіць да пастаўнікоў рыбы. Найбольшы давер пакупніка мусяць выклікаць гуртовыя прадаўцы, якія рэпрэзэнтуюць буйныя дзяржаўныя рыбалоўныя прадпрыемствы, асаблівую ж насьцярожанасьць — прыватны сэктар гандлю жывою рыбай, бо многія прадаўцы дробнай рачной рыбы гандлююць ёю без належнага вэтэрынарна-санітарнага агляду. Такі прадукт можа мець сумнеўную якасьць і выклікаць харчовыя атручаньні.

Якасная жывая рыба, разьмешчаная ў садках з чыстай працёкавай вадой, мусіць быць роўнай памерам і ўкормленасьцю. Калі сярод буйных рыбінаў сустракаецца драбяза, гэта значыць, што груба парушаная тэхналёгія вылову. Здаровая паўнавартасная рыба трымаецца каля дна, знаходзіцца ў руху, шчэлепы й плыўнікі ў руху. Сьпінная частка большыні такіх рыбаў мае значна цямнейшую афарбоўку. Пры вылаве рыба энэргічна б'е хвастом і зьвіваецца целам, спрабуючы высьлізнуць з рук у басэйн. Тулава роўнае, луска шчыльна прылягае да цела, паверхня бліщчастая, зьлёгку пакрытая сьлізьзю.

Пры захаваньні рыбы ў садку больш за дзесяць гадзінаў асобныя адзінкі пачынаюць слабець. Яны часта ўсплываюць на паверхню, высоўваюць з вады галаву й заглынаюць ротам паветра. Шчэлепы застаюцца раскрытыя. Луска ў асобных месцах выпадае ці робіцца няшчыльнай. Такая рыба яшчэ прыдатная для пакупкі й тэрміновага прыгатаваньня; захоўваньню ў хатніх умовах яна не падлягае.

Вельмі слабая рыба ўсплывае на паверхню басэйна дагары брушкам. Сьпінная цёмная афарбоўка заўважна сьвятлее, луска робіцца матавай, часткаю выпадае. Усё цела густа пакрываецца сьлізьзю, рухаў плаўнікоў і шчэлепаў не заўважна.

Так званая "снулая" рыба не падае ніякіх прыкметаў жыцьця. Цела губляе колер, луска натапыраная, на целе могуць зьявіцца гузьдыры, цёмна-бурыя плямы, крывападцёкі.

Вельмі вялая рыба гэтаксама можа допускацца ў ежу, але пры ўмове, што яна праз 1-2 гадзіны будзе скарыстаная ў кулінарнай апрацоўцы.

Пачатак псаваньня рыбы няцяжка выявіць са зьяўленьня непрыемнага паху шчэлепаў. Цела шчыльна пакрываецца гуздырамі й мутнаватаю сьлізьзю, луска лёгка выпадае. Пры выяўленьні адной са згаданых прыкметаў псаваньня рыба здымаецца з рэалізацыі.

Тэрмін захоўваньня жывой рыбы ў працёкавай вадзе допускаецца ня больш за 24 гадзіны, у ахалоджанай вадзе да +2 — +4 градусаў ён можа быць падоўжаны да 2 сутак.

Безумоўна, сьвежая рыба — цудоўны продукт харчаваньня, але пакупніку варта ведаць, што яна можа выклікаць алергічныя рэакцыі, асабліва ў дзяцей. Пры слушнай кулінарнай апрацоўцы можна пазьбегнуць гэтых адмоўных наступстваў.

Ахалоджаная рыба

Ахалоджанаю рыбай лічыцца тая, якая захоўваецца пры тэмпэратуры -1 - +5 градусаў. Дасягаецца гэта проста. Пры вылаве яна разьмяркоўваецца паводле памеру і ўкормленасьці, пазбаўляецца галавы й вантробаў, калі гэта патрабуе тэхналёгія, укладваецца ў скрыні ці бочкі і кожны пласт перакладаецца бітым лёдам з дабаўкаю паваранай солі.

Стандартны тэрмін захаваньня такой рыбы 48 гадзінаў. Найчасьцей ахалоджаную рыбу гатуюць у месцах вылаву найбольш каштоўных відаў: асятровых, сьцерлядзі, стронгі ці морскіх рыбаў з высокім утрыманьнем тлушчу. Пачатак псаваньня ахалоджанай рыбы яскрава выяўляецца з ўстойлівага непрыемнага паху. Цягліцавая тканка псаванае рыбы робіцца друзлаю, ямка пры націсканьні пальцам не выраўноўваецца, з разрэзу цягліцаў сьцякае мутнаватая сукравіца з бурбалкамі газу. Такая рыба неадкладна здымаецца з рэалізацыі.

Марожаная рыба

Марожаная рыба павінная мець у глыбіні цягліцаў тэмпэратуру не вышэйшую за -6 градусаў. Пры замарожваньні тканкавая вада ў целе ўтварае крышталі, якія разрываюць цягліцавую тканку. Пры размарожваньні частка тканкавага соку, які ўтрымлівае мноства спажыўных рэчываў, выдаляецца з прамыўнымі водамі. Таму ў смакавых якасьцях і часткова ў спажыўнасьці марожаная рыба саступае сьвежай.

Не дапускаецца паўторнага замарожваньня рыбы! Залежна ад памераў і ўкормленасьці марожаная рыба падзяляецца на два гатункі.

Да першага належыць буйная, добра ўкормленая рыба, з чыстаю паверхняй, бяз ранак, крывападцёкаў, разрываў скуры. Падскуравы тлушч мусіць мець белы колер бязь ёлкага паху.

Да другога гатунку належаць драбнейшыя асобнікі, менш адкормленыя, допускаюцца на целе адзінкавыя ранкі. Марожаная рыба ў лядоўнях можа захоўвацца некалькі месяцаў (залежна ад віду). Пачатак псаваньня надыходзіць, калі пачынае ялчэць тлушч: ён набывае жоўты колер, рэзкі непрыемны пах. Пры глыбокім псаваньні дамешваецца гнілы пах з прысмакам аманяку й серкавадароду. Псаваная марожаная рыба не падлягае рэалізацыі.

РАСКЛАД АВІЯРЭЙСАЎ

Расклад руху самалётаў з аэрапортаў Рэспублікі Беларусь

Рэгулярныя рэйсы з аэрапортаў Менску

	Аэрапорт прызначэньня	Нумар рэйсу	Тып самалёту	Дні курсаваньня	Час выпраўленьня	Час прыбыцьця
M2	Алматы	B2 1871	ТУ154	7	20.50	06.00
M2	Валгаград	B2 1767	ТУ134	3, 7	22.30	02.05
M1	Варонеж	B2 81	АН24	4	11.20	14.45
M1	Варонеж	ВЖ 562	АН24	7	18.35	22.00
M1	Гомель	B2 220	АН24	1, 3, 5	18.05	19.10
M2	Екацярынбург	B2 1883	ТУ154	7	16.15	21.05
M1	Кіеў (Жуляны)	B2 45	АН24	1, 3, 4, 5	15.10	16.30
M1	Кішынэў	B2 53	АН24	5	11.00	13.20
M1	Кішынэў	9У 2046	АН24	1	15.40	18.00
M2	Краснодар	B2 1775	ТУ134	2, 4, 6	16.30	20.00
M2	Красноярск	B2 1887	ТУ154	4	08.05	20.05
M2	Масква (Шрм)	B2 1984	ТУ134	штодз.	08.25	10.45
M1	Масква (Шрм)	B2 1952	АН24	штодз.	13.25	16.25
M2	Масква (Шрм)	B2 1994	ТУ134	штодз.	19.00	21.20
M2	Ніжнявартаўск	B2 1857	ТУ134	2, 3, 5, 7	22.45	07.45
M2	Омск	B2 1889	ТУ134	1, 4	20.20	06.45
M2	Перм	B2 1987	ТУ154	4	08.15	13.55
M2	Растоў	Д9 6102	ЯК40	2	14.00	18.05
M2	Самара	B2 1885	ТУ134	1, 4	22.30	03.00
M2	Самара	ПК 5326	ТУ134	7	20.10	00.50
M1	С.-Пецярбург (РЖ)	B2 73	АН24	2, 5	09.00	12.10
M2	С.-Пецярбург	ОГ 8826	ТУ134	4, 7	15.45	18.10
M2	Сочы	B2 1795	ТУ134	1, 5	09.10	12.40
M2	Сыктыўкар	ОГ 8826	ТУ134	4, 7	15.45	22.00
M1	Сымфэрополь	B2 1809	АН24	3, 7	09.30	13.40
M2	Ташкент	B2 1875	ТУ154	6	09.30	17.15
M2	Уфа	B2 1889	ТУ134	1, 4	20.20	02.25
M2	Чалябінск	B2 1879	ТУ134	3, 5, 7	21.20	04.00

M1 — вылет з аэрапорту Менск-1, M2 — з аэрапорту Менск-2

Рэйсы ў далёкае замежжа з аэрапорту Менск-2

Аэрапорт прызначэньня	Нумар рэйсу	Тып самалёту	Дні курсаваньня	Час выпраўленьня	Час прыбыцьця
Бэрлін	B2 891	ТУ134	2, 4, 7	08.30	12.55
Варшава	B2 895	ТУ134	2, 4, 6	14.25	18.05
Вашынгтон	B2 897/SU	317	5	09.55	08.55+
Вена	B2 899	ТУ134	2, 4, 7	11.35	16.35
Лёндан	B2 851	ТУ134	3, 7	11.40	19.05
Лярнака	B2 883	ТУ134	6	10.50	19.05
Маямі	B2 897/SU	325	5	09.55	17.05+
Нью-Ёрк	B2 897/EI	111	1	08.30	07.05+
Нью-Ёрк	B2 897/EI	111	5	09.55	07.05+
Нью-Ёрк	B2 897/SU	319	5	09.55	09.55+
Тэль-Авіў	B2 847	ТУ154	7	10.40	19.50
Тэль-Авіў	B2 847	ТУ134	4	10.30	19.30
Франкфурт	B2 893	ТУ134	1, 3, 5	12.30	18.20
Чыкага	B2 897/SU	327	5	09.55	09.10+
Шэнан	B2 897	ТУ134	1	08.30	17.05
Шэнан	B2 897	ТУ134	5	09.55	17.05

\+ — прыбыцьцё на наступныя суткі

Доведкі на тэл. 25-02-31; ЗША і Ізраіль — на тэл. 25-03-78

Замоўныя рэйсы з аэрапорту Менск-2 (M2)

Аэрапорт прызначэньня	Нумар рэйсу	Дні курсаваньня	Вылет зь Менску-2	Контактны тэлефон
Баку-M2-Баку	AL 1747/1748	6	16.00	27-65-36
M2-Ерэван-M2	B2 9033/9034	3	23.00	27-55-72
M2-Тбілісі-M2	B2 9035/9036	7	23.00	23-00-64

Рэйсы з аэрапорту Берасьце

Аэрапорт прызначэньня	Нумар рэйсу	Тып самалёту	Дні курсаваньня	Час выпраўленьня	Час прыбыцьця
Белгарад	ЮК 646	АН24	5	14.50	18.25
Варонеж	B2 213	АН24	4	08.30	13.35
Гомель	B2 213	АН24	4	08.30	10.10
Гомель	B2 353	АН24	7	16.00	17.20
Екацярынбург	C4 9002	ТУ154	5	04.30	11.00
Екацярынбург	B2 353	ТУ134	7	16.00	00.35
Краснадар	ЮК 646	АН24	5	14.50	21.20
Красноярск	B2 353	ТУ134	7	16.00	06.35
Масква (Унк)	C7 237	ТУ154	2	10.55	13.35
Масква (Унк)	C7 3328	ТУ154	5	19.05	21.45
Мін. Воды	MI 6366	ТУ134	2	11.55	15.55
Мурманск	B2 233	АН24	5	07.30	15.05
Навасібірск	C7 3328	ТУ154	5	19.05	05.55
Омск	C7 237	ТУ154	2	10.55	20.55
Пескара	ПАР 3031	ТУ154	4	20.00	21.30
Самара	B2 213	АН24	4	08.30	17.20
С.-Пецярбург	B2 233	АН24	5	07.30	11.25
Чолябінск	X6 3032	ТУ154	2, 5	14.20	17.20

Рэйсы з аэрапорту Гомеля

Аэрапорт прызначэньня	Нумар рэйсу	Тып самалёту	Дні курсаваньня	Час выпраўленьня	Час прыбыцьця
Адэса	371	ТУ134	6	14.20	15.45
Анапа	361	ТУ134	3	13.50	16.55
Берасьце	B2 214	АН24	4	21.30	23.10
Берасьце	B2 354	АН24	1	11.30	13.10
Варонеж	213	АН24	4	10.50	13.35
Екацярынбург	353	ТУ134	7	18.10	00.35
Краснадар	B2 357	ТУ134	7	12.50	16.10
Красноярск	353	ТУ134	7	18.10	06.35
Масква (Шрм)	1970	АН24	1, 3, 5	08.05	10.45
Менск	219	АН24	1, 3, 5	09.10	10.15
Мурманск	337	ТУ134	1, 2, 3, 6, 7	19.40	23.40
Самара	213	АН24	4	10.50	17.20
Сочы	349	ТУ134	2	12.50	16.10
Сымфэрополь	367	ТУ134	1	14.00	16.45

Інфармацыя для пасажыраў

Норма бясплатнага правозу багажу — 20 кг. Продаж авіяквіткоў ажыцьцяўляецца толькі паводле дакумэнтаў, якія сьведчаць пра асобу пасажыра: пашпарту, вайсковага білету (для вайскоўцаў тэрміновае службы), пасьведчаньня аб нараджэньні (альбо пашпартаў бацькоў, у якіх ёсьць адпаведны запіс) для дзяцей да 16 гадоў. Папярэдні продаж квіткоў пачынаецца за 15 дзён да выкананьня рэйсу паводле раскладу з улікам дня продажу й вылету. На зваротны рэйс продаж квіткоў адбываецца за 30 дзён. Час вылету ў квітку падаецца мясцовы. Рэгістрацыя пасажыраў у аэрапорце заканчваецца за 40 хвілінаў да вылету. Пры рэгістрацыі й пасадцы ў самалёт пасажыр мусіць паказаць дакумэнт, які сьведчыць пра ягоную асобу, і дакумэнт, які сьведчыць пра ўзрост ягонага дзіцяці. Пасажыры, якія спазьніліся на рэгістрацыю й пасадку ў самалёт пасьля рэгістрацыі, да палёту не допускаюцца. Пры вяртаньні квіткоў зь іх утрымліваецца збор 25% тарыфу. Пры згубленым квітку пасажыр да пасадкі ў самалёт не допускаецца, грошы за квіток не вяртаюцца, дублікат не выдаецца й прэтэнзіі не прымаюцца.

Доведкі:

пра міжнародныя рэйсы	25-02-31
аб прыёме замоваў на квіткі	27-69-34
адзінае доведкавае бюро Менскага авіявузлу	006
пра выпраўленне грузаў	25-03-27

Разьмяшчэньне касаў Цэнтральнага агенцтва паветраных зносінаў на тэрыторыі Рэспублікі Беларусі

Менск, вул. К.Маркса, 28. Проезд тралейбусамі № 2, 18, 43 да ст. мэтро "Кастрычніцкая". Час працы: з 8.00 да 20.00, у нядзелю з 8.00 да 18.00; аэрапорт "Менск-1", аўтобусы № 84, 93, тралейбусы № 2, 18. Час працы: з 8.00 да 20.00, у нядзелю з 8.00 да 18.00; аэрапорт "Менск-2", праезд аўтобусам-экспрэсам (час у дарозе — 1 гадзіна), выпраўленьне ад аўтавакзалу "Цэнтральны". Час працы — цэлыя суткі.

Берасьце, Аэрапорт	91-31-91
вул. Набярэжная, 2	25-10-31
у памяшканьні касаў чыгун. вакзалу	3-78-30
Барановічы, вул. Камсамольская, 5	2-20-45
Бабруйск, вул. Менская, 20	7-40-75
Барысаў, вул. 3-га Інтэрнацыяналу, 15	2-17-48
Віцебск, пр. Маскоўскі, 5	5-11-42
Гомель, вул. Рагачоўская, 22	55-33-24
вул. Перамогі, 17	55-90-89
Горадня, вул. Горкага, 52	44-11-50
Жлобін, вул. Валадарскага, 44, гатэль "Юбілейны"	2-13-40
завод БНЗ	2-52-01
Жодзіна, вул. 50 гадоў Кастрычніка, 14	4-20-50
Магілёў, пр. Міру, 29	26-68-45
Мозыр, вул. Савецкая, 126	2-22-49
Маладэчна, вул. Прытыцкага, 2	7-33-51
Навагродак, вул. Ламаносава, 18-23	2-12-29
Воршо, вул. Леніна, 18	2-42-86
Асіповічы, вул. Сумчанкі, 16-76	2-67-10
Пінск, вул. Завальная, 20	5-30-21
Рэчыца, вул. Савецкая, 128	2-11-17
Сьветлагорск-4, мікрараён 1	2-01-33
Салігорск, вул. Ленінскага Камсамолу	2-34-20

АЎТАЗАПРАЎКІ

З 1 студзеня 1995 г. запраўка аўтатранспарту ў горадзе Менску адбываецца на АЗС МХП "Менскаўтазапраўка" праз электронныя жэтоны (магнітныя карткі).

	Бюджэтныя арганізацыі	Усе астатнія арганізацыі
Кошт бэнзыну (дызпаліва)	дзяржаўны (фіксаваны)	вольны
Кошт эл. жэтона	$7 ЗША (паводле курсу банка)	$10 ЗША (паводле курсу банка)
Кошт абслугоўваньня	5%	7%

Доведкі на тэлефонах: 78-13-18, 21-90-02, 21-52-08, 78-28-14, 78-61-36, 78-35-19, 78-78-97.

Апарату рабіць у МХП "Менскаўтазапраўка" на адрасе: пр. Дзяржынскага, 73.

Запраўка аўтамабіляў паводле дзяржаўных фіксаваных коштаў робіцца на АЗС №1 (вул. Ляўкова) – бэнзыны A-76, A-92;
АЗС №3 (вул. Сярова) – бэнзыны A-76, A-92;
АЗС №6 (Лагойская шаша) – бэнзыны A-76, A-90, дызпаліва;
АЗС №7 (Маскоўская шаша) – бэнзыны A-76, A-92;
АЗС №8 (Магілёўская шаша) – бэнзыны A-76, A-92, дызпаліва;
АЗС №9 (Матэль) – бэнзыны A-76, A-92, дызпаліва;
АЗС №12 (Навінкі) – бэнзыны A-76, A-92, дызпаліва;
АЗС №14 (Самахваловічы) – бэнзын A-76, дызпаліва;
АЗС №15 (Навінкі) – бэнзыны A-76, A-92;
АЗС №22 (Койданава) – бэнзын A-76;
АЗС №29 (Заслаўе) – бэнзын A-76;
АЗС №37 (Ракаўская шаша) – бэнзыны A-76, A-92, дызпаліва;
АЗС №39 (Ракаўская шаша) – бэнзын A-76.

Паводле заборных ведамасьцяў запраўка аўтамабіляў робіцца на:
АЗС №14 (Самахваловічы);
АЗС №21 (Койданава);
АЗС №23 (Вузда);
АЗС №35 (АТЭК-5).

З 1-га паўгодзьдзя 1996 г. гэтыя АЗС павінныя быць пераведзены на запраўку аўтамабіляў праз электронныя жэтоны сыстэмы "Крэдыт". Апрача таго, з 2-га паўгодзьдзя 1996 г. павінна быць уведзеная запраўка аўтамабіляў праз электронныя жэтоны сыстэмы "Крэдыт-транзыт" на ўсёй тэрыторыі Рэспублікі Беларусі. Маючы электронны жэтон МХП "Менскаўтазапраўка", можна будзе заправіць аўтамабіль на АЗС нашага прадпрыемства.

Схема запраўкі аўтамабіляў

АЗС №1, вул. Ляўкова, тэл. 21-53-73 (кампутар, запраўка толькі легкавога транспарту, для інвалідаў і легкавога транспарту бюджэтных арганізацыяў у выходныя дні паводле домоўных коштаў, цэлыя суткі):
бэнзын A-76 – крэдыт паводле дзяржаўных коштаў + за наяўны разьлік для інвалідаў;
бэнзын A-92 – крэдыт паводле дзяржаўных коштаў + за наяўны разьлік для інвалідаў;
бэнзын A-95 – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў + крэдыт паводле домоўных коштаў (толькі легкавыя аўтамашыны).
Рэжым працы: цэлыя суткі. Пераразьменка з 8.00 да 9.00 і з 18.00 да 19.00. Абед з 12.00 да 13.00 і з 0.00 да 1.00.

АЗС №2 (кампутар), вул. Брылеўская, тэл. 77-28-01 (толькі для легкавога аўтатранспарту):
бэнзын A-92 – крэдыт паводле домоўных коштаў + наяўны разьлік;
бэнзын A-95 – крэдыт паводле домоўных коштаў + наяўны разьлік;
бэнзын A-98 – крэдыт паводле домоўных коштаў + наяўны разьлік.
Рэжым працы: цэлыя суткі. Перазьменка з 7.00 да 8.00 і з 18.00 да 19.00. Абед з 12.00 да 13.00 і з 0.00 да 1.00.

АЗС №3 (кампутар), вул. Сярова, тэл. 75-54-61:
бэнзын A-76 – крэдыт паводле дзяржаўных коштаў;
бэнзын A-76 – крэдыт паводле домоўных коштаў + наяўны разьлік;
бэнзын A-92 – крэдыт паводле дзяржаўных коштаў;
бэнзын A-92 – крэдыт паводле домоўных коштаў + наяўны разьлік;
бэнзын A-95 – крэдыт паводле домоўных коштаў + наяўны разьлік.
Дызэльнае паліва – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў (толькі аўтатранспарт).
Рэжым працы: цэлыя суткі. Перазьменка з 8.00 да 9.00 і з 19.00 да 20.00. Абед з 14.00 да 15.00 і з 2.00 да 3.00.
ПТА №3 (пункт тэхнічнага абслугоўваньня):
замена алеяў, замена фільтраў, дробны рамонт.

АЗС №4 (кампутар), Магілёўская шаша, тэл. 43-36-31:
бэнзын A-76 – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў;
бэнзын A-92 – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў;
бэнзын A-98 – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў.
Рэжым працы: цэлыя суткі. Перазьменка з 7.00 да 8.00 і з 19.00 да 20.00. Абед з 13.00 да 14.00 і з 1.00 да 2.00.
ПТА №4: замена алеяў, замена фільтраў, дробны рамонт.
СТА №4 (станцыя тэхнічнага абслугоўваньня): шынамантаж

АЗС №6 (кампутар), Лагойская шаша, тэл. 65-65-74:
бэнзын A-76 – крэдыт паводле дзяржаўных коштаў;
бэнзын A-76 – крэдыт паводле домоўных коштаў + наяўны разьлік;
бэнзын A-92 – крэдыт паводле дзяржаўных коштаў;
бэнзын A-92 – крэдыт паводле домоўных коштаў + наяўны разьлік.
Дызэльнае паліва – крэдыт паводле дзяржаўных коштаў;
дызэльнае паліва – крэдыт паводле домоўных коштаў + наяўны разьлік.
Рэжым працы: цэлыя суткі. Перазьменка з 7.30 да 8.30 і з 18.30 да 19.30. Абед з 13.00 да 14.00 і з 1.00 да 2.00.

АЗС №7 (кампутар), Маскоўская шаша, тэл. 64-31-93:
бэнзын A-76 – крэдыт паводле дзяржаўных коштаў;
бэнзын A-76 – крэдыт паводле домоўных коштаў + наяўны разьлік;
бэнзын A-92 – крэдыт паводле дзяржаўных коштаў;
бэнзын A-92 – крэдыт паводле домоўных коштаў + наяўны разьлік;
бэнзын A-95 – крэдыт паводле домоўных коштаў + наяўны разьлік.
Дызэльнае паліва – крэдыт паводле домоўных коштаў + наяўны разьлік.
Рэжым працы: цэлыя суткі. Перазьменка з 7.30 да 8.00 і з 19.30 да 20.00. Абед з 13.00 да 14.00 і з 1.00 да 2.00.

АЗС №8 (кампутар), Магілёўская шаша, тэл. 43-36-31:
бэнзын A-76 – крэдыт паводле дзяржаўных коштаў;
бэнзын A-76 – крэдыт паводле домоўных коштаў + наяўны разьлік;
бэнзын A-92 – крэдыт паводле дзяржаўных коштаў;
бэнзын A-92 – крэдыт паводле домоўных коштаў + наяўны разьлік;
бэнзын A-95 – крэдыт паводле домоўных коштаў + наяўны разьлік.
Дызэльнае паліва – крэдыт паводле дзяржаўных коштаў;
дызэльнае паліва – крэдыт паводле домоўных коштаў + наяўны разьлік.
Рэжым працы: цэлыя суткі. Перазьменка з 8.00 да 9.00 і з 18.00 да 19.00. Абед з 14.00 да 15.00 і з 2.00 да 3.00.

АЗС №9 (кампутар), Матэль, тэл. 99-51-60:
бэнзын A-76 – крэдыт паводле дзяржаўных коштаў;
бэнзын A-76 – крэдыт паводле домоўных коштаў + наяўны разьлік;
бэнзын A-92 – крэдыт паводле дзяржаўных коштаў;
бэнзын A-92 – крэдыт паводле домоўных коштаў + наяўны разьлік.
Дызэльнае паліва – крэдыт паводле домоўных коштаў + наяўны разьлік;
дызэльнае паліва – крэдыт паводле дзяржаўных коштаў.
Рэжым працы: цэлыя суткі. Перазьменка з 8.00 да 9.00 і з 19.00 да 20.00. Абед з 13.00 да 14.00 і з 1.00 да 2.00.
СТА-9: замена алеяў, фільтраў, шынамантаж, дробны і сярэдні рамонт.

АЗС №10 (кампутар), вул. Някрасава, тэл. 69-34-62:
бэнзын A-76 – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў;
бэнзын A-76 – крэдыт паводле домоўных коштаў + наяўны разьлік;
бэнзын A-92 – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў;
бэнзын A-92 – крэдыт паводле домоўных коштаў + наяўны разьлік;
бэнзын A-95 – крэдыт паводле домоўных коштаў + наяўны разьлік;
бэнзын A-98 – крэдыт паводле домоўных коштаў + наяўны разьлік.
Рэжым працы: цэлыя суткі. Перазьменка з 7.30 да 8.30 і з 18.00 да 19.00. Абед з 13.00 да 14.00 і з 1.00 да 2.00.

АЗС №12 (кампутар), Навінкі, тэл. 37-32-88:
бэнзын A-92 – крэдыт паводле дзяржаўных коштаў;
бэнзын A-92 – крэдыт паводле домоўных коштаў + наяўны разьлік;
бэнзын A-95 – крэдыт паводле домоўных коштаў + наяўны разьлік.
Дызэльнае паліва – крэдыт паводле домоўных коштаў + наяўны разьлік;
дызэльнае паліва – крэдыт паводле дзяржаўных коштаў.
Рэжым працы: цэлыя суткі. Перазьменка з 7.00 да 8.00 і з 19.00 да 20.00. Абед з 13.00 да 14.00 і з 1.00 да 2.00.

АЗС №13 (кампутар), вул. Убарэвіча (Чыжоўка), тэл. 40-93-13:
бэнзын A-76 – крэдыт паводле домоўных коштаў + наяўны разьлік;
бэнзын A-92 – крэдыт паводле домоўных коштаў + наяўны разьлік;
бэнзын A-95 – крэдыт паводле домоўных коштаў + наяўны разьлік;
бэнзын A-95 – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў.
Рэжым працы: цэлыя суткі. Перазьменка з 8.00 да 9.00 і з 18.00 да 19.00. Абед з 14.00 да 15.00 і з 2.00 да 3.00.

АЗС №14 (кампутар), Самахваловічы, тэл. 90-17-50:
бэнзын A-76 – за наяўны разьлік + заборныя ведамасьці паводле домоўных коштаў;
бэнзын A-76 – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў;
бэнзын A-76 – паводле дзяржаўных коштаў;
бэнзын A-92 – за наяўны разьлік + заборныя ведамасьці паводле домоўных коштаў;
бэнзын A-92 – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў;
бэнзын A-95 – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў.
Дызэльнае паліва – паводле дзяржаўных коштаў;
дызэльнае паліва – за наяўны разьлік + заборныя ведамасьці паводле домоўных коштаў.
Рэжым працы: цэлыя суткі. Перазьменка з 7.30 да 8.30 і з 19.30 да 20.30. Абед з 12.30 да 13.30 і з 0.30 да 1.00.

АЗС №15 (кампутар), Навінкі, тэл. 37-32-88
(для інвалідаў і бюджэтных арганізацыяў):
бэнзын A-76 – за наяўны разьлік паводле дзяржаўных коштаў і заборных ведамасьцяў;
бэнзын A-92 – за наяўны разьлік паводле дзяржаўных коштаў і заборных ведамасьцяў.
Рэжым працы: цэлыя суткі. Перазьменка з 8.00 да 9.00 і з 20.00 да 21.00. Абед з 14.00 да 15.00 і з 0.00 да 1.00.

АЗС №16 (кампутар), вул. Сярова, тэл. 78-71-59:
бэнзын A-76 – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў;
бэнзын A-92 – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў.
Рэжым працы: цэлыя суткі. Перазьменка з 7.00 да 8.00 і з 18.00 да 19.00. Абед з 12.00 да 13.00 і з 1.00 да 2.00.

КАЗС №17 (кампутар), Маскоўская шаша, тэл. 64-31-93:
бэнзын A-76 – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў;
бэнзын A-92 – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў;
бэнзын A-95 – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў.
Рэжым працы: цэлыя суткі. Перазьменка з 8.00 да 8.30 і з 19.00 да 19.30. Абед з 12.00 да 13.00 і з 0.00 да 1.00.

КАЗС №18 (кампутар), вул. Убарэвіча (Чыжоўка), тэл. 40-93-13:
бэнзын A-76 – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў;
бэнзын A-92 – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў.
Рэжым працы: цэлыя суткі. Перазьменка з 7.00 да 8.00 і з 19.00 да 20.00. Абед з 13.00 да 14.00 і з 1.00 да 2.00.
СТА-18: замена алеяў, фільтраў, ТА, дробны, сярэдні, буйны й кодабны рамонт

КАЗС №19 (кампутар), Койданава, тэл. (8-216) 5-58-73:
бэнзын A-76 – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў;
бэнзын A-92 – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў + паводле заборных ведамасьцяў.

АЗС №22 (кампутар), Койданава, тэл. (8-216) 5-58-73:
бэнзын A-76 – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў;
бэнзын A-76 – крэдыт паводле дзяржаўных коштаў;
бэнзын A-92 – за наяўны разьлік.
Дызэльнае паліва – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў.
Рэжым працы: цэлыя суткі. Перазьменка з 7.00 да 7.30 і з 19.00 да 19.30. Абед з 12.00 да 13.00 і з 0.00 да 1.00.

АЗС №23 (кампутар), Вузда, тэл. (8-218) 5-51-01:
бэнзын A-76 – на талёны, за наяўны разьлік, паводле домоўных коштаў (для інвалідаў ВАВ);
бэнзын A-92 – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў.
Дызэльнае паліва – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў.
Рэжым працы: цэлыя суткі. Перазьменка з 7.30 да 8.00 і з 18.00 да 18.30. Абед з 13.00 да 14.00 і з 1.00 да 2.00.

АЗС №26 (кампутар), Самахваловічы, тэл. 90-17-59:
бэнзын A-76 – на талёны, за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў;
бэнзын A-92 – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў.
Рэжым працы: цэлыя суткі. Перазьменка з 9.00 да 9.30 і з 20.00 да 20.30. Абед з 13.00 да 14.00 і з 0.00 да 1.00.

АЗС №28 (кампутар), Самахваловічы, тэл. 90-17-59:
бэнзын A-76 – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў;
бэнзын A-92 – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў;
бэнзын A-95 – за наяўны разьлік;
бэнзын A-98 – за наяўны разьлік.
Дызэльнае паліва – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў.
Рэжым працы: цэлыя суткі. Перазьменка з 8.00 да 9.00 і з 20.30 да 21.00. Абед з 14.00 да 15.00 і з 1.00 да 2.00.

АЗС №29 (кампутар), Заслаўе, тэл. 94-16-39:
бэнзын A-76 – крэдыт паводле дзяржаўных коштаў;
бэнзын A-76 – крэдыт паводле домоўных коштаў + наяўны разьлік;
бэнзын A-92 – крэдыт паводле домоўных коштаў + наяўны разьлік;
бэнзын A-95 – за наяўны разьлік.
Дызэльнае паліва – крэдыт паводле домоўных коштаў + наяўны разьлік.
Рэжым працы: цэлыя суткі. Перазьменка з 9.00 да 10.00 і з 19.00 да 20.00. Абед з 13.00 да 14.00 і з 1.00 да 2.00.
СТА-29: замена алеяў, фільтраў, ТА, усе віды рамонту.

КАЗС №30 (кампутар), вул. Галубева (Паўднёвы Захад):
бэнзын A-92 – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў;
бэнзын A-95 – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў.
Рэжым працы: з 8.00 да 20.00. Абед з 12.00 да 13.00.
ПТА-30: замена алеяў, фільтраў, дробны рамонт.

КАЗС №31, вул. Бурдэйнага:
бэнзын A-76 – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў;
бэнзын A-92 – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў;
бэнзын A-95 – за наяўны разьлік.
Рэжым працы: з 8.00 да 19.00.

КАЗС №32, вул. Гурскага:
бэнзын A-76 – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў;
бэнзын A-92 – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў.
Рэжым працы: з 8.00 да 19.00. Абед з 14.00 да 15.00

КАЗС №33 (кампутар), вул. Коржанеўскага, тэл. 77-94-15:
бэнзын A-76 – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў;
бэнзын A-92 – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў;
бэнзын A-95 – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў.
Рэжым працы: цэлыя суткі. Перазьменка з 8.00 да 9.00 і з 19.00 да 20.00. Абед з 14.00 да 15.00 і з 2.00 да 3.00.
ПТА-33: замена алеяў, фільтраў, дробны рамонт.

КАЗС №34, Уручча:
бэнзын A-92 – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў;
бэнзын A-95 – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў.
Рэжым працы: з 8.00 да 20.00. Абед з 13.00 да 14.00.

КАЗС №35, АТЭК-5
(паводле фіксаваных коштаў).
Дызэльнае паліва – паводле заборных ведамасьцяў.
Рэжым працы: з 7.00 да 19.00. Абед з 13.00 да 14.00.

КАЗС №36, вул. Старавіленская:
бэнзын A-92 – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў;
бэнзын A-95 – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў.
Рэжым працы: з 8.00 да 19.00. Абед з 13.00 да 14.00.

АЗС №37 (кампутар), Ракаўская шаша, тэл. 98-86-91:
бэнзын A-76 – крэдыт паводле дзяржаўных коштаў;
бэнзын A-76 – крэдыт паводле домоўных коштаў + наяўны разьлік;
бэнзын A-92 – крэдыт паводле дзяржаўных коштаў;
бэнзын A-92 – крэдыт паводле домоўных коштаў + наяўны разьлік;
бэнзын A-95 – крэдыт паводле домоўных коштаў + наяўны разьлік;
бэнзын A-98 – крэдыт паводле домоўных коштаў + наяўны разьлік.
Дызэльнае паліва – крэдыт паводле дзяржаўных коштаў, крэдыт паводле домоўных коштаў + наяўны разьлік.
Рэжым працы: цэлыя суткі. Перазьменка з 7.30 да 8.00 і з 19.30 да 20.00. Абед з 13.00 да 14.00 і з 1.00 да 2.00.

АЗС №38 (кампутар), Ракаўская шаша, тэл. 98-82-06:
бэнзын A-76 – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў.
бэнзын A-92 – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў;
Рэжым працы: з 8.00 да 20.00. Абед з 13.00 да 14.00.
СТА-38: замена алеяў і фільтраў, усе віды рамонту.

АЗС №39 (кампутар), Ракаўская шаша, тэл. 98-83-41:
бэнзын A-76 – крэдыт паводле дзяржаўных коштаў;
бэнзын A-76 – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў;
бэнзын A-92 – паводле лімітных картак;
бэнзын A-92 – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў;
бэнзын A-95 – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў.
Дызэльнае паліва – за наяўны разьлік паводле домоўных коштаў;
дызэльнае паліва – паводле лімітных картак.
Рэжым працы: цэлыя суткі. Перазьменка з 8.00 да 9.00 і з 19.00 да 20.00. Абед з 14.00 да 15.00 і з 2.00 да 3.00.

На АЗС № 3, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 28, 29, 37, 38 маюцца на продаж маторныя і трансмісійныя алеі фірмы "НЭСТЭ" (Фінляндыя) для ўсіх марак аўтамабіляў, расфасаваныя па 1 і 4 літры.

У краме №1 (раён Чыжоўка), на тэрыторыі АЗС № 13, 18, 3 (Ракаўская шаша – АЗС №38) Вы заўжды знойдзеце ўсе гатункі маторных і трансмісійных алеяў, ахаладжальных і гамавых вадкасьцяў, запчастак і спадарожных тавараў да Вашага аўтамабіля.

На АЗС № 7, 8 маюцца на продаж ёсьць разьліўныя маторныя алеі М-8В1, М53/12Г, М10Г2К.

ТЭАТРЫ 15 - 22 КРАСАВІКА

ТЭАТРЫ, КАНЦЭРТЫ

ОПЭРНЫ ТЭАТАР

тэл. 34-11-56 (галоўны адміністратар), 34-10-41 (каса)

Яўген Анегін.
16 аўторак П.Чайкоўскі. Опэра ў 3-х дзеях.

Травіята.
18 чацьвер Дж.Вэрдзі. Опэра ў 4-х дзеях.

Для дзяцей

Кот у ботах.
21 нядзеля (раніца) Ц.Кюі. Опэра ў 2-х дзеях.

БАЛЕТ

тэл. 34-06-66 (каса), 34-11-42, 34-80-74

Карміна Бурана.
17 серада К.Орф. Вакальна-харэаграфічная імпрэза ў 1-й дзеі.

Кармэн-сюіта.
Ж.Бізэ, Р.Шчадрын. Балет у 1-й дзеі.

Шчаўкунок.
19 пятніца П.Чайкоўскі. Балет у 2-х дзеях.

"Я люблю балет".
20 субота Урачыстае адкрыцьцё 4-га міжнароднага фэстывалю. Спэктакаль балетнага калектыву Санкт-Пецярбурскага Дзяржаўнага тэатру опэры й балету пад кіраўніцтвам нар. артыста Расеі, прафэсара Мікіты Далгушына "Страдаўнія й сучасныя балетныя мініятуры".

Жарсьці (Рагнеда).
21 нядзеля А.Мдзівані. Балет у 2-х дзеях.

ТЭАТАР ІМЯ ЯНКІ КУПАЛЫ

Лайма Вайкуле.
16 красавіка Эксклюзіўны поўны канцэрт. Прэм'ера.

Азірніся ў гневе.
17 серада Дж.Озбарн. Драма ў 2-х дзеях.

Умовы дыктуе жанчына.
18 чацьвер Э.Эліс, Р.Рыз. Трагікамэдыя ў 2-х дзеях.

Страсьці па Аўдзею (Крык на хутары).
19 пятніца У.Бутрамееў. Народная драма.

Лес.
20 субота, 21 нядзеля А.Астроўскі. Камэдыя ў 2-х дзеях.

Паехалі!..
22 панядзелак М.Захаранка. Нябоская камэдыя ў 2-х дзеях паводле твораў М.Крапіўніцкага.

Ранішнія спэктаклі:

Пунсовая кветачка.
21 нядзеля І.Карнавухава, Л.Браўсевіч. Казка ў 2-х дзеях.

Малая сцэна:

Чайка.
18 чацьвер А.Чэхаў. Камэдыя ў 4-х дзеях.

Віват, Імпэратар!
20 субота Э.Енэско. Трагіфарс у 1-й дзеі паводле п'есы "Крэслы".

ДЗЯРЖАЎНЫ РАСЕЙСКІ ТЭАТАР

Букееў і кампанія...
17 серада М.Горкі. Драма каханьня ў 2-х частках.

Ад'ютант-ша Яго вялікасьці.
18 чацьвер І.Губач. Камэдыя ў 2-х частках.

Мадам, мэсье і...
25 чацьвер Р.Мэрль. Камэдыя ў 2-х частках.

Вольны шлюб.
19 пятніца Д.Фо, Ф.Рамо. У 2-х частках.

П'ярэта.
20 субота А.Шніцлер, А.Блок. Мэлядрама ў 2-х частках.

Хрыстос і антыхрыст.
21 нядзеля Д.Мережкоўскі. Трагедыя ў 2-х частках.

Малая сцэна:

На залатым возеры.
16 аўторак Э.Томпсан. П'еса ў 2-х частках.

Вячэра.
19 пятніца, 27 субота Ж.-К.Брысьвіль. П'еса ў 2-х частках.

Для дзяцей:

Жылі-былі дурні.
21 нядзеля, 28 нядзеля А.Васіпаў. Казка-буф у 2-х частках.

ТЭАТАР МУЗЫЧНАЙ КАМЭДЫІ

тэл. 20-81-26, 20-92-54

Канцэрт.
16 аўторак

Сыльва.
17 серада І.Кальман. Апэрэта ў 3-х дзеях.

Марыца.
18 чацьвер І.Кальман. Апэрэта ў 3-х дзеях.

Зоркі тэатру зьзяюць для вас!
20 субота Шоў-праграма засл. арт. РБ В.Мазур.

"Я люблю балет".
21 нядзеля (раніца) Фэстывальны канцэрт навучэнцаў Беларускага дзяржаўнага харэаграфічнага каледжа.

Сучасны францускі балет.
22 панядзелак

АЛЬТЭРНАТЫЎНЫ ТЭАТАР

Камэдыя.
17 красавіка Паводле твораў К.Марашэўскага і Ф.Аляхновіча.

Тэатар Антошы Чэхантэ.
18 красавіка А.Чэхаў. Бэнэфіс.

Моцарт і Сальеры.
19 красавіка А.Пушкін.

Каін.
20 красавіка Дж.Байран. Містэрыя.

Чаравічак для Папялушкі.
20 красавіка (11.00), 21 красавіка (10.30, 13.00)

ПАЛАЦ ПРАФСАЮЗАЎ

пр. Ф.Скарыны 25

Бульвар Сьмеху прэзэнтуе

"Вясёлыя жабракі"
18, 24 красавіка

ТЭАТАР САТЫРЫ Й ГУМАРУ "ХРЫСТАФОР"

тэл. 76-84-96

Добра сядзім!
19 пятніца.

"М" і "Ж".
21 нядзеля У.Перцаў. Спэцыяльны выпуск толькі для жанчынаў (і для мужчынаў). Пачатак спэктакляў а 18.00 і 19.00.

КАНЦЭРТНАЯ ЗАЛЯ "МЕНСК"

18 красавіка Прад'юсэрскі цэнтар "Кляс клюб Радыё Бі-Эй" прэзэнтуе "Вечар сьмеху" Я.Петрасяна. Пачатак 17.30, 20.30.

ТЭАТАР-СТУДЫЯ КІНААКТОРА

Выкраданьне Алены.
16 аўторак, 17 серада Л.Вэрнэйль.

Міленькі ты мой.
18 чацьвер, 19 пятніца М.Варфаламееў.

Каханьне злое.
20 субота С.Шэпард.
21 нядзеля. Фантазіі паводле Гогаля.

"ВОЛЬНАЯ СЦЭНА"

тэл. 34-60-08

Віта Брэвіс.
16 красавіка М.Адамчык, М.Клімковіч.

Брат мой Сымон.
19 красавіка У.Рудаў.

Рычард.
20 красавіка У.Шэкспір. Трагедыя.

ДОМ АФІЦЭРАЎ

М.Задорнаў "Умом Россию не понять".
19 красавіка (пач. 19.00), 20 красавіка (пач. 18.00). Сьмехаперадача на адлегласьці.
22 красавіка Тэатар Рамана Віктюка прэзэнтуе Сяргея Вінградава ў спэктаклі "Калекцыянэр" паводле рамана Дж.Фаўлза. Пачатак 16.00, 19.30.

МУЗЭІ

◆НАЦЫЯНАЛЬНЫ МУЗЭЙ КУЛЬТУРЫ БЕЛАРУСІ

К.Маркса, 12, тэл. 27-43-22. Час наведваньня з 11.00 да 19.00. Выхадны – серада.

Экспазыцыя **"Старажытная Беларусь"**, тэматычная выстава **"Побыт гараджанаў"** (канец XIX – пач. XX ст.), **"Сьвятло таямнічай сымболікі"**, **"З гісторыі зброі"**. Кошты: уваходны вучнёўскі 2000 руб., на экскурсію 10.000; уваходны дарослы 5000 руб., на экскурсію 15.000.

◆ДЗЯРЖАЎНЫ МАСТАЦКІ МУЗЭЙ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Леніна, 20, тэл. 27-71-63. Час наведваньня з 11.00 да 19.00. Выхадны – аўторак.

Экспазыцыя **"Беларускае й расейскае мастацтва на працягу стагодзьдзяў"**.

Часовыя выставы:

Выстава да 125-х угодкаў Таварыства перасоўных мастацкіх выставаў. Працуе да 9 красавіка.

"И образ милый, незабвенный..." Расейскае мастацтва першай паловы XIX ст. са зборам музэю.

Кошты: вучнёўскі ўваходны – 2000 руб., экскурсія – 20.000 руб.; студэнцкі ўваходны – 3000 руб., экскурсія – 40.000 руб.; дарослы ўваходны – 5000 руб., экскурсія 75.000 руб.; экскурсія для замежнікаў з перакладам на ангельскую мову – 150.000 руб.

◆БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ МУЗЭЙ ГІСТОРЫІ ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ

пр. Ф.Скарыны, 25, тэл. 27-56-11. Час для наведваньня з 10.00 да 17.00. Выхадны – панядзелак.

Выставы: **"Трафэі вайны"** з сэрыі **"Невядомыя музэйныя калекцыі"**. Кошт уваходу – вучнёўскі 1000 руб., дарослы 5000 руб.

"Нацысцкія злачынцы перад судом беларускага народу" (уваход вольны).

Да 23-га лютага адчынілася **пэрсанальная выстава скульптара М.Кандрацьева**. Да 100-х угодкаў К.Крапівы адчынілася выстава **"Слова пра Крапіву"**.

◆МУЗЭЙ ГІСТОРЫІ БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ

М.Багдановіча, 15, тэл. 34-99-32. Час наведваньня з 10.00 да 17.00. Выхадны – панядзелак.

Стацыянарная выстава **"Покліч"** – літаратурнае разьвіцьцё ў 20-30-я гады.

Выстава **"Любоў мая... Мая Беларусь"**, прысьвечаная жанчыне.

Выстава **"К.Крапіва – вядомы й невядомы"**.

Літаратурны музэй мае філіі: в. Кушляны – "Літаратурны музэй Ф.Багушэвіча", в. Цімкавічы – "Літаратурны музэй К.Чорнага", в. Мбагацькаўка – "Літаратурны музэй М.Гарэцкага", Гарадок – "Гісторыка-літаратурны музэй".

Выстава **"Глыбокія плыні жыцьця"** да 75-годзьдзя з дня нараджэньня Івана Шамякіна.

19 сакавіка адчынілася выстава жывапісу і графікі Натальлі і Сяргея Квачоў (Малыя Горкі).

◆ЛІТАРАТУРНЫ МУЗЭЙ М.БАГДАНОВІЧА

М.Багдановіча, 7а, тэл. 34-42-69. Час наведваньня з 10.00 да 17.00. Выхадны – панядзелак.

Экспазыцыя **"Жыцьцёвы й творчы шлях М.Багдановіча"**. Кошт уваходу: вучнёўскі – 500 руб. (экскурсія – 3000 руб.); студэнцкі – 1000 руб. (экскурсія – 5000 руб.); дарослы – 2000 руб. (экскурсія – 10.000 руб.).

Дзейнасьць клюбу беларускай інтэлігенцыі ў 1916-17 гадах XX ст.

Філія "Беларуская хатка" (Рабкораўская, 12, тэл. 20-62-13). Тэатар лялек "Батлейка" працуе на папярэднюю замову.

Філія ў вёсцы Ракуцёўшчына.

◆ЛІТАРАТУРНЫ МУЗЭЙ Я.КУПАЛЫ

вул. Я.Купалы, 4, тэл. 27-78-66. Час наведваньня з 10.00 да 17.00. Выхадны – пятніца.

Экспазыцыя **"Жыцьцё й дзейнасьць народнага песьняра Беларусі"**.

Выставы: **Да 50-х угодкаў творчае дзейнасьці Ніла Гілевіча;**

Да 75-годзьдзя народнага пісьменьніка І.Мележа **"Ажываюць успаміны"**;

Выстава **"Нязгасныя зоркі"**.

◆ДЗЯРЖАЎНЫ МУЗЭЙ НАРОДНАЙ АРХІТЭКТУРЫ І ПОБЫТУ

Вёска Азярцы, недалёка ад Менску (тэл. 34-02-31). Час наведваньня з 9.00 да 17.00. Выхадны – панядзелак.

Прэзэнтаваныя наступныя рэгіёны: Цэнтральная Беларусь (дзейнічае царква) – Падняпроўе – Паазер'е. Кошты ўваходу: вучнёўскі 2000 руб., на экскурсію 4000 руб.; дарослы 6000 руб., экскурсія 6000 руб.

◆МУЗЭЙ ТЭАТРАЛЬНАЙ І МУЗЫЧНАЙ КУЛЬТУРЫ БЕЛАРУСІ

тэл. 68-64-03. Час наведваньня з 10.00 да 16.00. Выхадны – субота, нядзеля.

Экспазыцыя **"Музычныя інструмэнты беларускіх майстроў"**.

◆ДЗЯРЖАЎНЫ МУЗЭЙ ВАЕННАЙ ГІСТОРЫІ

тэл. 69-57-01. Час наведваньня з 9.00 да 17.30. Выхадны - субота, нядзеля.

Выставы: Да 100-годзьдзя з дня нараджэньня маршала Жукава. Да 50-годзьдзя Перамогі. Уваход вольны.

◆МУЗЭЙ БЕЛАРУСКАЙ МІЛІЦЫІ

тэл. 27-82-66. Час наведваньня з 9.00 да 18.00. Выходны - субота, нядзеля. Экскурсіі групам – на пярэднюю дамову.

◆МУЗЭЙ ГІСТОРЫІ МЭДЫЦЫНЫ БЕЛАРУСІ

Час наведваньня з 10.00 да 17.45, пятніца да 16.45. Выхадны - субота, нядзеля.

◆МУЗЭЙ ПРЫРОДЫ І ЭКАЛЁГІІ БЕЛАРУСІ

К.Маркса, 12, тэл. 27-56-12. Час для наведваньня з 11.00 да 19.00. Выхадны - серада.

◆ДОМ-МУЗЭЙ 1 ЗЬЕЗДУ РСДРП

пр. Ф.Скарыны, 31а, тэл. 36-68-47. Час наведваньня з 10.00 да 18.00. Выхадны – серада.

Экспазыцыя + выстава **"З гісторыі палітычнай агітацыі"**. Уваход вольны. Экскурсіі праз папярэднюю замову.

МЕНСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ЦЫРК

праграма сэзону 1995-1996

Вялікае цыркавое шоу МЯДЗЬВЕДЖЫ ЦЫРК
Аўтасэрвіс у цырку. Кіраўнік – Уладзімер Дзярабін.
Штодзённа, пачатак а 19.00. У суботу двойчы – 15.00, 19.00. У нядзелю – тры разы – 11.30, 15.00, 19.00.

ГОМЕЛЬСКАЯ АФІША

ДЫСКАКЛЮБ "ЛАЙТ"

прапануе адпачываць ад 22-й вечара да 4-й гадзіны раніцы. Працуе штодня ў фае к/т імя Калініна (акрамя панядзелка).
Кошт: 50.000 БРБ, у суботу 70.000 БРБ, для пань і студэнтаў скідка 50%.

ЧЫРВОНАЯ ЗАЛЯ РЭСТАРАЦЫІ "ТУРЫСТ"

Савецкая, 87

прэзэнтуе вар'етэ "СЮРПРЫЗ".
Штовечар (акрамя панядзелка й серады) ад 20-й да 21-й гадзіны Вас чакае відовішча яркае, даведзенае да... Адно зь нешматлікіх месцаў у горадзе, дзе сапраўды можна прыгожа пажыць некалькі гадзінаў, пральдзеўшы калейдаскоп танцаў ад наскага Крыжачка да іхнага Кан-кану ў яскравай, з добрым густам пастаўленай шоў-праграме.

Кошт: 50.000 БРБ

КІНО. МЕНСК

●ПАЛАЦ ПРАФСАЮЗАЎ

Паказ францускіх клясычных фільмаў **"ПАТЭ — першая кінаімпэрыя"**
15 Дзеці Райка (1945, 190 хв.) — 18.30 (зь перакладам), 20.30 (безь перакладу).
16 Маўчаньне — золата (1947, 107 хв.), **падборка ранніх фільмаў Патэ** (1896 - 1903) — 18.30 (зь перакладам), 20.30 (безь перакладу).
17 Бэльфэгор (1965, 200 хв.) — 18.30 (зь перакладам).
18 Маленькая Ліза (1930, 94 хв.), **Рыгадэн і чароўная палачка** (1912, 8 хв.), **Жаночыя навіны** (1933) — 18.30 (зь перакладам).
22 Вось ён, час забойцаў (1956, 11 хв.), **Лыжачка** (1966, 11 хв.), **Патэ-часопіс за кастрычнік 1956 г.** — 18.30 (зь перакладам), 20.30 (безь перакладу).

●АЎРОРА

Прытыцкага, 23, тэл. 533-360, 533-361

Маладая вядзьмарка 15 — 13.00 (ільготны), 16.00, 19.10, 20.40; 16–21 — 16.00, 19.10, 20.40.
Зладзейка 15–21 — 17.30.
Белыя Росы 20–21 — 13.00.
Для дзяцей:
Тастамант прафэсара Доўэля 15–18 — 14.30.
Раз, два — гора не бяда 19–21 — 14.30.

●БЕРАСЬЦЕ

пр. газэты "Праўда", 25, тэл. 728-660, 716-888

Сьмяротны захоп 15 — 13.40, 15.20, 18.30; 16, 18 — 15.20, 18.30; 17 — 18.30; 19–21 — 15.40, 17.20.
Плён жарсьці 15–18 — 17.00, 20.10, 21.40; 19–21 — 19.00.
Інфармацыйна–забаўляльная праграма 19–21 — 20.30.
Для дзяцей:
Іван–царэвіч і Шэры Воўк (мультфільм) 15 — 12.30.
Прыгоды чароўнага глёбусу, ці Хітрыкі ведзьмы (мультфільм) 17 — 15.20.
Трынаццатая нявеста прынца 20 — 14.00.
Дыскатэка для дзяцей 21 — 13.30.

●ВІЛЬНЯ

Каліноўскага, 55, тэл. 655-262

Тупы й яшчэ тупейшы 15–21 — 15.10, 19.30.
Пятая малпа 15 — 13.30 (ільготны); 16–21 — 13.30.
Шалёная прыцягненьне 15–21 — 16.50, 18.10, 21.15.
Інфармацыйна–забаўляльная праграма "Усьмешка" 15–16, 19–21 — 20.30.
Інфармацыйна–забаўляльная праграма "Славянскі кірмаш" 18 — 20.30.
Кіна–дыска–шоў для дзяцей 21 — 14.00 (для дзяцей 10–15 гадоў).

●ДРУЖБА

Ташкенцкая, 9, тэл. 409-013, 408-254

Прачнуцца ў Шанхаі 15–21 — 15.00 (ільготны).
Жыкіны мэмуары 15–21 — 16.40, 20.20.
Шалёныя ночы Клеапатры (эротыка) 15–21 — 18.20.
Інфармацыйна–забаўляльная праграма 15 — 19.30–23.00.

КІНО, ВІДЭА 15 - 21 КРАСАВІКА

НАДРУКУЕМ, ПАМНОЖЫМ

Бланкі, візытоўкі, рэкламовыя ды інфармацыйныя ўлёткі.
Хутка — **1.000** асобнікаў за **10** хвілінаў.
Танна — ад **96** рублёў за копію.
На паперы любой шчыльнасьці і на картоне.
Тэл. 35-14-17, 43-56-43

Інфармацыйна–забаўляльная праграма 16–19 — 20.00–23.00; 20.21 — 23.00–5.00 (начная дыскатэка).

● ЗЬМЕНА
Даўгабродзкая, 4, тэл. 353-903
Адкрыцьцё тыдня дакумэнтальнага кіно "Чарнобыль. 10 гадоў".
Пэйзаж пасьля бітвы (кінасустрэча з рэжысэрам В.Дашуком) 21 — 16.00.
Уладзіслаў Галубок. Аркадзь Смоліч. (Кінапраграма дакумэнтальных фільмаў студыі "Летапіс", прысьвечаная тэатральным дзеячам. Кінасустрэча са стваральнікамі фільма) 21 — 12.00.
Зона будучыні 15–16, 18–20 — 13.20, 18.00; 17 — 18.00; 21 — 14.00, 18.00.
Пакаяньне (2 сэрыі) 15–20 — 15.00.
Закаханы мужчына 15–21 — 20.00.
Для дзяцей:
Крот і мэдыцына ды інш. мультфільмы 15 — 12.00; 17 — 10.00, 14.00.

● КАМСАМОЛЕЦ
Жылуновіча, 39, тэл. 454-194
Жалезны арол–2 15–18, 21 — 12.00, 16.00, 18.00, 20.00; 19–20 — 12.00, 14.00, 18.00, 20.00.
Фаварыты Месяца 15–18, 21 — 15.00, 20.20; 19–20 — 13.00, 15.00.
Добра сядзім! 15 — 13.30, 19.00; 16–18 — 15.00, 20.20; 19–20 — 16.00; 21 — 14.00, 17.00, 19.00.
Музычна–забаўляльная праграма 19–20 — 19.00.
Відэазаля:
Калі мужчыны кахаюць жанчыну (мэлядрама) 15–18 — 17.00; 19–21 — 14.00, 16.20.
Чалавек–хамэлеон (баявік) 15–18 — 19.00; 19–21 — 14.00, 16.20.
Для дзяцей:
Нэйлонавыя мсьціўцы 15 — 10.30, 14.00; 16–17 — 14.00; 21 — 11.00.
Ляпляндзкія казкі 19–20 — 11.00.
Кіналекцыя "Сьветлафор" 18 — 10.20, 10.30, 13.00.

● КАСТРЫЧНІК
пр. Ф.Скарыны, 73, тэл. 329-325, 329-429
Кідок зьмяі 15–21 — 14.10 (21–га — ільготны), 17.40, 19.20.
Праклаты траўнік, ці Каханьне ўтрох 15–21 — 15.50, 21.00.
Музычна–забаўляльная праграма "Макс–шоў" 15–21 — 22.00.

● КІЕЎ
бульвар Шаўчэнкі, тэл. 373-270
Сэксуальны маньяк, ці Без усялякага жалю 16–19, 21 — 15.00, 16.50; 20 — 15.00 (ільготны), 16.50.
Імпэрыя пачуцьцяў 16–21 — 18.40, 20.20.
Дыскатэка 17, 19–20 — 20.00.
Для дзяцей:
Маўглі 16 — 13.30.
Пунсовая кветачка 21 — 13.30.

● МАСКВА
пр. Машэрава, 13, тэл. 231-448, 231-533
Француская жанчына 15–21
Сканэр–паліцыянт 15–21
Шоў "Парадыз" 15–21 — 21.30.

● МІР
Казлова, 4а, тэл. 333-771
На залатым ганку сядзелі (прыгодніцкі стэрэафільм) 15, 20–21 — 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20,00; 16–19 — 14.00, 16.00, 18.00, 20.00.
Мак–мільёньнік 15–21 — 13.00, 17.00, 21.00.
Гнеў 15–21 — 15.00, 21.00.
У кінатэатры працуе бар 15–21 — 11.00–21.00.

● ПАРТЫЗАН
Талбухіна, 18, тэл. 663-526
Чалавек–бомба 15–21 — 16.20, 19.40.
Джуманджы 15–16, 19–21 — 14.30, 17.50, 21.10; 17 — 17.50, 21.10; 18 — 14.30 (ільготны), 17.50, 21.10.
Маці Ісуса (мастацкі фільм), **Разам і паасобку** (дак. фільм) 19 — 12.40 (дабрачынны сэанс).
Для дзяцей:
Лябірынт. Выздараўленьне (дак. фільмы) 17 — 14.30 (кіналекцыя).

● ПЕРАМОГА
Інтэрнацыянальная, 20, тэл. 237-245
Парушаючы правілы 15–18 — 13.00, 16.20, 20.00; 19–21 — 13.00, 16.20.
Тата — мой каханак 15–21 — 14.40, 18.30; 16 — 18.30
(кінаклюб "Акторы й ролі").
Інфармацыйна–забаўляльная праграма для моладзі 17, 19–21 — 21.00.
Дыскатэка для дзяцей 21 — 16.00–18.00.
"Дэнс–шоў" 20–21 — 24.00–6.00.

● ПІЯНЭР
Энгельса, 20, тэл. 278-945
Эліза 15–17 — 15.00, 17.00, 19.00; 18–19 — 16.00, 17.50, 19.40; 20–21 — 15.10, 17.00.
Для дзяцей:
Кэці 15 — 10.00, 13.30; 17 — 10.00, 11.30; 19 — 12.00; 20–21 — 10.00.
Бойся, вораг, дзявятага сына 18 — 10.00; 20–21 — 11.30.
Заклён Даліны Зьмеяў 15 — 11.30; 16–17 — 13.00; 18 — 11.20; 19 — 10.00.
Зорныя войны 18–19 — 13.40; 20–21 — 12.50.

● РАДЗІМА
Лізы Чайкінай, 16, тэл. 426-779
Скрайнія захады 15, 17–21 — 17.00, 18.30, 20.20.
Шалёнае каханьне 15, 17, 20–21 — 15.00.
Відэазаля:
Сабака й закаханыя (дзіцячы) 17–21 — 16.00.
У аблозе–2 17–21 — 18.00.
Бэтман–3 17–21 — 20.00.
Для дзяцей:
Зборнік часопісу **"Ералаш"** 17–18 — 10.30; 20–21 — 13.30.
Кінаклюб "Казка" 18 — 12.00.
Кінаклюб "Дэтэктыў" 18 — 14.00.
Кінаклюб "Падлетак" 19 — 14.00.

● САЛЮТ
пр. Ракасоўскага, 150а, тэл. 474-167
Апошні, хто застаўся ў жывых 15–17 — 16.00, 17.40, 19.20; 18–21 — 16.00, 17.40.
Музычна–забаўляльны цэнтар "Лязэрнае шоў", працуюць бары 18–21 — 21.00–6.00.
Для дзяцей:
Сёгун Маэда 19 — 14.10.

● СУЧАСЬНІК
Харкаўская, 70а, тэл. 515-563
Неверагодныя прыгоды Янкі ў Афрыцы 15, 19–21 — 14.30.
Сны пажадлівасьці 15–21 — 16.30, 18.30, 20.30.
Інфармацыйна–забаўляльная праграма 19–21 — 19.00–23.00.
Для дзяцей:
Кароль Драздавік 15 — 13.00; 16 — 14.30.
Сьледапыт 18 — 14.30 (кіналекцыя).
Верная Рука — сябар індзейцаў 21 — 13.00.

● СЬЦЯГ
Вялікаморская, 3, тэл. 211-009
Стрэл у труне 15–17, 19 — 16.00; 20–21 — 12.00, 16.00.
Шукай, дзе горача 15–17, 19 — 18.10, 20.00; 20–21 — 14.10, 18.10, 20.00.
Для дзяцей:
Белае сонца пустэльні 15 — 14.30.
Казка пра цара Салтана 19 — 10.30.
Чынгачгук — Вялікі Зьмей 21 — 10.30.
Зачараваны хлопчык 20 — 10.40.

● УДАРНІК
Жукоўскага, 156, тэл. 259-630
Зухавая парачка 15–17 — 15.30.
Гарачая цэль 15–17 — 17.10; 20–21 — 18.50.
Камандас (2 сэрыі) 15–17 — 18.50; 20–21 — 15.30.

● ЦЭНТРАЛЬНЫ
пр. Ф.Скарыны, 13, тэл. 208-297
Два прыдуркі з парасём 15–21 — 11.35, 14.40, 16.20, 19.25, 21.05.
Дзевяць грамаў абаяльнасьці 15–21 — 13.15, 18.00.

● ЭЛЕКТРОН
Казінца, 117, тэл. 789-563
Сьпіс для забойстваў 15–19 — 14.20, 19.20; 20–21 — 14.40, 19.40.
Айчым–2 15–19 — 16.00, 21.00; 20–21 — 16.20, 21.10.
Зацятыя махляры 15–19 — 17.30; 20–21 — 17.50.
Чужаніца 15 — 12.20.
Моцны гарэшак (2 сэрыі) 20–21 — 12.20.
Кошт квітка 2000 рублёў.
Для дзяцей:
Дванаццаць месяцаў 15 — 11.00.
Ільля Мурамец 20–21 — 11.00.

АДРАСЫ ВІДЭАЗАЛЯЎ

"ГАЛЯКТЫКА" пр. газэты "Известия", 18, тэл. 714-512;
"ПАЛЯНЭЗ" вул. Бачылы, 16, тэл. 441-342;
"ПОЎНАЧ" вул. Герасіменкі, 26, тэл. 433-813.

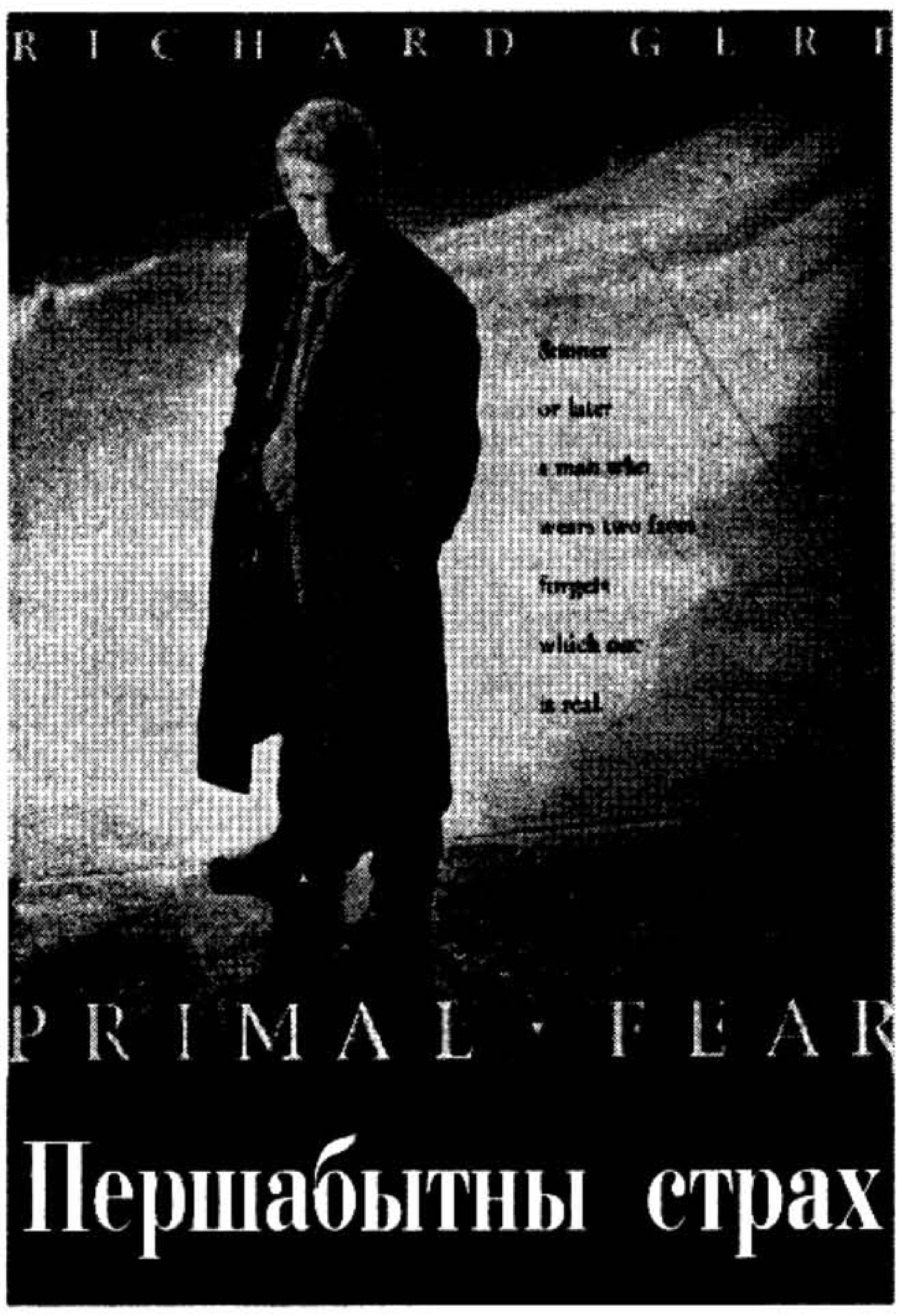

НАЙНОЎШЫЯ НАБЫТКІ МЕНСКАГА ВІДЭАРЫНКУ НА 8.04 - 15.04

Камэдыя:

"ГОРАД, ЯКІ ЗЬЗЯЕ" ЗША, 1996

90 хв, ++1/2, Radiant City; рэж. Робэрт Алан Экерман, у р. Кірсьці Элі ("Вы толькі паслухайце"), Клэнсі Браўн ("Горац", "Уцёкі з Шаўшэнка"). Камэдыя+мэлядрама. Жыла калісьці звычайная хатняя гаспадыня (К. Элі) з мужам і дзецьмі ў шматкватэрным доме. Здарылася так, што руціну ейнага жыцьця парушыў малады пісьменьнік, які пасяліўся ў суседняй кватэры. Шчырае пачуцьцё (сяброўства!), якое ўзьнікла між імі, падштурхнула Элі да рашучых дзеяньняў, якія дазволілі ўмацаваць дабрабыт сям'і, і... яна, не паведаміўшы мужу, уладкоўваецца працаваць у парфумэрную краму для таго, каб назапасіць неабходную суму накуплю ўласнага дому.

Баявік:

"СЬМЯРОТНАЕ МНАГАБОРСТВА" ЗША-ЮГАСЛАВІЯ, 1985

94 хв., ++, Gymkata; рэж. Робэрт Клёўз ("Выспа Цмока", "Жалезнае сэрца"), у р. Рычард Нортан, Тадашы Ямашыта. Галоўны герой фільму, які удала сумяшчае таленты гімнаста й цыркавога эквілібрыста, зрабўшы некалькі дзясяткаў галавакружных скачкоў і эфэктна махаючы рукамі ды нагамі, спакойна разьбіраецца з арміяй бандытаў-галаварэзаў...

"ДАВЕДЗЕНАЯ ДА СКРАЙНАСЬЦІ" ЗША, 1995

91 хв., ++, Pushed To The Limit; у гал. р. Мімі Лесэас ("Вуліцы гневу", "Амэрыканскія анёлы"). Байцы мясцовае наркамафіі паводзілі сябе надта брыдка, што дало нагоду адной з прадстаўніцаў прыгожае паловы чалавецтва правучыць мафіёзі, някепска іх адлупіўшы, пасьля чаго хлапцы ціхенька самалквідаваліся...

"ХЛОПЕЦ З ІМЕМ НЯНАВІСЬЦЬ" ЗША, 1995

98 хв., ++, A Boy Called Hate; рэж. Мітч Маркус, у р. Джэймс Каан, Эліёт Гоўлд, Скот Каан. Баявік+драма. Аповед пра цяжкое жыцьцё сучаснага падлетка, у якім заўсёды знойдзецца месца подзьвігу, злачынству, пакараньню ды... каханьню!

Дэтэктыў:

"СЭЗОН ВЯЛІКІХ ЖАРСЬЦЯЎ" ЗША, 1996

91 хв., ++, Harts In High Season; сцэнар: Сыдні Шэлдан ("Калі надыдзе заўтра"), у р. Робэрт Вагнэр, Стэфані Паўэрс. Прыгодніцкі дэтэктыў-трылер. Нехта любіць назіраць за дзікай прыродай, а нехта любіць паляваньне, але ў сьвеце ёсьць і яшчэ больш жорсткія людзі — яны палююць за паляўнічымі. Стваральнікі фільму віншуюць усіх з адкрыцьцём сэзону вялікіх жарсьцяў на Вашых тэлеэкранах.

Фантастыка:

"ГЕРКУЛЕС І ВОГНЕННАЕ КОЛА", "ГЕРКУЛЕС І ЛЯБІРЫНТ МІНАТАЎРА" ЗША, 1995

88+87 хв., ++1/2, Hercules And The Circle Of Fire+Hercules In The Maze Of The Minotaur; рэж. Сэм Рэймі ("Злавесныя нябожчыкі", "Чалавек цемры", "Хуткі ды мёртвы"), у р. Кэвін Сарба, Энтані Кўін ("Блеф", "Помста"). Фантастыка+баявік+прыгоды і самыя сучасныя кампутарныя спэцэфэкты! Акрамя прыгодаў, прэзэнтаваных у назьве пра знакамітага асілка, Вы пазнаёміцеся зь некаторымі меншымі подзьвігамі, а таксама з новым прачытаньнем старых гераічных учынкаў. Непадрыхтаванаму чытачу будзе цікава даведацца пра гісторыю, якую распавядае сам Геркулес, пра тое, як і пры якіх варунках ён пазнаёміўся со сваёю будучай жонкай.

Трылер:

"СКРАЙНАСЬЦІ" ЗША, 1995

90 хв., +++, Extremities; рэж. Робэрт Янг ("Зброя Страшнага суда", "Раб сноў"), у р. Фара Фасэт, Джэймс Русо. Захапляльны трылер з сапраўды арыгінальным сюжэтам. Нейкі маньяк у масцы позьнім вечарам пранік у аўтамабіль да таямнічае незнаёмкі. Эфэктнае зьяўленьне мужчыны ў масцы, узброенага нажом, зрабіла на жанчыну чаканае ўражаньне. Счакаўшы, яна кінулася ў паліцыю па дапамогу. Паліцыянты суцішвалі гаротную жанчыну, але дапамагчы ёй не змаглі. Тымчасам маньяк знаходзіць у ейнай машыне гаманец пацярпелай з фотаздымкамі ейных прыяцелек і хатнім адрасам...

Мультфільм:

"ОЛІВЭР І КАМПАНІЯ" ЗША, 1996

75 хв., ++++, Oliver And Company. Новы выкшталцоны мультфільм студыі Ўолта Дыснэя, асуджаны на посьпех (зборы толькі за ўік-энд перавысілі $6 млн.!).

Дакумэнт:

"СКРАДЗЕНЫЯ ІНШАПЛЯНЭТНІКАМІ" ЗША, 1996

126 хв., ++, Kidnapped By UFOs. Дакумэнтальны фільм+інтэрвію зь людзьмі, якія былі закладнікамі ў іншапланэтнікаў...

Найлепшая якасьць вядомых фільмаў:
"РАПТОЎНАЯ СЬМЕРЦЬ" (У Р. ЖАН-КЛЁД ВАН ДАМ);
"БАЦЬКА НЯВЕСТЫ–2" (У Р. СТЫЎ МАРТЫН, МАРТЫН ШОРТ).

САМАЕ СЬВЕЖАЕ ЗЬ ВІДЭАХІТОЎ

VIDEO +

Адрасы пунктаў пракату відэакасэтаў:
пр. Ракасоўскага, 11а; вул. Пляханава, 42;
пр. Партызанскі, 117; вул. Багдановіча, 147;
вул. В.Харужай, 18.

15.04 — 21.04

Панядзелак 15 красавіка

Беларускае тэлебачаньне 8.00 "У імя ўваскрасеньня". Д/ф. 8.10 "Сьпявае А.Міронаў". Канцэрт. 9.05 Мультфільм. 9.15 "Мама". М/ф. 10.40 Існасьць. 11.10 Госьці ў дом. 11.40 Дні і вечары Гомельскага драматычнага тэатру. 12.40 Студыя "Вакно". 13.15 "Артыстка з Грыбава". М/ф. 15.30 Спасаўскі кірмаш. 16.10 "Аніма Мундзі". Д/ф. 16.40 Запрашаем на вячоркі. 17.10 Гэта мы не вывучалі... 17.25 Хакей. Чэмпіянат сьвету. Зборная Беларусі – зборная Польшчы. 20.00 Крок. 20.40 Калыханка. 21.00 Навіны. 21.45 Спартовы тэлекур'ер. 22.05 Фільматэка. "Не сумуй!". 23.35 Галя-канцэрт "Белая Русь".

ОРТ 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 22.20 Навіны. 8.15 "Сакрэт трапіканкі". 9.05 Поле цудаў. 10.05 Чалавек і закон. 10.30 Адгадай мэлёдыю. 11.10 Захавай сябе. 14.20 "Джымі Супэрчарвяк". 14.40 Маратон-15. 15.00 Зорны час. 15.35 "Элен і хлопцы". 16.05 Джэм. 16.30 Сем дзён спорту. 17.20 "Сакрэт трапіканкі". 18.10 Час пік. 18.35 Адгадай мэлёдыю. 19.05 Мы. 19.45 Дабранач, дзеці! 20.00 Час. 20.40 Сэрыял "Віртуальная рэальнасьць". 21.35 Срэбны шар. 22.30 Фільмы "Афрыканскае паляваньне", "Фізыялёгія расейскага жыцьця".

Канал "Расея" 6.30 "Мядзьведжыя гісторыі". 7.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00, 23.00 Весткі. 7.20 У гэты дзень... 7.30 Час справавых людзей. 8.00 Мультфільм. 8.20 Свая гульня. 8.50 Сялянскае пытаньне. 9.05 "Санта-Барбара". 10.20 "Вечна жывыя". Тэлеспэкт. 12.35 Мультфільм. 14.45 Кола гісторыі. 15.45 Там-там навіны. 16.20 Расея ў асобах. 16.35 Выратаваньне 911. 17.30 Кліп-антракт. 17.40 L-клюб. 18.25 Лідар-прагноз. 19.35 "Санта-Барбара". 20.30 Даміно М.Баярскага. 21.05 "Сьмяротны сон". М/ф. 23.15 Міліцэйская кроніка. 23.25 Найлепшыя гульні НБА.

IV канал, НТВ 7.00 Мір вашаму дому. 7.10, 10.30, 13.30, 16.45 СІП. 7.20 Пэнсіён. 7.30 "Прыгожая незнаёмка". М/ф. 9.00 АБВГДэйка. 9.20 Мультфільм. 9.30 Італьянская мова. 10.00 Добрае раніцы, Эўропа! 10.35 У пошуках літаратуры. 11.15 Сярэдняя школа сёньня. 11.45 Ці памятаеш ты... 12.00 Ноўхаў. 12.30 Чалавек у рынкавай эканоміцы. 13.00 "Вялікая амэрыканская прырода". Ф. 14. 13.20 Тэатар танцу "Гжэль". 13.35 "Джаміля". М/ф. 15.00 Паэты Срэбнага веку. 15.30 Урокі Фэміды. 16.00 Музычныя навіны. 16.15 Муззон. 17.00 "Сямейка Флінстаўн". 17.30 Футбольны клюб. 18.00, 21.00, 23.00 Сёньня. 18.35 Герой дня. 19.00 Рэгулярныя матчы НХЛ. "Дэтройт" – "Чыкага". 21.35 Час сэрыялу. "Езус з Назарэту". 22.30 Часінка. 23.20 Тэніс апоўначы.

СПБ 11.55, 12.55, 13.55, 14.55, 15.55, 16.55, 17.55, 18.55, 19.55, 20.55, 21.55 Інфарм ТВ "Цяпер". 12.05 "Першае каханьне". 13.05 Хуткая дапамога. 13.35 Парады садоўнікам. 13.45, 20.35 Тэлеслужба бясьпекі. 14.05 "Крысьці". 15.05 Аўэртайм. 15.20, 20.05 "Зь Ленінграду ў Пецярбург у агульным вагоне". Дак. сэрыял. 15.50 Стыль жыцьця. 16.05 "Сабака Потсўарт і ягоныя сябры". Мультсэрыял. 17.05 Толькі бяз панікі. 17.30 Кірыла Сьмірноў – чалавек і ягоныя справы. 18.05 "Эўрапейскі Зьвяз" прэзэнтуе. 18.35 Вялікі фэстываль. 19.05 "Першае каханьне". 20.45 Што нашае жыцьцё? 21.05 "Крысьці". 22.05 На ноч гледзячы. 22.20 "Сьмерць у кіно". М/ф.

Аўторак 16 красавіка

Беларускае тэлебачаньне 17.05 На добры лад. 17.20 Заняткі Н.Наважылавай. 17.50 Музычны антракт. 18.00 "Дом над Енісеем". Д/ф. 18.15 Будзьце здаровыя. 18.25 Эканамікст. 18.35 MTV. 18.50 Навіны. 19.05 "Вяртаньне ў Эдэм". 20.05 Вэртыкаль. 20.40 Калыханка. 21.00 Панарама. 21.55 Футбол. Чэмпіянат Англіі. "Эвэртан" – "Лівэрпуль". 23.50 Мультфільм для дарослых. 24.00 Навіны. 0.15 Х/ф "Расейскі цуд".

ОРТ 5.00 Тэлеранак. 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 22.05 Навіны. 8.15 "Сакрэт трапіканкі". 9.05 Мы. 9.50 Сьмехапанарама. 10.15 Мультфільм. 10.30 Адгадай мэлёдыю. 11.10 Мы і рынак. 14.20 "Джымі Супэрчарвяк". 14.40 Квар'етэ "Вясёлая квампанія". 14.50 Мультытролія. 15.10 Чароўны сьвет, альбо Сынэма. 15.35 "Элен і хлопцы". 16.05 ...Да 16 і старэйшым. 16.30 Сем дзён спорту. 17.20 "Сакрэт трапіканкі". 18.10 Час пік. 18.35 Адгадай мэлёдыю. 19.05 Дык што ж такое Разанаў Эльдар? 19.45 Дабранач, дзеці! 20.00 Час. 20.40 "Карнавальная ноч". М/ф. 22.15 ...Усё, што вазьму я з сабой. 0.20 "Прафэсія – сьледчы". Т/ф. С. 1. 1.25 Сем дзён спорту.

Канал "Расея" 17.15 Здароўе. 17.25 Рэтра-шлягер. 17.55 Прасьцей за простае. 18.25 Надзвычайны канал. 19.00, 22.00, 23.50 Весткі. 19.35 "Санта-Барбара". 20.30 Гарадок. 21.00 Надвор'е. 21.05 Фільм А.Вайды "Чалавек з мармуру". 0.05 ЭКС.

IV канал, НТВ 7.00 Мір вашаму дому. 7.10, 10.30, 13.30, 16.45 СІП. 7.20 Пэнсіён. 7.30 "На Мурамскай дарожцы". М/ф. 9.00 Француская для дзяцей. 9.20 Мультфільм. 9.30 Француская мова. 10.00 Музыка ўсіх пакаленьняў. 10.35 Эпізоды з жыцьця артыста. 11.15 Пэдагогіка для ўсіх. 12.00 "Праскі вузел". Д/ф. 12.30 Чалавек у рынкавай эканоміцы. 13.00 "Вялікая амэрыканская прырода". Ф. 15. 13.20 Алекс-шоў. 13.35 "Цана галавы". М/ф. 15.00 Паэты Срэбнага веку. 15.30 Музычны антракт. 15.40 Маскоўскія пэнаты. 16.00 Музычныя навіны. 16.15 Муззон. 17.00 "Сямейка Флінстаўн". 17.30 "Заможная жанчына". С. 7. 18.00, 21.00, 23.00 Сёньня. 18.35 Герой дня. 19.00 Сьвет кіно. "Аўтакалёна". 21.35 Час сэрыялу. "Езус з Назарэту". 22.30 Часінка. 23.20 У пошуках прыгодаў. 23.50 Мэляманія.

СПБ 17.05 Толькі бяз панікі. 17.30, 18.00 ЛОТ. 17.55, 18.55, 19.55, 20.55, 21.55 Інфарм ТВ "Цяпер". 18.35 Вялікі фэстываль. 19.05 "Першае каханьне". 20.05 "Зь Ленінграду ў Пецярбург у агульным вагоне". Ф. 2. 20.35 Тэлеслужба бясьпекі. 20.45 Што нашае жыцьцё? 21.05 "Крысьці". 22.05 На ноч гледзячы. 22.20 "Прасьвятленьне". М/ф.

Серада 17 красавіка

Беларускае тэлебачаньне 7.30 Ранішні кактэйль. 7.50 Эканамікст. 8.00 Навіны. 8.15 Аўта-парк. 8.30 Абібок. 9.00 ТБ – школе. 9.30 "Вяртаньне ў Эдэм". 11.20 Гэта мы не вывучалі... 11.35 Зорная ростань. 12.20 Безьліч. 13.20 "Кропля вады". Д/ф. 13.40 "Карупцыя". М/ф. 15.00 Навіны. 15.15 "Чорны квадрат". Д/ф. 16.10 Усё пра ўсё. 16.35 Вяскоўцы. 17.05 "Супэрмаркет". Д/ф. 17.30 Крэда. 17.50 Музычны антракт. 18.00 "Безь мяне..." Д/ф. 18.25 Эканамікст. 18.35 MTV. 18.50 Навіны. 19.05 "Вяртаньне ў Эдэм". 20.00 Хто гэта? 20.10 Супэргол. 20.40 Калыханка. 21.00 Панарама. 21.55 Музычны антракт. 22.05 "Закон Бурка". М/ф. С. 1. 23.05 Каралеўскае паляваньне. 23.45 "Мастак з Кунгуру". Д/ф. 24.00 Навіны.

ОРТ 5.00 Тэлеранак. 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.20 Навіны. 8.15 "Сакрэт трапіканкі". 9.05 Тэма. 9.50 У сьвеце жывёлаў. 10.30 Адгадай мэлёдыю. 11.10 Кантакт. 14.20 "Джымі Супэрчарвяк". 14.40 Кактус і К°. 14.50 Дочмі-соль. 15.10 Покліч джунгляў. 15.35 "Элен і хлопцы". 16.05 Тэт-а-тэт. 16.30 Сем дзён спорту. 17.20 "Сакрэт трапіканкі". 18.10 Час пік. 18.35 Адгадай мэлёдыю. 19.05 Тэма. 19.45 Дабранач, дзеці! 20.00 Час. 20.40 КВЗ-асарці. 21.20 Футбол. Ліга чэмпіёнаў. "Панатынаікас" (Грэцыя) – "Аякс" (Галяндыя). 23.30 Футбол. Ліга чэмпіёнаў. "Нант" (Францыя) – "Ювэнтус" (Італія). 0.20 "Прафэсія – сьледчы". С. 2. 1.25 Сем дзён спорту.

Канал "Расея" 6.30 "Мядзьведжыя гісторыі". Мультсэрыял (Аўстралія). 7.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00, 23.05 Весткі. 7.20 У гэты дзень... 7.30 Час справавых людзей. 8.00 Кліп-антракт. 8.20 Прасьцей за простае. 8.50 Сялянскае пытаньне. 9.05 "Санта-Барбара". 10.20 "Расея маладая". С. 7. 11.30 Наш сад. 12.00 Надзвычайны канал. 12.30 Рэтра-шлягер. 14.50 Імпэрыя гульняў. 15.45 Там-там навіны. 16.20 Расея ў асобах. 16.45 "Брэмэнскія музыкі". 17.15 Вас запрашае "Рэформа". 17.25 Кар'ера. 17.55 Свая гульня. 18.25 Да Масквы – далёка. 19.35 "Санта-Барбара". М/ф. 20.30 Сам сабе рэжысэр. 21.00 Надвор'е. 21.05 Футбол. Кубак Расеі. 23.20 Міліцэйская кроніка. 23.30 Гарачая дзясятка.

IV канал, НТВ 9.30 "Асьвячэньне пасаду". Д/ф. 9.50 Радавод. 10.30, 13.30, 16.45 СІП. 10.35 "Тытунёвы капітан". М/ф. 12.00 Тэатар аднаго мастака. 12.30 Чалавек у рынкавай эканоміцы. 13.00 "Ластаўка". Д/ф. 13.35 Ці памятаеш ты... 13.50 Нямецкая мова. 14.15 Тэатар тэлевэрсіяў. 15.00 Паэты Срэбнага веку. 15.30 "Калі гралі Баха". М/ф. 16.00 Музычныя навіны. 16.15 Муззон. 17.00 "Сямейка Флінстаўн". 17.30 "Заможная жанчына". С. 8. 18.00, 21.00, 23.00 Сёньня. 18.35 Герой дня. 19.00 Сьвет кіно. "Самотны воўк Макўэйд". 20.45 Лекар Вугал. 21.35 Час сэрыялу. "Езус з Назарэту". 22.30 Часінка. 23.20 Такое спартовае жыцьцё. 23.50 Кавярня Абломаў.

СПБ 11.55, 12.55, 13.55, 14.55, 15.55, 16.55, 17.55, 18.55, 19.55, 20.55, 21.55 Інфарм ТВ "Цяпер". 12.05 "Першае каханьне". 13.05 Хуткая дапамога. 13.35 Парады садоўнікам. 13.45, 20.35 Тэлеслужба бясьпекі. 14.05 "Крысьці". 15.10 Мультфільм. 15.20, 20.05 "Зь Ленінграду ў Пецярбург у агульным вагоне". Ф. 3. 15.50 Стыль жыцьця. 16.05 "Сабака Потсўарт і ягоныя сябры". Мультсэрыял. 17.05 Толькі бяз панікі. 17.30, 18.00 ЛОТ. 18.35 Вялікі фэстываль. 19.05 "Першае каханьне". 20.45 Што нашае жыцьцё? 19.45 Тэлеслужба бясьпекі. 21.05 "Крысьці". 22.05 На ноч гледзячы. 22.20 "Пастскрыптум". М/ф.

Чацьвер 18 красавіка

Беларускае тэлебачаньне 7.30 Ранішні кактэйль. 7.50 Эканамікст. 8.00 Навіны. 8.15 "Анатоль Салаўяненка на сцэне і па-за сцэнай". Ф/Канцэрт. 9.05 "Вяртаньне ў Эдэм". 10.00 Каралеўскае паляваньне. 10.40 Мультфільм. 11.00 Чацьвертае вымярэньне. 11.40 "Ад пачатку да канца". Д/ф. 12.30 "Кур'ер". М/ф. 15.00 Навіны. 15.15 Мультфільм. 15.25 "Мэтраполіс". Д/ф. 16.15 ТБ – школе. 16.45 Пэдагагічны экран. 17.05 Заняткі Н.Наважылавай. 17.35 Крок. 17.50 Музычны антракт. 18.00 "Тры гісторыі з тэлефонам". М/ф. 18.25 Эканамікст. 18.35 MTV. 18.50 Навіны. 19.05 "Вяртаньне ў Эдэм". 20.05 Кантрасты. 20.40 Калыханка. 21.00 Панарама. 21.55 Музычны антракт. 22.05 "Закон Бурка". С. 2. 23.05 Крок. 23.35 "Сьпявае Ю.Антонаў". Ф/Канцэрт. 24.00 Навіны.

ОРТ 5.00 Тэлеранак. 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.00 Навіны. 8.15 "Сакрэт трапіканкі". 9.05 Футбол. Ліга чэмпіёнаў. "Панатынаікас" (Грэцыя) – "Аякс" (Галяндыя), "Нант" (Францыя) – "Ювэнтус" (Італія). 11.10 Пад дахам сьвету. 11.50 Хадж. 14.20 Мультсэрыял "Чароўныя гісторыі". 14.40 Лега-га! 15.05 Тын-тонік. 15.35 "Элен і хлопцы". 16.00 Рок-урок. 16.30 Сем дзён спорту. 17.20 "Сакрэт трапіканкі". 18.10 Час пік. 18.35 Лята-мільён. 19.00 Самнасам. 19.45 Дабранач, дзеці! 20.00 Час. 20.40 "34-ы хуткі". М/ф. 22.10 "Абоз" Дзямідава. 23.20 "Анюта". Ф/б. 0.10 "Прафэсія – сьледчы". С. 3. 1.20 Сем дзён спорту.

Канал "Расея" 6.30 "Мядзьведжыя гісторыі". 7.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00, 22.45 Весткі. 7.20 У гэты дзень... 7.30 Час справавых людзей. 8.00 Твае магчымасьці, чалавек. 8.30 Кліп-антракт. 8.35 Сам сабе рэжысэр. 9.05 "Санта-Барбара". 10.20 "Расея маладая". С. 8. 11.35 Да Масквы – далёка... 12.05 Гарачая дзясятка. 15.00 Чароўная валізка. 15.15 Кенгуру. 15.45 Там-там навіны. 16.20 Расея ў асобах. 16.45 "Брэмэнскія музыкі". 17.15 Залатая візытоўка. 17.25 "Вольга Калашнікова і "Шынок". Ф/Канцэрт. 17.55 Прасьцей за простае. 18.25 Клюб губэрнатараў. 19.35 "Санта-Барбара". 20.30 Маскі-шоў. 21.05 Надвор'е. 21.10 Фільм "Мачыха". 23.00 ЭКС. 23.10 Адамаў яблык. 23.55 У сьвеце аўта- і матаспорту.

IV канал, НТВ 7.00 Сьвятла вашаму дому. 7.10, 10.30, 13.30, 16.45 СІП. 7.20 Пэнсіён. 7.30 "Мая марачка". М/ф. 8.45 Рэтраспэктыва-95. 9.00 Нямецкая для дзяцей. 9.20 Мультфільм. 9.30 Гішпанская мова. 10.00 Музычная кунсткамера. 10.35 Варыянт да партрэту. 11.15 Хрыстос уваскрос! 11.35 "Мроі Абрамцава". В/ф. 12.00 Новая пачатковая школа. 12.30 Чалавек у рынкавай эканоміцы. 13.00 "Паэзія садоў". Д/ф. 13.35 "Дом, які пабудаваў Сьвіфт". М/ф. С. 1. 14.50 Сьпяваю для Вас... 15.00 Паэты Срэбнага веку. 15.35 Музычныя навіны. 15.45 ВГІК. Гарызонты кіно і відэа. 16.15 Муззон. 17.00 "Сямейка Флінстаўн". 17.30 "Заможная жанчына". С. 9. 18.00, 21.00, 23.00 Сёньня. 18.35 Герой дня. 19.00 Сьвет кіно. "Найлепшыя з найлепшых-2". 20.45 Лекар Вугал. 21.35 Час сэрыялу. "Адвакат Марота: Крымінальныя гісторыі". 22.30 Часінка. 23.20 Фільм "Месца на шэрай трыкутцы".

СПБ 11.55, 12.55, 13.55, 14.55, 15.55, 16.55, 17.55, 18.55, 19.55, 20.55, 21.55 Інфарм ТВ "Цяпер". 12.05 "Першае каханьне". 13.05 Хуткая дапамога. 13.35 Парады садоўнікам. 13.45, 20.35 Тэлеслужба бясьпекі. 14.05 "Крысьці". 15.10 Пецярбург – прыгажосьць незваротная. 15.20, 20.05 "Зь Ленінграду ў Пецярбург у агульным вагоне". Ф. 3. 15.50 Стыль жыцьця. 16.05 "Сабака Потсўарт і ягоныя сябры". 17.05 Толькі бяз панікі. 17.30, 18.00 ЛОТ. 18.35 Вялікі фэстываль. 19.05 "Першае каханьне". 20.45 Што нашае жыцьцё? 21.05 "Крысьці". 22.05 На ноч гледзячы. 22.20 "Здрада ворлікі". М/ф.

Пятніца 19 красавіка

Беларускае тэлебачаньне 7.30 Ранішні кактэйль. 7.50 Эканамікст. 8.00 Навіны. 8.15 "Сустрэчы на арэне". Ф/Канцэрт. 9.00 ТБ – школе. 9.30 "Вяртаньне ў Эдэм". 10.25 Мультфільмы. 11.00 "Рэвізор". М/ф. 13.05 "Чарнобыль... Апошняе папярэджаньне". Д/ф. 15.00 Навіны. 15.15 "Кола лёсу". Д/ф. 15.25 Хакей. Чэмпіянат сьвету. Зборная Беларусі – зборная Японіі. 18.00 Студыя "Калыханка". 18.25 Эканамікст. 18.35 MTV. 18.50 Навіны. 19.05 "Вяртаньне ў Эдэм". 20.05 Міжнародны кур'ер. 20.40 Калыханка. 21.00 Панарама. 21.55 Музычны антракт. 22.05 "Закон Бурка". С. 3. 23.05 Хакей. Чэмпіянат сьвету. Зборная Беларусі – зборная Японіі. П. 3. 23.45 12, альбо На ноч гледзячы. 0.05 Навіны. 0.20 Акалада.

ОРТ 5.00 Тэлеранак. 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 22.30 Навіны. 8.15 "Сакрэт трапіканкі". 9.10 Сам-насам. 9.55 Грай, гармонік! 10.25 Пакуль усе дома. 11.10 Ад пятніцы да пятніцы. 11.50 "Варыянт "Амэга". С. 1. 14.20 "Чароўныя гісторыі". 14.40 "Вясёлы трамвай". Тэлеспэкт. 15.05 Фільм-казка "Казка пра цара Салтана". 16.30 Сем дзён спорту. 17.20 "Сакрэт трапіканкі". 18.20 Чалавек і закон. 18.45 Поле цудаў. 19.45 Дабранач, дзеці! 20.00 Час. 20.45 "Дэтэктыўнае агенцтва "Месяцовае сьвятло". 21.45 Погляд. 22.40 Фільм "Сапраўднае каханьне". 0.50 Сьвята апэрэты. 2.00 "Прафэсія – сьледчы". С. 4. Ч. 1. 3.00 Сем дзён спорту.

Канал "Расея" 6.30 "Мядзьведжыя гісторыі". Мультсэрыял (Аўстралія). 7.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00, 23.00 Весткі. 7.20 У гэты дзень... 7.30 Час справавых людзей. 8.00 Мультфільмы. 8.35 Прасьцей за простае. 9.05 "Санта-Барбара". 10.20 Гандлёвы дом. 10.35 Фільм "Інтэрвэнцыя". 12.20 Мультфільм. 12.30 Кнігарня. 15.00 Месяцаслоў. 15.15 Чароўная валізка. 15.25 Чый бок? 15.45 Там-там навіны. 16.20 Расея ў асобах. 16.50 Дыснэй штопятніцы. 17.45 Мультфільм. 17.55 "Атрымалася!" В/ф. 18.25 Вэртыкаль. 19.35 "Санта-Барбара". 20.30 Джэнтэльмэн-шоў. 21.05 Фільм "Добрая маці". 23.15 Ціхі дом.

IV канал, НТВ 7.00 Мір вашаму дому. 7.10, 10.30, 13.30, 16.45 СІП. 7.20 Пэнсіён. 7.30 "Белыя ночы". М/ф. 9.00 Ангельская для дзяцей. 9.20 Мультфільм. 9.30 Ангельская мова. 10.00 Сем нотаў у цішыні. 10.35 Сьвяты Вялікдзень. 11.25 На Біблейскія сюжэты. 11.50 "Муранава". В/ф. 12.00 Сучасныя мэмуары. 12.30 Чалавек у рынкавай эканоміцы. 13.00 "Помнікі прыроды". Д/ф. 13.35 "Дом, які пабудаваў Сьвіфт". С. 2. 14.40 Стагодзьдзе Расейскага музэю. 15.00 Паэты Срэбнага веку. 15.30 Выпрабаваньне таямніцай. 16.00 Музычныя навіны. 16.15 Муззон. 17.00 "Сямейка Флінстаўн". 17.30 Футбольны клюб. 18.00, 21.00, 23.00 Сёньня. 18.35 Герой дня. 19.00 Фільм "Паляваньне на сутэнэра". 20.35 "ТЭФІ-96": хто ёсьць хто. 20.45 Голас народу. 21.35 Час сэрыялу. "Адвакат Марота: Крымінальныя гісторыі". 22.30 Часінка. 23.20 Сьвет кіно. "Эмануэль". 0.55 Эратычныя шоў сьвету.

СПБ 11.55, 12.55, 13.55, 14.55, 15.55, 16.55, 17.55, 18.55, 19.55, 20.55, 21.55 Інфарм ТВ "Цяпер". 12.05 "Першае каханьне". 13.05 Хуткая дапамога. 13.35 Парады садоўнікам. 13.45, 20.35 Тэлеслужба бясьпекі. 14.05 "Крысьці". 15.10 Мультфільм. 15.20, 20.05 "Зь Ленінграду ў Пецярбург у агульным вагоне". Ф. 4. 15.50 Стыль жыцьця. 16.05 "Сабака Потсўарт і ягоныя сябры". 17.05 Толькі бяз панікі. 17.30, 18.00 ЛОТ. 18.35 Вялікі фэстываль. 19.05 "Першае каханьне". 20.45 Што нашае жыцьцё? 21.05 "Крысьці". 22.05 Вечаровая праграма для дарослых. 22.20 "Адбываючы тэрмін". М/ф.

Субота 20 красавіка

Беларускае тэлебачаньне 8.00 Навіны. 8.15 Сугучнасьць. 8.35 Здароўе. 9.05 Заняткі Н.Наважылавай. 9.35 Усё пра ўсё. 10.00 Тэлебом. 10.30 "Ералаш". 10.50 Эўрапейская дваццатка MTV. 11.35 Сьвет прыроды і захапленьняў. 12.25 Хакей. Чэмпіянат сьвету. Зборная Беларусі – зборная Вялікабрытаніі. 15.00 Каляж. 15.30 "Алімпійскі сылюэт". Мастацкая гімнастыка. 15.50 Шматгалосьсе. 16.25 Зорная ростань. 17.05 Асілак. 18.05 Беларускі дом. 18.45 Галерэя. 19.20 М/ф "Бабнік". 20.40 Калыханка. 21.00 Навіны. 21.45 "Знайдзі сябра – набудзеш скарб". М/ф. 23.35 Безьліч. 0.35 Цёмны пакой.

ОРТ 6.45 Пад'ём! 7.45 Слова пастыра. 8.00, 14.00 Навіны. 8.10 Уздым!. 9.00 Усе зоркі. 9.30 Не пазяхай! 10.00 Ранішняя пошта. 10.35 Смак. 10.55 "Эрмітаж". 11.25 Фільм "Дзяўчына без адраса". 13.00 Тэатар + TV. 13.40 Аўтамабіль і я. 14.20 У сьвеце жывёлаў. 14.55 Неяк раз. 15.05 Вакно ў Эўропу. 15.35 Бамонд. 15.55 Футбол. Чэмпіянат Расеі. 17.55 Мультфільм. 18.05 "Залатая сэрыя". "Паласаты рэйс". 19.45 Дабранач, дзеці! 20.00 Час. 20.45 "Дэтэктыўнае агенцтва "Месяцовае сьвятло". 21.45 Дні. 22.30 Брэйн рынг. 23.15 Фільм "Каралі мамбо". 1.10 "Прафэсія – сьледчы". С. 4. Ч. 2. 2.00 Гэта было...было... Сады і паркі.

Канал "Расея" 7.00, 13.00, 19.00, 22.00, 23.55 Весткі. 7.20 У гэты дзень... 7.30 Усяго патроху. 8.20 Ваўкалакія, альбо Загадка доктара Нікадзіма. 8.35 Залаты ключык. 8.50 Прадоўжанка. 9.15 Кліп-антракт. 9.30 Вуснамі дзіцяці. 10.00 Весткі аб адзінаццатай. 10.15 Добрае раніцы. 10.45 Парлямэнцкі тыдзень. 11.25 Вечныя каштоўнасьці. 12.20 Волскі: заезд на выжываньне. 12.30 Паэт у Расеі – больш, чым паэт. 13.20 Дэ-факта. 13.40 "Блянш". 14.30 Гульня сур'ёзна. 15.00 Пілігрым. 15.30 Хто мы? 16.15 "Каінаў дым". Д/ф. 17.10 На сцэну запрашаецца... 18.05 "Графіня Эльвіра". Тэлеспэкт. 19.25 Суботні вечар з А.Райкіным. 20.55 Кліп-антракт. 21.00 Надвор'е. 21.05 Цалкам сакрэтна. 22.05 "Пяты мушкетэр". М/ф. 0.10 Праграма "А".

IV канал, НТВ 7.00, 10.30, 13.30, 16.45 СІП. 7.10 "На цябе, Господзе, спадзяюся..." Д/ф. 7.35 "Скарбы". Сэрыял. 8.00 Грош у квадраце. 8.30 Анонс Сямейнага каналу. 8.35 Гэта ўсё пра колеры. 8.50 Тэлегазэта. 8.55 У гасьцёўні Сямейнага каналу. 9.10 Домаўладальнік. 9.25 Мэдыцына для Вас. 9.55 Вершаборства. 10.20 Адкрыцьцё. 10.35 Неспазнаны Сусьвет. 11.05 У гасьцёўні Сямейнага каналу. 11.25 Пэнсіён. 11.30 На дарогах Расеі. 11.40 У гасьцёўні Сямейнага каналу. 12.00 Мультфільм. 13.00 Шчыра Ваш... 13.35 З паўслова. 14.05 У сямейны нататнік. 14.30 Вялікі хакей. 15.10 Нетэлефонная размова. 15.40 Шарман-шоў. 16.10 СІП. Навіны кіно. 16.30 Ці выклікалі гумарыста? 17.00 Дог-шоў. Я і мой сабака. 17.30 Вэрнісаж Ільлі Рэзьніка. 18.00, 21.00 Сёньня. 18.30 Характары. 19.10 Сэрыял "Паліцыя Маямі. Аддзел нораваў". 20.00 Надоечы. 20.45 Лялькі. 21.35 Сьвет кіно. "Немагчымая малпа: Экспэрымэнт са страхам". 23.35 Трэцяе вока. 0.20 "Плэйбой".

СПБ 8.25 Актуальна-надзённа. 8.55, 10.55, 12.55, 14.55, 16.55, 18.55, 20.55 Інфарм ТВ "Цяпер". 9.05 "Сьведкі Еговы" просім не турбаваць..." П. 1. 9.35 Уік-энд з дэтэктывам. 10.20 Мультфільм. 11.05 Стыль жыцьця. 11.10 Наўздагад. 11.40 Па ўсёй Расеі. 11.55 Мы і банк. 12.40 Старое танга. 13.05 "Злачынства і пакараньне". М/ф. С. 1. 15.05 "Скарбы Пецярбургу". 15.20 Парадоксы гісторыі. 15.50 Дзіцячая ТВ. 16.15 Зебра. 17.05 Футбол. Чэмпіянат Расеі. 19.05 "VIP. Вельмі важная Пэрсона". М/ф. 21.05 Блеф-клюб. 21.40 "Доўгая палкая пятніца". М/ф.

Нядзеля 21 красавіка

Беларускае тэлебачаньне 8.00 "Маўчуньня". Кінанарыс. 8.10 Хакей. Чэмпіянат сьвету. Зборная Беларусі – зборная Вялікабрытаніі. П. 3 8.55 "Конан". 9.20 Студыя "Калыханка". 9.50 Найлепшыя хіты MTV. 10.20 Тураб'ектыў. 10.40 Усё нармальна, мама! 11.10 Арсэнал. 11.40 Вяршіня сьвету. 12.00 Маладэчанская сакавіца-96. 12.45 Вас выклікае спартляндыя. 14.00 Студыя "Вакно". 14.45 Аўта-парк. 15.00 Х/ф "Жандар з Сэн-Трапэзу". 16.30 Госьці ў дом. 16.40 "Дзікі поўдзень". 17.10 Вяршіня сьвету. 17.30 Лайдак. 18.00 Кампутарны палігон. 18.30 "Аазіс". Д/ф. 19.40 Калыханка. 20.00 Рэзананс. 20.50 Навіны-ТБ. 21.05 Карамболь. 21.40 "Адчыненыя дзьверы". М/ф. 23.40 Аксамітавы сэзон.

ОРТ 6.50 Тыраж "Спартлято". 7.00 Пад'ём! 8.00, 14.00 Навіны. 8.10 Пад'ём! 9.05 Недарожныя нататкі. 9.25 Пакуль усе дома. 10.00 Ранішняя зорка. 10.50 Зь першых рук. 11.00 Служу Расеі! 11.30 Грай, гармонік любы! 12.00 Правінцыйныя гісторыі. 12.25 Пад знакам Пі. 12.55 Сьмехапанарама. 13.25 "Мера за меру". Сэрыял. 14.20 Партрэт скрыпача. 15.10 Мультфільм. 15.25 Хакей. Чэмпіянат сьвету. Зборная Нямеччыны – зборная Расеі. 18.15 Шчасьлівы выпадак. 19.55 Фільм "Уцекачы". 21.40 Футбольны агляд. 22.10 Хакей. Чэмпіянат сьвету. Зборная Чэхіі – зборная Швэцыі. П. 2 і 3. 23.40 Каханьне зь першага погляду. 0.25 Брава, Паварoці!

Канал "Расея" 7.00 У гэты дзень... 7.10 Усяго патроху. 8.00 Ня высечы... 8.15 Вас запрашае. 8.30 Гасьцініца дзеда Мажучы. 8.45 Першы дубаль. 9.00 Футбол бязь межаў. 9.30 Аты-баты... 10.00 Весткі аб адзінаццатай. 10.15 Расейскае лята. 10.55 У сьвеце жывёлаў. 11.50 "Дрэва жыватворнае". В/ф. 12.15 Асоба з вокладкі. 12.30 21 кабінэт. 13.00, 23.05 Весткі. 13.20 "Блянш". 14.10 Расейскае караоке. 14.30 Мультфільм. 14.40 Імпэрыя гульняў. 15.30 Пецярбурскія сэзонныя. 16.00 Кола гісторыі. 17.00 Чароўны сьвет Дыснэя. 17.55 "Вампука – прынцэса афрыканская". Тэлеспэкт. 18.40 Рапартэр. 19.00 Люстра. 19.50 Фільм Г.Данэліі "Міміно". 21.30 Абзац. 22.20 У Ксюшы. 22.50 Рэк-тайм. 23.20 Аналізы тыдня.

IV канал, НТВ 7.00, 10.30, 13.30, 16.45 СІП. 7.10 Дакрананьне. 8.10 Рытміка. 8.30 Анонс Сямейнага каналу. 8.35 Дзіцячая пляцоўка. 8.55 Тэлегазэта. 9.00 За кубкам гарбаты. 9.20 Сем Я. 9.35 Карысныя парады. 9.55 Пэнсіён. 10.00 Сямейны канал. 10.20 Графаман. 10.35 Крок з кола. 11.05 Сямейны канал. 11.30 Бантон. 11.50 Сямейны канал. 12.15 Сузор'е цудаў. 13.15 Час, партрэты, лёсы. 13.35 Стрыжнявы момант. 13.45 Час "Ч". 14.15 Сьпяваю для Вас... 14.25 Кар'ера. 14.55 Футбол. Чэмпіянат Расеі. 15.50 Музычны антракт. 16.00 Кампутарная энцыкляпэдыя. 16.15 Пад'ём пераваротам. 17.00 "Паліцэйскі Кэтс і ягоны сабака". 17.30 Сто да аднаго. 18.00 Сёньня. 18.30 Авацыя. 19.00 "Паліцыя Маямі. Аддзел нораваў". 20.00 Вынікі. 21.10 Фільм "Нью-Ёрк, Нью-Ёрк".

СПБ 7.55 Гэта ваш дзень. 8.20 Лекавае слова. 8.55, 10.55, 12.55, 14.55, 16.55, 18.55, 20.55 Інфарм ТВ "Цяпер". 9.05 "Сьведкі Еговы" просім не турбаваць..." П. 2. 9.35 Мультфільм. 9.50 Выжыве гэты цырк. 10.10 Стыль жыцьця. 10.25 За вока. 11.05 Уласная справа. 11.35 Яшчэ адна Расея. 12.20 Аўэртайм. 12.35 Храм. 13.05 "Злачынства і пакараньне". С. 2. 15.05 Музыка Фантаннага дому. 15.50 Дзіцячая ТВ. 17.05 Футбол. Чэмпіянат Італіі. 19.10 "Некранутасьць". М/ф. 20.35 Канцэрт. 21.05 Нічога, апрача... 21.20 Ноў смокінг. 22.10 Міжнародны агляд. 22.30 Канцэрт гурта "Акварыюм".

15.04 — 21.04

ПАНЯДЗЕЛАК 15.04

DW Нямеччына ў жывым эфіры. Эрфурт 02.00 (н). Нарыс. Да 75-гадовага юбілею. Пітэр Усьцінаў: "Славячы Гайдна" 03.00 (н). Кампакт. Падзеі мінулага тыдня 04.00 (н), 06.00 (г), 07.00, 10.00 (а). 100 градусаў 04.30 (н). Посьпех у Нямеччыне. Першыя 40 05.30 (н), 15.30 (а). Эўрапейскі калейдаскоп 07.30, 11.00 (а), 23.30 (г). Спартовы рэпартаж 08.15 (н). Гартаючы старонкі. Фрыдрых В.Баўшультэ чытае "Гэта люстэрка, кіска" Готфрыда Келера, ч. 2 08.30 (н). Швэйцарскія замалёўкі 09.00 (н). Нарысы. Мсьціслаў Растраповіч 06.30 (г). Партрэт нямецкага экспрэсіяніста Эміля Нольдэ 10.30 (а). Новае нараджэньне старога кірмашу – Ляйпцыг 20.30 (н). Іронія ідыліі: прырода й войска мірна суседнічаюць на альпійскіх лугах вайсковага палігону, ч. 1. Жыцьцё на пяску 22.30 (а). Афіцыйны Бон 11.30 (а). Што Вы сказалі? Размоўны курс: ням./анг. (39) 11.45, ням./рас. (39) 14.15. Прэс-клюб 12.15 (н). Аўстрыйскія замалёўкі 13.00 (н). Ух ты! – забавы й хіты 14.30 (а). Весткі з фэдэральных земляў 17.00, 00.30 (н). Папулярныя нямецкія мэлёдыі 17.30 (н). Пра мастацтва й ня толькі 19.00 (а). Жыцьцё Нямеччыны 19.30 (а). Тэлекабінэт доктара 21.45 (н).

TV5 "Паненкі сэрца" тэлераман 07.00, 16.30. Матч 09.35. Сем зь сямі 10.15. Эка й кампанія 11.15. Геаполіс 11.35, 05.00. Сем дзён у Афрыцы 12.20, 05.50. Цяперашні час 12.30, 06.00. Парыж Люм'ер 14.00, 20.00. Музычная гульня 14.30, 17.45, 02.45. Прыемнага адпачынку 16.00, 04.30. Бібі й яе сябры 17.15. Студыя Габрыеля 18.15. "Пытаньне да чэмпіёна" гульня 18.45. Погляд на Амэрыку 19.15, 02.30. Таляса 21.00. Стаўка/бал 22.00. Сьвет для Вас 23.35. Пабачым усё 01.10. Сумесь 04.45.

RENDEZ-VOUS Lovin' News 02.15. "Віртуальныя фантазмы" ("Fantasmes virtuels") француcкі фільм 02.20. Cache-cache ("Гульня ў хованкі": здымкі схаванаю камэрай) 03.35. Lovin' News 03.40. "Тастамант– 2" ("Il testamento") італьянскі фільм 04.00. Love Connexion 05.15. Прээзнтуе Летыцыя: аматарскі фільм (Францыя) 05.25.

EUROSPORT Аэробіка 09.30. Роварны спорт. Кубак сьвету: Парыж– Рубэкс 10.30. Часопіс пра матаспорт 12.00. Цяжкая атлетыка. Чэмпіянат сярод мужчынаў у Стовангеры, Нарвэгія. Катэгорыя больш за 108 кг 13.00. Бокс 14.00. IndyCar. PPG IndyCar World Series у Лёнг-Біч, Каліфорнія 15.00. Аэробіка 17.00. Атлетызм 18.00. Маратон. Рэпартаж з Бостану, ЗША (жыв. тр.) 19.00. Speedworld 21.30. Прафэсійцы баруканьня. Рукапашны бой 23.00. Футбол. Eurogoals 00.00. Часопіс Eurogolf 01.00. All Sports 02.00.

ARTE "Маленькі вампір" 13-сэрыйны т/ф, рэж. Крыстыян Гэрліц (Нямеччына 1992). Сэрыя 5 "Труна" 20.00. Легенды спорту. Чароўнасьць хакею 21.00. Кіновечар. "Міжсэзоньне" м/ф (Францыя 1992), рэж. Даніель Шміт 21.45. "Доўгая добрая пятніца" м/ф (Вялікабрытанія 1979), рэж. Джон Маккензі 23.15. "Дзень нацыянальных дасягненьняў" кар/ф (Вялікабрытанія 1995) 01.05. "Разьятраны бык" м/ф, рэж. Мартын Скарсэза (ЗША 1980) 01.35.

EUROTICA "Вуаерыст-нябачка" ("Wanderlust") фантаст. фільм 01.10. "Пасажыр 69 Частка 1" ("Passenger 69 Part 1") м/ф 02.30. "Вольнае каханьне" ("Uninhibited Love") м/ф 03.50.

RTL Добрае раніцы 06.32. Багаты й добры 06.35, 11.00. Sledge Hammer! Вайсковая гульня 07.05, 02.00. Добрыя часы, кепскія часы (st) 07.40, 20.40. Пункт 7 08.00. Паміж намі (st) 08.35, 18.30. Спрынфілдзкая гісторыя (st) 09.05. Каліфарнійскі клян (st) 10.05. "Я ніколі не забываў Саледад" 11.30. "Каталёг цэнаў" тэлегульня 12.00. Сямейныя спаборніцтвы 12.30. Пункт 12 13.00. Залатая моладзь 13.30, 02.30. Забойства – ейнае хобі 14.00. Ток-шоў (st) 15.00, 16.00, 17.00, 03.00, 04.20, 05.10. "Рызыкні!" шоў "Свая гульня" 18.00. Добры вечар 19.00. Exclusiv Часопіс зорак 20.30. Успышка-часопіс 20.10, 06.05. "Бяздушны чалавек" т/с з 6 сэрыяў 21.15. Extra Часопіс RTL 22.55. 3 10 да 11 00.00. Excluciv Кіно 00.30. Начны часопіс RTL 01.00, 03.55. Урыўкі зь фільмаў 01.30.

NBC Эўропа 2000 (Г+Н) 07.00. Нарыс. Інтэрвію з Фростам (Г+Н) 21.30. Шоў Сэліны Скот (Г+Н) 20.30, 04.00, 06.00. Буйным пляном (А) 21.30. Сусьветныя навіны ITN 22.30. Тыдзень НХЛ 23.00. Nightshift NBC: Найлепшыя ўрыўкі зь вечаровага шоў з Джэем Лена (Г+Ф+Н) 00.00, 03.00. Найлепшыя ўрыўкі з шоў Конана О'Браена (Г+Н) 01.00. Найлепшыя ўрыўкі з ток-шоў Грэга Кінэара (Г+Н) 02.00. Начныя навіны NBC з Томам Брокаў 02.30. Гутаркі пра блюз (Г+Н) 05.00. Эўропа 2000 (Г+Н) 05.30.

АЎТОРАК 16.04

DW Жыцьцё Нямеччыны 02.30, 11.30 (а), 23.30 (г). Нарысы. Новае нараджэньне старога кірмашу – Ляйпцыг 04.30, 09.30, 13.30 (н). Іронія ідыліі: прырода й войска мірна суседнічаюць на альпійскіх лугах вайсковага палігону, ч. 1. Жыцьцё на пяску 10.30, 15.30; ч. 2 22.30 (а). "Вайчаняты сыходзяць з Кёнігзбэргу". Тысячы нямецкіх сіротаў пасьля вайны накіроўваліся ў суседнюю Літву ў пошуках ежы й жытла, ня ведаючы пра новыя небясьпекі 19.30 (а). Краіны й людзі: Лета ў Кальбруне – будні альпійскіх пастухоў 20.30 (н). Тэлекабінэт доктара 05.15, 08.15 (н). Папулярныя нямецкія мэлёдыі 05.30, 09.00 (н). Эўрапейскі калейдаскоп 06.30 (г). Пра мастацтва й ня толькі 07.30, 11.00, 15.00 (а). Весткі з фэдэральных земляў 08.30, 13.00 (н). Здароўе 10.15 (а). Зроблена ў Нямеччыне 17.00, 00.30 (н). У фокусе – Эўропа 17.30 (н). Тэма – Нямеччына. Навіны з фэдэральных земляў 19.00 (а). D16 21.45 (н).

TV5 "Паненкі сэрца" тэлераман 07.00, 16.30. Паўночнае кола 09.35. Шапік 11.00. Азбука ў малюнках 11.15. Таляса 11.35, 05.00. Стаўка/бал 12.35, 06.00. Парыж Люм'ер 14.00, 20.00. Сьвет для Вас 14.30, 02.45. Пабачым усё 16.00, 04.15. Бібі й яе сябры 17.15. Музычная гульня 17.45. Студыя Габрыеля 18.15. "Пытаньне да чэмпіёна" гульня 18.45. Погляд на Амэрыку 19.15, 02.30. Спэцыяльны выпуск 21.00. Пэрфэкта 22.30. Маскі долу 23.35. Віва 01.00. Сумесь 04.45.

RENDEZ-VOUS Lovin' News 02.15. Аматарскае кіно: Летыцыя 02.20. MusiX 03.20. Lovin' News 03.30. "Рабі зь белаю паняй што хочаш" ("Fais ce que tu veux a la dame blanche") француcкі фільм 03.35. Love Connexion 05.00. "Маленькія дзяўчаткі" ("Les petites filles") француcкі фільм 05.05.

EUROSPORT Цяжкая атлетыка. Чэмпіянат Эўропы сярод мужчынаў у Ставагеры, Нарвэгія 09.30. Сумо. Турнір "Basho" ў Японіі 11.30, 21.00. Футбол. Eurogoals 13.00. Бокс 14.00. Маратон. Рэпартаж з Бостану, ЗША 15.00. Аэробіка. Фітнэс 17.30. Дартс. Bullshooters Darts – Адкрыты чэмпіянат Нямеччыны ў Каарсьце. Спаборніцтвы сярод мужчынаў і жанчынаў, а таксама камандныя 18.30. Tractor Pulling. Рэпартаж з Ратэрдаму, Нідэрлянды 19.30. All Sports 20.30. Бокс 22.00. Футбол. Кубак УЕФА. Паўфінал, група 2 23.00. Эўрапейская ліга снукеру 1996. Матч 10: Джымі Уайт – Пітэр Эбдан. Запіс ад 14 студзеня 01.00.

ARTE "Маленькі вампір" 13-сэрыйны т/ф, рэж. Крыстыян Гэрліц (Нямеччына 1992). Сэрыя 6 20.00. Архімэд 21.00. "Палова неба алахава" д/ф (Францыя 1995) 21.45. Тэма вечара. Жан Жэнэ 22.45.

EUROTICA "Знойдзены рай" ("Paradise Found") м/ф 01.10. "Сэкс з кампутарам" ("Cybersex") камэдыя 02.30. "Шок" ("Shock") м/ф 03.50.

RTL Добрае раніцы 06.32. Багаты й добры 06.35, 11.00. Sledge Hammer! Вайсковая гульня 07.05, 02.00. Добрыя часы, кепскія часы (st) 07.40, 20.40. Пункт 7 08.00. Паміж намі (st) 08.35, 18.30. Спрынфілдзкая гісторыя (st) 09.05. Каліфарнійскі клян (st) 10.05. "Я ніколі не забываў Саледад" 11.30. "Каталёг цэнаў" тэлегульня 12.00. Сямейныя спаборніцтвы 12.30. Пункт 12 13.00. Залатая моладзь 13.30, 02.30. Забойства – ейнае хобі 14.00. Ток-шоў (st) 15.00, 16.00, 17.00, 03.00, 04.20, 05.10. "Рызыкні!" шоў "Свая гульня" 18.00. Добры вечар 19.00. Exclusiv Часопіс зорак 19.30. Успышка-часопіс 20.10, 06.05. "Кобра II, трывога" т/с (st) 21.15. "У імя закону" (st) 22.15. Маямі. Паліцыя нораваў 00.10. Начны часопіс RTL 01.00, 03.55. Часопіс Лігі Чэмпіёнаў 01.25, 04.15. Урыўкі зь фільмаў 01.30.

NBC Нарыс. Ушуая (Г+Н) 19.30. Шоў Сэліны Скот (Г+Н) 20.30, 04.00, 06.00. Нарыс: Расея сёньня. Прээзнтуе сэр Пітэр Усьцінаў (Г+Н) 21.30, 05.30. Эўропа 2000 (Г+Н) 22.00. Жылет – асаблівы сьвет спорту 23.00. Колы, якія палаюць. Часопіс пра матаспорт 23.30. Nightshift NBC: Найлепшыя ўрыўкі зь вечаровага шоў з Джэем Лена (Г+Ф+Н) 00.00, 03.00. Позна ўвечары з Кананам О'Браенам (Г+Н) 01.00. Ток-шоў Грэга Кінэара (Г+Н) 02.00. Гутаркі пра джаз (Г+Н) 05.00.

СЕРАДА 17.04

DW "Вайчаняты сыходзяць з Кёнігзбэргу". Тысячы нямецкіх сіротаў пасьля вайны накіроўваліся ў суседнюю Літву ў пошуках ежы й жытла, ня ведаючы пра новыя небясьпекі 02.30, 11.30 (а). Краіны й людзі: Лета ў Кальбруне – будні альпійскіх пастухоў 04.30, 09.30, 13.30, 17.30 (н). Іронія ідыліі: прырода й войска мірна суседнічаюць на альпійскіх лугах вайсковага палігону, ч. 2. Жыцьцё ў вадзе 10.30, 15.30 (а). D16 05.15, 08.15, 10.15 (н). У фокусе – Эўропа 05.30, 09.00 (н), 19.30 (а). Жыцьцё Нямеччыны 06.30 (г). Тэма – Нямеччына. Навіны з фэдэральных земляў 07.30, 11.00, 15.00 (а). Зроблена ў Нямеччыне 08.30, 13.00 (н), 19.00 (а). Рэпартаж 17.00 (н), 22.30 (а), 23.30 (г). Гульня ў сьценку. Футбольны агляд. 1-я бундэсліга (Г) 20.30, 00.30 (н). Скарбы сьвету – спадчына чалавецтва (VII): Монт Сэн-Мішэль: знак зьверху 21.45 (н).

TV5 "Паненкі сэрца" тэлераман 07.00, 16.30. Кантакт. Філіп Салер (гутаркі) 09.35. Магелян 10.30. Добраму слухачу 11.00. Спэцыяльны выпуск 11.35, 05.00. Пэрфэкта 13.00, 06.30. Парыж Люм'ер 14.00, 20.00. "Напляваць на сьмерць" фільм Клер Дэні 14.30. Адкрыцьцё 16.00. Бібі й яе сябры 17.15. Музычная гульня 17.45. Студыя Габрыеля 18.15. "Пытаньне да чэмпіёна" гульня 18.45. Погляд на Амэрыку 19.15, 02.30. Ня трэба марыць 21.00. Разнастайныя факты 22.00. Як маецеся? 23.25. "Ганконг" д/ф 00.30. Начны ўнівэрсытэт 02.15. Сумесь 04.15.

RENDEZ-VOUS Lovin' News 02.15 "Лета Жулі" ("Le'ete de Julie") француcкі фільм 02.20. Activ' Nightlife (эратычныя шоў начных клюбаў) 03.40. Lovin' News 03.45. "SMTV 1" амэрыканскі фільм 03.55. Love Connexion 05.20. Прээзнтуе Летыцыя: аматарскі фільм (Францыя) 05.30.

EUROSPORT Футбол. Eurogoals 09.30. IndyCar. PPG IndyCar World Series у Лёнг-Біч, Каліфорнія 10.30. Сумо. Турнір "Basho" ў Японіі 11.30, 21.00. Футбол. Кубак УЕФА. Паўфінал, група 2 12.30. Баскетбол. Часопіс SLAM 14.30. Тэніс. Турнір ATP у Барсэлёне, Гішпанія. Дзень трэці (жыв. тр.) 15.00. Роварны спорт. Флеш Валён, Бэльгія 19.00. Формула 1. Часопіс Гран-Пры 19.30. Motors 20.00. All Sports. Спаборніцтвы асілкаў. Рэпартаж зь Нямеччыны 23.00. Дартс. Bullshooters Darts – Адкрыты чэмпіянат Нямеччыны ў Каарсьце. Спаборніцтвы сярод мужчынаў і жанчынаў, а таксама камандныя 00.00. Тэніс. Агляд чэмпіянату ATP 01.00. Конны спорт. Кубак сьвету ў скочках. Шлях до фіналу 01.30.

ARTE "Маленькі вампір" 13-сэрыйны т/ф, рэж. Крыстыян Гэрліц (Нямеччына 1992). Сэрыя 7 "Злосьць" 20.00. "Bright-Eyed and Buschy-Tailed" д/ф 21.00. Гісторыя штосерады. "Вайна ў Альжэры" д/ф, ч. 2 (Францыя 1972) 21.45. Музыка. Арнольд Шэнбэрг 01.20. "Праз люстра" м/ф (Швэцыя 1960), рэж. Інгмар Бэргман 00.15. "Доўгая добрая пятніца" м/ф (Вялікабрытанія 1979), рэж. Джон Маккензі 01.40.

EUROTICA "Waterbabies 2" камэдыя 01.10. "Getting Personal" драма 02.30. "Шоў для падглядвальнікаў" ("Peepshow") м/ф 03.50.

RTL Добрае раніцы 06.32. Багаты й добры 06.35, 11.00. Sledge Hammer! Вайсковая гульня 07.05, 02.00. Добрыя часы, кепскія часы (st) 07.40, 20.35. Пункт 7 08.00. Паміж намі (st) 08.35, 18.30. Спрынфілдзкая гісторыя (st) 09.05. Каліфарнійскі клян (st) 10.05. "Я ніколі не забываў Саледад" 11.30. "Каталёг цэнаў" тэлегульня 12.00. Сямейныя спаборніцтвы 12.30. Пункт 12 13.00. Залатая моладзь 13.30, 02.30. Забойства – ейнае хобі 14.00. Ток-шоў (st) 15.00, 16.00, 17.00, 03.00, 04.20, 05.10. "Рызыкні!" шоў "Свая гульня" 18.00. Добры вечар 19.00. Exclusiv Часопіс зорак 19.30. Успышка-часопіс 20.10, 06.05. Звышпраніклівасьць 21.10. Футбол. Ліга Чэмпіёнаў. 21.30, 22.30. Футбольны агляд 22.20. Асноўныя моманты матчу. Думкі, факты, аналіз 23.20. Зорнае тэлебачаньне 23.35. Начны часопіс RTL 01.00, 03.55. Часопіс Лігі Чэмпіёнаў 01.25, 04.15. Урыўкі зь фільмаў 01.30.

NBC Вандроўнік (Г+Н) 19.30, 05.30, (Г+Н) 20.00. Шоў Сэліны Скот (Г+Н) 20.30, 04.00, 06.00. Плянэта на зрэзе часу (Г+Н) 22.30. Супэрспорт NBC. Гольф. Эўрапейскі чэмпіянат PGA 23.00. Nightshift NBC: Вечаровае шоў з Джэем Лена (Г+Ф+Н) 00.00, 03.00. Позна ўвечары з Кананам О'Браенам (Г+Н) 01.00. Ток-шоў Грэга Кінэара (Г+Н) 02.00. Гутаркі пра блюз (Г+Н) 05.00.

ЧАЦЬВЕР 18.04

DW У фокусе – Эўропа 02.30, 11.30 (а). Рэпартаж 04.30, 09.30, 13.30 (н), 06.30 (г), 10.30, 15.30 (а). Скарбы сьвету – спадчына чалавецтва (VII): Монт Сэн-Мішэль: знак зьверху 05.15, 08.15 (н), 10.15 (а). Гульня ў сьценку. Футбольны агляд. Найлепшыя гульні 1 і 2 бундэсліг (II) 05.30, 09.00; 1 бундэсліга (Г) 08.30, 13.00 (н). Люстра спорту 17.30 (н), 19.00 (а). Нарыс. Здраджаныя "здраднікі" – войска ценяў супраць Сталіна 22.30 (а). Зроблена ў Нямеччыне 07.30, 11.00, 15.00 (а). Гледзішча 17.00, 00.30 (н). Буйным плянам 19.30 (а), 20.30 (н), 23.30 (г). S-Zett 21.45 (н).

TV5 "Паненкі сэрца" тэлераман 07.00, 16.30. Эксьлібрыс 09.35. Водбліскі 10.30. Манрэаль, адкрыты горад 11.35, 05.00. Культурны асяродак 12.15, 05.45. Парыж Люм'ер 14.00, 20.00. Маскі долу 14.30, 02.45. Віва 15.45, 04.00. Бібі й яе сябры 17.15. Музычная гульня 17.45. Студыя Габрыеля 18.15. "Пытаньне да чэмпіёна" гульня 18.45. Погляд на Амэрыку 19.15, 02.30. "Чалавек, які згубіў свой цень" цыкаль Алена Танэра 21.00. Кароткі мэтраж 22.40. Ліставаньне 23.20. Бег стагодзьдзяў 23.35. Такі які 01.10. Сумесь 04.45.

RENDEZ-VOUS Lovin' News 02.15. "Дзявочыя штучкі" ("Girls Affair") амэрыканскі фільм 02.20. MusiX 03.25. Top Video X/C.D.ROM X 03.30. "Маладыя манэкенкі" ("Les jeunes femmes modeles") француcкі фільм 03.35. Love Connexion 04.55. Прээзнтуе Летыцыя: аматарскі фільм (Францыя) 05.05.

EUROSPORT Конны спорт. Кубак сьвету ў скочках. Шлях да фіналу 09.30. Роварны спорт. Флеш Валён, Бэльгія 10.30. Маратон. Рэпартаж з Бостану, ЗША 11.00. Сумо. Турнір "Basho" ў Японіі 12.00, 21.00. Формула 1. Часопіс Гран-Пры 13.00, 01.00. Матацыкал. Часопіс Гран-Пры 13.30, 01.30. Eurofun. Хуткасныя нарты (лыжы). Чэмпіянат сьвету ў Варсе, Францыя 14.00. Горны ровар. Кубак сьвету Grundig у Лісабоне, Партугалія. Крос 14.30. Тэніс. Турнір ATP у Барсэлёне, Гішпанія. Дзень чацьверты (жыв. тр.) 15.00. Tractor Pulling. Рэпартаж з Ратэрдаму, Нідэрлянды 21.00. Бокс 20.00. Прафэсійцы баруканьня. Рукапашны бой 22.00. Футбол. Эўрапейскі Кубак кубкаў. Паўфінал, група 2 23.00. Four-wheels. Агляд сэзону. Рэпартаж з Ісьляндыі 02.00.

ARTE "Маленькі вампір" 13-сэрыйны т/ф, рэж. Крыстыян Гэрліц (Нямеччына 1992). Сэрыя 8 20.00. Палітра. Гюстаў Курбэ (1819–1877) 21.00. Тэма вечара: "Сэкты" з м/ф "Маленькі народ" (Італія/Нямеччына 1992), рэж. Мартын Вайнхарт 01.25.

EUROTICA "Паненкі з вокладкі" ("Covergirls, The") м/ф 01.10. "Сэкс праз тэлефон" ("Upbeat love") м/ф 03.35. "Cape Lere" м/ф 03.55.

RTL Добрае раніцы 06.32. Багаты й добры 06.35, 11.00. Sledge Hammer! Вайсковая гульня 07.05, 02.00. Добрыя часы, кепскія часы (st) 07.40, 20.40. Пункт 7 08.00. Паміж намі (st) 08.35, 18.30. Спрынфілдзкая гісторыя (st) 09.05. Каліфарнійскі клян (st) 10.05. "Я ніколі не забываў Саледад" 11.30. "Каталёг цэнаў" тэлегульня 12.00. Сямейныя спаборніцтвы 12.30. Пункт 12 13.00. Залатая моладзь 13.30, 02.30. Забойства – яе хобі 14.00. Ток-шоў. Сёньняшняя тэма: "Пагутарым пра наркотыкі" (st) 15.00, 16.00, 17.00, 03.00, 04.20, 05.10. "Рызыкні!" шоў "Свая гульня" 18.00. Добры вечар 19.00. Exclusiv Часопіс зорак 19.30. Успышка-часопіс 20.10, 06.05. Доктар Стэфан Франк – лекар, якому давяраюць жанчыны (st) 21.15. "Гарадзкі шпіталь" т/с (st) 22.15. Папярэджаньне пра небясьпеку (dd) 23.15. "Я жыць хачу, каб думаць і пакутаваць..." Перадача пра любоў да жыцьця 00.15. Начны часопіс RTL 01.00, 03.55. Урыўкі зь фільмаў 01.30.

NBC Нарысы (Г+Н): Ушуая 19.30. Месцы адпачынку 05.30. Шоў Сэліны Скот (Г+Н) 20.30, 04.00, 06.00. Часопіс навінаў NBC (Г+Н) 21.30. Супэрспорт NBC. Найвышэйшая бэйсбольная ліга. Асноўныя падзеі 23.00. Nightshift NBC: Вечаровае шоў з Джэем Лена (Г+Ф+Н) 00.00, 03.00. Позна ўвечары з Кананам О'Браенам (Г+Н) 01.00. Ток-шоў Грэга Кінэара (Г+Н) 02.00. Гутаркі пра джаз (Г+Н) 05.00.

ПЯТНІЦА 19.04

DW Буйным плянам 02.30, 11.30 (а), 04.30, 09.30 (н), 06.30 (г). S-Zett 05.15, 08.15 (н), 10.15 (а). Люстра спорту 05.30, 09.00 (н), 07.30, 11.00, 15.00 (а). Нарысы. Здраджаныя "здраднікі" – войска ценяў супраць Сталіна 10.30, 15.30 (а). Да 80-х угодкаў з дня нараджэньня: Ягудзі Мянухін 20.30 (н). "Сьпярша ежа, потым мараль" – Бэртольд Брэхт. Разам з Томасам Манам ён быў найбуйнейшым нямецкім пісьменьнікам першай паловы XX ст. 22.30 (а). Гледзішча 08.30, 13.00 (н), 19.00 (а). Эўрапейскі калейдаскоп 17.00, 00.30 (н). З нагоды. Тэма тыдня 17.30 (н), 19.30 (а), 23.30 (г). На тэму сучаснасьці 21.45 (н).

TV5 "Паненкі сэрца" тэлераман 07.00, 16.30. Навука 5 09.35. Адкрыцьцё 10.30. Бок навукі 11.00. Ня трэба марыць 11.35, 05.00. Разнастайныя факты 12.35, 06.00. Парыж Люм'ер 14.00, 20.00. "Імажэн": 36-15 Морскі брыз 14.30. Такі які 16.00, 04.15. Бібі й яе сябры 17.15. Музычная гульня 17.45. Студыя Габрыеля 18.15. "Пытаньне да чэмпіёна" гульня 18.45. Погляд на Амэрыку 19.15, 02.30. Сюрпрыз 21.00. Гарун Тазіеў: "Агонь Зямлі" (3/6) 22.00. Таратата 23.35. Аліса 00.45. Бег стагодзьдзя 02.45. Сумесь 04.45.

RENDEZ-VOUS Manga X 02.15. Фільм 02.25. Activ' Nightlife (эратычныя шоў начных клюбаў) 03.50. "Тастамант 1" ("Il testamento 1") італьянскі фільм 04.00. Love Connexion 05.10. Прээзнтуе Летыцыя: аматарскі фільм (Францыя) 05.15.

EUROSPORT Eurofun. Хуткасныя нарты (лыжы). Чэмпіянат сьвету сярод прафэсійцаў у Варсе, Францыя 09.30. Горны ровар. Кубак сьвету Grundig у Лісабоне, Партугалія. Крос 10.00. Матацыкал. Часопіс Гран-Пры 10.30. Motors 11.00. Сумо. Турнір "Basho" ў Японіі 12.00, 20.00, 21.00. Футбол. Эўрапейскі Кубак кубкаў. Паўфінал, група 2 13.00. Тэніс. Турнір ATP у Барсэлёне, Гішпанія. Чвэрць фіналу (жыв. тр.) 15.00. Часопіс пра матаспорт 19.00. Offroad 22.00. Tractor Pulling. Рэпартаж з Ратэрдаму, Нідэрлянды 23.00. Прафэсійцы баруканьня. Рукапашны бой 00.00. All Sports. Bloopers 01.00. Фанборд. Dole Fundoor у Бэрсі 01.30.

ARTE "Сьфінкс": "Люкрэцыя Борджыя: дачка сатаны" д/ф (Нямеччына 1996) 20.00. "100 дзён Квасьнеўскага" рэпартаж 21.00. "Ліцэйскія гады 1995" т/ф (Францыя 1995) 21.45. Буйным плянам. "Усе амэрыканскія паліцыянты" д/ф (Нямеччына 1993) 23.10. "Джоэл Пітэр Віткін" д/ф (Францыя 1994) 01.05. Поп-галерэя. Пінк Флёйд 02.10.

EUROTICA "Пасажыр 69 Частка 2" ("Passenger 69 Part 2") м/ф 01.10. "Цацкі на гарышчы" ("Attic Toys") м/ф 02.35. "Разгарачаныя" ("Hot Blooded") камэдыя 03.55.

RTL Добрае раніцы 06.32. Багаты й добры 06.35, 11.00. Sledge Hammer! Вайсковая гульня 07.05. Добрыя часы, кепскія часы (st) 07.35, 20.40. Пункт 7 08.00. Паміж намі (st) 08.35, 18.30. Спрынфілдзкая гісторыя (st) 09.05. Каліфарнійскі клян (st) 10.05. "Я ніколі не забываў Саледад" 11.30. "Каталёг цэнаў" тэлегульня 12.00. Сямейныя спаборніцтвы 12.30. Пункт 12 13.00. Залатая моладзь 13.30, 02.25. Забойства – ейнае хобі 14.00. Ток-шоў (st) 15.00, 16.00, 17.00."Рызыкні!" шоў "Свая гульня" 18.00. Добры вечар 19.00. Exclusiv Часопіс зорак 19.30. Успышка-часопіс 20.10. Красавік, Красавік 21.15. "Гісторыі Сыльтэра" т/с 22.15. Сем дзён – сем галоваў 23.15, 02.50. Робат-паліцэйскі (st) 00.10. Начны часопіс RTL 01.00, 03.40. Жудасна прыемная сям'я 01.30, 02.00. Extra Часопіс RTL 04.10. Успышко-ўік-энд 05.10. Мультсэрыял 06.00.

NBC Нарысы (Г+Н): Інтэрвію з Фростам 19.30. Выключны стыль жыцьця 22.00, 05.30. Найлепшыя ўрыўкі з шоў Сэліны Скот (Г+Н) 20.30, 06.00. Відэамода! 21.30. Гольф. Чэмпіянат PGA у ЗША. TBC 23.00. Nightshift NBC: Вечаровае шоў з Джэем Лена (Г+Ф+Н) 00.00. Позна ўвечары з Кананам О'Браенам (Г+Н) 01.00. Супэрспорт NBC. Найвышэйшая бэйсбольная ліга (жыв. тр.) 02.00.

СУБОТА 20.04

DW З нагоды. Тэма тыдня 02.30, 11.30 (а), 05.30, 09.00 (н), 06.30 (г). Нарысы. Да 80-х угодкаў з дня нараджэньня: Ягудзі Мянухін 04.30, 09.30, 13.30 (н). "Сьпярша ежа, потым мараль" – Бэртальд Брэхт. Разам з Томасам Манам ён быў найбуйнейшым нямецкім пісьменьнікам першай паловы XX ст. 10.30, 15.30 (а). Улада солі й соль улады. Зальцбург – "сталіца солі" ў Баварыі. Сувязь гісторыі вытворчасьці солі зь іншымі галінамі гісторыі: палітыкай, разьвіцьцём тэхнікі і да т. п. 22.30 (а). Скалалаз Лютц Протцэ, ч. 3: Пікнік на скалах на захад ад Мэльбурну 02.30 (г). На тэму сучаснасьці 05.15 (н). Гледзішча 07.30, 11.00, 15.00 (а). Палітычны баромэтар 08.15 (н). Эўрапейскі калейдаскоп 08.30, 13.00 (н). Царква й грамадзтва 10.15 (а). Пленум 16.15, 01.15 (н). Пра мастацтва й ня толькі 16.30, 00.30 (н). Хіт-парад Ахіма 17.00 (н). Зямля й людзі 17.45 (н). Нарыс. "Чатыры элементы. Элемэнт трэці – зямля" 18.15 (н). Бульвар Біё 19.00 (н). 100 градусаў 20.30 (н). Посьпех у Нямеччыне. Першыя 40 21.30 (н). Гартаючы старонкі. Фрыдрых В.Баўшультэ чытае "Гэта люстэрка, кіска" Готфрыда Келера, ч. 3 01.30 (н).

TV5 Водбліскі 07.00, 05.00. Афрыканскія мары 08.00. Гексагон 08.30. Занятак француcкае 08.45. Бібі й яе сябры 09.35. Міжнародная стаўка 10.30, 06.30. У фокусе – Эўропа 11.00. Занятак француcкае. Томас Оўэн 11.35. Спорт Афрыка 12.30, 02.45. Снідінфа 13.15. Далягляды 14.00, 06.00. Клер Лямарш 14.30. Пад покрывам 15.15. Гара 16.00. Уцёкі 16.30. Франкафолія: Жэрар Ленармон 2/3 17.15. Геніі ў траве 17.45. Люна-парк 18.15. "Пытаньне да чэмпіёна" гульня 18.45. 7 дзён у Афрыцы 19.15. Матчу няма 20.00. "Пятніца, альбо Дзікае жыцьцё" фільм 21.00. Часопіс француcкага кіно 22.30. Не забудзьцеся пра Вашую зубную шчотку 23.35. Погляд на Амэрыку 02.30. Таратата 03.30. Сумесь 04.45.

RENDEZ-VOUS Lovin' News 02.15. Фільм 02.20. Cache-cache ("Гульня ў хованкі": здымкі схаванаю камэрай) 03.35. Lovin' News 03.40. "Дзяўчынкі з крутога шоў" ("Hard Show Girls") француcкі фільм 03.50. Love Connexion 05.00. Прээзнтуе Летыцыя: аматарскі фільм (Францыя) 05.25.

EUROSPORT Баскетбол. Часопіс SLAM 09.30. Тэніс. Турнір ATP у Токіё, Японія. Паўфінал 10.00. Матацыкал. Гран-Пры Японіі ў Судзука. Кваліфікацыйныя заезды 13.00, 21.30, 01.30. Тэніс. Турнір ATP у Барсэлёне, Гішпанія. Паўфінал (жыв. тр.) 13.30. All Sports. Bloopers 17.30. Формула 1. Часопіс Гран-Пры 18.00. Offroad 18.30. Сумо. Турнір "Basho" ў Японіі 20.00, 21.00. Аўтагонкі. Super Stock-Car у Бэрсі (жыв. тр.) 22.00. Бокс. "Супэрбой" 00.30. Часопіс пра матаспорт 02.00. Матацыкал. Гран-Пры Японіі ў Судзука. Гран-Пры: катэгорыі 125, 250 і 500 куб. см 05.30.

ARTE Прыхамаці. "Гэта не дзевяцігадзінныя навіны" (3) камэдыя ў васьмі сэрыях (Вялікабрытанія 1995), рэж. Біл Ўілсан 20.00. Паралельная гісторыя 20.30. На адваротным баку мапы. Эгіпэт (4): Суэцкі канал 21.20. "Тасіла – прыватная стратэгія" т/ф, ч. 4 (Нямеччына 1990) 21.45. Мэтраполіс 22.45. "Zap matin" кар/ф 23.45. Поп-галерэя. Элтан Джон 23.48. "Паветра часу" т/ф (Францыя 1991) 01.20. Мультфільмы (Італія/Нямеччына) 02.35. Фабрыка мультфільмаў 03.05.

EUROTICA "Гарачыня" ("Heat") драма 01.10. "Snow Bunnies" м/ф 02.35. "Мятлушка" ("Butterfly") м/ф 03.55.

NBC Пераможцы 07.00. Група МакЛяфліна 08.00. Прывітаньне, Аўстрыя! Прывітаньне, Вена! 08.30. Эўрапейскі калейдаскоп 09.30. Спытай у кампутару 10.00. Супэрмаркет 12.00. Месцы адпачынку (Г+Н) 13.00. Відэамода! (Г+Н) 13.30. Нарыс (Г+Н): Ушуая 14.00. Дакумэнтальны фільм пра Нацыянальную Футбольную Лігу 15.00. Гольф. Эўрапейскі чэмпіянат PGA – Джоні Ўолкер 16.00. Тыдзень НХЛ 17.00. Сапраўдны тэніс 18.00. Нарыс. Морскі бой. Атака морскага дэсанту (Г+Н) 19.30. Шоў Сэліны Скот (Г+Н) 20.30, 03.30, 06.00. Плянэта на зрэзе часу 21.30. Супэрспорт NBC. Валейбол AVP 23.00. Nightshift NBC: Вечаровае шоў з Джэем Лена (Г+Ф+Н) 00.00, 02.00. Позна ўвечары з Кананам О'Браенам (Г+Н) 01.00. Гутаркі пра блюз (Г+Н) 02.00, 04.30. Жыцьцё Рыўеры 05.00.

НЯДЗЕЛЯ 21.04

DW Ух ты! Забавы й хіты 02.30, 18.30. (а). Посьпех у Нямеччыне. Першыя 40 03.30, 19.30 (а), 12.30 (н). Пра мастацтва й ня толькі 04.30, 00.30 (н). Аўстрыйскія замалёўкі (н) 05.00. Нарысы. Скалаз Лютц Працэ, ч. 3: Пікнік на скалах на захад ад Мэльбурну 06.30 (г). Улада солі й соль улады. Зальцбург – "сталіца солі" ў Баварыі. Сувязь гісторыі вытворчасьці солі зь іншымі галінамі гісторыі: палітыкай, разьвіцьцём тэхнікі і да т. п. 07.30, 15.30 (а). Скарбніца барока – Мюнстэрлянд 23.30 (г). Пленум 08.15 (н). Гартаючы старонкі. Фрыдрых В.Баўшультэ чытае "Гэта люстэрка, кіска" Готфрыда Келера, ч. 3 08.30, 01.30 (н). Бульвар Біё 09.00 (н). Нарыс. "Чатыры элементы. Элемэнт трэці – зямля" 10.15 (н). Хіт-парад Ахіма 11.00, 21.00 (н). Зямля й людзі 11.45, 21.45 (н). Што Вы сказалі? Размоўны курс ням./рас. (40) 12.15, ням./гішп. (40), ням./амэр. (40) 14.30, ням./анг. (40) 18.15. 100 градусаў 13.00 (н). Афіцыйны Бон 14.15 (а). Эўрапейскі калейдаскоп 15.00, 22.30 (а). Прэс-клюб 16.15 (н). Швэйцарскія замалёўкі 17.00 (н). Палітычны баромэтар 20.15 (н). Кампакт. Падзеі мінулага тыдня 20.30, 00.00 (н), 22.00 (а), 23.00 (г). Спартовы рэпартаж 01.15 (а).

TV5 Занятак француcкае 07.00. Сьвет франкафонаў 08.00, 02.45. Адкрыцьцё 08.30. Бібі й яе сябры 09.35. Музыка сэрцу 10.30. Сюрпрыз 11.35, 05.00. Спасылка 13.00, 06.30. Азбука ў малюнках 13.25. Маршрут гурмана 14.00. Манрэаль, адкрыты горад 9/13 14.30. Культурны асяродак 15.15. Выспы 16.30. Са cartonnel 17.15. Фан-школа 18.00. Прыемнага адпачынку 18.45. Ліставаньне 19.15. 30 мільёнаў сяброў 20.00. Сем зь сямі 21.00. Цяперашні час 22.00. "Чалавек, які згубіў свой цень" цыкаль Алена Танэра 23.35. Кароткі мэтраж 01.10. Погляд на Амэрыку 02.30. Пятніца, альбо Дзікае жыцьцё 03.15. Сумесь 04.45.

RENDEZ-VOUS Lovin' News (спэцыяльны гей-выпуск) 02.15. Гей-фільм 02.20. Gay Night 04.15. Гей-фільм "Спорт-клюб" ("Club Sportif") (Францыя) 04.20. Love Connexion 05.40. Аматарскі гей-фільм 05.50.

EUROSPORT Матацыкал. Гран-Пры Японіі ў Судзука. Гран-Пры: катэгорыі 125, 250 і 500 куб. см 09.00, 12.00, 19.30, 23.30. Тэніс. Турнір ATP у Токіё, Японія. Фінал 10.00. Маратон у Лёндане (жыв. тр.) 11.30, 13.00. Тэніс. Турнір ATP у Барсэлёне, Гішпанія. Фінал (жыв. тр.) 14.00. Роварны спорт. Кубак сьвету: Льеж-Бастонь-Льеж, Бэльгія (жыв. тр.) 16.30. Хакей. Чэмпіянат сьвету Pool A у Вене. Кваліфікацыйны раўнд, група 2: Чэхія– Швэцыя (жыв. тр.) 18.00; група 1: Нямеччына– Расея 20.00, 01.30; група 2: Фінляндыя– Нарвэгія (жыв. тр.) 21.00.

ARTE Фабрыка мультфільмаў (ЗША 1922–1939) 20.00. Маэстра. Рыкардо Муці дырыжуе 74-й "Патэтычнай" Чайкоўскага (Нямеччына 1993) 20.30. Тэма вечара. "Сэкты", ч. 2 21.45. Мэтраполіс 02.00.

EUROTICA "Начныя нянькі" ("Night Nurses") м/ф 01.10. "Прыгоды Дыка і Джэйн" ("Dick and Jane Big Breast Adventure") м/ф 02.30. "Жанчына дажджу– 2" ("Rainwoman 2") м/ф 04.00.

NBC Бізнэс за тыдзень 07.00. Пра бізнэс сур'ёзна 08.00. Пераможцы 08.30. Натхненьне 09.00. Нарысы: Морскі бой. Атака морскага дэсанту (Г+Н) 10.30. Расея сёньня (Г+Н) 11.30. Супэрмаркет 12.00. Група МакЛяфліна (Г+Н) 13.00. Эўропа 2000 (Г+Н) 13.30. Інтэрвію з Фростам 14.00. Супэрспорт NBC. "Колы, якія палаюць" 15.00. Конны спорт. Міжнародныя скачкі 15.30. Агляд чэмпіянату PGA 16.00. Агляд Senior PGA 16.30. Баскетбол NCAA. 17.00. Погляд на прэсу 18.00. Вандроўнік 19.30. Найлепшыя з шоў Сэліны Скот (Г+Н) 20.30, 03.30, 06.00. Пітэр Усьцінаў: "Славячы Гайдна", ч. 1 21.30. Супэрспорт NBC. Гольф. Чэмпіянат Anderson 23.00. Конны спорт. Міжнародныя скачкі 23.30. Nightshift NBC: Найлепшыя ўрыўкі зь вечаровага шоў з Джэем Лена (Г+Ф+Н) 00.00, 02.30. Позна ўвечары з Кананам О'Браенам (Г+Н) 01.00. Гутаркі пра джаз (Г+Н) 02.00, 04.30. Жыцьцё Рыўеры 05.00.

Зімовы хвалевы расклад расейскае службы BBC

Менскі час						
05.30-06.30	М	49	49	41	41	25
	кГц	5875	6010	7030	7320	11845
09.00-09.15	М	41	31	25	25	19
	кГц	7210	9635	1680	11845	15325
11.00-11.15	М	31	25	22	19	16
	кГц	9750	11680	13745	15325	17750
12.50-13.00	М	25	22	19	16	16
	кГц	11805	13745	15325	17695	17750
13.00-13.15	М	25	22	19	16	16
	кГц	11805	13745	15325	17695	17750
15.00-16.00	М	25	22	19	19	16
	кГц	11845	13745	15260	15325	17695
18.00-20.00	М	31	31	25	22	22
	кГц	9635	9825	11845	12040	13745
20.00-21.00	М	41	31	31	25	22
	кГц	7120	9835	9825	11845	12040
21.00-23.30	М	19	31	31	31	25
	кГц	5990	6010	9635	9825	11845

Панядзелак 05.30-06.30 Праграма "Брыфінг". Апошнія паведамленьні. Ангельская ў радыё. 09.00-09.15 Апошнія паведамленьні. 11.00-11.15 Інфармацыйная праграма. 13.00-13.15 Да гэтае гадзіны. 15.00-16.00 Апошнія паведамленьні. Радыёкроніка апошніх падзеяў "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Праграма рок-музыкі. 18.00-19.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Радыёагляд "Уэст-Энд". 19.00-20.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта "Аргумэнт". Ангельская ў радыё. 20.00-21.00 Апошнія паведамленьні. Радыюс. Кароткая зборка навінаў. Музычная студыя. 21.00-22.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Тэматычная перадача. 22.00-23.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта "Аргумэнт". Ангельская ў радыё. 23.00-23.30 Апошнія паведамленьні. Радыёкроніка "Гледзячы зь Лёндану".

Аўторак 05.30-06.30 Праграма "Брыфінг". Апошнія паведамленьні. Ангельская ў радыё. 09.00-09.15 Апошнія паведамленьні. 11.00-11.15 Інфармацыйная праграма. 13.00-13.15 Да гэтае гадзіны. 15.00-16.00 Апошнія паведамленьні. Радыёкроніка "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Радыёагляд "Уэст-Энд". 18.00-19.00 Апошнія паведамленьні "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Тэматычная перадача. 19.00-20.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта "Аргумант". Ангельская ў радыё. 20.00-21.00 Апошнія паведамленьні. "Радыюс". Кароткая зборка навінаў. "Паварот Вінта". "Кнігарня" (раз на месяц) 21.00-22.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. "Парадыгма". "Ваша здароўе" (раз на месяц). 22.00-23.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта "Аргумэнт". Ангельская ў радыё. 23.00-23.30 Апошнія паведамленьні. Радыёкроніка "Гледзячы зь Лёндану".

Серада 05.30-06.30 Праграма "Брыфінг". Апошнія паведамленьні. Ангельская ў радыё. 09.00-09.15 Апошнія паведамленьні. 11.00-11.15 Інфармацыйная праграма. 13.00-13.15 Да гэтае гадзіны. 15.00-16.00 Апошнія паведамленьні. Радыёкроніка апошніх падзеяў "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Тэматычная парадача. 18.00-19.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. "Парадыгма". "Ваша здароўе" (раз на месяц) 19.00-20.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта "Аргумэнт". Ангельская ў радыё. 20.00-21.00 Апошнія паведамленьні. "Радыюс". Кароткая зборка навінаў. Джаз. 21.00-22.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Радыёчасопіс пра жыцьцё ў Вялікабрытаніі. 22.00-23.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта "Аргумант". Ангельская ў радыё. 23.00-23.30 Апошнія паведамленьні. Радыёкроніка "Гледзячы зь Лёндану".

Чацьвер 05.30-06.30 Праграма "Брыфінг". Апошнія паведамленьні. Ангельская ў радыё. 09.00-09.15 Апошнія паведамленьні. 11.00-11.15 Інфармацыйная праграма. 13.00-13.15 Да гэтае гадзіны. 15.00-16.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. "Парадыгма". "Ваша здароўе" (раз на месяц). 18.00-19.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Радыёчасопіс пра жыцьцё ў Вялікабрытаніі. 19.00-20.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта "Аргумэнт". Ангельская ў радыё. 20.00-21.00 Апошнія паведамленьні. "Радыюс". Кароткая зборка навінаў. Тэматычная перадача. 21.00-22.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. "Сёньня ў фокусе". 22.00-23.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта "Аргумэнт". Ангельская ў радыё. 23.00-23.30 Апошнія паведамленьні. Радыёкроніка "Гледзячы зь Лёндану".

Пятніца 05.30-06.30 Праграма "Брыфінг". Апошнія паведамленьні. Ангельская ў радыё. 09.00-09.15 Апошнія паведамленьні. 11.00-11.15 Інфармацыйная праграма. 13.00-13.15 Да гэтае гадзіны. 15.00-16.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Радыёчасопіс пра жыцьцё ў Вялікабрытаніі. 18.00-19.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. "Сёньня ў фокусе". 19.00-20.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта "Аргумэнт". Ангельская ў радыё. 20.00-21.00 Апошнія паведамленьні. "Радыюс". Кароткая зборка навінаў. Музычная студыя. 21.00-22.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. "Паварот Вінта". "Кнігарня" (раз на месяц). 22.00-23.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта "Аргумэнт". Ангельская ў радыё. 23.00-23.30 Апошнія паведамленьні. Праграма рок-музыкі.

Субота 05.30-06.30 Праграма "Брыфінг". Апошнія паведамленьні. Ангельская ў радыё. 09.00-09.15 Апошнія паведамленьні. 11.00-11.15 Інфармацыйная праграма. 13.00-13.15 Да гэтае гадзіны. 15.00-16.00 Апошнія паведамленьні. Радыёкроніка апошніх падзеяў "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. "Сёньня ў фокусе". 18.00-19.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. "Паварот Вінта". "Кнігарня" (раз на месяц). 19.00-20.00 Апошнія паведамленьні. "Уік-Энд". 20.00-21.00 Апошнія паведамленьні. Тыднёвік "Радыюс". Кароткая зборка навінаў. Праграма рок-музыкі. 21.00-22.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Радыёчасопіс "Уваскрашэньне". 22.00-23.00 Апошнія паведамленьні. "Севазварот". 23.00-23.30 Апошнія паведамленьні. Джаз.

Нядзеля 05.30-06.30 Праграма "Брыфінг". Апошнія паведамленьні. Ангельская ў радыё. 12.30-13.00 Радыёчасопіс "Уваскрашэньне". 09.00-09.15 Апошнія паведамленьні. 11.00-11.15 Інфармацыйная праграма. 13.00-13.15 Да гэтае гадзіны. 15.00-16.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. "Паварот Вінта". "Кнігарня" (раз на месяц). 18.00-19.00 Апошнія паведамленьні. Радыёкроніка апошніх падзеяў "Гледзячы зь Лёндану". Радыёчасопіс "Уваскрашэньне". 19.00-20.00 Апошнія паведамленьні. "Севазварот". 20.00-21.00 Апошнія паведамленьні. "Уік-Энд". 21.00-22.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Радыёагляд "Уэст-Энд". 22.00-23.00 Апошнія паведамленьні. Тыднёвік "Радыюс" Джаз. 23.00-23.30 Апошнія паведамленьні. Музычная студыя.

Расклад праграмаў Радыё "Свабода"

З 1 сакавіка 1996 г. у частотах кароткіх хваляў, на якіх можна слухаць праграмы Радыё Свабода на расейскай мове, адбыліся зьмены:

Ад 23 гадзіны да 1 гадзіны ночы паводле менскага часу праграмы Радыё Свабода можна слухаць таксама й на частаце 9645 кГц.

Ад 6 да 7 гадзіны паводле менскага часу зьявілася частата 9725 кГц.

Ад 9 да 11 гадзіны паводле менскага часу Радыё Свабода можна слухаць і на частаце 15205 кГц. Дадаткова да гэтага ад 10 да 11 паводле менскага часу праграмы йдуць і на частаце 15215 кГц, а з 15 да 16 зьяўляецца дадатковая частата 15445 кГц.

Ад 18 да 19 гадзіны паводле менскага часу праграмы Радыё Свабода па-расейску слухайце на новай частаце 11805 кГц.

Панядзелак 05.00 Спорт 06.00 Жывы эфір 07.00 Жывы эфір 08.00 Эксьлібрыс 09.00 Выбары 95-96 (пт) 10.00 Спартовы агляд 11.00 Спэцыяльная праграма 12.00 Спэцыяльная праграма 13.00 Жывы эфір 14.00 Твар да твару 15.00 Жывы эфір 16.00 Спартовы агляд 17.00 Жывы эфір 18.00 Кантынэнт Эўропа 19.00 Жывы эфір 20.00 Па-над бар'ерамі 21.00 Жывы эфір 22.00 Твар да твару 23.00 Жывы эфір 00.00 Па-над бар'ерамі 01.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра — Загалоўкі газэтаў 02.00 Спэцыяльная праграма 03.00 Жывы эфір 04.00 Спэцыяльная праграма

Аўторак 05.00 Кантынэнт Эўропа 06.00 Жывы эфір 07.00 Жывы эфір 08.00 Па-над бар'ерамі 09.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра — Загалоўкі газэтаў. 10.00 Кантынэнт Эўропа 11.00 Спэцыяльная праграма 12.00 Спэцыяльная праграма 13.00 Жывы эфір 14.00 Па-над бар'ерамі 15.00 Жывы эфір 16.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра Загалоўкі газэтаў 17.00.00 Жывы эфір 18.00 Круглы стол. Навука 19.00 Жывы эфір 20.00 Па-над бар'ерамі 21.00 Жывы эфір 22.00 Выбары 95-96 (Пт) 23.00 Жывы эфір 00.00 Па-над бар'ерамі 01.00 Выбары 95-96 (Пт) 02.00 Круглы стол. Мэдыцына. 03.00 Жывы эфір 04.00 Спэцыяльная праграма

Серада 05.00 Выбары 95-96 06.00 Жывы эфір 07.00 Жывы эфір 08.00 Па-над бар'ерамі 09.00 Выбары 95-96 10.00 Круглы стол. Навука 11.00 Спэцыяльная праграма 12.00 Спэцыяльная праграма 13.00 Жывы эфір 14.00 Па-над бар'ерамі 15.00 Жывы эфір 16.00 Выбары 95-96 17.00.00 Жывы эфір 18.00 Скрыжаваньне 19.00 Жывы эфір 20.00 Па-над бар'ерамі 21.00 Жывы эфір 22.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра 23.00 Жывы эфір 00.00 Па-над бар'ерамі 01.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра 02.00 Скрыжаваньне 03.00 Жывы эфір 04.00 Спэцыяльная праграма

Чацьвер 05.00 Спэцыяльная праграма 06.00 Жывы эфір 07.00 Жывы эфір 08.00 Па-над бар'ерамі 09.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра 10.00 Скрыжаваньне 11.00 Спэцыяльная праграма 12.00 Спэцыяльная праграма 13.00 Жывы эфір 14.00 Па-над бар'ерамі 15.00 Жывы эфір 16.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра 17.00.00 Жывы эфір 18.00 Круглы стол 19.00 Жывы эфір 20.00 Па-над бар'ерамі 21.00 Жывы эфір 22.00 Выбары 95-96 23.00 Жывы эфір 00.00 Па-над бар'ерамі 01.00 Выбары 95-96 02.00 Круглы стол. Мэдыцына 03.00 Жывы эфір 04.00 Спэцыяльная праграма

Пятніца 05.00 Выбары 95-96 06.00 Жывы эфір 07.00 Жывы эфір 08.00 Па-над бар'ерамі 09.00 Выбары 95-96 10.00 Круглы стол. Мэдыцына 11.00 Спэцыяльная праграма 12.00 Спэцыяльная праграма 13.00 Жывы эфір 14.00 Па-над бар'ерамі 15.00 Жывы эфір 16.00 Выбары 95-96 17.00.00 Жывы эфір 18.00 Бізнэс і грошы 19.00 Жывы эфір 20.00 Па-над бар'ерамі 21.00 Жывы эфір 22.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра 23.00 Жывы эфір 00.00 Па-над бар'ерамі 01.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра 02.00 Бізнэс і грошы 03.00 Жывы эфір 04.00 Спэцыяльная праграма

Субота 05.00 Бізнэс і грошы 06.00 Кантакты 07.00 Дзёньнік джазу 08.00 Па-над бар'ерамі 09.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра 10.00 Бізнэс і грошы 11.00 Спэцыяльная праграма 12.00 Спэцыяльная праграма 13.00 Кантынэнт Эўропа 14.00 Па-над бар'ерамі 15.00 Тэма тыдня 16.00 Бізнэс і грошы 17.00.00 Тэма тыдня 18.00 Круглы стол. Навука 19.00 Тэма тыдня 20.00 Па-над бар'ерамі 21.00 Кантакты 22.00 Выбары 95-96 23.00 Тэма тыдня 00.00 Па-над бар'ерамі 01.00 Выбары 95-96 02.00 Дзёньнік джазу 03.00 Тэма тыдня 04.00 Спэцыяльная праграма

Нядзеля 05.00 Кантынэнт Эўропа 06.00 Круглы стол. Мэдыцына 07.00 Выбары 95-96 08.00 Па-над бар'ерамі 09.00 Дзёньнік джазу 10.00 Кантакты 11.00 Спэцыяльная праграма 12.00 Спэцыяльная праграма 13.00 Твар да твару 14.00 Эксьлібрыс 15.00 Выбары 95-96 16.00 Круглы стол. Мэдыцына 17.00 Кантынэнт Эўропа 18.00 Сац.-эканамічная гадзіна 19.00 Твар да твару 20.00 Эксьлібрыс 21.00 Спорт 22.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра — Загалоўкі газэтаў 23.00 Спорт 00.00 Дзёньнік джазу 01.00 Твар да твару 02.00 Круглы стол. Мэдыцына 03.00 Кантынэнт Эўропа 04.00 Спэцыяльная праграма

Расклад праграмаў "Голас Амэрыкі".

Менск	Мэтровыя дыяпазоны	Кілягерцы	Праграмы
11.00	16 19 25 31	17865 15445 11930 9625 15410 11885 9520 15370 11725 15290 5250	НА ЎСХОД Агляд наступнага часу
12.00	16 19 25 31	17865 15445 11930 9625 15410 11885 9520 15370 11725 15290 15250	НА ЎСХОД Усходні мэрыдыян
16.00	16 19 25 31 41	17805 15290 11885 9520 11725 7220	Радыёаб'ектыў
20.00	25 31 41 49	11770 9670 7220 6105 9660 9520	Мазаіка Навіны каротка
21.00	31 41 49	9660 7270 6105 9520 7220 6060	Падзеі і думкі
04.00	31 41 49	9520 7245 6105 7220 5995 7155	Ранішняя праграма

Панядзелак 11.00 Вашынгтонская кроніка. Амэрыканская сям'я. Дзёньнік мастацтваў. Прыхільнікам джазу. 12.00 Усходні мэрыдыян. 16.00 Радыёаб'ектыў. 19.00 Паўтор з 12.00. 20.00 Жыцьцё ў ЗША. Музыка кантры. У сьвеце бізнэсу. Улада закону. Ствараючы нацыю. 21.00 Падзеі і роздум. 22.00 Жыцьцё ў ЗША. Музыка кантры. У сьвеце бізнэсу. Улада закону. Ствараючы нацыю. 23.00 Паўтор з 12.00. 04.00 Ранішняя праграма. 06.00-06.30 Паўтор з 05.00.

Аўторак 11.00 Жыцьцё ў ЗША. Музыка кантры. У сьвеце бізнэсу. Улада закону. Ствараючы нацыю. 12.00 Усходні мэрыдыян. 16.00 Радыёаб'ектыў. 19.00 Паўтор з 12.00. 20.00 Круглы стол. Форум. Спартовая праграма. Нью-Ёрк. Амэрыканскія фэрмэры. 21.00 Падзеі і роздум. 22.00 Круглы стол. Форум. Спартовая праграма. Нью-Ёрк. Амэрыканскія фэрмэры. 23.00 Паўтор з 12.00. 04.00 Ранішняя праграма. 06.00-06.30 Паўтор з 05.00.

Серада 11.00 Круглы стол. Форум. Спартовая праграма. Нью-Ёрк. Амэрыканскія фэрмэры. 12.00 Усходні мэрыдыян. 16.00 Радыёаб'ектыў. 19.00 Паўтор з 12.00. 20.00 Так кажуць у Амэрыцы. Маладзёжная праграма. Для жанчын. Мэдыцына. 21.00 Падзеі і роздум 22.00 Так кажуць у Амэрыцы. Маладзёжная праграма. Для жанчын. Мэдыцына. 23.00 Паўтор з 12.00. 04.00 Ранішняя праграма. 06.00-06.30 Паўтор з 05.00.

Чацьвер 11.00 Так кажуць у Амэрыцы. Маладзёжная праграма. Для жанчын. Мэдыцына. 12.00 Усходні мэрыдыян. 16.00 Радыёаб'ектыў. 19.00 Паўтор з 12.00. 20.00 Размаўляючы з Амэрыкай. У фокусе Амэрыка. Асновы кіраваньня. Навука. Агляд лістоў. 21.00 Падзеі і роздум. 22.00 Размаўляючы з Амэрыкай. У фокусе Амэрыка. Асновы кіраваньня. Навука. Агляд лістоў. 23.00 Паўтор з 12.00. 04.00 Ранішняя праграма. 06.00-06.30 Паўтор з 05.00.

Пятніца 11.00 Размаўляючы з Амэрыкай. У фокусе Амэрыка. Асновы кіраваньня. Навука. Агляд лістоў. 12.00 Усходні мэрыдыян. 16.00 Радыёаб'ектыў. 19.00 Паўтор з 12.00. 20.00 Канцэрт пап-музыкі. Кніжны агляд. Кіно. 21.00 Падзеі і роздум. 22.00 Канцэрт пап-музыкі. Кніжны агляд. Кіно. 23.00 Паўтор з 12.00. 04.00 Ранішняя праграма. 06.00-06.30 Паўтор з 05.00.

Субота 11.00 Агляд габрайскага жыцьця. Кніжны агляд. Кіно. 12.00 Канцэрт пап-музыкі. 16.00 Радыёаб'ектыў. 19.00 Канцэрт пап-музыкі. 20.00 Агляд габрайскага жыцьця. У падарожжы па Амэрыцы. Пра словы і людзей. 21.00 Падзеі і роздум. 22.00 Агляд сямейнага жыцьця. У падарожжы па Амэрыцы. Пра словы і людзей. 23.00 Паўтор з 13.00. 04.00 Размаўляючы з Амэрыкай. Прафсаюзы. Вашынгтонская кроніка. Агляд лістоў. 06.00-06.30 Паўтор з 05.00.

Нядзеля 11.00 Рэлігія ў нашым жыцьці. У падарожжы па Амэрыцы. Пра словы і людзей. 12.00 Вынікі тыдня. Закон і этыка. Далёкаўсходні кур'ер. 16.00 Радыёаб'ектыў. 19.00 Паўтор з 13.00 20.00 Рэлігія ў нашым жыцьці. Дзёньнік мастацтваў. Прыхільнікам джазу. 21.00 Падзеі і роздум. 22.00 Рэлігія ў нашым жыцьці. Дзёньнік мастацтваў. Прыхільнікам джазу. 23.00 Паўтор з 13.00. 04.00 Ранішняя праграма. 06.00-06.30 Паўтор з 05.00.

Радыё "Нямецкая хваля"

Панядзелак 23.00 Навіны. Агляд сусьветнага друку. Культура сёньня. Занятак нямецкае, курс 3. 23.50 Афіша тыдня. 02.00 Навіны. Занятак нямецкае, курс 1. Парад зорак. 18.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. 19.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Рэлігія і царква. Трыбуна. Музыка: джаз. 20.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. 21.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Рэлігія і царква. Трыбуна. 21.50 Інфармацыя пра перадачы.

Аўторак 23.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. 23.50 Інфармацыя пра перадачы. 02.00 Навіны. Рэлігія і царква. Трыбуна. Музыка: джаз. 06.50 Інфармацыя пра парадачы. 18.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. Трыбуна. 19.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Эўропа і эўрапейцы. Культура сёньня. Музыка: клясыка. 20.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. Трыбуна. 21.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Эўропа і эўрапейцы. Культура сёньня. 21.50 Інфармацыя пра перадачы.

Серада 23.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. 23.50 Інфармацыя пра перадачы. 02.00 Навіны. Эўропа і эўрапейцы. Культура сёньня. Музыка: клясыка. 06.50 Інфармацыя пра перадачы. 18.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. Эўропа і эўрапейцы. 19.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Рынак і чалавек. Чытальная заля. Музыка: фанатэка. 20.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. Эўропа і эўрапейцы. 21.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Рынак і чалавек. Чытальная заля. 21.50 Інфармацыя пра перадачы.

Чацьвер 23.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. 23.50 Інфармацыя пра перадачы. 02.00 Навіны. Рынак і чалавек. Чытальная заля. Музыка: фанатэка. 06.50 Інфармацыя пра перадачы. 18.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. Рынак і чалавек. 19.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Нямеччына зь першых рук. Масты. Паштовая скрыня. Народныя мэлёдыі. 20.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. Рынак і чалавек. 21.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Нямеччына зь першых рук. Масты. Паштовая скрыня. 21.50 Інфармацыя пра перадачы.

Пятніца 23.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. 23.50 Інфармацыя пра перадачы. 02.00 Навіны. Нямеччына зь першых рук. Масты. Паштовая скрыня. Народныя мэлёдыі. 06.50 Інфармацыя пра перадачы. 18.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. Нямеччына зь першых рук. 19.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Дыскусійны клюб. Музыка: топ-хітс. 20.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. Нямеччына зь першых рук. 21.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Занятак нямецкае, курс 1. Народныя мэлёдыі. Афіша тыдня. 21.50 Інфармацыя пра перадачы.

Субота 23.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Дыскусійны клюб. 23.50 Інфармацыя пра перадачы. 02.00 Навіны. Дыскусійны клюб. Музыка: топ-хітс. 06.50 Інфармацыя пра перадачы. 18.00 Навіны. Агляд тыднёвага друку. Дыскусійны клюб. Масты. Паштовая скрыня. 19.00 Навіны. Агляд сусьветнага друку. Ліст з Парыжу/ Бэрліну. Парад зорак. 20.00 Навіны. Агляд тыднёвага друку. Дыскусійны клюб. Масты. 21.00 Навіны. Агляд сусьветнага друку. Ліст з Парыжу/Бэрліну. Афіша тыдня. Занятак нямецкае, курс 1. 21.50 Інфармацыя пра перадачы.

Нядзеля 23.00 Навіны. Агляд тыднёвага друку. Кроніка тыдня. 23.50 Інфармацыя пра перадачы. 02.00 Навіны. Кроніка тыдня. Ліст з Парыжу/Бэрліну. Афіша тыдня. 18.00 Навіны. Агляд сусьветнага друку. Занятак нямецкае, курс 3. Парад зорак. 19.00 Навіны. Агляд тыднёвага друку. Кроніка тыдня. Музыка: топ-хітс. 20.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Ліст з Парыжу/Бэрліну. Афіша тыдня. Культура сёньня. Чытальная заля. 21.00 Навіны. Агляд тыднёвага друку. Рэлігія і царква. Занятак нямецкае, курс 3. 21.50 Інфармацыя пра перадачы.

Схема перадаваньня НХ

Менскі час	Частоты ў кілягерцах (КХ)				
23.00-23.50	5925	5980	6000	7130	7235
02.00-02.50	5925	6035	7285	9815	9865
06.00-06.50	6055	7120	7285	9690	
18.00-19.55	5945	5980	6010	7145	9715
20.00-21.30	5945	5980	6010	7145	9715
20.00-21.50	5980	6010	7145	9715	

Радыё 101,2

Інфармацыйныя перадачы:

08.05 Навіны 08.30 Дайджэст прэсы 09.30 Бізнэс-агляд 10.00 Замежныя навіны 11.00 Навіны Беларусі 12.00 Сусьветныя навіны Бі-Бі-Сі 13.00 Выпуск навінаў БелаПАН 13.30 Гарадзкі экспрэс 14.00 Навіны 15.00 Навіны 16.00 Навіны (БелТА, БелаПАН) 16.15 Бі-Бі-Сі (музычныя праграмы) 17.00 Праграма Беларускае службы Польскага радыё 18.00 Навіны

Аўтарскія праграмы:

11.15 "Бізнэс-актуаліі" (серада, пятніца) 11.15 "NRG", перадача пра францускую музыку (нядзеля) 11.30 "Квадракола", гумарыстычная перадача (субота) 11.30 "Два колеры", праграма пра ўкраінскую музыку (чацьвер) 12.15 "Музыка тоўстых", джазавая праграма (аўторак) 12.30 "ПраРок", музычная перадача (пятніца) 12.30 "Паехалі!", аўтаперадача (чацьвер, субота) 14.15 "Т.Б. Дэнс", танцавальная праграма (нядзеля) 15.15 "Вака-Джавака", музычная праграма (чацьвер) 16.45 "Бабілёнская бібліятэка", літаратурная перадача (панядзелак)

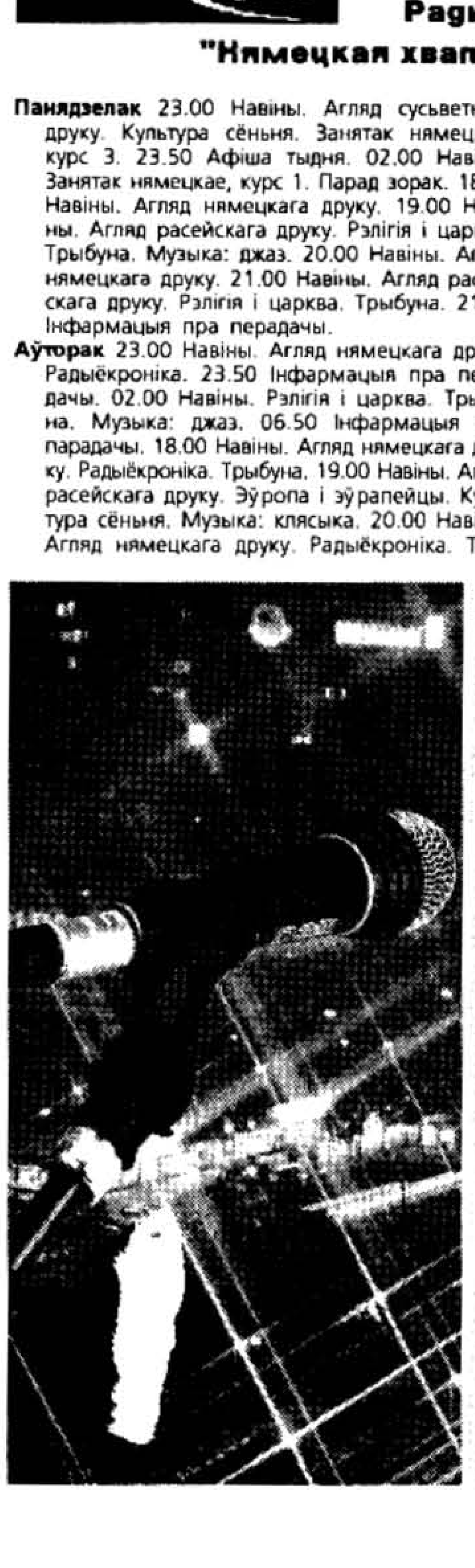

Радыё Ватыкан

Менскі час	Праграма	Дыяпазон
05.30	Расейская	5880-BC/49м, 6185-BC/49м, 7365-CD/41м
06.00	Украінская	5880-BC/49м, 6185-BC/49м
06.20	Беларуская	4015-B/75м, 6185-B/49м
06.40	Літоўская	4015-B/75м, 6185-B/49м
07.00	Латыская	4015-B/75м, 6185-B/49м
09.15	Украінская	9660-C/31м, 11740-C/25м
15.00	Расейская	11740-BC/25м, 15570-BC/19м
19.10	Расейская	5880-BC/49м, 6185-BC/49м, 7365-CD/41м
19.40	Украінская	5880-BC/49м, 6185-BC/49м
20.00	Беларуская	4015-B/75м, 6185-B/49м
20.20	Літоўская	4015-B/75м, 6185-B/49м
20.40	Латыская	4015-B/75м, 6185-B/49м
23.00	Расейская	6065-BC/49м, 7310-BC/41м.

ICI PARIS
ГАВОРЫЦЬ ПАРЫЖ

Штодзённа: Навіны, Факты і думкі, Агляд францускіх газэтаў.

Панядзелак: Навука і тэхніка (апошнія дасягненьні й тэхнічныя дасьледаваньні), (з паўсядзённага жыцьця сярэдняга француза).

Аўторак: Эканамічны кур'ер (бізнэс, фінансы, эканоміка ў Францыі), Жыцьцё ідэяў (філязофія, сацыялёгія, рэлігія ў найноўшых публікацыях).

Серада: Паштовая скрыня (адказы на лісты слухачоў), Мэдыцына (апошнія адкрыцьці й дасьледаваньні на Захадзе), аповеды пра расейскую эміграцыю.

Чацьвер: Літаратурнае скрыжаваньне (францускія пісьменьнікі "ўчора" і "сёньня", Францыя як месца сустрэчы розных літаратураў), Знакамітыя людзі Францыі (гісторыя Францыі ў біяграфіях).

Пятніца: Шпацыр па Францыі (забаўляльнае радыёпадарожжа ў найцікавейшыя куткі краіны), Курс францускае мовы.

Субота: Праграма на замовы (адказы на допісы слухачоў), Кінапанарама (агляд навінаў экрану), Курс францускае мовы (паўтор праграмы).

Нядзеля: Агляд францускіх тыднёвікаў, Культурная панарама (жыцьцё францускіх музэяў і тэатраў), Нядзельны канцэрт.

Праграмы Міжнароднага Францускага радыё можна слухаць: у Парыжы і яго ных прадмесьцях: з 20 да 21 гадзіны паводле мясцовага часу на частаце 738 кГц. Па ўсім сьвеце: з 16 да 17 гадзіны паводле менскага часу на частотах 11 670 кГц, 15 605 кГц і 15 155 кГц (19 м), з 21 да 22 гадзіны паводле менскага часу на частотах 5 900 кГц (49 м) і 7 350 кГц.

Беларуская Рэдакцыя Польскага Радыё

14.30 (панядзелак), 18.30 (нядзеля) Беларускі літаратурны рух у Польшчы — гутарка Алеся Барскага. **16.30 (панядзелак), 14.30 (аўторак)** Агляд тыднёвіка "НІВА". **18.30 (панядзелак), 16.30 (нядзеля)** Разважаньні пра мову — што думаюць слухачы наконт месца беларускае мовы ў сьвеце і ейнае будучыні. **19.00 (панядзелак), 17.00 (нядзеля)** Канцэрт віншаваньняў, дзе кожны слухач зможа перадаць пажаданьні сваім блізкім і знаёмым, каханай і каханаму — усім. **18.30 (аўторак), 14.30 (серада)** Эканамічны блёк — бізнэс, банкі, Варшаўская Акцыянэрная Біржа, курсы валютаў, эканамічнае супрацоўніцтва Польшчы і Беларусі. **16.30 (аўторак), 18.30 (пятніца)** Хроніка спорту, усякая ўсячына. **16.30 (серада), 14.30 (чацьвер)** Культурныя актуальнасьці — тэатральныя прэм'еры, выставы, сустрэчы з польскімі і беларускімі мастакамі, кіно, кнігі. **18.30 (серада)** "Пад знакамі Арла і Пагоні" — гістарычная гутарка. **18.30 (чацьвер)** Гісторыя беларускае мовы. **18.30 (чацьвер), 14.30 (пятніца)** Навукова-тэхнічная перадача — досьледы знакамітых навукоўцаў, тэхнічныя "разыначкі", недаступнае. **16.30 (пятніца), 14.30 (субота)** Госьць тыдня. **18.30 (субота), 14.30 (нядзеля)** Гутаркі Сакрата Яновіча "Ад Бібліі да беларускае літаратуры". **16.30, 19.00 (субота)** Рэдакцыйная пошта — адказы на лісты нашых слухачоў. **14.30 (нядзеля)** Рэлігійныя гутаркі айца Ўладзімера Месюка. Усё гэта пераплецена цікавую музыкай: як клясычнаю, гэтак і лёгкаю.

19.00 (серада) Агляд Czasopisu i Przegl□du Prawos□awnego (кожны трэці тыдзень месяца)

Трансьлююцца:

а 14.30 на кароткіх хвалях 41,18 м і 50,04 м (адпаведныя частоты 7285 і 5995 кГц), а 16.30 на кароткіх хвалях 41,27 м і 49,22 м (а.ч. 7270, 6095 кГц), а 18.30 на кароткіх хвалях 49,22 м (а.ч. 6095 кГц).

ЖЫЦЬЦЁ З ГАЗАМ

Вы прачыталі ў газэце пра чарговы выбух газу. Гэта ўжо ж каторы за гэты год? – задумваецеся Вы. І пачынаеце баяцца, бо і Вы не застрахаваныя ад небясьпекі. Вашай газавай пліце ўжо дзесяць гадоў, а калёнцы ў ванным пакоі яшчэ болей...

Аднак страх неўзабаве мінае, бо людзям, на жаль, характэрная часам дзіўная легкадумнасьць. Хто ведае, ці не зьвязана гэта якім-небудзь чынам з нашым гістарычным досьведам да папярэднім ладам, калі ўсё было нічыйнае і функцыянавала абы-як, а мы мелі вельмі абмежаваны ўплыў на рэчаіснасьць.

А калі б пазбавіцца ад гэтых праяваў славяна-постсамуністычнае легкадумнасьці? З газам жыць можна. Мусіш аднак ведаць, як ім карыстацца. І самае галоўнае – не ігнараваць найменшыя падставы для падазраньняў.

Як засьведчылі мінулагодняя апытаньні, нашыя веды пра газ надзвычай нізкія. Напрыклад, шмат хто лічыць, што газам можна атруціцца. Гэта ня так. Вядома, прыродным газам можна ўдушыцца, аднак толькі ў тым выпадку, калі ў паветры ня стане адпаведнай колькасьці тлену.

Падчас аднае зь нядаўніх прэсканфэрэнцыяў прадстаўнік газавай аварыйнае службы прасіў журналістаў: зьвярніцеся да патэнцыйных самагубцаў, каб тыя не спрабавалі атруціцца газам, няхай скарыстаюць іншы спосаб. Ён распавёў пра страшэнны выбух, да якога спрычыніўся жыхар-самагубца. Адкрыўшы ўсе кранікі ў газавай пліце, бядак ніяк ня мог дачакацца ўласнае сьмерці. Нэрвуючыся, самазабойца запаліў цыгарэту, і ў выніку ад выбуху загінуў сусед.

Што і калі выбухае?

Няма, відаць, чалавека, які б ня ведаў, што сумесь газу з паветрам выбухае. Аднак мы звычайна не ўяўляем сабе, як няшмат патрэбна, каб да гэтага дайшло.

Прыродны газ выбухае ўжо пры 5-працэнтовай наяўнасьці ў паветры. Гэта сапраўды няшмат. Уявім тыповую кухню плошчай у 10 м² і аб'ёмам 25 м³. Адна фаерка газавае пліты выпускае на працягу гадзіны чвэрць кубамэтру прыроднага газу. Калі вокны ды дзьверы зачыненыя, а вэнтыляцыя працуе блага, выбуханебясьпечная сумесь утвараецца праз пяць-шэсьць гадзінаў. Дастаткова толькі, выходзячы з дому на працу, забыцца пра малако на пліце, што абавязкова зальле полымя...

Данясі на суседа

Мой разважны сябар, прачытаўшы гэты артыкул, пачаў хваляваца: "Парады добрыя, сам я магу быць супэрасьцярожным, але хопіць аднаго суседа-ідыёта і цэлы дом узьляціць у паветра". На жаль, мой сябар мае рацыю. Са статыстыкі вынікае, што найчасьцей да няшчасных выпадкаў з газам спрычыняюцца асобы, якія самастойна перарабляюць газавае абсталяваньне альбо рамантуюць калёнку ці пліту. А ўжо найвышэйшым глупствам бывае падключэньне газавае пліты з дапамогай гумавага шлангу. Не мінае і дня, каб газаўнікі ня выявілі гэткага "спэцыяліста".

Таму патрэбны суседзкі кантроль, які, безумоўна, больш якасны, чым кантроль адміністрацыйны. Больш-менш вядома, каму ў доме можа стрэліць у галаву ідыёцкая ідэя. Магчыма, гэта дзіўна гучыць, аднак на суседа трэба данесьці, калі ён зрабіў сабе такія "газавыя ўдасканаленьні".

Гэтаксама можна зьменшыць рызыку выбуху, калі купіць так званыя выбухапапераджальныя прыборы, альбо дэтэктары газу. Дэтэктар Вас засьцеражэ. У крамах і на рынку можна знайсьці дэтэктары італьянскія, амэрыканскія, тайваньскія. Ня трэба кіравацца толькі коштам вырабу. Самае галоўнае, каб дэтэктар меў сэртыфікат якасьці. Гэта значыць, каб апарат рэагаваў на прыродны газ альбо прапан-бутан, а не, напрыклад, на дэзадарант. Важны таксама тэрмін якаснай працы, што гарантуе вытворца, бо дэтэктары не рамантуюцца.

Дэтэктары газу – гэта невялікія электрычныя прыборы, якія сыгналізуюць пра зьяўленьне газу ў паветры задоўга да таго, як ягоная колькасьць дасягне выбуханебясьпечнага ўзроўню. Тады загараецца чырвоная лямпачка і выгукае пранізьлівы сыгнал. Больш складаныя дэтэктары абмяжоўваюць распаўсюджваньне газу і ўключаюць вэнтыляцыю. Такія апараты асабліва прыйшліся б даспадобы старым і хворым людзям, якім можа стаць блага, альбо якія могуць забыцца пра газ. Найпрасьцейшыя дэтэктары каштуюць блізу 40 даляраў, больш складаныя – да 80-ці.

У кватэрах, дзе вада награецца з дапамогаю газавае калёнкі, варта таксама ўсталяваць дэтэктар тленіку (аксіду) вугалю (прасьцейшыя каштуюць блізу 50 даляраў). Ён рэагуе на чад ужо пры яго 0,01-працэнтовай наяўнасьці ў паветры.

Інструкцыі дакладна распавядаюць пра тое, як усталяваць і карыстацца дэтэктарамі. Аднак асноўныя правілы гэткія:

– калі спажываем прыродны газ (лягчэйшы за паветра), дэтэктар вешаем высока – 30 см ад столі;

– прапан-бутан цяжэйшы за паветра, і таму дэтэктар павінен быць нізка – 30 см над падлогаю;

– чад важыць больш-менш гэтак, як паветра, але вытворцы рэкамэндуюць мацаваць дэтэктар на вышыні 1,80 м.

Як праверыць шчыльнасьць

У сваёй кватэры Вы можаце самі спраўджваць час ад часу шчыльнасьць злучэньняў і кранікаў з дапамогай рашчыны мыла, вадкасьці для мыцьця посуду альбо шампуню. Калі зьявяцца бурбалкі, гэта будзе значыць, што Вы знайшлі дзюрку. Увага! Ніколі не ўжывайце мэтад "пазнаваньня ў дзеяньні". Аднойчы мая знаёміца мела прыгоду, пра якую не забудзе да канца жыцьця. Яна пайшла ўначы ў ванны пакой і пачула ціхі гук, нібыта выходзіў газ. Яна запаліла сярнічку і прайшлася полымем уздоўж трубы. Успыхнуў сапраўдны гейзэр агню. На шчасьце, дзюрка была малая, да выбуху рэч не дайшла і полымя пашчасьціла зьбіць ручніком. Але калі б вэнтыляцыя працавала горш?

Не ашчаджай на спэцыялісьце

Сапраўдныя спэцыялісты-газаўнікі ня танныя, але ніколі не бярыцеся за працу самі. Калі штосьці выклікае падазраньне, адразу ж выклікайце майстра. Хоць раз на год спэцыяліст павінен праверыць тэхнічны стан калёнкі ці пліты. Сьцеражыцеся, аднак, даверу аб'явам накшталт "майстар – залатыя рукі...". У гэтага чалавека могуць быць у дадатак "курыныя мазгі". Найлепей запрашаць супрацоўнікаў сур'ёзных фірмаў, якія ў стане дакумэнтальна пацьвердзіць сваю кваліфікацыю.

Выклікаўшы майстра, уважліва паназірайце за ягонаю працай. Сачыце за рукамі. Калі для ўшчыльненьня ён выкарыстоўвае... крэм альбо нітрафарбу, нагадайце яму, што гэта недапушчальна. Увільготненае такім чынам пакульле хутка высыхае, што цягне за сабою ўтварэньне шчылінаў. Напрыклад, нітрафарба памяншаецца ў аб'ёме пасьля высыханьня амаль у дзесяць разоў. Для ўшчыльненьня выкарыстоўваюцца адмысловыя рэчывы, якія можна набыць у крамах. Так, смала Gebetanche Gas зусім не патрабуе пакульля. Праз пэўны час яна цьвярдзее, а каб дэмантаваць спалучэньне, дастаткова яго разагрэць, і рэчыва зноў стане мяккім.

Новае абсталяваньне – болей бясьпекі

Падумайце, ці не надышоў час купіць новую газавую пліту альбо калёнку. Звычайна айчынныя пліты можна купіць недзе за 250 даляраў. Але, магчыма, у краме Вам захочацца купіць лепшыя мадэлі. Таму будзьце гатовыя выдаткаваць 300-350 даляраў. Падобная сытуацыя і з газавымі калёнкамі. Таньнейшыя, айчынныя, каштуюць каля 150 даляраў, кошт на замежныя можа дасягаць 350 даляраў.

Новае абсталяваньне дазволіць Вам ашчаджаць газ, якога старыя калёнкі спажываюць болей. Акрамя эканомнасьці, новае абсталяваньне мае разнастайныя "бар'еры бясьпекі". Напрыклад, як у духоўцы, так і ў фаерках прадугледжана аўтаматычнае спыненьне прытоку газу пры аварыі альбо тады, калі хтосьці забудзе выключыць газ, а полымя пагасьне. Часам можна пачуць, што "ўвесь цывілізаваны сьвет адыходзіць ад газу і пераходзіць на электрычнасьць". Гэта ня так. Вядома, уладальнікам кватэраў з малымі й "сьлябымі" кухнямі варта набыць электрычныя пліты. Але цяпер дазволіць сабе перайсьці на электрапліту можа далёка на кожны. Таму дбайце пра тое, каб у памяшканьні спраўна дзейнічала вэнтыляцыя.

Вэнтыляцыя – гэта гарантыя

Абсалютна недапушчальна ня дбаць пра вэнтыляцыю. Добрая вэнтыляцыя засьцеражэ Вас ад выбуху газу, а таксама ад атручваньня газам яшчэ страшнейшым – чадам ці аксідам вугалю. Ён утвараецца, калі газ спальваецца ў паветры з малым утрымальнем тлену (кіслароду).

Пра чад гавораць і пішаць няшмат, хоць ён пагражае чалавеку болей, чым прыродны газ. Так, у 1995 годзе ад атручваньня чадам памерла ў Польшчы болей за 300 чалавек. Некаторыя людзі ўшчыльняюць вокны, каб заашчадзіць цяпло. Гэта натуральна. Аднак недаравальнай памылкай ёсьць заклейваньне кратак вэнтыляцыйных шахтаў. Адна такая кратка здольная за суткі сто разоў памяняць паветра ў пакоі. Лепш не выкарыстоўвайце электрычныя вэнтылятары, каб не рабіць блага суседзям, што жывуць на ніжэйшых паверхах. Ваш вэнтылятар можа выклікаць такія забурэньні ў вэнтыляцыйнай шахце, што ўнізе вэнтыляцыя практычна перастане функцыянаваць. Пах газу мы адчуваем, бо да яго дадаюцца спэцыяльныя пахкія рэчывы. Чад ня мае паху, таму атакуе чалавека без папярэджаньня. Праз лёгкія ён трапляе ў крывяцёк, дзе трывала спалучаецца з гемаглябінам. У выніку атрымоўваецца тлёнавае галаданьне мозгу ды ўсяго арганізму, што ўрэшце цягне за сабою зьнепрытомненьне й хуткую сьмерць. Навукоўцы ў якасьці экспэрымэнту запалілі ўсе фаеркі ў газавай пліце і мералі колькасьць тлёну ў паветры кухні сярэдняга памеру. Ужо праз гадзіну тлёну было так мала, што вучоныя спынілі досьледы, баючыся за сваё здароўе. Ці спынілася б гаспадыня, што готуе абед?

Яшчэ небясьпечнейшыя газовыя калёнкі, бо, хутчэй спажываючы тлён, яны болей "прадукуюць" чаду.

Гэта здарылася некалькі гадоў таму. Быў позьні вечар. Пасьля сьвяткаваньня імянінаў гаспадыня вырашыла памыць посуд. Ейны муж і дачка леглі спаць. Мыцьцё посуду зацягнулася, і кабеце зрабілася блага. Ні яна, ні ейная сям'я ніколі ўжо не прачнуліся. Калі б у кватэры была вэнтыляцыя, да трагедыі не дайшло б.

Бомба ў балёне з газам

Газ з балёну (прапан-бутан) больш небясьпечны за прыродны газ, бо выбухае ўжо пры 1,5-працэнтовай канцэнтрацыі ў паветры. Газовы балён як бомба. Вы, пэўна, памятаеце зь фізікі, што газ пад уплывам цеплыні павялічваецца ў аб'ёме. Расьце гэтаксама ціск, і калі газу ў балёне зашмат, ён можа выбухнуць. Газаўнікі ніколі не наліваюць яго даверху. Патрэбна, каб была так званая "газавая падушка". Заўсёды купляйце газ у прафэсійных дастаўнікоў – на газазапраўках ёсьць спэцыяльныя вагі, на якіх кантралюецца вага поўных балёнаў (норма пазначана на балёне). Часам дзеці кладуць у вогнішча балёнчыкі з-пад дэзадаранту і цешацца, калі яны выбухаюць. З газавым балёнам можа стацца гэтаксама. Ясная рэч, што Вы ня будзеце яго ставіць каля вагню. Аднак часам бывае дастаткова паставіць балён блізка да печы альбо на сонцы. Гэта цалкам забаронена! Дасьведчаныя людзі раяць таксама ня ставіць балёны ў памяшканьнях з падлогай, ніжэйшаю за ўзровень зямлі. І яшчэ: не захоўвайце ў памяшканьні запасныя балёны. Лепей увогуле іх ня мець. Калі ўсё ж маеце, то вынесіце іх на гаўбец, у гараж, і захоўвайце ў спэцыяльнай шафцы з добраю вэнтыляцыяй.

Заўсёды захоўвайце спакой

Вы заходзіце ў кватэру і адчуваеце пах газу. Не запальвайце ні ў якім разе сьвятло. Найменшая электрычная іскра можа выклікаць выбух. Выключыце лічыльнік. Адчыніце вокны і закруціце галоўны кранік на газавай трубе. Пры гэтым выклікаць газавую службу ня мае сэнсу. Газаўнікі існуюць для таго, каб сьцьвярджаць наяўнасьць аварыі і перакрыць доступ газу, а Вы гэта ўжо зрабілі. Потым пашукайце прычыну. Калі газ выйшаў праз Вашу нядбайнасьць (не закруцілі кранік) – справе канец. Калі выявілася якая-небудзь няспраўнасьць у абсталяваньні – паведамце адміністрацыі, і яна выкліча майстра. Калі ж нешта здарылася з газаваю плітой альбо калёнкай, то Вы мусіце выклікаць майстра за свой кошт. Але заўсёды, нават у прысутнасьці майстра, майце свой розум. Ня так даўна быў выпадак, калі газаўнікі казалі ўстрывожаным жыхарам, што сьмярдзяць сапсаваныя кансэрвы ў склепе. Праз колькі гадзінаў дом выбухнуў. Толькі цудам ніхто з жыхароў не загінуў.

10 правілаў абыходжаньня з газам

1. Перш чым запаліць газ, спраўдзьце, што кранікі закручаныя. Калі не – зачыніце, праветрыце памяшканьне і толькі потым запальвайце газ. Спачатку запальвайце сярнічку, а потым уключайце газ, асабліва калі ўключаеце духоўку.

2. Гатуючы ежу, пазірайце час-часам на запаленыя фаеркі. Перш чым класьціся спаць, праверце, ці выключылі газ. Гэтаксама зайдзіце на кухню, выходзячы з дому.

3. Спраўдзьце, што здолееце хутка знайсьці і закруціць кранікі на газавых трубах. Вы мусіце навучыцца адпаведна дзейнічаць у выпадку аварыі.

4. Калі Вас ня будзе доўгі час дома, абавязкова закруціце галоўны кран.

5. Не заклейвайце вэнтыляцыйных кратак. Спраўджвайце рэгулярна, што вэнтылятар працуе.

6. Купіце найбясьпечную пліту і калёнку. Купіце дэтэктар, асабліва калі газам карыстаюцца хворыя ці няўважныя людзі.

7. Прынамсі раз на год выклікайце на дом майстра, каб ён правяраў абсталяваньне ў Вашай кватэры. Патрабуйце ад адміністрацыі кантролю ва ўсім будынку.

8. Калі пачуеце пах газу на лесьвічнай пляцоўцы альбо ў склепе, адразу ж тэлефануйце ў службу 01.

9. Калі пачуеце пах газу ў кватэры, не запальвайце сярнічкі альбо сьвятла, адразу адчыніце вакно і выключыце газ.

10. Балёны з газам купляйце і напаўняйце выключна ў спэцыялістаў. Сачыце, каб балён ня быў перапоўнены газам.

Падрыхтаваў П.Рагойша

СЫМБАЛІ, ЯКІЯ АЗНАЧАЮЦЬ, ЯК ПРАВІЛЬНА МЫЦЬ, ПРАСАВАЦЬ І СУШЫЦЬ.

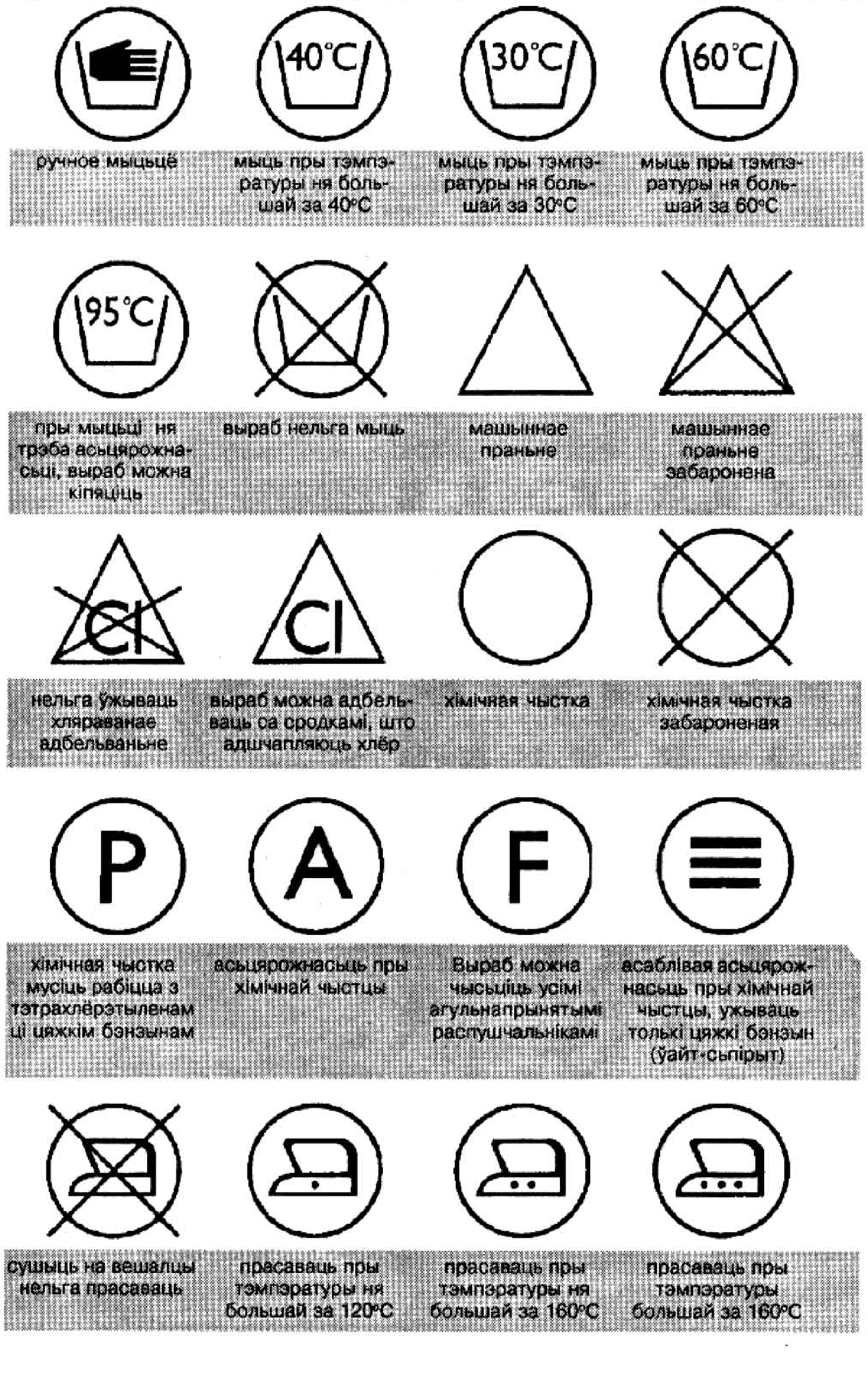

ЯК ВЫ СТАВІЦЕСЯ ДА КРЫТЫКІ?

Адны атрымліваюць з крытыкі карысьць, іншыя крыўдзяцца, але трываюць, трэція актыўна змагаюцца з крытыкоўцамі, "на пні душаць" усялякія зародкі крытыкі. Адны лічаць, што яна дапамагае справе, іншыя – перашкаджае. Аднак хочам мы ці не, але крытыка ўласьцівая кожнаму сацыяльнаму арганізму, якім ёсьць усялякі калектыў, і сучасны кіраўнік ня можа лічыцца адукаваным, калі ён не знаёмы з усімі складанасьцямі й тонкасьцямі гэтае зьявы. Прапанаваны тэст дапаможа Вам вызначыць узровень Вашае пэрсанальнай адукаванасьці ў гэтай галіне. І хаця, як і ўсе падобныя тэсты, ён не прэтэндуе на бясспрэчнасьць, думаем, дапаможа у Вашай працы. У кожным пытаньні адзначце найбольш прыймальны для вас варыянт адказу.

1. Ці лічыце Вы крытыку мэтадам касаваньня недахопаў у працы пэўных асобаў ці калектыву: а) лічу крытыку неабходным і нармальным элемэнтам жыцьцядзейнасьці кожнага калектыву; б) крытыка толькі ўскладняе адносіны ў калектыве, таму не прызнаю яе; в) крытыка допушчальная, але ня варта перабольшваць ейную ролю й прыбягаць да яе часта?

2. Як Вы ставіцеся да "публічнае" крытыкі: а) лічу такую крытыку дзейснаю формай касаваньня заганоў; б) мяркую, што лепей выказаць наяўныя заўвагі чалавеку сам-насам, у кабінэце, чым публічна ці на людзях; в) аддаю перавагу "кулюарнай" крытыцы, г. зн. крытыцы "за вочы", у неслужбовай абстаноўцы, ці выказанай ў паўжартаўлівай форме?

3. Ці можна, па-Вашаму, крытыкаваць начальства: а) вядома; б) ня варта ганіць аўтарытэт кіраўніка, таму публічна крытыкаваць начальства недапушчальна; в) можна, але надта асьцярожна?

4. Як Вы ставіцеся да самакрытыкі: а) імкнуся быць аб'ектыўным да сябе і, калі бачу недахопы, адкрыта прызнаю іх сам і не чакаю, пакуль на іх пакажуць іншыя; б) звычайна я ведаю хібы ў працы свайго аддзелу і сваёй асабіста, але не сьпяшаюся сябе крытыкаваць; в) крытыкаваць сябе ня варта, бо ахвотнікаў цябе пабэсьціць заўжды хапае?

5. Выказваючы крытычныя заўвагі, ці імкнецеся Вы выказвацца мякка, тактоўна, карэктна, каб не закрануць асобу таго, каго крытыкуеце: а) так, натуральна; б) не, лічу, што чым мацней закранацца асоба, якую крытыкуеш, тым больш дзейсная крытыка; в) усё залежыць ад гэтае самай "асобы": калі яна занадта ўжо крыўдлівая – улічваю гэта, а калі не – асабліва не дыпляматнічаю?

6. Выступаючы з крытычнымі заўвагамі, ці імкнецеся Вы "падсаладзіць пілюлю" ўказаньнем на станоўчыя моманты ў дзейнасьці аб'екта крытыкі: а) звычайна стараюся; б) ня бачу ў гэтым сэнсу; в) калі кепска ведаю таго, каго крытыкую, ці ведаю, што ён крыўдлівы, тады стараюся?

7. Ці дазуеце Вы аб'ём крытыкі, ці спрабуеце захаваць пры гэтым нейкую "меру": а) так, крытыкую ня больш, чым за адну хібу; б) не, звычайна выказваю ўсё, што, на мой погляд, кепска ў дзейнасьці аб'екта крытыкі; в) імкнуся крытыкаваць толькі прадмет абмеркаваньня?

8. Ці ўносіце Вы ў працэсе крытычнага выступу нейкія прапановы для выпраўленьня становішча альбо абмяжоўваецеся ўказаньнем на наяўныя недахопы: а) так, лічу, што той, хто крытыкуе, павінен нешта прапанаваць, інакш ён і крытыкаваць ня мае права; таму імкнуся ўнесьці нейкія прапановы; б) не, мяркую, што галоўнае – агаліць праблему, паказаць на недахоп, а як іх пазбавіцца – рэч службы, якую крытыкуюць, ці іншых кампэтэнтных органаў і спэцыялістаў; в) як правіла, аддаю перавагу канструктыўнай крытыцы, але нават калі й цяжка штосьці прапанаваць, усё адно нельга замоўчваць заганы?

9. Якая звычайна Вашая першая рэакцыя на крытыку: а) імкнуся адразу ж адказаць, прашу слова ці прамаўляю зь месца; б) слухаю моўчкі, з крыўдай, ад выступу ў адказ імкнуся ўхіліцца; в) абдумваю крытыку, выступаць у адказ не сьпяшаюся, але, калі настойваюць, не адмаўляюся?

10. Якія паводзіны найбольш характэрныя для Вас пры адказе на крытыку: а) звычайна імкнуся прызнаць крытыку, нават калі яна не ва ўсім аб'ектыўная; б) пераходжу да мэтаду "абароны ад супрацьлеглага", г. зн. крытыкую крытыкоўца; в) таму як крытыка падрывае мой аўтарытэт (альбо аўтарытэт "майго" аддзела"), спрабую абараніцца, адвесьці крытыку, указаць на зьмякчальныя аб'ектыўныя акалічнасьці.

11. Ці раздражняе Вас крытыка: а) так, найчасьцей; б) ня вельмі; в) залежыць ад таго, хто і як крытыкуе?

12. Ці зьяўляецца ў Вас пачуцьцё непрыхільнасьці да чалавека, які Вас крытыкуе: а) так, найчасьцей; б) не, надта рэдка; в) так, калі крытыка несправядлівая ці выказваецца ў рэзкай, крыўднай форме?

13. Як Вы ў далейшым ладзіце свае адносіны з асобай, якая Вас крытыкуе: а) як і раней; б) імкнуся пры выпадку "адказаць узаемнасьцю" ці нашкодзіць ягоным інтарэсам іншым даступным мне чынам; в) пэўны час "абмінаю" гэтага чалавека, імкнуся не кантактаваць зь ім?

14. Як Вы ставіцеся да тых, хто сам сябе крытыкуе: а) лічу іх "прыстасаванцамі", "баязьліўцамі", "дагаджальнікамі"; б) нармальна стаўлюся, што тут асаблівага? в) раю наперад не сьпяшацца з самакрытыкай?

15. Ці існуе крымінальная адказнасьць за перасьлед крытыкоўцаў: а) так; б) не; в) ня ведаю?

16. Пытаньне-жарт: якое з наступных выказваньняў пра крытыку Вам найбліжэйшае: а) крытыка – гэта лекі, яе трэба ўмець "скарыстоўваць і прымаць"; б) кіраўнічая дзейнасьць – таксама творчасьць, таму няхай мяне ацэньваюць тыя, каму належыць; в) і на крытыку існуе мода?

Вызначце лік набраных Вамі балаў паводле школы ацэнкі адказаў.

Пытаньне	Варыянт адказу а	б	в
1	3	0	2
2	3	1	0
3	3	0	1
4	3	2	1
5	3	1	2
6	2	1	3
7	1	0	3
8	2	1	3
9	1	0	3
10	2	0	1
11	1	2	3
12	1	3	2
13	3	0	3
14	1	2	1
15	3	0	0
16	2	0	1

8-18 балаў. Вашае стаўленьне да крытыкі хутчэй адмоўнае, чым станоўчае. Вы ня любіце, калі крытыкуюць Вас, а, крытыкуючы іншых, часта страчваеце пачуцьцё меры. І ў тым, і ў іншым выпадку Вы вельмі эмацыйны, лёгка ўзбуджаецеся, можаце "загарэцца", дапусьціць рэзкасьць. Вам неабходна выхоўваць пэўны "комплекс стабільнасьці", г. зн. пачуцьцё ўпэўненасьці ў сабе, у правамернасьці сваіх дзеяньняў і рашэньняў, а для гэтага варта актыўна падвышаюць свой справавы ўзровень, не пераацэньваючы сябе, але й не зьменшаючы вартасьцяў.

19-32 балы. Вы цярпліва ставіцеся да крытыкі, лічыце яе допушчальным элемэнтам справавога жыцьця, не пераацэньваючы, аднак, ейнага значэньня. Вашыя паводзіны ў ролях таго, каго крытыкуюць, і таго, хто крытыкуе, можна ахарактарызаваць як "эмацыйнасьць пад кантролем" – Вы рэдка "выходзіце зь сябе". Тым самым часам Вы не пазбаўленыя пачуцьця крыўды, жаданьня "насаліць" крытыкам, апраўдаць свае памылкі.

33-45 балаў. Вы разважліва ставіцеся да крытыкі, дастаткова спакойна яе ўспрымаеце, мужна й адкрыта прызнаеце свае памылкі. Зрэдку Вас наведвае пачуцьцё прыкрасьці за крытыку, аднак Вы не перабіраеце, не імкнецеся апраўдацца, скідваючы віну на іншых. Добрае веданьне сваёй справы, упэўненасьць у тым, што Вы на сваім месцы, дазваляе Вам не клапаціцца пра ўласны аўтарытэт, а памятаць толькі пра карысьць справы.

КОШТЫ НА РЭКЛЯМУ Ў ГАЗЭЦЕ "НАША НІВА" І ІНФАРМАЦЫЙНЫМ ДАДАТКУ "ІНФАРМАТАР"

	"НАША НІВА"	"ІНФАРМАТАР"
Базавая стаўка ч/б	$0,5 см.кв.	$0,4 см.кв.
Замова ў рэкламным бюро	$0,5 см.кв.	$0,4 см.кв.
Замова праз тэлефон	$0,6 см.кв.	$0,5 см.кв.
Першая паласа	ч/б – $1 см.кв. Колер (ня меней за 100 см.кв.) – $2,5 см.кв.	ч/б – $0,9 см.кв.
Радковая рэкляма на паласе "Біржа працы"		5.000 руб. (зьмяшчаецца запар у двух нумарах)
Колер	ня меней за 50 см.кв. – $1	ня меней 20 см.кв. – $1,5 см.кв.
TV–праграма		ч/б – $1 см.кв. колер – $1,5 см.кв. (ня меней за 50 см.кв.)

Замовіць рэкляму можна праз тэлефон 36–76–75 з 10.00 да 20.00 штодня, ці на адрасе: вул.Пуліхава, 29, кв. 61 да 18.00. Пры гэтых коштах ня ўлічваецца выраб арыгінал–макету.

Падпісны кошт 12.000 на месяц
36.000 на квартал

*** Прадугледжаны скідкі на колькасьць выхадаў і плошчу рэкламных аб'яваў**

Падпіска на газэту
"НАША НІВА"
праз пошту і "САЮЗДРУК"
індэкс 63125.
Падпіска праз недзяржаўную сетку дастаўкі
тэлефон 29-22-10 (Цыбульскі Леанід).

ПРЭФЭРАНС

ЗАНЯТАК 5

РАЗГУЛЬВАНЬНЕ

1.Парадак хадоў

Першым ходзіць гулец на першай руцэ, г. зн. які сядзіць зьлева ад таго, хто здае. Ён кладзе адну карту на стол адкрыта. Гулец на другой руцэ кладзе на яе сваю карту. Нарэшце, адну карту кладзе гулец на трэцяй руцэ. Пасьлядоўнасьць хадоў у прэфэрансе вельмі істотная. Ня толькі ход не ў чаргу, але й кожная падказка, якою картай ён будзе зроблены, караецца штрафам.

Гулец, які паклаў найстарэйшую карту сярод выхаджаных, забірае "бітку" (хабар) – тры выкладзеныя на стол карты. Склаўшы карты стосам, ён кладзе іх каля сябе кашуляю дагары. Гулец, які ўзяў бітку, ходзіць наступным – ягоная рука становіцца першай. Ен кладзе першую карту другой біткі. Наступную карту кладзе гулец, які сядзіць зьлева ад яго, трэцюю – гулец справа. Той, хто ўзяў другую бітку, ходзіць наступным. Гульцы кладуць свае біткі так, каб было зручна іх лічыць:

Пн З У Пд

Разгульваньне працягваецца такім чынам, пакуль ня будуць разгуляныя ўсе дзесяць бітак.

2.Старшынства картаў

Гульні могуць быць з казыром ці безь яго. Калі гульня без казыра, то бітку бярэ карта той масьці, у якую быў зроблены ход. Напрыклад:

У	Пд	З
10 вінаў	К вінаў	Т вінаў

Бітку ўзяў гулец З, бо сярод выхаджаных ягоная карта найстарэйшая. Дапусьцім, ён працягвае наступным чынам:

З	У	Пд
7 вінаў	К жалудоў	Т чырваў

Таму як у выхаджанай масьці – вінах – найстарэйшая сярод выхаджаных сямёрка гульца З, ён бярэ гэтую бітку і ходзіць ізноў. Зьвярніце ўвагу: у гэтым прыкладзе вартасьць картаў іншае масьці ролі не адыгрывае. Лічацца толькі карты тае масьці, у якую быў зроблены ход гульцом на першай руцэ.

Цяпер разгледзім гульні з казыром. У такіх гульнях адна з масьцяў абвяшчаецца "казыром" і атрымлівае перавагу над астатнімі масьцямі. Гэта значыць, што кожная казырная карта старэйшая за кожную неказырную карту. Напрыклад, казыр – чырва. Гульня вядзецца наступным чынам:

У	Пд	З
10 вінаў	8 вінаў	7 вінаў

Бітку ўзяў гулец У, бо ягоная карта старэйшая за ўсе астатнія. Ён ходзіць далей:

У	Пд	З
К вінаў	К чырваў	Т чырваў

Гэтую бітку бярэ З, бо ягоная карта – казыр – найстарэйшая сярод выхаджаных. Заўважце, што гулец Пд таксама паклаў казыра, але ягоны казыр меншы. Цяпер ходзіць гулец З:

З	У	Пд
10 звонкаў	Т вінаў	Н звонкаў

Бітка належыць гульцу Пд, бо ягоная карта найстарэйшая.

3.Правілы разгульваньня

Адным з найбольш істотных правілаў ёсьць тое, што гульцы абавязаныя класьці карту тае масьці, зь якое быў зроблены ход. У тым разе, калі гульня з казыром, а ў гульца няма карты выхаджанае масьці, ён абавязаны класьці казыр. Пры адсутнасьці й выхаджанай масьці, і казыра гулец кідае якую заўгодна карту. Напрыклад, у гульца ёсьць: Т чырваў, К чырваў, Д чырваў, Н чырваў, К жалудоў, Н жалудоў, Н чырваў, 9 чырваў, 8 чырваў, 7 чырваў Казыр – жалуды. Калі ход быў 10 жалудоў, гулец абавязаны пакласьці жалуды (К ці Н). Калі ход быў 10 вінаў, гулец абавязаны пакласьці нейкую з чатырох вінаў. Пры ходзе на звонкі, напрыклад, К звонкаў, гулец абавязаны пакласьці казыра, гэта значыць, К ці Н жалудоў, бо ў яго няма звонкаў. Нарэшце, пры ходзе на чырвы трэба класьці адну з чатырох чырваў. Улічыце, Вы абавязаныя пакласьці карту тае масьці, зь якой быў зроблены ход, незалежна ад таго, што кладзе гулец на папярэдняй руцэ. Напрыклад, у Вас пасьля некалькіх хадоў засталася наступная карта: 10 вінаў, 9 вінаў, Т жалудоў, Т звонкаў, К чырваў. Казыр – чырва. Вы на апошняй руцэ. Гулец на першай руцэ ходзіць на звонкі, той, хто сядзіць перад Вамі, кладзе казырную сямёрку. Так ня хочацца класьці туза! Але... калі Вы гэта ня зробіце, то груба парушыце правілы і будзеце аштрафаваны.

Працяг у наступным нумары

ШАХМАТЫ

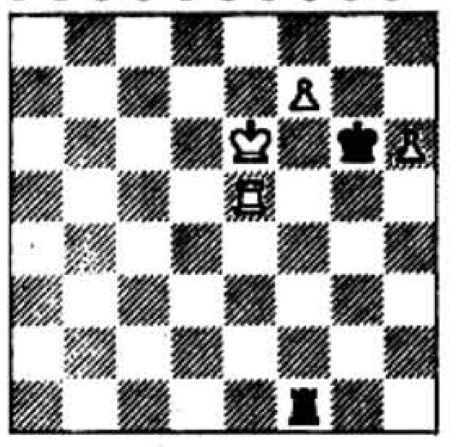

1п. Белыя перамагаюць.

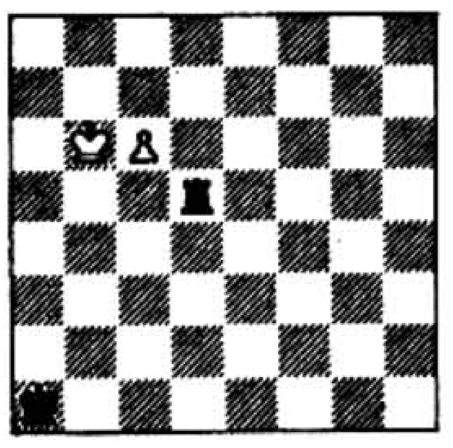

4п. Белыя перамагаюць.

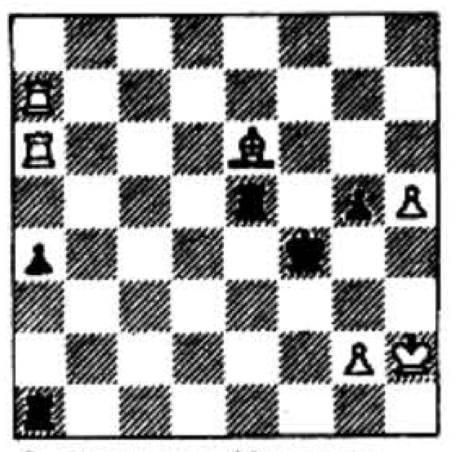

2п. Ход чорных. Мат за тры хады.

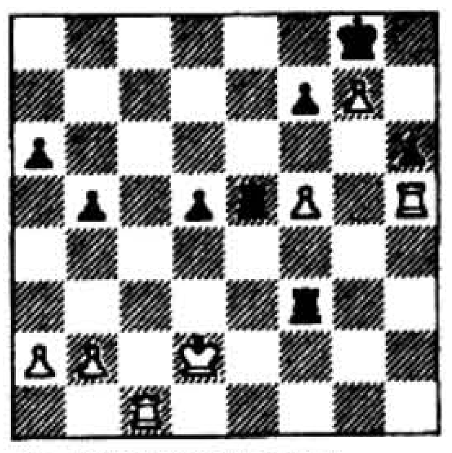

5п. Белыя перамагаюць.

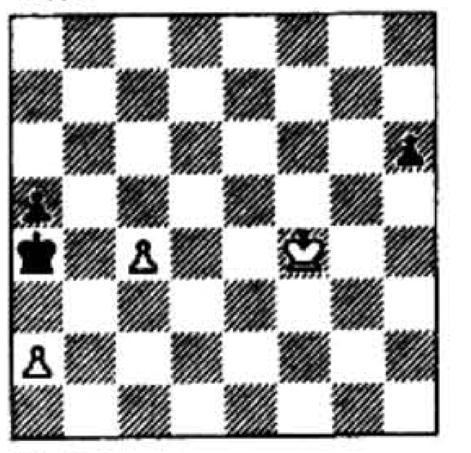

3п. Белыя перамагаюць

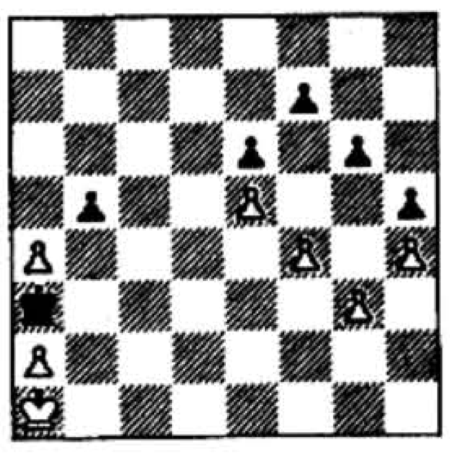

6п. Чорныя пачынаюць і перамагаюць.

Адказы ў наступным нумары

АДКАЗЫ НА ПАПЯРЭДНІЯ ЗАДАНЬНІ

Шахматы

Тлумачэньні:
Кароль — **Кр**;
Гетман (Фэрзь) — **Г**;
Ваяка (Тура) — **Вж**;
Вышак (Слон) — **В**;
Конь — **К**.

1п. 1. Вжh3+ Крg7 2. Вхg3! Вхg3 3.а7. і белыя перамагаюць.
2п. 1. c7 Kb7 2. c8Вж! Кa5 3. Вжc5! Кb7 4. Вжc6Х.
3п. 1. Кg7+! К: g7 2. h6 Крf8. 3. h7 і ніжнік праходзіць у гетманы.
4п. 1. Крc4! a7 2. Крb3 a8К+! 3. Крc3 і белыя перамагаюць.
5п. 1. d7 Вжd1 2. Вd5 Вж:d5 3. e6 і белыя праводзяць гетмана.
6п. 1. На узяцьце ніжніка ідзе 1... Вж:g6+! Нічыя.

Забаўкі
1. 5 **2.** 18
3. 238.

ЗАБАЎКІ

Задача 1

Падстаўце лічбу, якой не стае

4	9	20
8	5	14
10	3	?

Задача 2

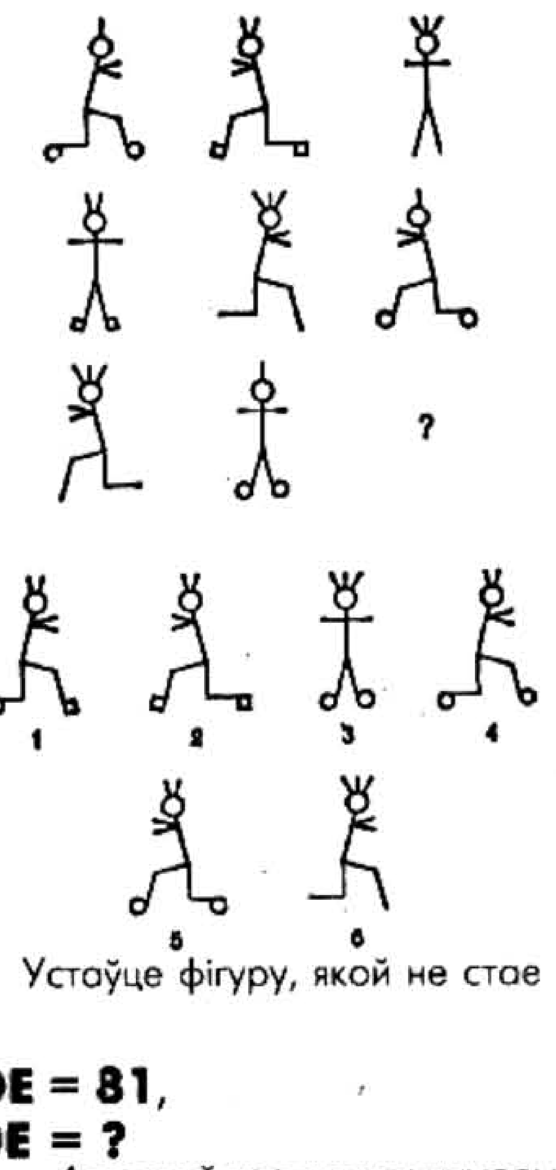

Устаўце фігуру, якой не стае

Задача 3

Калі **GIBE - FADE = 81,**
дык **DICE - CEDE = ?**

Адказы ў наступным нумары

У ПАПЯРЭДНІХ НУМАРАХ (№1, 2, 3, 4):

Кошты на менскіх рынках: Камароўка (ІНФАРМАТАР №1), рэчавы рынак "Дынама" (ІНФАРМАТАР №2), аўтарынак (ІНФАРМАТАР №3), кошты на кампакт-дыскі (ІНФАРМАТАР №4).
Транспарт: Расклад руху пасажырскіх цягнікоў ад станцыі Менск-Пасажырскі (ІНФАРМАТАР №1), расклад руху прыгарадных цягнікоў ад станцыі Менск-Пасажырскі (ІНФАРМАТАР №2), расклад руху аўтобусаў ад а/с Менск-Цэнтральны і Менск-Усходні (ІНФАРМАТАР №3).
Адукацыя: Замежнае навучаньне ў 1996 годзе (ІНФАРМАТАР №1), платнае навучаньне ў Менску. Камэрцыйныя ВНУ (ІНФАРМАТАР №2), дзяржаўныя ВНУ. Платнае навучаньне (ІНФАРМАТАР №3). Платнае навучаньне (заканчэньне, ІНФАРМАТАР №4)
Біржа працы: Аналіз стану рынку працы паводле зьвестак Менскага гарадзкога цэнтру занятасьці насельніцтва (ІНФАРМАТАР №1-4).
Адпачынак: Вучымся гуляць у прэфэранс (ІНФАРМАТАР № 1-4), тэсты, шахматныя і інтэлектуальныя задачы (ІНФАРМАТАР №1-4).
Спажывец: Тэлефонныя коды гарадоў Беларусі, краінаў блізкага і далёкага замежжа (ІНФАРМАТАР №2); Твае правы, пасажыр (ІНФАРМАТАР №2); Як купляць і прадаваць кватэру. Што азначае спэцыяльнае маркаваньне (ІНФАРМАТАР №3). Месяцовы пасяўны каляндар (ІНФАРМАТАР №4)
Здароўе: Перш чым зьвяртацца да лекара. Як кінуць паліць (ІНФАРМАТАР №4).

ЧЫТАЙЦЕ Ў НАСТУПНЫХ НУМАРАХ:

Рынак: Рынак у Ждановічах.
Адукацыя: Пасьлядыпломнае навучаньне ў ЗША.
Спажывец: Новае пра даляры. Як чытаць штрых-код. Пазначэньні на электрапрыборах.
Гаспадарка: Рамонт кватэраў. ЖЭСы.

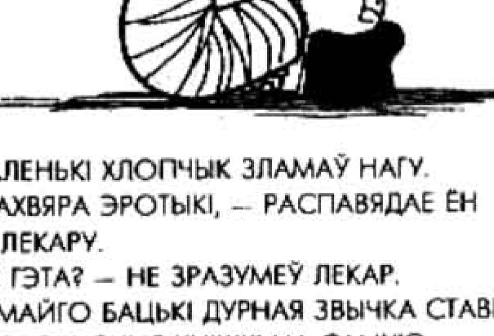

МАЛЕНЬКІ ХЛОПЧЫК ЗЛАМАЎ НАГУ.
-Я АХВЯРА ЭРОТЫКІ, – РАСПАВЯДАЕ ЁН ЛЕКАРУ.
-ЯК ГЭТА? – НЕ ЗРАЗУМЕЎ ЛЕКАР.
-У МАЙГО БАЦЬКІ ДУРНАЯ ЗВЫЧКА СТАВІЦЬ РАСПУСНЫЯ КНІЖКІ НА САМУЮ ВЕРХНЮЮ ПАЛІЦУ ШАФЫ. Я ХАЦЕЎ ДАСТАЦЬ АДНУ ЗЬ ІХ І ЗВАЛІЎСЯ З КРЭСЛА.

БЕЛАРУСКІ ФОНД СОРАСА
абвяшчае конкурс
на замяшчэньне пасады каардынатара праграмы
«Інфармацыйны цэнтар мастацтваў і культуры»
Для ўдзелу ў конкурсе неабходна падаць матывацыйны ліст (*у адвольнай форме*) і рэзюмэ на ангельскай мове ***(біяграфічныя зьвесткі, адрас, кантактныя тэлефоны, атрыманая адукацыя, працоўная кар'ера, хобі).***
Абавязковыя прафэсійныя патрабаваньні:
- ***вышэйшая адукацыя,***
- ***навыкі валоданьня кампутарам,***
- ***добрае веданьне ангельскай, беларускай і расейскай моваў,***
- ***камунікабэльнасьць.***

Напісаныя ад рукі дакумэнты не разглядаюцца.
Дакумэнты на ўдзел у конкурсе падаюцца на адрас:
220027 г. Менск, пр. Ф.Скарыны, 65, корп. 11А БДПА, пак. 420, Беларускі Фонд Сораса.
Апошні тэрмін падачы заявак — 29 красавіка 1996 году.
Кантактныя тэлефоны:
(0172) 32-80-92, 32-70-64, 39-93-46, 39-91-21, 32-77-13

Сьвет

РЭЛІКВІЯ. У саборы г. Трыру на захадзе Нямеччыны трэці раз у гэтым стагодзьдзі выстаўленая хламіда Хрыста. Перад сьмяротным пакараньнем легіянэры зьнялі яе з Ісуса, а не падзерлі, як іншыя часткі адзеньня.

У трырскім саборы рэліквія захоўваецца ўжо 800 гадоў. Яна будзе даступная для сузіраньня да сярэдзіны траўня. Чакаецца, што хламіда прыцягне найменей адзін мільён пілігрымаў ды турыстаў.

FORD. Амэрыканская карпарацыя ўпершыню завалодала кантрольным пакетам акцыяў японскага аўтамабільнага канцэрну — "Форд" набыў 37% "Мазды". 11 красавіка, як толькі гэта стала вядома ў Токіё, па ўсёй краіне спыніліся біржавыя апэрацыі з каштоўнымі паперамі "Мазды".

Карпарацыя "Форд" праводзіць маштабную стратэгію пранікненьня ў нацыянальныя рынкі — ёй ужо належыць нямецкі "Опэль". "Форд" стварыў сваё лёбі нават у нярынкавай Беларусі, дзе будуе завод пад Менскам.

КАТАСТРОФА. Трагічна закончылася спроба сямігадовай амэрыканскай дзяўчынкі Джэсікі Дуброф стаць самым маладым пілётам, які пераляцеў тэрыторыю ЗША. Самалёт клясы "Сэсна" —такі самы, на якім калісьці Матыяс Руст прызямліўся ў раёне Краснай плошчы ў Маскве, пацярпеў аварыю. Загінулі сама Джэсіка, яе бацька і авіяінструктар, які мусіў страхаваць дзяўчынку ў выпадку экстрэмальнай сытуацыі. Прычыны катастрофы пакуль высьвятляюцца, але ўжо вядома, што палёту не спрыяла вельмі кепскае надвор'е з моцным ветрам і дажджом.

Варта згадаць, што ў свой час амэрыканскія выдаўцы "Кнігі рэкордаў Гінэса" выкрэсьлілі зь ліку рэкордаў палёты на самалётах, зробленыя малымі дзецьмі. Яны тлумачылі гэта небясьпекай, ў якую маглі б патрапіць тыя з-за свайго імкненьня пабіць рэкорд самага маладога пілёта.

Між іншым, расейская газэта "Комсомольская Правда" у сваім пятнічным нумары пасьпела падаць матэрыял пра пасьпяховае завяршэньне палёту, які насамрэч трагічна завяршыўся днём раней.

ПАЖАР у Дусэльдорфскім аэрапорце забраў жыцьці блізу 20 чалавек. Больш за сто чалавек пацярпелі таксама. Пажар распачаўся ў міжнароднай сэкцыі авіякампаніі "Люфтганза" ў кветкавай краме.

Мяркуецца, што прычынай сталіся зваркавая работы. Таксычны дым хутка разьнёсься па ўсім будынку аэравакзалу. Усе пасажыры былі эвакуяваныя, а палёты адмененыя.

ЧАРНОБЫЛЬ. У Вэне працавала міжнародная канфэрэнцыя "Дзесяць гадоў пасьля Чарнобылю". У ёй узялі ўдзел 700 дэлегатаў з розных краінаў сьвету. Моцная спрэчка ўсчалася на гэтай канфэрэнцыі паміж яе страшынём — міністрам навакольнага асяродзьдзя Ангелай Мэркэ і "зялёнымі". Яна сказала, што сёньня ёсьць неблагія шанцы для спыненьня дзейнасьці цяперашняй ЧАЭС да 2000 году, і прапанавала падтрымаць будаўніцтва новай АЭС чарнобыльскага тыпу, але з сучаснай і бясьпечнай заходняй тэхналёгіяй. Зялёныя, у сваю чаргу, прапанавалі тэрміновае закрыцьцё рэактару, бо яго нельга мадэрнізаваць, а колькасьць яговых ахвяраў з кожным днём расьце і налічвае тысячы чалавек. Чыноўнікі МАГАТЭ катэгарычна не згодныя зь "зялёнымі" і кажуць, што загінулі ня тысячы, а ўсяго 42 чалавекі: у першы год 28, а пасьля гэтага яшчэ 14.

БАІ. У Чачэніі працягваліся баі. Расейскія войскі перакрылі ўсе дарогі, што вядуць з гораў на раўнінную частку краіны. Са словаў міністра інфармацыі Чачэніі Маўладзі Удугава расейскія войскі працягвалі абстрэл некалькіх чачэнскіх сёлаў. Чачэнскія байцы, у сваю чаргу, у адным з раёнаў зайшлі расейскім войскам у тыл і пачалі зьнішчаць камунікацыі, тэхніку і асабовы склад. Карацей, як калісьці было ў Беларусі, — партызанка. Расейцы адказваюць на гэта прыблізна тым жа, як некалі ў Беларусі рабілі тыя, хто змагаўся з партызанамі ды іх памагатымі. Генэрал Шкірко заявіў, што будуць зьнішчаць апалчэнцаў, якія адмаўляюцца скласьці зброю. Паводле інфармацыі ІТАР-ТАСС колькасьць уцекачоў у горным Вядзенскім раёне дасягнула 20 тысячаў.

НАВАДВОРСКАЯ. Валерыі Навадворскай — лідарцы Дэмакратычнага Саюзу Расеі прад'яўлена абвінавачаньне паводле артыкулу 74 КК РФ (распальваньне міжнацыянальнай варожасьці). Пакуль што яе не арыштавалі, а ўзялі падпіску пра нявыезд з Масквы. Як піша "Комсомольская Правда", яна абвінавачваецца ў "наўмысных дзеяньнях, накіраваных на распальваньне нацыянальнай варожасьці, на прыніжэньне нацыянальнага гонару і годнасьці, прапаганду непаўнавартасьці грамадзянаў паводле нацыянальнай прыналежнасьці".

Так сувора да яе паставіліся не таму, што яна распавядала анэкдоты пра "чукчаў", "хахлоў", "чурбаноў" ды "жыдоў". Паводле заключэньня пракуратуры, яна "сыстэматычна выказвала меркаваньні і прапагандавала ідэі пра непаўнавартасьць расейскай нацыі ды еўныя прадстаўнікоў". Спадарыня Навадворская неяк заявіла ў газэце "Новый взгляд", што неад'емнай часткай расейскага характару зьяўляецца маніякальна-дэпрэсіўны псыхоз, што расейцаў "нельга з правамі пускаць у эўрапейскую цывілізацыю. Іх паклалі ля парашы і правільна зрабілі". А ў адным інтэрвію эстонскім карэспандэнтам яна заявіла, што расейцам уласьцівыя "лянота, беднасьць, бесхрыбетнасьць, рабства".

За свае радыкальныя погляды Навадворская ня раз перасьледвалася. Сама яна яшчэ ў 1988 г. сказала, што пабывала ў месцах зьняволеньня ажно 20 разоў!

РЭФЭРЭНДУМ. Падманваюць народ перад рэфэрэндумамі і ў Швэцыі. Днямі сталася вядома, што напярэдадні лістападаўскага 1994 г. рэфэрэндуму аб далучэньні Швэцыі да Эўрапейскага Зьвязу ад грамадзкасьці быў утоены даклад арганізацыі Генэральнага пагадненьня па тарыфах і гандлі.

У гэтым дакумэнце гаварылася, што сяброўства Швэцыі ў ЭЗ не прынясе краіне якіх-небудзь адчувальных эканамічных выгодаў, але, наадварот ускладніць яе дзеявыя зносіны зь дзяржавамі, што не ўваходзяць у Эўрапейскі Зьвяз. У дакладзе прадбачыўся рост цэнаў на імпартаваныя тавары. Відавочна, што такая інфармацыя магла адмоўна адбіцца на рашэньні швэдаў. Таму ўлады вырашылі тады засакрэціць дакумэнт. У выніку прыхільнікі далучэньня Швэцыі да ЭЗ атрымалі неабходныя ім 52,2% галасоў. Цяпер швэды зразумелі, чаму кошты прадуктаў ды іншых тавараў папаўзьлі ўгору. Ды позна.

БАНДЭРОЛІ-БОМБЫ. У ЗША агенты ФБР нарэшце схапілі так званага Унібомбэра — тэрарыста-адзіночку, які рассылаў поштаю бандэролі з бомбамі. Ім аказаўся 53-гадовы матэматык Тэд Кужынскі. За Унібомбэрам палявалі ўжо 18 гадоў.

Першы выбух ад яго бандэролі прагрымеў 26 траўня 1978 г. у адным з амэрыканскіх унівэрсытэтаў. Пасьля з рознай колькасьцю ахвяраў ягоныя "падарункі" выбухалі яшчэ ня раз. Сам Кужынскі тлумачыць свае дзеяньні ненавісьцю да згубнага для чалавецтва тэхнічнага прагрэсу. Нядаўна ён, пагражаючы чарговым выбухам, выклаў свае погляды на старонках буйной амэрыканскай газэты. "Маніфэст" сучаснага лудыта разьмясьціўся на чатырох газэтных палосах. Сам Унібомбэр жыў як пячорнік у хаціне, пабудаванай з ідэальнай арыентацыяй на восі поўнач-поўдзень, без электрычнасьці ды іншых выгодаў.

Тэда Кужынскага здаў уладам за мільён даляраў ягоны родны брат Дэвід з дабраслаўленьня іхняе маці. Як і заўсёды гэта адбываецца ў ЗША, партрэт Унібомбэра ўжо зьявіўся на тэнісках ды футболках, што прадаюцца па 20 даляраў за штуку.

ІМЁНЫ. Імя аднаго швэдзкага хлопчыка складаецца ажно з 43 знакаў. Дома яго завуць проста Альбін. Ягоныя бацькі, кіруючыся, як яны сьцьвярджалі, мастацкімі меркаваньнямі, прыдумалі яму імя, што складаецца з выпадковага набору 38 літараў, ды яшчэ дадалі пяць лічбаў у канцы.

Як паведамляе агенцтва Рэйтэр, мясцовы суд адмовіўся прызнаць гэтую літарна-лічбавую камбінацыю за чалавечае імя,назваўшы яго бессэнсоўным. Мала таго, суд палічыў, што такое імя абражае годнасьць грамадзяніна Швэцыі, і аштрафаваў вынаходлівых бацькоў на 5000 тыс. кронаў. Тыя, у сваю чаргу, падалі ў апэляцыйны суд.

Здарэньні

СКРАДЗЕНА ЎСЁ, АКРАМЯ ПРЭЗЫДЭНТАЎ

У тым, што ў Менску вельмі шмат living рознага кшталту міліцыянтаў, мог пераканацца кожны, хто ўдзельнічаў у апошніх мітынгах. Зрэшты, нягледзячы на тое, што міліцыянтаў вельмі шмат, колькасьць крадзяжоў ды іншых злачынстваў не памяншаецца.

Вось і нядаўна, 8 красавіка, невядомыя злодзеі абрабавалі кватэру ўласнага карэспандэнта "Gazety Wyborczej" Цэзарыя Галіньскага. Увечары, а 8 гадзіне Цэзары пайшоў у рок-клюб "Адыс-Абэба" на канцэрт "Крамы", дзе й знаходзіўся да дванаццатай. За гэты час злодзеі звычайнай "фомкай" зламалі дзьверы ягонае кватэры, а потым вынесьлі з хаты ўсё, што ўяўляла нейкую каштоўнасьць: кампутар, тэлефон, відэамагнітафон, музычны цэнтар, тэлевізар. Цэзары вельмі зьдзівіўся, што акрамя гэтых безумоўна каштоўных рэчаў, скралі таксама некалькі пінжакоў і нават бавоўняных майкаў. Злодзеі вынесьлі й фанатэку Цэзарыя Галіньскага — аўдыякасэты ды кампакты. Нават мікракасэты для дыктафону — рэч чыста прафэсійную — гаспадару кватэры не пакінулі.

Пакінулі затое два партрэты прэзыдэнта, прыдбаныя Галіньскім у краме "Сьветач". На адным прэзыдэнт усьмешліва, на другім —сур'ёзны. У прыватнай размове Цэзары распавёў, што калі ён вярнуўся дахаты, дык убачыў разрабаваную кватэру і сярод кніг, шкарпэтак ды паперак, раскіданых на падлозе — два згаданыя партрэты. Як сумна зазначыў Галіньскі, скралі выключна матэрыяльныя каштоўнасьці, духоўныя — чамусьці, пакінулі. Затое зьнікла касэта з эксклюзыўным кліпам песьні "Новага неба" "Прэзыдэнт, ідзі дамоў!" Цікава, хто цяпер глядзіць гэты кліп?

М.Агурок

НЕЎЗАБАВЕ

23 красавіка ў Альтэрнатыўным тэатры адбудзецца канцэрт гуртоў "НРМ" і "Уліс". Музыкі назвалі гэтую акцыю "Рок-альтэрнатыва ў "Альтэрнатыўным". Вячаслаў Корань зазначыў, што шоў будзе працягвацца каля трох гадзінаў, і гурты выканаюць шмат зусім новых, дагэтуль нікім нячутых песень. Гурт "НРМ" да ўсяго зьбіраецца паказаць народу рэмэйкі старых "мроеўскіх" песень у новым, "НРМаўскім", прачытаньні. Музыкі ўрачыста паабяцалі, што перад канцэртам і падчас яго будзе працаваць бар з шырокім выбарам напояў. Наведнікі мерапрыемства змогуць набыць касэты "НРМ" ды "Уліса".

М.Агурок

МАСТАЦТВА Ў МАСЫ!

Вось ужо болей за месяц рок-гурт "Крама" дае сольныя канцэрты ў школах, вучэльнях ды іншых навучальных установах. Як сказаў дырэктар і тэкставік "Крамы" Зьміцер Лукашук, гэта выклікана цяжкім фінансавым становішчам "крамчукоў". Акрамя гэтага, частыя выступы ў школах спрыяюць росту папулярнасьці гурта. Гэтым самым заняліся б і іншыя беларускія гурты, але ня могуць сабе дазволіць з-за адсутнасьці апаратуры ды транспарту. "Крама" ж мае, хоць і ня лепшую, але апаратуру і мікрааўтобус. Такім чынам, цяпер менскія вучні замест штотыднёвых платных дыскатэкаў, якія ладзяцца ў школах, могуць патрэсьціся пад "крамаўскія" шлягеры.

М.Агурок

ПРЭМ'ЕР-ЛАСУН

Выпадковы фатограф-аматар стаўся сьведкам таго, як прэм'ер-міністар Швэцыі Ёран Пэрсан патаемна еў цукеркі ў краме слодычаў.

Стакгольмская вечаровая газэта "Expressen" апублікавала ў панядзелак на першай старонцы фота прэм'ера, дзе ён засьпеты менавіта за гэтым заняткам. Пэрсан быў сфатаграфаваны выпадковым пешаходам, што, гуляючы суботнім днём у цэнтры Стакгольму, заўважыў прэм'ера краіны, які заходзіў у кандытарскую краму. Зацікаўлены пешаход вырашыў выпрабаваць свой новы фотаапарат.

У гэты час Пэрсан, хаваючыся за стэляжамі крамы, узяў з паліцы некалькі шакаладных ячэек зь лікворам і хуценька іх зьеў. Аднак тое, чаго ня бачыў уладальнік крамы, было добра відаць з вуліцы. Сьведка падзеі, напэўна, быў вельмі ўражаны паводзінамі прэм'ера, аднак не разгубіўся і зрабіў здымак, які і прадаў газэце. Пэрсан купіў у той краме шмат цукерак, але за патаемна зьедзенае не заплаціў.

Калі б уладальнік крамы своечасова заўважыў учынак прэм'ер-міністра, ён мог бы выклікаць паліцыю, і Пэрсану давялося б заплаціць 500 кронаў штрафу.

Газэта нагадвае чытачам, што вядомаму сваім надзвычайным апэтытам і празьмерную вагою Пэрсану ўжо колькі разоў здаралася паабедаць і пайсьці, не заплаціўшы. У адной з стакгольмскіх піцэрыяў, напрыклад, прэм'ер-міністру не хапіла 12 кронаў да поўнага рахунку. Розьніцыца канчаткова тады Пэрсану ўсё ж прыйшлося, аднак ён гэта зрабіў толькі пасьля шумных публікацыяў у прэсе. Здаецца, ласуну прыйдзецца даплаціць і на гэты раз.

(пр)

Дубраўка Угрэсіч

Чыстае харвацкае паветра

Калі пачварную рэчаіснасьць вайны разглядаць як літаратурны твор, можна скласьці цэлы рэпэртуар апісальніцкае стратэгіі, слоўнік стылёвых прыёмаў, тропаў і фігураў. Прычым гэткі мэтад аналізу будзе такі ж праўдзівы (альбо непраўдзівы), як і любы іншы: палітычны, эканамічны, ваенна-стратэгічны ці псыхааналітычны. Бо ўрэшце ўсё пачалося са словаў і словамі скончыцца. Рэальны час "паміж" — тысячы забітых і параненых, перасяленцаў і выгнаньнікаў, зруйнаваныя дамы, вёскі і гарады — калісьці заменяць словы, а сёньняшняя трагедыя паўстане перад наступнымі пакаленьнямі ў разнастайных інтэрпрэтацыях — гістарычнай, паліталягічнай, вайскова-стратэгічнай, культуралягічнай, літататурнай...

Тады, калі грамадзяне Харватыі эўфарычна галасавалі на рэфэрэндуме за дзяржаўную незалежнасьць, у шапіках з сувэнірамі зьявіліся незвычайныя бляшанкі, падобныя на бляшанкі з-пад кока-колы. На іх быў намаляваны харвацкі герб і надпіс: "Чыстае харвацкае паветра". Гэты надпіс як найлепей спалучаўся з дэвізам папулярнай (на той час) тэлевізійнай рэклямы цукерак ад бранхіту "Лягчэй дыхаць". Такім чынам паўставаў выраз з новай сэмантыкай: "Чыстым харвацкім паветрам лягчэй дыхаць!".

Сёньня ўжо нельга знайсьці тых "палітычна-экалягічных" бляшанак, але ў продажы зьявіўся новы сувэнір: шакалядка ў выглядзе харвацкага пашпарту. Гандляры сувэнірамі пільна сочаць за разьвіцьцём палітычных падзеяў і ад "чыстага харвацкага паветра" (альбо абвяшчэньня незалежнасьці) перайшлі да "салодкага харвацкага пашпарту", што сымбалізуе сабою міжнароднае прызнаньне суверэннага гаспадарства.

А што сталася з чыстым паветрам? Просьценькая фраза, напісаная на пустой бляшанцы, ажыла, быццам дух, выпушчаны з бутэлькі, і пачала існаваць у рэальнасьці. Яна запанавала ў газэтах, на тэлевізіі, у палітыцы, у галовах людзей, увайшла ў штодзённыя размовы і штодзённае жыцьцё. Цяжка цяпер знайсьці артыкул у прэсе альбо тэлевізійную перадачу, дзе б не сустракалася слова "чысты", якое, ясная рэч, мае на ўвазе наяўнасьць свайго супрацьпастаўленьня — слова "брудны". Дзякуючы такой новаўсталяванай сыстэме каштоўнасьцяў, заснаванай на апазыцыі "чысты" — "брудны", жыцьцё раптам сталася вельмі простае.

Дух з бляшанкі ачышчае Харватыю ад зьнешніх ворагаў (а менавіта, ад сэрбаў, якія вядуць і якія даюць падставу для гэтай вайны).

Бізантыйская кроў

Шматлікія прафэсійныя і добраахвотныя кантралёры, старанна спраўджаюць групы крыві харвацкіх грамадзянаў. Харвацкія грамадзяне самі панічна рыюцца ва ўласных ды чужых біяграфіях, адшукваючы там заганы. Адкрытае дэкляраваньне этнічнае прыналежнасьці сталася асноваю харвацкага бон тону, і таму заява аднаго з грамадзкіх дзеячоў ("Усім вядома, што ў маім радаводзе ўжо трыста гадоў не было бізантыйскае крыві"), якая дзесьці ў іншым месцы гучала б дзіўна, тут успрымаецца як мае быць. Такі новы стыль грамадзкага жыцьця запачаткавалі харвацкія палітыкі. Усё пачалося са словаў самога прэзыдэнта Харватыі, які заявіў, што ён шчасьлівы, бо ягоная жонка ані сэрбка, ані жыдоўка, а сапраўдная харватка. Зараз жа пасьля гэтага, беручы прыклад з прэзыдэнта, адзін з дэпутатаў парлямэнту сьцьвердзіў, што ён таксама шчасьлівы, бо мае жонку харватку, а не сэрбку, жыдоўку альбо, крый Божа, мурынку! Тое, што яшчэ два гады таму здавалася б кепскім жартам, ня вартым ужываньня, ці пералётным нацыяналістычным вірусам, сёньня ператварылася ў непісаны закон агульнапрынятага ладу жыцьця.

Бізантыйская кроў у новай сыстэме каштоўнасьцяў ("чыстае" — "бруднае") — гэта найбольш небясьпечная пляма. Бізантыйскі — гэта папросту іншае, больш вытанчанае азначэньне ўсяго сэрбскага, праваслаўнага, таго, што ў гэтай моўна-ідэалягічнай сыстэме азначае: хітры, брудны, фальшывы, а ўрэшце зусім адрозны ад нас.

Дух з бляшанкі — Містэр Чыстае Харвацкае Паветра — ачышчае харвацкую прастору ня толькі ад жывых, але і ад мёртвых ворагаў, пачынаючы з "сымбаляў улады антынароднага рэжыму", як вызначыў аўтар газэтнай публікацыі помнікі ахвярам фашызму, апраўдваючы іх зьнішчэньне.

Дух з бляшанкі паклікаў да жыцьця самазваных "ачышчальнікаў", "дынамітнікаў", якія ўзялі сабе за мэту ачысьціць з дапамогаю дынаміту харвацкія паселішчы ад дамоў, дзе жылі сэрбы, бо дамы гэтыя, на іх думку, ня вартыя таго, каб у іх жылі харваты.

У запале ачышчэньня ачышчальнікі карыстаюцца некалі бруднымі сродкамі. Напрыклад, абмазваюць дамы гноем. Такі арыгінальны мэтад ачышчэньня запачаткавалі жыхары адной з астраўных вёсак на Адрыятыцы. Там гэткім чынам быў ачышчаны дом непапулярнага экс-міністра былой Югаславіі, харвата. Мясцовая паліцыя ніякай ацэнкі гэткаму спосабу ачышчэньня не дала. Зрэшты, яна й сама ўжо цалкам прасякнутая духам новае гігіены.

Харвацкія грамадзяне панічна корпаюцца ва ўласных ды чужых біяграфіях, адшукваючы заганы. Адкрытае дэкляраваньне этнічнае прыналежнасьці сталася асноваю бон тону. Усё пачалося са словаў самога прэзыдэнта, які заявіў, што ён шчасьлівы, бо ягоная жонка ані сэрбка, ані жыдоўка, а сапраўдная харватка.

Чыстыя харваты

Дух з бляшанкі закраўся таксама ва ўстановы, асабліва ў Міністэрства культуры, супрацоўнікі якога сталі найстараньнейшымі ачышчальнікамі. Яны ачысьцілі школьныя праграмы ад усяго "неўласьцівага", больш за тое, пані міністар культуры выдала інструкцыю, каб настаўнікамі харвацкае мовы былі "чыстыя харваты". Харвацкая грамадзкая думка моўчкі адрэагавала на міністэрскія ўказаньні. Аніводная ўстанова — нават унівэрсытэцкія факультэты харвацкае мовы й літаратуры — ня выказала пратэсту.

Містэр Чыстае Харвацкае Паветра закраўся таксама і ў бібліятэкі. Выконваючы няпэўныя рэкамэндацыі Міністэрства культуры, патрыятычныя бібліятэкары паціху адпраўляюць на склад кніжкі сэрбскіх пісьменьнікаў, ачышчаючы паліцы ад варожай кірыліцы, а таксама ад лацінскіх выданьняў, насычаных "югаслаўскім духам". На кніжках харвацкіх пісьменьнікаў зьявіўся прыгожа выкананы графічны арнамэнт, так званая харвацкая пляцёнка. Гэтая невялічкая адзнака ў будучыні будзе выразна адмяжоўваць харвацкіх пісьменьнікаў ад усіх нехарвацкіх, у тым ліку, напрыклад, ад Шэкспіра.

Містэр Чыстае Харвацкае Паветра зьмяніў старыя назовы вуліцаў, школаў, установаў, пляцаў. Гэты ініцыятыўны маленькі душок прасачыўся на прадпрыемствы, месцы працы і ўжо больш за два гады ачышчае прастору ад "неаднадумцаў".

Харвацкія чарвякі

Апантанасьць чысьцінёю, якая ахапіла харвацкую прастору, ня грэбуе сваімі гратэскавымі формамі. Напрыклад, папулярная калісьці югаслаўская камэдыйная артыстка (якая выступала ў ролі простай, балбатлівай прыбіральніцы, а перадусім забаўляла як "прыбіральніца" падчас навагодніх урачыстасьцяў "дырэктара" Тыта) паведаміла ў нядаўнім інтэрвію, што хоча, каб пасьля сьмерці яе ахінулі харвацкім сьцягам ды пахавалі ў харвацкай зямлі. Бо толькі тады яна будзе пачувацца шчасьлівай, калі яе парэшткі будуць есьці — харвацкія чарвякі!

Словы "чыстае" і "паветра" ўвайшлі ў лексыкон найсьвяцейшых харвацкіх розумаў; калі ў адным з тэлевізійных выступаў вядомы харвацкі інтэлектуал пачуў недарэчнае пытаньне журналісткі: Якія жанчыны вам падабаюцца? — дык адказаў каротка і гэтаксама недарэчна: Чыстыя! Праз колькі месяцаў інтэлектуал будзе заклікаць тых чыстых жанчынаў, каб ахвяравалі жыцьцём сваіх сыноў у імя абароны свабоды, а яшчэ праз нейкі час пасьля гэтага ў прамове на пахаваньні палеглых жаўнераў скажа, што нам нельга нічым забрудзіць уласнае свабоды, бо і сьмерць нашая павінна быць чыстаю.

Харвацкія газэты перапоўненыя пагрозамі, і адна з найцікавейшых пагрозаў зноў жа зьвязаная з паветрам! "Калі ён і надалей мае намер дыхаць харвацкім паветрам, паводзячы сябе гэтак, як паводзіць сябе цяпер..." — пішуць звычайна разьятраныя журналісты. І пры гэтым маюць рацыю! Бо дыхаць харвацкім паветрам — адзінае, што застаецца грамадзяніну Харватыі. Бо на харвацкі хлеб яму хуткім часам ня хопіць грошай.

Зласьлівы аповед пра некаторыя выключэньні

Мой артыкул — дарэчы, не надрукаваны ў айчынных газэтах — быў рэзка раскрытыкаваны ў харвацкіх сродках масавай інфармацыі. Нясьні тэкст стаўся калектыўнай уласнасьцю, а я, ягоная аўтарка, стала калектыўнай мішэняй журналістаў, калегаў-пісьменьнікаў, калегаў-выкладчыкаў, нядаўніх сяброў, знаёмых і незнаёмых людзей.

Мае экзэкутары абвінавачвалі мяне ў тым, што я скажаю факты, што зь некаторых (найчасьцей ужыванае слова!) выключэньняў зласьліва (другое найчасьцей ужыванае слова) выводжу агульнае правіла; што бачу Харватыю фашысцкай краінаю; што ані словам не ўспамінаю пра вайну, пра сэрбскую агрэсію і цяжкія страты харвацкага народу ў гэтай вайне; што пішу пра прастадушныя сувэніры, але нават не заікаюся пра сэрбскія "этнічныя чысткі". Адна з журналістак пачала свой артыкул з пытаньня, якой я нацыянальнасьці. Прэса наляпіла на мяне забаўныя палітычныя штампы: югонастальгістка, нацыянальны дальтонік, кабінэтная інтэрнацыяналістка; трохі пазьней — здрадніца Бацькаўшчыны, вядзьмарка; яшчэ пазьней — іншыя, больш страшныя і менш забаўныя. Ва ўсім гэтым скандале самае дзіўнае было тое, што абвінаваўчыя артыкулы стылістычна і тэматычна пераклікаліся з тымі творамі, якія я чытала, рыхтуючыся да іспыту па расейскай літаратуры (пэрыяд сталінізму!).

Я пагаджаюся са сваімі апантанымі экзэкутарамі, што мэтад зьбіраньня пэўных выпадкаў не дазваляе выявіць поўную карціну любое рэчаіснасьці, у тым ліку і харвацкай. Пагаджаюся таксама, што сэрбскія вайсковыя і калявайсковыя забойцы больш небясьпечныя і жорсткія "ачышчальнікі", пра што сьведчаць іхнія мэтады вядзеньня вайны ды статыстыка; магчыма, найперш трэба гаварыць пра іх. Аднак у Харватыі і так усе гавораць пра гэта: і журналісты, і літаратары, і палітыкі, і звычайныя грамадзяне.

Калектыўная згода на ролю ахвяры (нельга, аднак, аспрэчыць тое, што для гэтага існуюць паважныя падставы) зацямняе сьвядомасьць грамадзяніна Харватыі: на цяперашні момант ён увогуле не дапускае магчымасьці таго, што і сам трохі вінаваты.

Як гуманіст і хрысьціянін

Нянавісьць да ўсіх сэрбаў (грамадзянаў Сэрбіі ды сэрбаў, грамадзянаў Харватыі) прымаецца ў Харватыі пад усеагульныя воплескі; нянавісьць "легалізаваная" ня толькі з дапамогаю сродкаў масавай інфармацыі, мясцовых уладаў, але таксама і з трыбуны такіх месцаў, як харвацкі парлямэнт, яна ўспрымаецца многімі, як зусім нармальная, сама сабою зразумелая эмацыйная рэакцыя. На адкрыцьці Заграбскіх міжнародных літаратурных чытаньняў старшыня Саюзу Харвацкіх Пісьменьнікаў (і былога Саюзу Пісьменьнікаў Харватыі!) сказаў: "Нам, як гуманістам і хрысьціянам, нельга ненавідзець ворагаў, але ад Бога дадзена нам права імі пагарджаць. І гэта будзе сутнасьць нашых адносінаў да сэрбскай дзяржавы і яе грамадзянаў на працягу некалькіх наступных пакаленьняў". Хто аспрэчыць тое, што Містэр Чыстае Харвацкае Паветра, малы душок зь бляшанкі, не кіруе прамоваю кіраўніка харвацкіх пісьменьнікаў, пісьменьніка, які "як гуманіст і хрысьціянін" абвяшчае пагарду да цэлага народу, пагарду, што "дадзеная ад Бога" і таму дапушчальная?

А яны, гэтыя выключэньні, памнажаюцца з кожным днём усё больш інтэнсіўна. Выключэньні ня ёсьць і ня могуць быць поўнай карцінаю харвацкай рэчаіснасьці. І мы маем тут справу — пагаджаюся з гэтым — з творчай фантазіяй непаслухмянага літаратара. Таму гэтаксама для ілюстрацыі прыводжу (сапраўды зласьліва!) словы лідара харвацкіх правых: "Мы прыйдзем да духоўнага адраджэньня, паміж іншага, тады, калі навучымся называць кожную рэч яе сапраўдным іменем. Мы доўга былі нявольнікамі ўласных памылак у справе адукацыі дзяцей, а ўрэшце ўсяго харвацкага народу. У працэсе духоўнага адраджэньня належыць змалку, а менавіта да таго, як дзіця спасьцігне таямніцы чытаньня і пісаньня, навучыць яго, хто зьяўляецца ягоным ворагам. А на нашай тэрыторыі ворагам зьяўляецца сэрб. Гэта ня значыць, што трэба разьвіваць у дзіцяці нянавісьць да такой ступені, каб яно пайшло назаўтра забіваць, але ад самага пачатку, гэтак жа, як пісаць, чытаць і прыстойна сябе павод-

зіць, яно павінна ведаць, што да ўсіх нягодаў, што выпалі на долю харвацкага чалавека і харвацкага народу на гэтых прасторах, спрычыніліся сэрбы".

Благі харвацкі імідж

У той час, калі я пішу гэтыя словы, ня маючы пэўнасьці, што калі-небудзь скончу артыкул, харвацкія СМІ заўзята змагаюцца з асобнымі інтэлектуаламі. Да ўсіх іх зьвяртаюцца з аднолькавымі словамі: Калі вам тут не падабаецца, вычышчайцеся адсюль прэч! Містэр Чыстае Харвацкае Паветра на найвышэйшых форумах, вуснамі прэзыдэнта, заклікае да "інтэлектуальнага ачышчэньня", хоць ня тое ўжо няма паважнае прычыны. Амаль усіх "ворагаў народу" і так ужо "вычысьцілі" (альбо яны самі "вычысьціліся") зь месцаў іхняе працы.

У той час, калі я пішу гэтыя словы, у заграбскіх населеных пунктах Дубрава і Трноўціца чыняць розныя зьдзекі заграбскім румынам (закладваньне бомбаў, узброеныя напады і пагрозы, аўтамабілі-пасткі і выкраданьне дзяцей, надпісы накшталт "Сьмерць румынам!" і г.д.). На працягу той хвіліны, калі я пісала гэтыя словы, некаторыя жыхары Харватыі за сваё прозьвішча, што выклікае падозраньні ў сэрбскім паходжаньні ўладальніка, былі звольненыя з працы альбо маюць сур'ёзныя клопаты. Згодная, гэта зласьліва падабраны прыклад. Бо пры гэтым я не нагадваю пра тое, што адначасна сэрбы зьнішчылі плаціну на рэчцы Пэруца і адправілі ў Задар цягнік, запоўнены выбуховымі матэрыяламі.

9 лютага 1993 г. у газэце "Slobodna Dalmacija" была зьмешчана нататка пра тое, што вуліцу, дзе месьціцца заграбскі ўнівэрсытэт, перайменавалі на вуліцу Міле Будака. Пісьменьнік Міле Будак у 1941 годзе як тагачасны міністар веравызнаньняў і асьветы выдаў ды падпісаў дакумэнт пад назовам "Заканадаўчае распараджэньне пра абарону нацыянальнай і арыйскай культуры харвацкага народу", дзе адзначалася, што: "Жыдоўская раса ня мае права ўплываць на развіцьцё нацыянальнай і арыйскай культуры, і таму яе прадстаўнікам забараняецца браць удзел у грамадзкім, маладзёжным, спартовым і культурным жыцьці харвацкага народу, у працы арганізацыяў і ўстановаў". Цяпер імем таго самага Міле Будака ў некаторых гарадах назвалі ўжо і вуліцы, і школы.

Тая вуліца не атрымала аднак імя вялікага "ачышчальніка", Міле Будака, але, на жаль, гэта заслуга не навучальнай установы. Рашэньне пра перайменаваньне было пацыху адкладзенае, бо замест яго зьявілася іншае: пра тое, што грашовая адзінка, дынар, будзе ў будучым называцца куна. Менавіта гэтак называліся грошы у часе чатырохгадовага існаваньня Незалежнае Харвацкае Дзяржавы, якраз тады, калі Міле Будак падпісваў свае пастановы.

У той час, калі я пішу гэты артыкул, ня ведаючы, ці скончу яго калі-небудзь, узарваўся дом калеп-пісьменьніка. Пра гэта я даведалася не з газэтаў, не з пратэсту харвацкага пэн-клюбу (бо яго не было). Калега выбраў дрэнны момант, апублікаваўшы кнігу пра тое, пра што належала б маўчаць. Містэр Чыстае Харвацкае Паветра ўзяў справу ў свае рукі. Згодная, зласьліва абраны прыклад. Узарвана калега адзін, а пісьменьнікаў існуе шмат. І нікому іншаму дом не ўзарвалі. Іншыя, урэшце, не былі такія зласьлівыя, каб пісаць неадпаведныя рэчы ў неадпаведны час.

У той час, калі я пішу гэты артыкул, ня ведаючы, ці скончу яго калі-небудзь, Містэр Чыстае Харвацкае Паветра пасяліўся ў галовах службоўцаў харвацкага Міністэрства абароны. Зь іх бласлаўленьня незаконна ачышчаюцца ведамасныя кватэры, натуральна, ад іх былых жыхароў. Цэлыя сем'і выкідваюцца на вуліцу. Газэты галоўным чынам маўчаць пра гэта: пісаць пра такое у той час, калі Бацькаўшчына сьцякае крывёю, было б раўназначна здрадзе.

У той час, калі я пішу гэтыя словы, у адной з заграбскіх школаў у школьнай прыбіральні знайшлі хлопца з глыбокімі нажавымі ранамі па ўсім целе. Хлопец быў сэрбам. Дырэктар школы і паліцыя прапанавалі бацькам забраць дзіця з гэтае школы і аддаць у іншую. Дзеці, заўзятыя малыя ачышчальнікі, ужылі свае мэтады ачышчэньня. Можа, імі кіраваў выраз з просьценькай сувэнірнай бляшанкі, хто ведае. Істотна тое, што і дырэктар школы, і паліцыя, кожны па-свойму, "блаславілі" дзіцячы мэтад. Газэты, безумоўна, пра гэта не пісалі.

У той час, калі я пішу гэты артыкул, ня ведаючы, ці скончу яго калі-небудзь, у Харватыі адбываецца ціхі пагром: паліцыя забірае ўсіх, хто мае мусульманскае прозьвішча. Тых, у каго няма "чыстых папераў", а такіх шмат, высылаюць назад у пекла, у Боснію. Тымчасам тысячы харватаў выганяюцца ў Босьніі зь іх спрадвечных селішчаў.

У той час, калі я пішу гэты артыкул, Містэр Чыстае Харвацкае Паветра мае процьму рознае працы. "Ачышчальнікі" — тыя, што з дапамогаю дынаміту ачысьцілі Карловац ад двух сотняў сэрбскіх дамоў; што "ачышчалі" ад сэрбскіх дамоў славонскія вёскі; што з палітыкаэкалягічных прычынаў ачышчалі Бацькаўшчыну ад помнікаў ахвярам фашызму; тыя, што дакладна паводле рэцэптаў варожага боку ачышчалі надмагільныя помнікі ад "брудных" пяцікутных зорак; што ачышчалі Заграб ад сэрбскіх дамоў, рэстаранаў ды крамаў (гэтаксама як і тыя, з супрацьлеглага боку, ачышчалі Задар ад жыхароў); якія ноччу, патаемна, ачышчалі кватэры ад жыхароў, каторыя потым зьнікалі ў цемры —тыя самыя "ачышчальнікі" ўзяліся нядаўна за ачышчэньне харвацкае прасторы ад крамаў (некаторых крамаў!), уладальнікамі якіх былі мусульмане, а аднойчы ператварылі ў кучу камянёў рэстаран гаспадара з македонскім прозьвішчам!

Містэр Чыстае Харвацкае Паветра ня любіць, калі пра яго гавораць. Пра яго дзеяньні ня пішуць газэты. Паліцыя ўжо не выказвае намеру запакаваць яго назад у бляшанку. Адносна ўсіх гэтых выпадкаў яна мае адзін адказ: вядзецца следзтва.

Мае экзэкутары ня могуць абвінаваціць мяне ў падмане, але абавязкова скажуць, што, закранаючы ў гэты цяжкі час асобныя прыклады, я ствараю Харватыі дрэнны імідж у сьвеце, а гэта тое самае, што падман.

Спроба ачысьціць Эўропу

Я заканчваю артыкул, маючы вельмі слабую надзею на тое, што духі ачышчэньня вернуцца ў свае бляшанкі. Надзея тым болей слабне, калі я ўспамінаю, што якраз у гэты час славенская патрыятычная партыя "Новы Парадак" заклікае да "ачышчэньня" Славеніі ад разнастайных іншаземцаў; што ў суседняй Аўстрыі нэанацыісцкія групоўкі дасылаюць пасылкі-бомбы тым, хто яшчэ працягвае верыць у ідэю сумеснага існаваньня; што ў Расеі адзін вар'ят на поўны голас абяцае магутнае "ачышчэньне" ва ўсіх сфэрах жыцьця; што ў харвацкім мястэчку Сісак тамтэйшы судзьдзя быў папярэджаны — з дапамогаю выбуховых рэчываў — пра непажаданасьць далейшага ягонага пражываньня ў Сісаку; што ў Нямеччыне некаторыя ачышчальнікі спрабуюць ачысьціць краіну ад туркаў; што некаторыя туркі ў Турцыі і некаторыя грэкі ў Грэцыі, некаторыя чэхі ў Чэхіі, што некаторыя ўкраінцы ва Украіне і некаторыя славакі ў Славакіі...

Я маю чуйнае вуха і мой страх узрастае, калі я чую, як Эўропа пасьвіствае пагрозьліва навокал, як паўсюль адкрываюцца бляшанкі з чыстым паветрам, але мала хто чуе гэты гук.

І яшчэ. Ня трэба мець вялікага ўяўленьня, каб убачыць, што малая рэклямная фраза — "Чыстае Харвацкае Паветра" — давяла сваю выніковасьць гэтаксама і на аўтарцы гэтых радкоў. Гучна і настойліва пасьвістваючы, Містэр Чыстае Харвацкае Паветра суправаджаў мяне паўсюль цэлы год. Пасьвістваў над маёй галавою ў маім кабінэце ва ўнівэрсытэце ў Заграбе. Урэшце я не змагла вынесьці гэтага гуку і напісала заяву пра звальненьне. Містэр Чыстае Харвацкае Паветра ачысьціў мяне ад нядаўніх сяброў і знаёмых. Містэр Чыстае Харвацкае Паветра пасьвістваў у слухаўцы ананімнымі галасамі, якія пагражалі мне і прапаноўвалі "вычышчацца з Харватыі". А калі ён засьвістаў вуснамі старога знаёмага, які ў маёй прысутнасьці публічна і галосна заявіў, што "тут сьмярдзіць юга-сукай" (сьмярдзіць нячыстае, чыстае — пахне!), я вырашыла "вычысьціцца".

Цяпер я за мяжою. Маю харвацкі пашпарт і патрэбныя візы. Але калі я прыяжджаю ў якую-небудзь краіну, памежнікі доўга разглядаюць мой пашпарт. Не скажу, што яны паводзяць сябе няветліва. Наадварот, заўсёды ветліва пытаюцца ў мяне:

— Ці надоўга вы прыехалі?

Сьнежань 1993 году

* Дубраўка Угрэсіч цяпер жыве ў Кембрыджы. Апублікаванае намі эсэ ўзята зь кнігі "Kultura lazi" ("Культура хлусьні").

Пераклаў Пятро Рагойша.

НОВЫЯ КНІГІ

ЛІТАРАТУРА ФАКТУ

Беларускі Праваслаўны каляндар 1996. Звод імёнаў сьвятых. Полацкая епархія / Уклад. Т.А.Матрунчык, Г.М.Шэйкін — Менск: Сьвята-Петра-Паўлаўскі сабор г. Менску, Беларускае праваслаўнае Брацтва трох віленскіх мучанікаў, 1996. — 144 с.: іл. ISBN 985-6143-02-0. 2000 ас.

Беларусь: Альбом / Складальнік Г.Т.Мацур. На бел. і анг. мовах. Выд. 3-е. — Менск: Беларусь, 1996. 6000 ас.

Беларусь у сыстэме трансэўрапейскіх сувязяў у I тысячагодзьдзі Н.Э.: Тэзысы дакладаў і паведамленьняў міжнароднай канфэрэнцыі. Менск, 12-15 сакавіка 1996 г. — Менск: НВФ "Vaukalaka", 1996. — 100 с. 200 ас.

Позьні жалезны век, якому была прысьвечана канфэрэнцыя — гэта пэрыяд, калі сфармаваліся асновы сёньняшняй этнічнай карціны Сярэдняй і Ўсходняй Эўропы. Там, у I тысячагодзьдзі Н.Э., найбольш выразныя, у параўнаньні зь іншымі дапісьмовымі эпохамі, вытокі беларусаў. Прыкмета часу — арганізатарамі канфэрэнцыі, разам з Інстытутам гісторыі АН Беларусі выступілі недзяржаўныя арганізацыі: Цэнтар этнакасмалёгіі "Крыўя" ды Фонд разьвіцьця традыцыйнае этнічнае культуры.

Вишневский А. Очерки истории государства и права Республики Беларусь (1917-1995). / Учебное пособие. — Менск: ТПА "Форум", 1995. ISBN 585-442-023-6.

Восеньскія сьвяты: Дапаможнік для настаўнікаў / Уклад. А.Ю.Лозка; Маст. А.У.Рудая. — Менск: Беларусь, 1995. — 110 с.: іл. ISBN 985-01-0103-2. 5000 ас.

Галоненка В., Кіпцімаў А. Уладар гранічнага холаду: Жыгімонт Урублеўскі. — Менск: Навука і тэхніка, 1995. — 64 с. (Сэрыя "Нашы славутыя землякі"). ISBN 5-343-01612-X.

Новая кніга з папулярнай сэрыі. Жыгімонт Урублеўскі, ураджэнец Горадні, праводзіў экспэрымэнты зь нізкімі тэмпэратурамі, першы атрымаў звадкаваны азот... Пазьней, у XX ст., шэсьць навукоўцаў сталі ляўрэатамі Нобэлеўскія прэміі за дасьледаваньні ў гэтай галіне. Жыгімонт Урублеўскі трагічна загінуў у досьледнай лябараторыі.

Гістарычны слоўнік беларускай мовы. Вып. 14 / Склад. Т.І.Блізьнюк і інш. — Менск: Навука і тэхніка, 1996. — 301 с. ISBN 5-343-012118-3

Аднаўленьне шматтамовага выданьня. Папярэдні выпуск апублікаваны ў 1993 г.

Грамадчанка Т.К, Гурская А.С., Гарэлік Л.М. Праблемы сучаснай беларускай крытыкі. — Менск: Навука і тэхніка, 1996. — 219 с. ISBN 5-343-01380-5. 500 ас.

Дудовик А.Е. Англо-русско-белорусский словарь менеджера. — Менск: Вышэйшая Школа, 1996. — 320 с. 3000 ас. ISBN 985-06-0027-6.

Кішык Ю.Н. Панарама старога Віцебску. — Менск: Полымя, 1995. — 135 с.: іл. ISBN 985-07-0042-4. 1000 ас.

Лазука Б.А. Гісторыя мастацтваў: Вучэбны дапаможнік. — Менск: Беларусь, 1996. — 400 с.: іл. ISBN 985-01-0045-1. 15.000 ас.

Упершыню ў беларускім мастацтвазнаўстве выйшла кніга, якая зьяўляецца скразным курсам гісторыі сусьветнага мастацтва. Беларускае мастацтва — у кантэксьце. Вонкавая адметнасьць кнігі — фіксаваны кошт 82.200 руб., які пазначаны на вокладцы.

Лемяшонак У.І. Вызваленьне — бяз грыфу "Сакрэтна!". — Менск: Полымя, 1996. — 151 с.: іл. ISBN 985-07-0038-6. 3000 ас.

Майхровіч А.С. Які ён, шлях Беларусі да дэмакратычнай дзяржавы. Сэрыя: грамадзка-палітычныя навукі. — Менск: Права і эканоміка, 1996. 1000 ас. ISBN 985-6194-19-9.

Русаў П.А. Спатканьне ў дарозе / Рэд. В.Е.Собаль. — Менск: Навука і тэхніка, 1995. — 55 с.: іл. ISBN 5-343-01706-1. 1200 ас.

Рэлігійная музыка на Беларусі. Зборнік нот. — Менск: НТКА "Беларуская капэла", 1996. 500 ас.

Сямешка Л.І. і інш. Курс беларускай мовы: Падручнік / Л.І.Сямешка, Т.Р.Шкраба, З.І.Бадзевіч. — Менск: Унівэрсытэцкае, 1996. — 654 с. ISBN 5-343-01380-5. 5000 ас.

Філасофія: Вучэбны дапаможнік. Выд. 2-е, перапрац. і дап. Л.Р.Краўчанка, М.І.Мартынаў, Р.І.Бліхарпе і інш.; пад агульнай рэд. А.С.Цернавога. — Менск: НКФ "Экапэрспэктыва", 1996. — 383 с. ISBN 985-6102-01-4.

МАСТАЦКАЯ ЛІТАРАТУРА

Адамович А. Избранные произведения. Т.1. Война под крышами, Сыновья уходят в бой: Романы / Предисл. и оформ. В.Бойко. — Менск: Мастацкая літаратура, 1995. — 607 с., 4 л. іл. ISBN 5-340-01034-1.

Беларуская літаратура: проза 20-х гадоў: Хрэстаматыя. / Склад. Д.Я.Бугаёў і інш., пад рэд. Д.Я.Бугаёва. — Менск: Унівэрсытэцкае, 1996. — 592 с. ISBN 985-09-0057-1 7000 ас.

Гілевіч Ніл. Любоў прасьветлая: Роздумы ў вершах і прозе аб роднай мове. Лірыка-публіцыстычная хроніка: 1947—1995. Менск: Навука і тэхніка, 1996. — 544 с. ISBN 5-343-01709-6. 3000 ас.

Грахоўскі С. Недапісаная кніга: Вершы. — Менск: Мастацкая літаратура, 1996. — ISBN 985-02-0312-9. 3000 ас.

Купала Я. Поўны збор твораў у 9 т. Т.1. Вершы, пераклады (1904—1907). Прадм. У.Гніламёдава. — Менск: Мастацкая літаратура, 1995. — 462. ISBN 5-340-01094. (Т.1). 6000 ас.

КНІГА — ПОШТАЙ

На складзе Фонду "Наша Ніва" маюцца кнігі:

1. Адам Глёбус. Толькі не гавары маёй маме... Зборнік інтымнае прозы. — Менск: Сучасная літаратура, 1995. — 310 с.
Кнігі новай сэрыі "Сучасная літаратура" розьлічаны на поўную самаакупнасьць. Займальныя сюжэты, даверлівы тон, даступнасьць — характарыстыкі гэтай сэрыі.
41.000 БРБ

2. Адам Глёбус. Скрыжаваньне. — Менск: БАДППР — "Ковчег", 1993. — 46 с.
Апошні зборнік вершаў Адама Глёбуса. Многія з гэтых тэкстаў сталі агульнавядомымі песьнямі, многія перакладаліся на розныя мовы. Напрыклад, польская крытыка назвала "Скрыжаваньне" лепшай беларускай паэтычнай кніжкай дзесяцігодзьдзя.
7.000 БРБ

3. Энтані Сміт. Нацыяналізм у дваццатым стагодзьдзі. — Менск: БФС — "Эўрафорум", 1995. — 272 с.
Кніга прысьвечана шматлікім трансфармацыям нацыяналізму ў нашым стагодзьдзі, параўнаньню яго з такімі ідэалёгіямі "выратаваньня сьвету", як камунізм, фашызм і расізм.
20.000 БРБ

4. Джын Эйчысан. Гаворкія істоты: Уводзіны ў псыхалінгвістыку. — Менск: БФС — "Кліч", 1995. — 312 с.
Псыхалінгвістыка — новая галіна ведаў. Дасьледаваньне прысьвечанае аналізу таго, што ў нашай мове зьяўляецца вынікам навучаньня, а што мае біялягічныя перадумовы.
20.000 БРБ

5. Юліяна Вітан-Дубейкаўская. Мае ўспаміны. — Вільня, 1994. — 192 с.
Гісторыя ахвярнага каханьня набожнай жанчыны і безнадзейна хворага мужчыны. Яна — дачка віленскага купца немца Юліяна Мэнке, ён — беларускі палітык і антыквар Івон Луцкевіч.
29.000 БРБ

6. Баляслаў Лесьмян. Пан Блішчынскі / Пераклад з польскай. —Вільня-Менск: "Наша Ніва" — "Мастацкая Літаратура", 1994. — 93 с.
Клясык польскай паэзіі Баляслаў Лесьмян (1878-1937) стварае маляўнічы й зваблівы сьвет інтымных перажываньняў чалавека.
17.000 БРБ

7. Вітаўт Кіпель. Беларусы ў ЗША. — Менск, 1993. — 352 с.
У кнізе беларускага эміграцыйнага дасьледніка ўсебакова разглядаецца гісторыя і сёньняшні дзень беларускай дыяспары ў Злучаных Штатах Амэрыкі.
29.000 БРБ

8. Беларускі рок-н-рол: Тэксты ("Бонда", "Крама", "Мроя", "Новае Неба", "Уліс"). — Менск: "Ковчег", 1994. — 64 с.
7.000 БРБ

Каб атрымаць патрэбную Вам кнігу, трэба пералічыць указаную суму грошай на адрас: Андрыеўскі Андрэй Паўлавіч, Менск 220094, а/с 89. Не забудзьцеся падаць свой адрас.

Адам Глёбус

Каталёнскі каляж

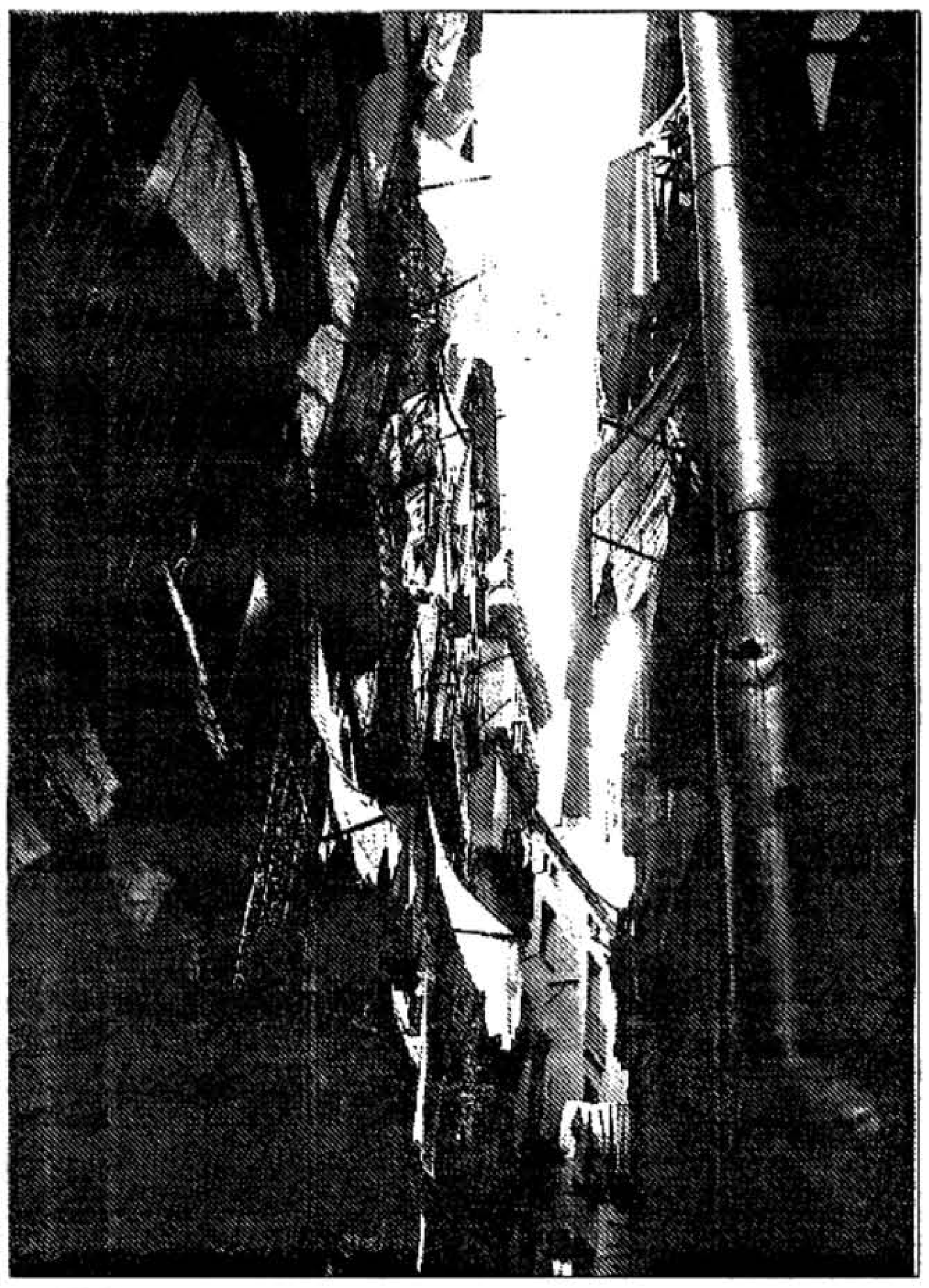

Першае ўражаньне

У чужой краіне адразу заўважаеш, як шмат людзі гавораць. І хочацца зноў стаць мастаком, каб як мага менш адкрываць рот.

Кроў

У жылах каталёнцаў замест крыві цячэ ўрачыстая жалоба. Нават на карнавалах іх улюбёны колер чорны.

Крэсла

Калі амэрыканка сядае на каталёнскае крэсла, напалову яна застаецца ў паветры.

Гадзіньнікі

У старога каталёнца, які піў піва й курыў цыгарэту ў маленечкім бары, на руцэ былі два гадзіньнікі. Спачатку падумалася: стары ведае пра хуткую сьмерць, таму праводзіць рэшткі жыцьця ў простых задавальненьнях. Алькаголь, тытунь і ўтульнасьць. А два гадзіньнікі яму спатрэбіліся, каб падмануць сьмерць: калі яна прыйдзе, — паказаць той гадзіньнік, які спазьняецца. Рамантычная мінорная здагадка. Толькі адзін гадзіньнік быў мужчынскі, а другі - жаночы, пэўна, ад жонкі-нябожчыцы.

Твар

У вузенькай, як калідор у інтэрнаце, вулцы сутыкнуўся з жанчынаю. Будзённая сустрэча, такіх сто на дзень. Жанчына выгульвала чорнага чаў-чава. Давялося ўціскацца ў сьцяну і не з-за сіняга языка вялізнага сабакі, а з-за спалоху й гідкасьці... Жаночы твар быў суцэльна выштукаваны з рознакаляровых барадавак. Нават лупавастыя вочы вытыркаліся сьлізкімі барадаўкамі. І ў дадатак, рэдзенькія, як у віетнамскіх паэтаў, вусікі. Бы-р-р-р! Сальвадор-р-р Далі закахаўся б у гэткую суайчыньніцу зь першага погляду. Няма сумненьняў.

Акуратнасьць

У Каталёніі ўсё акуратнае. І вуліцы, і пантофлі, і кветкі ў гаршчэчках. Паходзіш-паходзіш і паступова сам робісься больш ахайны, акуратны і крышачку драбнейшы. І хочацца пісаць невялікія, акуратныя творы, поўныя агню.

Кавовы шумок

Майстэрства піць каву адразу не прыходзіць. Толькі здаецца што навучыцца кайфаваць ад кубачка чорнай кавы можна за адзін прысест. Я, напрыклад, гадоў пятнаццаць вучыўся зьбіраць лыжачкаю кавовы шумок. І цяпер зьбіраю яго дарэшты.

Сьвята

Выпадкова трапіў на каталёнскае сьвята. Іграў на залацістых трубах духавы аркестар. Народ пабраўся за рукі і, парабіўшы колы, танчыў. Зь вялізных цэбраў разьлівалася чырвонае віно. На цэбрах былі надпісы "tareros". Хутчэй за ўсё, сьвяткавалі адкрыцьцё карыды. А можа й што іншае. На сьвяце я быў чужы, але ні на каліва не расстроіўся, бо цудоўна ўсьведамляў: і на беларускім народным (а тым болей дзяржаўным) сьвяце я ў сто разоў больш чужаніца, чым тут, пад Барсэлёнаю, у сьвяточным Січазе. Што зробіш, у мастакоў свае сьвяты. Мастак змушаны выконваць, зацьвярджаць, аздабляць і адзначаць уласныя сьвяточныя дні. Вось і менскі жывапісец Андрэй Радзівонаў падлічыў: калі Пікаса споўніцца 111 гадоў з дня нараджэньня, дык Хокусаю будзе 222. Прымітыўная гульня лічбаў, узятых на магілках. І разам з тым да пікасаўска-хокусаеўскага юбілею Радзівонаў напіша карціну "Сьляпыя", вольную імправізацыю паводле палатна Пітэра Брэйгеля мужыцкага. Сюжэт абраны не выпадкова, бо вельмі падобны твор ёсьць і ў найвялікшага мастака Японіі, Хацусіка Хокусая. Толькі японскія сьляпыя рухаюцца ня зьлева направа, а справа налева. Вось вам і сьвята, на якое Андрэй (мянушка Радзівон) запрасіў Хокусая, Брэйгеля, Пікаса і астатніх. Ні больш ні менш.

Жаданьне стварыць сваё, хай маленечкае, сьвята ніколі не пакідала і мяне. Відавочна, што гэта ні ў якім разе ня мой дзень нараджэньня. Новы год таксама ня зь лепшых варыянтаў, занадта шмат людзей весяляцца вакол сьсечаных ёлак. Вядома, пілаваньне дрэваў значна лепей за зьнішчэньне людзей дзеля нейкага там урачыстага застольля. Таму я адмаўляю ўсе магчымыя ахвярапрынашэньні дзеля сьвята. Варта пайсьці папярэдзе ўсведамленьня, выключна на пачуцьцёвым узроўні. Атрымалася Сьвята Сноў. Прысьніў добры сон — вось і Сьвята, ціхае, індывідуальнае. Толькі зусім ня лёгка прысьніць сьвятадайны сон.

Расейскамоўныя

Ён і яна ідуць па пляжы ў Січазе. У яго на галаве накручана майка — султан. Яна, вульгарная, зь лілёвым засосам на кароткай шыі, тлумачыць: "Уяўляеш? Хлопчыкі прапаноўваюць сябе гэтак жа, як і дзяўчаты..." Ён хітае галавою, майка разгортваецца й падае на пясок.

Magnifico

У кавярні Magnifico звычай зьбіраюцца геі. Вельмі прыстойная кавярня, вельмі заможная й дагледжаная публіка. Выдатныя афіцыянты, выхаленыя, дагледжаныя, у сьвежых кашулях. Бясконцыя нахілы, перапытваньні, удакладненьні замоваў. Ненавязьлівa, спакойна, утульна. Але ёсьць мухі. Напэўна, ад надушаных дарагой парфумаю геяў крышку патыхае гноем.

Галубы

На барсэлёнскім бульвары Рамбла неверагодная колькасьць клетак з птушкамі. Шчабятаньне, шчоўканьне, пстрыканьне, лапатаньне. У самых разнастайных белых, жоўтых, залатых, круглых, квадратных, трохкутных клетках скачуць, сядзяць, дзяўбуць корм папугаі, шпакі, дзікія галубы, пеўнікі, кураняты. І толькі простыя, звычайныя, бела-шэрыя, бульварныя птушкі Пікаса, крылатыя душы Рамбла сядзяць не ў драцяных турмах. А мастаколяцца на іх. Як ім хочацца пабыць у залатых клетках?! Яны проста шчэмяцца туды, да начовачак з вадою, да бляшанак з крупамі, а наравістыя папугаі б'юць іх дзюбамі па галовах.

Сьвечкі

У каталёнскіх касьцёлах памінальныя сьвечкі гараць у высокіх, круглых, гладкасьценных шклянках. Сьвечкі рознае даўжыні і рознага колеру, але аднолькавыя ў дыямэтры. Пастаўленыя на невысокія палічкі, яны складаюцца ў жывы вогненнавасковы вітраж, які зіхаціць, грае й зачароўвае.

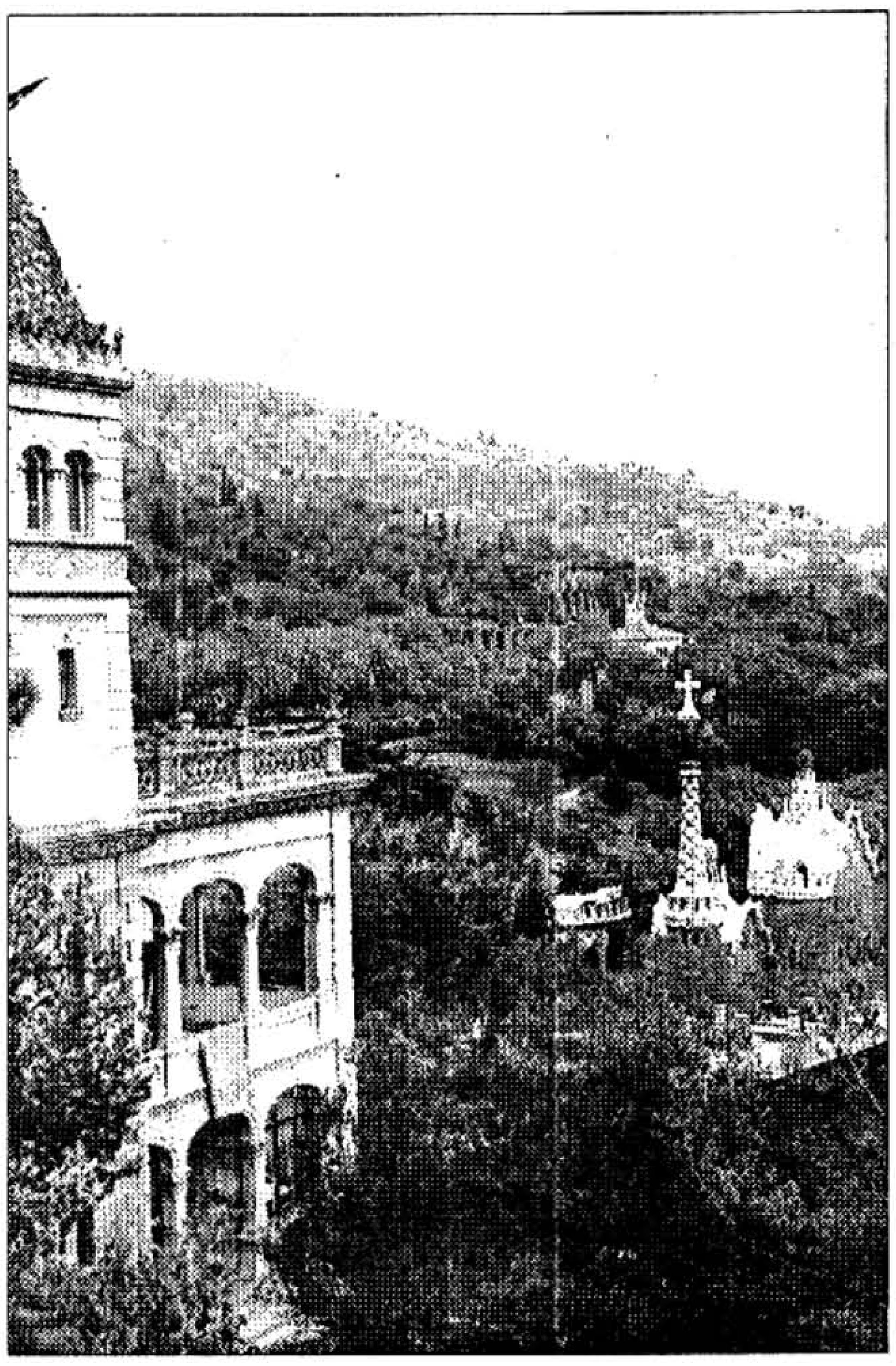

Цьвіль

У дварах гатычнага кварталу адзіная ўладарніца — цьвіль. Яе водар не зьнікае нават у самыя сьлякотныя й ветраныя дні. Бо ў барсэлёнскае цьвілі ёсьць самая адданая й безадмоўная сяброўка — бялізна, якую вывешваюць на гаўбцах. Яна размахвае лапатлівымі крыламі, сыпле дыямэнты кропель, і наталяе смагу сваёй зялёнавокай сяброўкі-цьвілі.

Спалучаныя сасуды

Каталёнцы, як і большасьць паўднёвых эўрапейцаў, амаль не ўжываюць моцныя напоі. Яны п'юць віно. Увечары садзяцца за столікі невялічкіх рэстаранчыкаў і замаўляюць бутэлькі ружовага. Паціху, вельмі павольна, бутэлькі пусьцеюць, робяцца празрыстымі, а твары каталёнцаў, наадварот, ружавеюць і весялеюць.

Настаўнікі і выдатніцы

Мужчыны-каталёнцы, як толькі пасівеюць, робяцца падобныя да настаўнікаў гімназіі. А вось паводзіны жанчынаў адпаведнага ўзросту зьдзіўляюць ня менш, бо яны набываюць падабенства з гімназісткамі-выдатніцамі, якія ў любое імгненьне гатовыя адказаць урок.

Непатрэбная рэч

Ясным днём, седзячы ў барсэлёнскай кавярні й бачачы старога манаха з партфэлем і парасонам, ты выдатна зразумееш, што як толькі манах памрэ, самай непатрэбнай рэччу ў сьвеце стане дзіравы парасон, а вось партфэль і Біблія яшчэ прыдадуцца.

Занятак

Адзіны занятак варты чалавека — сузіраньне за падзеньнем марской хвалі.

Падарунак

Гуляючы па Січазе, я прыйшоў да могілак. З боку мора гэта — высокая доўгая сьцяна й больш нічога. І вось кавалак сьвежапафарба-

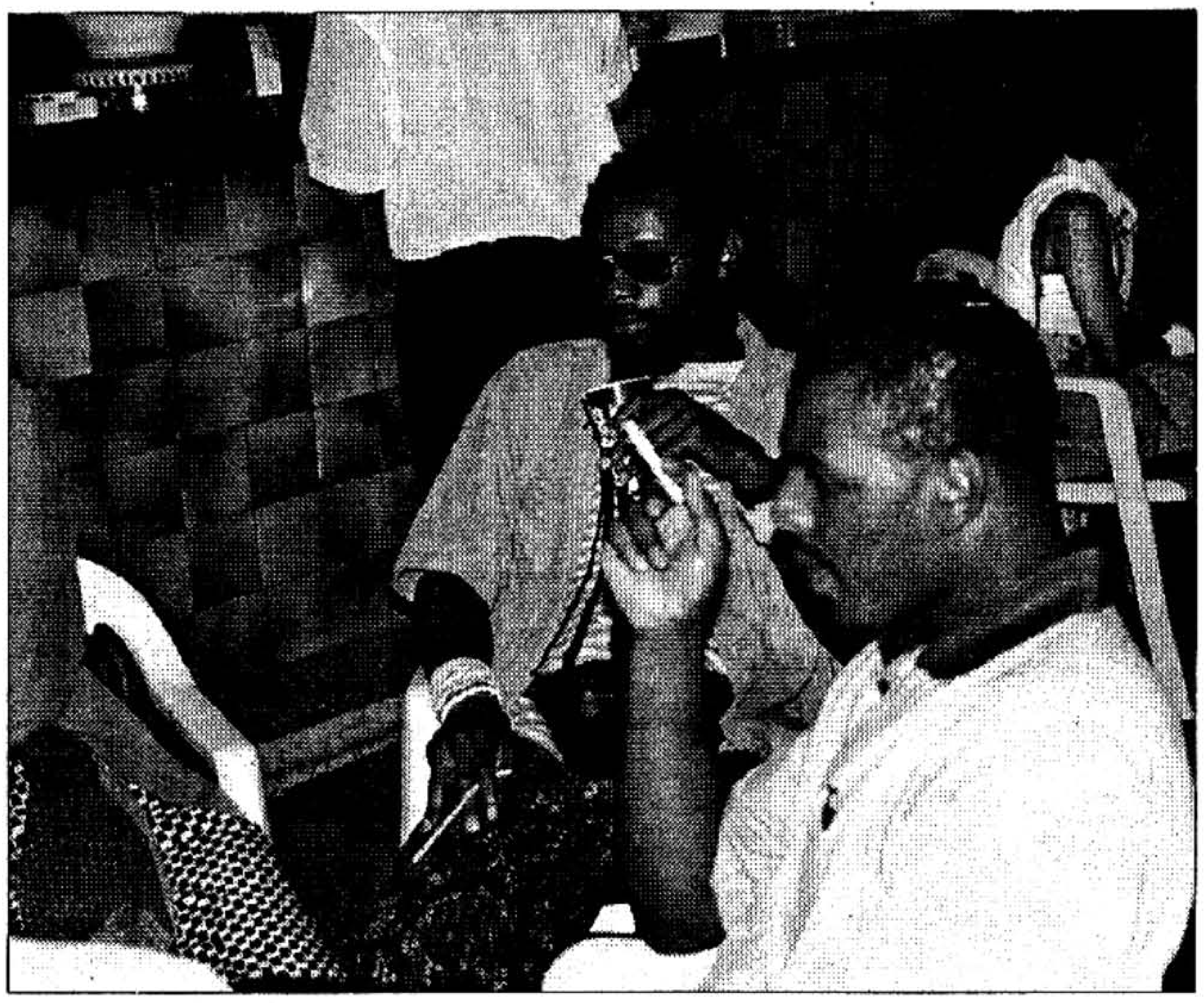

ванай падноўленай сьцяны вываліўся, агаліўшы тры кабінкі з прахам. На гурбе друзу, акуратна, як падарунак, ляжалі чорныя акуляры. Давялося ўзяць іх. Падарунак ёсьць падарунак.

Падабенства

О, каб хто ведаў, як не люблю зашклёныя гаўбцы! А ў Барсэлёне ў заводзкіх кварталах такіх кладовак колькі заўгодна. Неразумных людзей у Каталёніі столькі ж, колькі ў Беларусі. І ўсе яны зьбіраюць на гаўбцах малапатрэбныя рэчы.

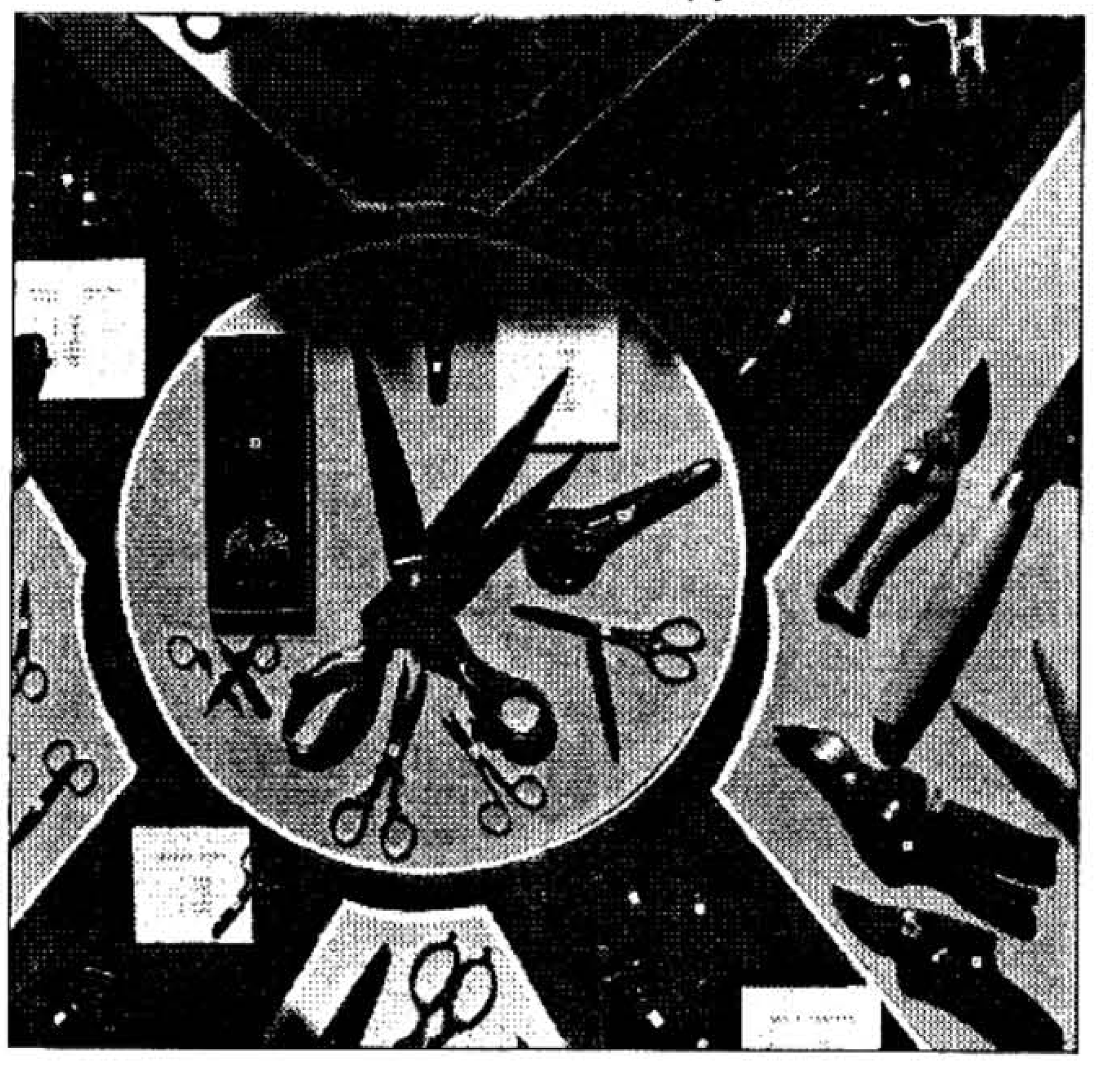

Рэстарацыя "Д"

Як жа яна называлася, гэтая невялічкая рэстарацыя ў гатычным квартале? Неяк вельмі літаратурна... Нешта зьвязанае з каханьнем... Такое, вядомае, як Дон Кіхот... А-а-а... Вось яно... Дульсынея!

Захацелася есьці. Так здараецца, ходзіш-ходзіш, а тут раз і ногі зрабіліся ватныя, ногі ня йдуць, а рукі затрэсьліся, закалаціліся, энэргія скончылася. І трэба перакусіць, хоць што-небудзь зьесьці. Можна вядома й ператрываць голад, а можна зайсьці ў рэстаўрацыю ў завулку Пэтрытхол і, абмінуўшы барную стойку, за якой алейнавокі маладзён будзе праціраць чысьцюткія келіхі, прайсьці ў невысокую залю, дзе даволі шчыльна пашнураваліся жоўценькія драўляныя столікі, засланыя ружовымі абрусамі.

Высокі сутулаваты афіцыянт са шнарам на ніжняй губе, прапануе — займай вольнае месца. Зь нескладанага мэню можна хуценька выбраць адзін з трох комплексаў. Асабіста мне захацелася пакаштаваць трапічную салату з кальмараў, крабавых палачак, сьвежай капусты й цыбулі пад маянэзам ды яшчэ эскалёп. Замест віна, назвы якога настойліва пералічваў афіцыянт, я замовіў ваду "Вічы каталян". Салата зь белым хрумсткім хлебам і вадою былі проста найсмачнейшыя, а вось эскалёп атрымаўся чэрствы, як сухар. І кава падалася мне рэдзенькаю. І наагул ну яе к чорту, гэтую "Дульсынею". Калі б Дон Кіхот хоць аднаго разу павячэраў у такой Дульсынеі, ягонае каханьне выветрылася б імгненна. Вось вам крыж.

Манашка

У газэтнай краме пабачыў манашку ў сьветлай палатнянай вопратцы. Манашка маладая, у акулярах, непрыгожая. Але шары колер палатна выглядаў вельмі павясковаму, па-беларуску. Манашка ў шэрым убраньні не выклікае ў маёй душы пратэсту, як манашкі ў чорных, белых ці, яшчэ горш, у сініх сутанах.

Індзейцы

У Барсэлёне па пляцы Каталёнія выставілі даволі магутную апаратуру індзейцы-музыкі. Іх напевы з найграньнямі можна пачуць і на Арбаце ў Маскве, і на пляжы ў Рыміні, і на Карлавым мосьце ў Празе, але звычайна індзейцы выступаюць у акустычным варыянце, а тут раптам як зайгралі на ўвесь пляц і на ўвесь бульвар Рамбла, дык міжволі падумалася, што можа нямецкі фальклярыст дарма па-запісваў гэтыя ноты ў Андах. Нельга так гучна йграць на пляцы ў несьвяточны дзень. Можна мяне абвергнуць, сказаўшы — на Рамбла ўсе дні сьвяточныя. І я пагаджуся з адным удакладненьнем: і на Рамбла ўсе дні будуць як сьвята, калі сыйдуць індзейцы з магутнымі дынамікамі.

Віно

У каталёнцаў пад вачыма ўсё ж вялікія цёмныя мяшкі, бо каб напіцца тамтэйшым віном, я нават не ўяўляю, колькі трэба выжлукціць.

Водары

У Каталёніі ў рыбнай краме пахне рыбаю, лёдам і водарасьцямі, а ў мясной крамцы — сьвежанінаю, а ў супэрмаркеце лунае водар садавіны; і толькі са сьметнікаў тхне кісьляцінаю, дый яна перамяшаная з густым водарам мора.

Чытаньне

Кепска, калі жанчына глядзіць у газэту. Яна павінна чытаць паэзію, ці ў будзённым варыянце — раман, а на скрайні выпадак — ілюстраваны, рэклямны, яркі часопіс. Горш, калі жанчына ўтаропілася ў газэтную старонку, седзячы на пляжы. І яе не ўратоўвае ні прыязны выраз на твары, ні выдатная фігура, ні маладосьць, ні поўная аголенасьць.

Чытаньне газэты — адзін зь нешматлікіх цалкам мужчынскіх заняткаў.

Січаз-Менск 1995

Здымкі Алены Адамчык.

▪ ▪ ▪

УЛАДЗІМЕР ЛОБАЧ

Сны галавою на Поўнач

Л.Р.

На календары — пачатак красавіка, на вуліцы — сярэдзіна студзеня. Бясконцае сьнежнае покрыва. Сьнягі ляжаць упэўнена і спакойна. Гэтаксама ўпэўнена і трывала яны зваліліся зь неба напачатку лістапада. Хлушу, тады яны не зваліліся, а выпалі. Мягка і ўрачыста. Адбылося сьвята прыгожае чысьціні. Усе пасьміхаліся й радаваліся, што абыйшлося бяз восеньскай гнілі ды бруду. Ніхто ня ведаў, нават не здагадваўся, што чакае наперадзе.

Вясна. Сьнягі не захацелі хаця б счарнець, падаць маленькую надзею на свой зыход. Белая бесьперапыннасьць, непарыўнасьць, суцэльнасьць. Сьнег ляжыць болей за 150 дзён. Я падлічыў і жахнуўся.

Перасьцярогі маіх сяброў наконт бурлівае, катастрафічнае паводкі пацíху зьмяніліся нутраным сполахам, што паводкі не адбудзецца ўвогуле, як не адбудзецца вясны і, тым больш, лета. Чуецца нэрвовая лаянка на зіму і нэграў, бо толькі апошнія выразна кантрастуюць са сьнегам. Зіма тут ні пры чым. Зіма была надзіва клясычная. Моцная, чыстая, прыгожая ды здаровая.

Наша краіна пацíху дрэйфуе на Поўнач. Вось дзе прычына белае няспыннасьці. Процьму стагодзьдзяў таму Гіпакрат слушна заценіў, што людзі Поўначы — гэта людзі сілы і волі. Яны ня ведаюць разбэшчанасьці і маральнае кволасьці. Яны бліжэй да Багоў.

Відаць, ужо высьпела патрэба. Наша краіна дрэйфуе на Поўнач. Народ, закаханы ў цёплую вільгаць, напэўна, нутром адчувае незваротнасьць пераменаў і таму скавыча ды енчыць, патрабуючы сакавітай веснавой зеляніны. Ён скуголіць так, нібыта ягоны любімы прэзыдэнт можа прыгаршчамі браць зеляніну са сьнега ды раскідваць яе па калгасных палетках.

Мы ідзем зь сябрам на працу. Зь неба валіцца красавіцкі сьнег. Мы палім і абмяркоўваем учорашнае здарэньне. П'яная кампанія, на якую давялося выпадкова натрапіць, ганебна выказвалася наконт нашае мовы. Яны звыкліся бачыць у нас такіх самых. Кволых ды слабых, яшчэ й маламіх, бо — "моўныя". Трасцы! Мы моцныя. І праз паўгадзіны п'яная кампанія, зьбіваючыся і блытаючы словы, лапатала на "мове", лісьліва пасьміхаючыся.

Мы ідзем зь сябрам на працу. Нетаропка і годна. Мы ўжо ня лаемся на сьнег і бясконцую зіму, бо гэта наш сьнег, на нашай зямлі.

Мэтэаролягі ня меншыя шарлятаны, чым папы.

Зямля і Неба бясконца даюць нам знакі, мы ж, абсеўшы радыёкропкі ды тэлевізары, зьдзіўлена цокаем языкамі і ківаем галовамі. Дурні.

Калісьці і я ня верыў у знакі. Дзякуй Небу, своечасова пераканаўся. У дзяцінстве я апантана зьбіраў паштовыя маркі. Улюбёнай тэмай, чамусьці, былі старажытныя караблі. Галеры, трыеры, чаўны... Гадоў у 16 адна варажбітка, угледзеўшыся ў мяне, як у знак, распавяла, што ўпершыню я нарадзіўся недзе на берагох Адрыятыкі ў 7 ст. нашага часу. Тамсама вырас і ўсё далейшае (першае) жыцьцё будаваў караблі.

Зямля і Неба падаюць нам знакі. Дрэйф на Поўнач — гэта ня толькі велічны знак, гэта ўжо спроба самаачышчэньня. Зямля нашая спрабуе пазбавіцца ад цьвілі, што яе насяляе, бо цьвіль не выносіць марозу ды сьнегу. Не выносіць Поўначы.

Так аднойчы атрымалася, што на зімовым возеры я апынуўся адзін. Расставіўшы свае вуды па лунках, прысеў на скрыню ў чаканьні клёву. Наваколь была бялюткая, амаль круглая ў пляне, роўнядзь, атачаная змрочывам лесу. І хоць неба было зацягнутае сьвінцовай заслонай, а сьлядоў сонца не назіралася й блізка, я сядзеў неверагодна шчасьлівы. Я амаль фізічна адчуваў суладзьдзе з гэтай суворай прыгажосьцю і зь сілаю, якой яна мяне поўніла.

Хрысту залічылі за цуд тое, што ён аднаго разу прайшоўся па вадзе. Я маю здольнасьць на такія цуды ў кожны з стапяцідзесяці дзён, бо Я — ЧАЛАВЕК ПОЎНАЧЫ.

Захад робіць захады. Усход робіць хады.

Захад патыхае вільгацяй. Усход, як ня дзіўна, — холадам.

Галавою на Захад ці на Ўсход кладуць нябожчыкаў.

Поўнач — поўная ноч. Ноч, напоўненая знакамі.

Сягоньня мы сьпім на падлозе. У нас не зламаўся ложак, да нас не прыехалі госьці. Сягоньня мы расклалі пасьцель на падлозе. Галавою на Поўнач. Мая любая жанчына ўжо заснула. Мой цёплы і пяшчотны агмень, зь якім ня страшныя самыя даўгія зімы, бачыць сны. А можа і не. Можа проста чорнае кола. Колер, які немагчыма запляміць. Колер Поўначы. Яна не сьпяшаецца падаць нам знакі, бо мы покуль амаль ня ўмеем іх сьчытваць. Але няма сумневу, што яны будуць, абавязкова будуць, гэтыя знакі, як будуць Вясна і Лета... У снах галавою на Поўнач.

Наваполацак

сучасная
ЛІТАРАТУРА

Кніга стала прадаецца ў наступных пунктах:

У МЕНСКУ: у шапіку ТБМ (каля Нацыянальнага Банку), у Літаратурным музэі М.Багдановіча (вул. Багдановіча 7а) і ў фае Нацыянальнае бібліятэкі;
У ГОМЕЛІ: у аддзеле інфармацыйных тэхналёгіяў абласной бібліятэкі;
У ГОРАДНІ: у шапіку "Васілёк" (каля ўнівэрсытэту);
У МАЛАДЭЧНЕ: у шапіку ТБМ (на чыгуначным вакзале).

У іншых выпадках раім зьвяртацца да сыстэмы "Кніга-поштай". Для гэтага трэба 41.000 БРБ пералічыць на адрас: Андрыеўскі Андрэй Паўлавіч, Менск 220094, а/с 89. Не забудзьцеся падаць свой адрас.

НАША НІВА 15 КРАСАВІКА 1996 №6(44)

Міхаіл Гарбачоў:

“Шкада, што я не паслаў Ельцына ў Лацінскую Амэрыку зьбіраць лімоны”

Што схіліла былога генэральнага сакратара ЦК праз пяць гадоў пасьля таго, як ён пазбавіўся ўлады, імкнуцца ў прэзыдэнты? Міхаіл Гарбачоў даў інтэрвію францускаму часопісу Paris Match.

— Тысячу разоў Вам задавалі гэтае пытаньне, але Вы ўхіляліся ад канкрэтных заяваў. Цяпер гэта рэч вырашаная: Вы вылучылі сваю кандыдатуру.

— Ну так! (Сьмяецца). Я выстаўляю сваю кандыдатуру на прэзыдэнцкіх выбарах.

— Вашы матывы?

— У Расеі людзі незадаволеныя. Многія папракаюць тым, што я дазволіў Ельцыну прыйсьці да ўлады: “Дзе ж Вы былі тады? Чаму маўчалі? Вы заварылі гэтую справу, а цяпер адыйшлі ў цень! Чаму не адхілілі Ельцына?” Што адказаць? Я мог бы яго прызначыць паслом у Афрыку ці Лацінскую Амэрыку зьбіраць лімоны. Але я гэтага не зрабіў. Нават калі ў свой час я быў зацікаўлены пакончыць зь ім. У Ельцына царскія замашкі, ад ягонай палітыкі патыхае душком таталітарызму. Я ж прыхільнік дэмакратыі.

— Ці Ваша сям'я падтрымвае Вас?

— Гэта мая вялікая праблема. Цяпер на маім баку толькі мае ўнучкі, Ксенія і Анастасія. А Раіса Максімаўна і наша дачка Ірына супраць майго пляну. Але думаю, яны пагодзяцца. Мы ж адна сям'я, і яны пасьледуюць за мною, аднаго ня кінуць. Хоць мушу сказаць, што настрой дома ня надта вясёлы.

— Вашыя ўнучкі былі сьведкамі змрочнага эпізоду ў жыцьці сям'і. Фарос, 91-ы год, пучысты. Хіба пасьля гэтага яны ня мусілі зьненавідзець палітыку?

— Насьцю мы стараліся берагчы ад залішняй інфармацыі. Ёй было ўсяго чатыры гадкі, так што яна ня ведае пра тое, што здарылася ў Фаросе. А Ксенія захавала цяжкія ўспаміны. Яна і Раіса цяжка перажывалі.

— Ходзяць чуткі, што здароўе ў Вашай жонкі кепскае. Ці згодныя Вы з тым, што падзеі 91-га году ў Фаросе фатальным чынам адбіліся на ёй?

— Так, наступствы вельмі сур'ёзныя. На працягу паўтара гадоў яна была шпіталяваная. Сасуды ня вытрымалі напружаньня. Ціск пагоршыўся. Яна перажыла нэрвовы зрыў. Сёньня ёй нашмат лепей, але, відавочна, ранейшага здароўя ўжо не вярнуць.

— Значыць, у яе ёсьць прычыны быць супраць Вашага рашэньня стаць прэзыдэнтам? Улічваючы сёньняшнія палітычныя норавы ў Расеі, Вас паспрабуюць прынізіць, навесьці паклёп. Вы ўжо трапілі пад падатковы кантроль і ў Вас адабралі службовую машыну.

— Калі Раіса Максімаўна не падтрымвае мяне, то зусім не таму, што яна мой “ідэалягічны вораг”. Нам і цяпер помсьцяць. Напрыклад, калі я выяжджаю за мяжу, паслы атрымваюць загад не прымаць мяне. У паездках па Расеі тое самае: ніхто мяне не прымае, усе імкнуцца ачарніць. Толькі апошнім часам прэса Зюганава перастала выліваць на мяне тоны бруду. Аднак чым часьцей яны мяне цытуюць, тым вышэйшая мая папулярнасьць. Хоць ілюзіяў я не будую: у гэтай кампаніі бруду і шантажу зусім проста стаць ахвярай.

— Калі Вы азіраецеся назад, у гісторыю, Вы ня думаеце, што памыляліся?

— Я быў залішне ўпэўнены ў сабе. Дата падпісаньня саюзнай дамовы, праграма пераадоленьня крызысу і рэформы ўсярэдзіне партыі ўжо былі вызначаныя. З гэтага моманту толькі авантурысты маглі б перашкодзіць натуральнаму поступу наперад. Цяпер я ў думках часта кажу сабе, што ня трэба было тады езьдзіць у Фарос. Мая самаўпэўненасьць была ірацыянальная. Зрэшты, былі дапушчаныя і іншыя памылкі. Шмат памылак.

Сёньня, калі б я мог перапісаць гісторыю, то, магчыма, дзейнічаў бы з большай цьвёрдасьцю і ўладнасьцю, ня здраджваючы самому сабе.

— Як кандыдат Вы павінны апублікаваць дэклярацыю аб Вашых даходах. Вашы супрацоўнікі сьцьвярджаюць, быццам Вы маеце дамы практычна ва ўсіх краінах сьвету.

— На жаль. Крыніцы маіх даходаў усім добра вядомыя: аўтарскія правы, ганарары за канфэрэнцыі і пэнсія. А ў Маскве ў мяне ўсяго трохпакаёвая кватэра і дзяржаўнае лецішча. Не валодаю ані банкам, ані прадпрыемствамі. А яшчэ ўзначальваю фонд Гарбачова —свайго кшталту інтэлектуальны цэнтар.

— Вы прэзыдэнт міжнароднага Зялёнага крыжа — экалягічнае арганізацыі. Вас сустракаюць на форумах тыбэцкіх манахаў або Шырлі Мак Лэйн. Ці рыхтуецеся Вы стаць адэптам Новае эры? Ці верыце Вы ў Бога?

— Я ня ведаю, што такое Новая эра, затое цудоўна ведаю, што такое экалёгія і зьдзек з прыроды. Я атэіст. Мая маці часта паўтарала: “Я малюся за вас, бедныя вы мае атэісты”. І калі я быў на чале дзяржавы, то першае, што я зрабіў, — прыняў закон аб свабодзе веравызнаньня. І паверце, у тую эпоху гэта была задача ня з простых.

— Якія, на Ваш погляд, галоўныя вартасьці і недахопы Міхаіла Гарбачова?

— Ня мне адказваць на такое пытаньне.

— А што думае пра гэта Раіса Максімаўна?

— Напэўна, што я чалавек, усяго толькі чалавек. Але на мяне ўсё ж іншы раз можна разьлічваць. І мне вельмі пашанцавала ў жыцьці, што я яе сустрэў.

пытайцеся ў шапіках
“Белдруку”
і ў прыватных
распаўсюднікаў,
а яшчэ лепш – выпісвайце
НЕЗАЛЕЖНЫ ТЫДНЁВІК
НАША НІВА
наш індэкс 63125

Падпіска праз недзяржаўную сетку дастаўкі – тэлефон 29-22-10 (Цыбульскі Леанід).

ФОТАЗАГАДКА

2

Вы мусіце назваць тое, што выяўлена на гэтым здымку. Той, хто слушна адкажа на пяць загадак запар і дашле свой адказ на адрас рэдакцыі, атрымае каштоўны прэзэнт. А той, хто адкажа першы, атрымае і самае каштоўнае, што ў нас ёсьць — “Нашу Ніву” на ўвесь год.
У наступным нумары — чарговая фотазагадка!

■ **МОВА**

Ці калі-небудзь чалавецтва загаворыць на адной мове?

У Сьвятым пісьме сказана, што ўсе людзі сьпярша размаўлялі на адной мове. Сьцьверджаньне даволі сумнеўнае, як, зрэшты, і легенда пра тое, што Бог зьмяшаў мовы, калі людзі намерваліся ўзьвесьці Бабілёнскую вежу, каб дабрацца да яго нябёснага прыстанку.

Тым ня менш, хада падзеяў паказвае, што, магчыма, чалавецтва калісь будзе размаўляць на адной мове. За некалькі апошніх тысячагодзьдзяў колькасьць моваў на нашай плянэце значна зьменшылася. Такая самая тэндэнцыя захаваецца і ў XXI ст.

Прыкладна 10 тысяч гадоў таму, калі насельніцтва Зямлі складала каля мільёну, людзі размаўлялі на 10-15 тысячах моваў. Дагэтуль іх захавалася блізу 6-7 тысячаў. Але нават паводле самых аптымістычных прагнозаў лінгвістаў у наступным стагодзьдзі прынамсі тры чвэрці цяпер жывых моваў асуджаныя на зьнікненьне. А пэсымісты лічаць, што зьнікнуць да 90%. Такога меркаваньня трымаецца, напрыклад, бэрлінскі мовазнаўца Марцін Хаспэльмат.

Мовы зьнікаюць так імкліва, бо многімі зь іх карыстаюцца супольнасьці колькасьцю меншыя за 5 тысячаў чалавек. Гэткая небясьпека найбольш відавочная для моваў этнічных меншасьцяў Афрыкі, Азіі і Аўстраліі.

Для першабытнага грамадзтва было цалкам нармальна, калі невялікая група людзей размаўляла на сваёй мове. Гэта датычылася амаль усяго роду. І цяпер здараюцца сытуацыі, калі асобная вёска размаўляе на ўласным дыялекце. Аднак са зьменаю ўмоваў жыцьця і звычаяў радыкальна зьмяняецца і арэал распаўсюджаньня моваў. Іх зьнікненьне — зьява ня новая. Так, вымерлі старажытнаэгіпецкая, шумэрская, этруская. Новае — у хуткасьці й маштабах працэсу.

Павелічэньне мабільнасьці чалавечага грамадзтва, неабходнасьць адзінай, усім зразумелай мовы гандлёва-камэрцыйных сувязяў, палітычны і культурны ціск на нацыянальныя меншасьці, уплыў сродкаў масавай інфармацыі — усё гэта не спрыяе захаваньню моўнай разнастайнасьці.

Нэгатыўны ўплыў робіць таксама каляніялізм, генацыд. Калі 500 гадоў таму гішпанскія канкістадоры зьявіліся ў Амэрыцы, мясцовыя жыхары размаўлялі амаль што на 2200 мовах. Цяпер іх колькасьць зьменшылася да 600.

Аналягічнае становішча і ў Аўстраліі. Прыкладна з 200 моваў, якімі карыстаюцца на гэтым кантынэнце, 135 знаходзяцца на мяжы зьнікненьня. Прафэсар Міхаэль Краўс нядаўна падлічыў, што з шасьцісот моваў, уключаных у атляс сьвету, зьнікненьне не пагражае толькі тромстам.

ДПА

■ **МОДА**

Містэрыя ў Дольным замку

10 красавіка ў Дольным замку ў Вільні адбылося сьвята моды. На фэст зьехаліся мадэльеры з краінаў Заходняй Эўропы, Балтыі, Польшчы.

Замак вялікіх князёў ужо колькі соцень гадоў ня бачыў падобнае ўрачыстасьці. Працэсія была апранутая ва ўборы часоў Сьцяпана Батуры і Боны Сфорцы. Пасьля выхаду князя й вітаньня гасьцей адбыўся баль... Адначасова ў будынку Арсэналу (Музэй дэкаратыўна-ўжытковага мастацтва) адбывалася адкрыцьцё выставы аўтэнтычных старасьвецкіх убораў. А завяршылася ўсё канцэртам і велізарным фэервэркам.

Паказ калекцыяў стаў маніфэстацыяй новае балтыйскае моды. Пераважалі, асабліва ў літоўцаў, алюзіі на гістарызм і фальклёрнасьць, на “тутэйшасьць”, нават у выбары матэрыялу (пераважна мясцовае вытворчасьці). Французы ды італьянцы зь непрыхаванай цікавасьцю сачылі за кожным выхадам.

Дэманстрацыя мадэляў ад Вэрсачы, Армані, Лярана ды іншых слынных кутур'е засьведчыла намер эўрапейцаў ісьці да роўнага дыялёгу. Стомленасьць рэтраспэкцыямі ды неэўрапейскімі матывамі (да прыкладу , калекцыі Лярана 1992-1994), прымушае больш уважліва ўзірацца ў жывы традыцыяналізм суседзяў у Эўропе. Тымчасам літоўцы гатовыя прыняць на сябе мэсіянскую ролю большых эўрапейцаў за саміх эўрапейцаў.

Сёньняшняе сьвята моды — толькі рэпэтыцыя перад вялікім фэстам, што мае адбыцца ў Вільні праз месяц. Тады ўжо старая Вільня ўся стане вялікай сцэнаю для містэрыі.

Сяргей Харэўскі